

การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA
เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

โดย
นางสาวสกุลกร สังข์ทอง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน(การสอนภาษาไทย) แบบ 2.1 ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2562

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA
เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

โดย
นางสาวสกุลการ สังข์ทอง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน(การสอนภาษาไทย) แบบ 2.1 ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2562
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

THE DEVELOPMENT OF MECCA MODEL
TO ENHANCE CRITICAL READING ABILITIES
FOR UPPER SECONDARY SCHOOL STUDENTS

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for Doctor of Philosophy (CURRICULUM AND INSTRUCTION)

Department of Curriculum and Instruction

Graduate School, Silpakorn University

Academic Year 2019

Copyright of Graduate School, Silpakorn University

หัวข้อ การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA
เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

โดย สกฤตการ สังข์ทอง

สาขาวิชา หลักสูตรและการสอน(การสอนภาษาไทย) แบบ 2.1 ปรัชญาคุชฎี
บัณฑิต

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก รองศาสตราจารย์ ดร. มีชัย เอี่ยมจินดา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปรัชญาคุชฎีบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.จูไรรัตน์ นันทานิช)

พิจารณาเห็นชอบโดย

.....ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร.ภัทรธีรา เทียนเพิ่มพูล)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร.มีชัย เอี่ยมจินดา)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(อาจารย์ ดร.นงนุช โรจนเลิศ)

.....ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน
(รองศาสตราจารย์ ดร.นรินทร์ สังข์รักษา)

.....ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
(รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา บุญส่ง)

57255910 : หลักสูตรและการสอน(การสอนภาษาไทย) แบบ 2.1 ปรัชญาคุณภูมิบัณฑิต

คำสำคัญ : รูปแบบการจัดการเรียนรู้, แนวคิดทฤษฎีปัญญา, การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

นางสาว สุกฤดากร สังข์ทอง: การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมี
 วิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : รองศาสตราจารย์ ดร. มีชัย เอี่ยมจินดา

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่าน
 อย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และ 2) ศึกษาประสิทธิผลของการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อ
 เสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย การวิจัยแบบการวิจัยและพัฒนา & ขยายผล
 ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ 2) การออกแบบและพัฒนารูปแบบการจัดการ
 เรียนรู้ 3) การทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ 4) การประเมินประสิทธิผลของการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ และ 5) การขยายผล
 การใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ แบบแผนการวิจัยแบบทดลอง 1 กลุ่ม กลุ่มทดลองที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/11 โรงเรียน
 เบญจมาศพิศจังหวัดเพชรบุรี ในภาคเรียนที่ 2 ปี การศึกษา 2561 จำนวน 38 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย โดยใช้วิธีการจับสลาก
 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA 2) คู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ 3) แผนการจัดการเรียนรู้
 4) แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ 5) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้และแบบ
 บันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าทีแบบไม่อิสระ และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียน
 ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีองค์ประกอบหลัก คือ 1) หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้
 3) กระบวนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วยขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 สร้างความสนใจ (Motivation) ขั้นที่ 2 สืบหาและ
 ศึกษาบทอ่าน (Exploration) ขั้นที่ 3 วิเคราะห์บทอ่าน (Critical thinking) ขั้นที่ 4 สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Construction of knowledge)
 ขั้นที่ 5 ประยุกต์ใช้ (Application) 4) การวัดและประเมินผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ และ 5) ปัจจัยสนับสนุนการจัดการเรียนรู้

2. ประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA ผลจากการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ พบว่า

2.1 นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่าน
 อย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

นอกจากนี้ การขยายผลการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้ พบว่า

1) นักเรียนกลุ่มขยายผลมีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2) ความคิดเห็นของนักเรียนกลุ่มขยายผลที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถ
 ในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

57255910 : Major (CURRICULUM AND INSTRUCTION)

Keyword : INSTRUCTIONAL MODEL, COGNITIVE, CRITICAL READING

MISS SAKUNKARN SANGTHONG : THE DEVELOPMENT OF MECCA MODEL TO ENHANCE CRITICAL READING ABILITIES FOR UPPER SECONDARY SCHOOL STUDENTS
 THESIS ADVISOR : ASSOCIATE PROFESSOR MEECHAI IAMJINDA, Ph.D.

The purposes of this research were: 1) to develop a MECCA Model to enhance critical reading abilities for upper secondary school students. 2) to study the effectiveness of the MECCA Model to enhance critical reading abilities for upper secondary school students through research and development and moment which consist of five stages as follows: 1) Studying the base data for developing the learning model; 2) Designing and Developing a learning model; 3) Trying out the learning model; 4) Evaluating the efficiency of the learning model; and 5) Momenting using the learning model. The research was pre-experimental study, involving the one group pretest – posttest design. The sample consisted of 38 students that were selected by simple random sampling who studied at Benchamatheputhit Phetchaburi School in second semester of the 2018 academic year. The research instruments were 1) a MECCA Model 2) handbook for a learning model 3) lesson plans 4) critical reading abilities tests. 5) questionnaires and reflective journals. The data was analyzed by using mean (\bar{x}) standard deviation (S.D.), t-test dependent and content analysis.

The findings of this study are as follows:

1. The MECCA Model to enhance critical reading abilities for upper secondary school students, this model consists of four components which are; 1) principle of learning model 2) objective of learning model 3) learning activities (consisting of 5 steps, which are; (i) Motivation; (ii) Exploration; (iii) Critical thinking; (iv) Construction of knowledge; and (v) Application) 4) evaluation of learning model and 5) factors supporting learning.

2. The effectiveness of MECCA Model for upper secondary school students indicated that;

2.1 The average post-test score of critical reading abilities were significantly higher than of the pre-test score at .05 level.

2.2 Students' opinions toward the MECCA Model to enhance critical reading abilities for upper secondary school students were at the high level.

In addition, the results of the moment using the learning model indicated that;

1) The average post-test score of critical reading abilities were significantly higher than of the pre-test score at .05 level.

2) Students' opinions toward the MECCA Model to enhance critical reading abilities for upper secondary school students were at the high level.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย” สำเร็จ ลุล่วงด้วยดีด้วยความเมตตากรุณาเป็นอย่างสูงจาก รองศาสตราจารย์ ดร.มิชัย เอี่ยมจินดา อาจารย์ ดร.นงนุช โรจนเลิศ และรองศาสตราจารย์ ดร.นรินทร์ สังข์รักษา อาจารย์ที่ปรึกษาและควบคุมวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร.ภัทร์ธีรา เทียนเพิ่มพูล ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา บุญส่ง ผู้ทรงคุณวุฒิที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ ช่วยเหลือสนับสนุน ตรวจสอบเนื้อหาและกระบวนการวิจัยตลอดระยะเวลาของการดำเนินการ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณในความเมตตากรุณาเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์สุเทพ ลิ้มอรุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สมชัย ศรีนอก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรดี ปรีชาปัญญากุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พวงเพ็ญ สว่างใจ และอาจารย์ ดร.วิจิตรา ตะโกพร ที่กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยขอขอบคุณคณะครูโรงเรียนเบญจมเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรี โรงเรียนพรหมานุสรณ์โรงเรียนคงคารามและโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) ที่กรุณาสละเวลาให้สัมภาษณ์และให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ในการทำวิจัยครั้งนี้

ผู้วิจัยขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประสาน ปานแก้ว ครูพัชรินทร์ รอดสิน ครูเสาวนีย์ ลีสกุลวัฒน์ ครูแสนรัก บัวทอง ครูฐิติกร บุตรเลิศ และเพื่อนครูทุกท่านที่คอยให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ตลอดจนเป็นกำลังใจและแรงใจที่ดีในการทำวิจัยครั้งนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้กับผู้วิจัยในการถ่วงถ่วงความรู้จนประสบความสำเร็จในวันนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดาผู้เป็นพลัง และแรงใจอันยิ่งใหญ่ที่ทำให้การศึกษาครั้งนี้ประสบความสำเร็จได้ด้วยดี

ผู้วิจัยขอขอบใจเพื่อน ๆ และลูกศิษย์ทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือในการทำวิจัยครั้งนี้ด้วยดีเสมอมา

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาแด่พระคุณบิดา มารดา และครูอาจารย์ทุกท่านที่ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี

สกุลการ สังข์ทอง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญแผนภาพ.....	ท
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	7
คำถามการวิจัย.....	17
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	17
สมมติฐานการวิจัย.....	17
ขอบเขตการวิจัย.....	17
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	19
ประโยชน์ที่ได้รับ.....	20
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	21
1. หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนเบญจมเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรี พุทธศักราช 2561.....	22
1.1 วิสัยทัศน์.....	22
1.2 สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน.....	23
1.3 คุณลักษณะอันพึงประสงค์.....	23
1.4 สาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย.....	24

1.5 คำอธิบายรายวิชาพื้นฐาน.....	24
2. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้.....	27
2.1 ความหมายของรูปแบบการจัดการเรียนรู้.....	27
2.2 องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้.....	28
2.3 ประเภทของรูปแบบการจัดการเรียนรู้.....	33
2.4 การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้.....	34
3. แนวคิดเกี่ยวกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ.....	36
3.1 ความหมายของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ.....	36
3.2 ลำดับขั้นของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ.....	37
3.3 ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ.....	38
3.4 การวัดและประเมินผลความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ.....	42
3.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ.....	48
4. ทฤษฎีการเรียนรู้.....	51
5. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพุทธิปัญญา (Cognitive).....	52
5.1 ความหมายของพุทธิปัญญา (Cognitive).....	52
5.2 ทฤษฎีการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับแนวคิดพุทธิปัญญา (Cognitive).....	53
5.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดพุทธิปัญญา (Cognitive).....	87
6. แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น.....	90
6.1 ความหมายของความคิดเห็น.....	90
6.2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็น.....	91
6.3 การวัดความคิดเห็น.....	92
7. แนวคิดเกี่ยวกับการสะท้อนการเรียนรู้.....	93
7.1 ความหมายของการสะท้อนการเรียนรู้.....	93
7.2 วิธีการส่งเสริมการสะท้อนการเรียนรู้.....	94

7.3 การเขียนบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้ (Reflective Journal).....	94
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	96
ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research: R ₁) ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Analysis: A).....	98
ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development: D ₁) ออกแบบและพัฒนา (Design and Development: D&D)	105
ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ (Implementation)	123
ขั้นตอนที่ 4 ขั้นประเมินผล (Development (D ₂): Evaluation).....	129
ขั้นตอนที่ 5 การขยายผล (Moment).....	132
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	135
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความต้องการในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	135
ตอนที่ 2 ผลการออกแบบและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย.....	147
ตอนที่ 3 ผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย.....	157
ตอนที่ 4 ผลการประเมินประสิทธิภาพรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย.....	159
ตอนที่ 5 การขยายผล (Moment) โดยการศึกษาผลการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ไปใช้ขยายผล	169
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	179
สรุปผลการวิจัย	180
อภิปรายผล	182
ข้อเสนอแนะ	188
ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้	188

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป	190
รายการอ้างอิง.....	191
ภาคผนวก	200
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการสนทนากลุ่ม.....	201
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการหาคุณภาพ.....	203
ภาคผนวก ค คู่มือประกอบการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้.....	253
ภาคผนวก ง ตัวอย่างการเขียนบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้ของนักเรียน	296
ประวัติผู้เขียน	303

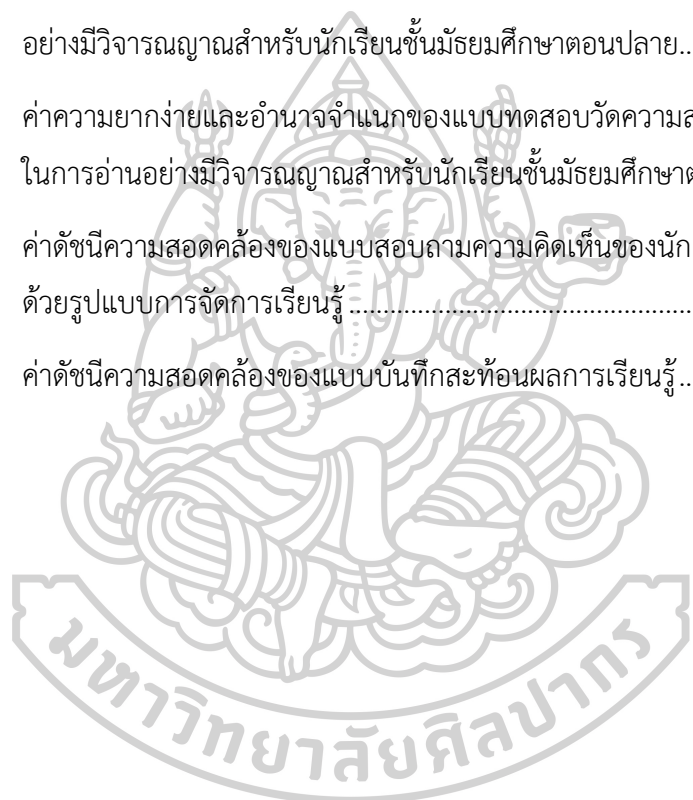

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 1	สังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้.....	31
ตารางที่ 2	การสังเคราะห์ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	41
ตารางที่ 3	เกณฑ์การให้คะแนนข้อสอบอัตนัย	46
ตารางที่ 4	สรุปแนวคิดที่นำมาใช้ในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้	73
ตารางที่ 5	สังเคราะห์สาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดพุทธิปัญญา (Cognitive) ของนักการศึกษาต่าง ๆ	78
ตารางที่ 6	ผลการสังเคราะห์องค์ประกอบและสาระขององค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้	85
ตารางที่ 7	สรุปวิธีดำเนินการขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research: R ₁) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Analysis: A).....	103
ตารางที่ 8	การกำหนดจำนวนข้อสอบของแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	112
ตารางที่ 9	จำนวนข้อสอบของแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	113
ตารางที่ 10	สรุปวิธีดำเนินการในขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development (D ₁): Design and Development (D&D).....	118
ตารางที่ 11	สรุปวิธีดำเนินการในขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research (R ₂): Implement	126
ตารางที่ 12	สรุปวิธีดำเนินการในขั้นตอนที่ 4 ประเมินผล (Development (D ₂): Evaluation).....	131
ตารางที่ 13	สรุปวิธีดำเนินการในขั้นตอนที่ 5 การขยายผล (Moment).....	134
ตารางที่ 14	ความต้องการในการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน....	145
ตารางที่ 15	ผลการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้.....	151
ตารางที่ 16	ผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้.....	155

ตารางที่ 17	คะแนนความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้.....	158
ตารางที่ 18	คะแนนความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้จำแนกตามประเภท ของงานเขียน	158
ตารางที่ 19	ผลการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน.....	159
ตารางที่ 20	ผลการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ งานเขียนประเภทร้อยแก้วของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน.....	160
ตารางที่ 21	ผลการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ งานเขียนประเภทร้อยกรองของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน.....	160
ตารางที่ 22	ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้	161
ตารางที่ 23	ผลการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน.....	169
ตารางที่ 24	ผลการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ งานเขียนประเภทร้อยแก้วของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน.....	170
ตารางที่ 25	ผลการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ งานเขียนประเภทร้อยกรองของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน	170
ตารางที่ 26	ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้	171
ตารางที่ 27	ค่าความสอดคล้องของแบบวิเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนรู้ การอ่านอย่างมีวิจารณญาณในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	205
ตารางที่ 28	ค่าดัชนีความสอดคล้องของแนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึกสำหรับครูผู้สอน วิชาภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความคิดเห็น ในการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ.....	209
ตารางที่ 29	ค่าดัชนีความสอดคล้องของแนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึกของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการ ในการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ.....	214

ตารางที่ 30	ค่าความสอดคล้องเหมาะสมของประเด็นในการสนทนากลุ่มของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้.....	216
ตารางที่ 31	ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้.....	219
ตารางที่ 32	ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้.....	222
ตารางที่ 33	ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย.....	240
ตารางที่ 34	ค่าความยากง่ายและอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย.....	244
ตารางที่ 35	ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนหลังเรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้.....	248
ตารางที่ 36	ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้.....	252

สารบัญแผนภาพ

	หน้า
แผนภาพที่ 1	กรอบแนวคิดการวิจัย 16
แผนภาพที่ 2	กระบวนการควบคุมการรู้คิดในกรอบทฤษฎีกระบวนการประมวลผลข้อมูล 71
แผนภาพที่ 3	การสังเคราะห์หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้..... 79
แผนภาพที่ 4	หลักการและวัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้..... 80
แผนภาพที่ 5	วัตถุประสงค์และกระบวนการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้.. 81
แผนภาพที่ 6	แนวคิดพุทธิปัญญา (Cognitive) ในการกำหนดเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้..... 82
แผนภาพที่ 7	รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ... 86
แผนภาพที่ 8	กรอบดำเนินการวิจัย..... 97
แผนภาพที่ 9	ข้อมูลพื้นฐานและความต้องการในการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมี วิจารณญาณ 144
แผนภาพที่ 10	รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่าน อย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย.. 150
แผนภาพที่ 11	สรุปการสะท้อนผลการเรียนรู้ของกลุ่มตัวอย่าง..... 168
แผนภาพที่ 12	สรุปการสะท้อนผลการเรียนรู้ของนักเรียนกลุ่มขยาย..... 177

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โลกปัจจุบันเป็นโลกสังคมแห่งความรู้ การติดต่อสื่อสารและการแลกเปลี่ยนข้อมูลด้วยสื่อสารสนเทศและเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าและทันสมัย ทำให้มนุษย์รับข้อมูลข่าวสารได้อย่างรวดเร็ว ง่ายดายและไม่สิ้นสุด ซึ่งในการรับข้อมูลหรือวิทยาการใหม่ ๆ ที่เข้ามาในชีวิตประจำวันนั้น ทักษะจำเป็นที่เป็นพื้นฐานสำคัญประการหนึ่ง คือ ทักษะการอ่าน เพราะการอ่านเป็นทักษะทางภาษาที่สำคัญในการพัฒนามนุษย์ให้มีสติปัญญา ช่วยให้ผู้รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก โดยเฉพาะในปัจจุบันที่ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ มีมากมายหลากหลายรูปแบบ การเป็นผู้ที่อ่านมากจึงช่วยให้มีความรู้มากขึ้นด้วย การอ่านจึงนับว่าเป็นเครื่องมือสำคัญในการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน เป็นหัวใจสำคัญของการเรียนรู้เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จในอนาคต ดังที่สุวัฒน์ วิวัฒน์านนท์ (2552: 38) ได้กล่าวว่า การอ่านมีความสำคัญและมีประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นจุดเริ่มต้นของการก่อให้เกิดความรู้ ความคิด และการถ่ายทอดองค์ความรู้ใหม่ สิ่งประดิษฐ์ใหม่ เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและพัฒนาทักษะการอ่านของผู้เรียน สอดคล้องกับสุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2552: บทนำ) ที่กล่าวว่า ในชีวิตประจำวันของคนเรานั้นย่อมมีความเกี่ยวข้องกับการอ่านทั้งสิ้น ยิ่งโลกมีความเจริญก้าวหน้ามากขึ้นเพียงใด การอ่านก็ย่อมมีความสำคัญต่อชีวิตคนเรามากขึ้นเพียงนั้น และสอดคล้องกับ Simpson (2010) และนภดล จันทร์เพ็ญ (2553: 74) ที่กล่าวว่า การอ่านมีความสำคัญต่อมนุษย์อย่างยิ่ง เพราะช่วยให้มนุษย์มีความคิด สามารถหาความรู้ หาความบันเทิง สร้างเสริมประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์แก่ชีวิตทั้งการศึกษา อาชีพการทำงานและการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม อีกทั้งยังช่วยยกระดับจิตใจของมนุษย์ให้เจริญขึ้นด้วย

การอ่านนอกจากจะเป็นเครื่องมือในการสื่อสารแล้ว ยังเป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินชีวิตของมนุษย์ด้วย เพราะการอ่านได้แทรกซึมไปในทุกกิจกรรมของมนุษย์ เป็นรากฐานสำคัญในการศึกษาของทุกระดับชั้นและเป็นรากฐานในการพัฒนาสติปัญญาของมนุษย์ให้อยู่ในระดับที่สูงขึ้น ซึ่งการจะพัฒนาระดับสติปัญญาของมนุษย์ให้สูงขึ้นได้นั้น จะต้องอาศัยความสามารถในการอ่านพินิจ พิจารณา วิเคราะห์แยกแยะ ตัดสินใจ ประเมินค่าสิ่งต่าง ๆ ที่ได้จากการอ่านและสามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม ซึ่งการอ่านดังกล่าวข้างต้น ก็คือการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นการอ่านระดับสูงที่ต้องใช้กระบวนการคิดที่ซับซ้อน กล่าวคือ จะต้องใช้สติปัญญาในการพิจารณาไตร่ตรองสิ่งที่อ่านอย่างรอบคอบและมีเหตุผล ด้วยการสรุปความ ตีความ วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่าจากสิ่งที่อ่านโดยอาศัยประสบการณ์เดิมของผู้อ่าน ดังที่ Miller (1977: 189) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณคือ กระบวนการอ่านขั้นสูง ซึ่งผู้อ่านจะต้องใช้ยุทธศาสตร์การคิด เพื่อประเมินค่าสิ่งที่อ่านโดยอาศัยประสบการณ์ด้านการอ่าน และประสบการณ์เดิมของผู้อ่านเอง สอดคล้องกับ Hafner (1982: 78) ที่กล่าวไว้ว่า การอ่านอย่างมี วิจารณญาณเป็นกระบวนการที่ซับซ้อนซึ่งมีจุดมุ่งหมายที่จะแสวงหาความจริงหรือความถูกต้องจากสิ่ง ที่เขียน โดยอาศัยการตีความ การวิเคราะห์ และการลงความเห็นที่ถูกต้องจากความเห็นที่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับ สมบัติ จำปาเงินและสำเนียง มณีกาญจน์ (2550: 98) และเอมอร เนียมน้อย (2551: 11) ที่กล่าวว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เป็นการอ่านที่ต้องใช้ปัญญาในการรับรู้หรือให้ เหตุผลที่ถูกต้องในการพิจารณาสิ่งที่อ่านอย่างละเอียดรอบคอบ เพื่อวิเคราะห์หาคำตอบ สรุปสาระสำคัญ เข้าใจความหมายโดยนัยของถ้อยคำ อารมณ์ จุดประสงค์ของผู้เขียน สามารถแยก ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็นและประเมินคุณค่าของสิ่งที่อ่านได้อย่างถูกต้อง เป็นธรรม

การอ่านอย่างมีวิจารณญาณจึงถือว่าเป็นยอดของการอ่านทั้งปวง ดังที่ภาสกร เกิดอ่อน และ คณะ (2552: 13) ได้กล่าวไว้ว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เป็นการอ่านที่ต้องใช้สติปัญญา หยั่งรู้ และสามารถแสดงเหตุผลได้อย่างถูกต้อง การพัฒนาตนเองต้องพยายามสร้างความรู้ความเข้าใจ ความเห็นแย้งในองค์ประกอบของวรรณกรรมที่อ่าน จึงจัดเป็นพฤติกรรมการคิดของผู้อ่าน ส่งเสริมให้ มีการวิพากษ์วิจารณ์วรรณกรรมทั้งหลายขึ้นมา หากปราศจากการใช้วิจารณญาณ การอ่านก็กลายเป็น เพียงการสัมผัสสัจพจน์ด้วยสายตาของผู้อ่านเท่านั้น และสมถวิล วิเศษสมบัติ (2555: 74) ได้แสดง ความคิดเห็นว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณช่วยให้ผู้อ่านได้ประโยชน์อย่างแท้จริงเพราะผู้อ่านไม่ใช่ จะรับเฉพาะความคิดเห็นของผู้เขียนเท่านั้น ผู้อ่านจะต้องนำความคิดเห็นของผู้เขียนมาประกอบกับ ความคิดเห็นของตน ทำให้เกิดความคิดใหม่ ซึ่งจะนำไปใช้ประโยชน์ได้ ซึ่งตรงกับ ฐะปะนีย์ นาครทรรพ (2545: 24) ที่กล่าวไว้ว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณจะช่วยให้ผู้อ่านได้ประโยชน์อย่างแท้จริง มิใช่ เพียงแต่รับทราบคำบอกเล่าของผู้เขียนที่ตรงตามตัวอักษรเท่านั้น วิจารณ์ญาณจึงเป็นเรื่องความเข้าใจ ขั้นสูง ซึ่งผู้อ่านจะนำความคิดของผู้เขียนมาประสมกับความคิดเห็นของตนทำให้เกิดความคิดใหม่แล้ว นำไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ การอ่านอย่างมีวิจารณญาณจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะ ในยุคโลกาภิวัตน์ที่มีสื่อมากมายหลายประเภททั้งเป็นคุณและเป็นโทษ หากผู้เรียนไม่มีวิจารณญาณ ในการอ่านอาจทำให้ตกเป็นเหยื่อของสื่อได้โดยง่าย (ประพนธ์ เรื่องณรงค์และคณะ, 2545: 8)

จากความสำคัญดังกล่าว หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่ม สาระการเรียนรู้ภาษาไทยได้กำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 – 6 สาระการอ่านไว้ว่า ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ในการ

ตัดสินใจแก้ปัญหาการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน และได้กำหนดคุณภาพผู้เรียนเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ไว้ว่านักเรียนสามารถอ่านออกเสียงร้อยแก้วและร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะได้ถูกต้อง เข้าใจ ตีความ แปลความ ขยายความเรื่องที่อ่านได้ วิเคราะห์วิจารณ์เรื่องที่อ่าน แสดงความคิดเห็นโต้แย้ง และเสนอความคิดใหม่จากการอ่านอย่างมีเหตุผล คาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน เขียนกรอบแนวคิด แผนภาพความคิด บันทึกย่อความ และเขียนรายงานจากสิ่งที่อ่าน สังเคราะห์ประเมินค่า และนำความรู้ความคิดที่ได้จากการอ่านมาพัฒนาตน พัฒนาการเรียนและพัฒนาความรู้ทางอาชีพ และนำความรู้ความคิดไปประยุกต์ใช้แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต มีมารยาทและมีนิสัยรักการอ่าน จะเห็นได้ว่า การที่ผู้เรียนจะมีคุณภาพตามที่หลักสูตรกำหนดได้นั้น ผู้เรียนต้องมีความสามารถในการอ่านสื่อต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รู้จักแยกแยะ วิเคราะห์วิจารณ์อย่างมีเหตุผลและสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตได้ ซึ่งนั่นก็คือ ผู้อ่านต้องมีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณนั่นเอง

ปัจจุบันพบว่าผู้เรียนยังไม่ประสบความสำเร็จในการอ่านและมีความสามารถในการให้เหตุผลไม่ดีเท่าที่ควร ซึ่งความสามารถในการให้เหตุผลเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญในการพัฒนาการคิดที่ซับซ้อน เช่น การคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดแก้ปัญหาและการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา 2553: 1-2) จึงส่งผลให้ความสามารถด้านอื่น ๆ โดยเฉพาะความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไม่มีประสิทธิภาพไปด้วย เห็นได้จากข้อมูลผลการทดสอบ O-Net ของสำนักทดสอบทางการศึกษา (สทศ.) ปีการศึกษา 2558 - 2560 ในวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทั่วประเทศไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคือ ร้อยละ 50 ซึ่งจากผลการทดสอบ นักเรียนได้คะแนนเฉลี่ย ร้อยละ 42.64, 46.36 และ 48.29 ตามลำดับ และผลการทดสอบ O-Net วิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ทั่วประเทศก็อยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจด้วยเช่นกัน คือ นักเรียนได้คะแนนเฉลี่ย ร้อยละ 49.36, 52.29 และ 49.25 ตามลำดับ ซึ่งจากผลการทดสอบ O-Net วิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ทำให้เห็นได้ว่าความสามารถในการอ่านภาษาไทยของผู้เรียนทั้งประเทศโดยเฉลี่ยก็อยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจด้วยเช่นกัน เพราะเมื่อผู้เรียนวิเคราะห์ สังเคราะห์หรือประเมินค่าสิ่งที่อ่านไม่ได้ ผู้เรียนก็ไม่สามารถทำข้อสอบหรือทำคะแนนจากการทดสอบได้ดีด้วยเช่นกัน ซึ่งสาเหตุสำคัญอาจเป็นเพราะว่านักเรียนขาดทักษะด้านการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผล มีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณน้อยเกินไป ไม่สามารถแปลความ ตีความ วิเคราะห์ สังเคราะห์สิ่งที่อ่านได้ ตลอดจนยังขาดทักษะในการวิเคราะห์แนวคิดสำคัญของผู้เขียนที่ส่งมายังผู้อ่าน ไม่สามารถบอกจุดประสงค์ของผู้เขียนและประเมินค่าสิ่งที่อ่านได้

นอกจากนี้ จากผลการประเมินการอ่านจากโครงการประเมินผลนักเรียนนานาชาติ หรือ PISA (Programme for International Student Assessment) ซึ่งเป็นโครงการประเมินผลการศึกษาของประเทศสมาชิก OECD (Organisation for Economic Cooperation and Development) การประเมินในปี ค.ศ. 2015 พบว่า ผู้เรียนในประเทศไทยมีความรู้และทักษะด้านการอ่านต่ำกว่าการประเมินในทุกปีที่ผ่านมา นับตั้งแต่เริ่มมีการประเมินและที่สำคัญยังมีคะแนนเฉลี่ยวัดความรู้และทักษะด้านการอ่านต่ำที่สุดในการประเมินทั้งสามด้าน คือมีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าด้านคณิตศาสตร์และด้านวิทยาศาสตร์ โดยคะแนนเฉลี่ยด้านการอ่าน PISA ในปี 2015 มีคะแนนเฉลี่ยมาตรฐานอยู่ที่ 493 คะแนน ผู้เรียนในประเทศไทยได้คะแนนเฉลี่ย 409 คะแนน (สสวท., 2559) ซึ่งอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานมาก และจากผลการประเมินในครั้งนี้ สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) ได้เปรียบเทียบกับคะแนน PISA ในปี ค.ศ.2012 ที่ผ่านมา พบว่า ความสามารถด้านการอ่านและวิทยาศาสตร์ มีคะแนนลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อวิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของคะแนนในภาพรวมตั้งแต่การประเมินรอบแรกจนถึงปัจจุบัน พบว่าผลการประเมินด้านวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ของไทยไม่เปลี่ยนแปลง แต่ผลการประเมินด้านการอ่านมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่องดังที่ สุธีระ ประเสริฐสรรพ (2559) ได้กล่าวไว้ว่า

การที่เด็กไทยได้คะแนนเฉลี่ย PISA น้อย แสดงให้เห็นถึงปัญหาความเหลื่อมล้ำ เพราะเด็กไทยเรียนเพื่อสอบไม่ใช่เรียนแบบเข้าใจ ขาดระบบคิดแบบเหตุและผล ซึ่งหลายคนไม่แปลกใจกับผลการสอบ PISA ที่ออกมารอบนี้ เพราะรู้อยู่แล้วว่าน่าจะเป็นอย่างนี้ ถ้าถามว่าควรแก้อะไรที่ निकออกคือทักษะการอ่านจับใจความ เข้าใจเรื่องราว เพราะเป็นจุดเริ่มต้นการทำข้อสอบ PISA ถ้านักเรียนไม่เข้าใจโจทย์ก็ทำไม่ได้ การอ่านเพื่อเข้าใจโจทย์เป็นปัญหาใหญ่มากเพราะเด็กไม่สนใจการอ่าน ไม่สนใจการทำความเข้าใจภาษาที่ซับซ้อน ภาษาวิชาการ ที่กล้าพูดเช่นนี้เพราะนักศึกษามหาวิทยาลัยที่สอนอยู่ทำข้อสอบไม่ได้ เพราะตีความโจทย์ไม่ออก จึงเห็นว่าจุดอ่อนของเราอยู่ที่ทักษะการอ่าน ซึ่งแก้โดยเด็กต้องเขียนเองให้เป็น ทั้งขยายความและย่อความจับประเด็น เพื่อแก้ปัญหาการอ่าน

สอดคล้องกับเพทาย เย็นจิตโสมนัส (2559) ที่กล่าวถึงปัญหาการอ่านภาษาไทยไว้ว่า หากเด็กไทยไม่สามารถอ่านภาษาไทยได้รู้เรื่องและเข้าใจได้ดี ไม่สามารถทำความเข้าใจและตีโจทย์วิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ได้แตกจะไม่สามารถตอบคำถามและทำคะแนน PISA ซึ่งถามเป็นภาษาไทยได้ ดังนั้นหากแก้ปัญหาเรื่องการอ่านและการเขียนภาษาไทยของเด็กไทยได้ คะแนนในการสอบ PISA รวมทั้งคุณภาพการเรียนรู้ของเด็กไทยในด้านอื่น ๆ โดยรวม ก็จะมีขึ้นอย่างแน่นอน ซึ่งตรงกับความคิดของศักดิ์สิน โรจน์สราญรมย์ (2560) ที่กล่าวถึงการแก้ปัญหาการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ไว้โดยสรุปได้ว่า ที่ผ่านมามีครูยังไม่เข้าใจวิธีการสอนและการประเมินผล ไปเน้นสอน

แต่เนื้อหา สอนแบบ passive learning คือ ครูบรรยายแล้วให้นักเรียนนั่งฟัง ข้อสอบที่ประเมินผลนักเรียนก็ออกแบบเพื่อตัดสินผลถูกผิด การจะแก้ปัญหาคุณภาพผู้เรียนไทยให้ถูกทางนั้น จะต้องปฏิวัติการสอนของครูทั่วประเทศให้สอนในรูปแบบ Active Learning คือ ครูต้องพูดน้อยลง แล้วเน้นให้นักเรียนเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติ จึงจะส่งผลทำให้นักเรียนไทยพัฒนาสมรรถนะสำคัญทั้ง 5 ด้านได้ตรงกับแนวคิดของวิจารณ์ พานิช (2555: 5-17) ที่กล่าวว่า ในการจัดการเรียนรู้ผู้สอนต้องมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกและเป็นผู้ออกแบบกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ลงมือทำแล้วเกิดการเรียนรู้ในใจและสมองของผู้เรียนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ Stauffer (1969: 4) ที่ได้เสนอแนวคิดว่าการที่ผู้เรียนจะมีความสามารถในการอ่านและอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้นั้น ขึ้นอยู่กับครูและกระบวนการสอนของครูเกือบทั้งสิ้น ดังนั้นในการจัดการเรียนรู้ ครูควรจัดกระบวนการเรียนรู้มีเทคนิคและกลวิธีในรูปแบบใหม่ ๆ ให้ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือทำ จึงจะส่งผลให้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียนสำเร็จได้ สอดคล้องกับการสำรวจสภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษในจังหวัดเพชรบุรี โดยผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 14 คน เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนแต่ละโรงเรียน สรุปได้ว่า ในการสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณนั้นปัญหาสำคัญคือ ปัญหาที่เกิดจากครูผู้สอนครูผู้สอนขาดการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจใคร่รู้ในเรื่องที่เรียน ขาดการสร้างแรงจูงใจในการเรียน อีกทั้งไม่มีวิธีสอนหรือเทคนิคการสอนที่แปลกใหม่เพื่อที่จะนำมาพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียน ยังคงใช้การสอนแบบเดิม ๆ ไม่มีการฝึกให้คิดหรือมีกิจกรรมฝึกคิดน้อยเมื่อผู้เรียนปฏิบัติน้อยความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียนจึงน้อยตามไปด้วย ส่งผลให้ผู้เรียนคิดไม่เป็น ไม่รอบคอบ ไม่มีเหตุผลและขาดวิจารณญาณในการอ่านในที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับการสัมภาษณ์นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเบญจมเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรี ที่ผ่านการเรียนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณมาแล้ว จำนวน 39 คน โดยสรุปพบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นว่า ครูผู้สอนไม่มีการกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนก่อนการอ่านสื่อต่าง ๆ ใช้น้ำเสียงราบเรียบไม่น่าสนใจ สอนไม่สนุก ใช้วิธีสอนไม่หลากหลาย ส่วนใหญ่บรรยายอย่างเดียวทำให้เกิดความเบื่อหน่าย

จากสภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนโรงเรียนเบญจมเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรีดังกล่าว แสดงให้เห็นอีกว่า การจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร เห็นได้จากการที่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีผลการสอบ O-Net วิชาภาษาไทยไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนดไว้คือ ต้องเพิ่มขึ้นร้อยละ 3 ต่อปี แต่ในทางกลับกันตั้งแต่ปีการศึกษา 2558 – 2560 คะแนนเฉลี่ย O-Net วิชาภาษาไทย กลับมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง คือได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 61.63 61.55 และ 60.56 ตามลำดับ ซึ่งหากปล่อยไว้อาจจะเกิดปัญหาใหญ่ตามมา ผู้วิจัยจึงได้เล็งเห็นถึงความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้เรียนจะต้องได้รับการฝึกฝนและได้รับการพัฒนาให้เกิดทักษะในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณอย่างแท้จริง ดังที่เอมอร์

เนียมน้อย (2551: 10) ได้ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นที่ผู้สอนจะต้องฝึกฝนให้นักเรียนมีทักษะในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นอย่างยิ่งเพราะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณนับเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จทั้งในด้านการเรียน และด้านการนำไปปรับปรุงคุณภาพชีวิตให้ดียิ่งขึ้นตลอดจนมีผลถึงการนำไปสู่การพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า ดังนั้นครูจึงเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการเรียนรู้ ตลอดจนหารูปแบบวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมที่จะเอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้มีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

พุทธิปัญญา (Cognitive) เป็นแนวคิดหนึ่งที่มีความสำคัญกับกระบวนการทางปัญญาหรือความคิด ซึ่งเป็นกระบวนการภายในสมองของมนุษย์ เป็นแนวคิดทางจิตวิทยาของนักจิตวิทยากลุ่มปัญญานิยม (Cognitivism) โดยนักคิดกลุ่มนี้มีความเชื่อว่าการเรียนรู้ของมนุษย์ไม่ใช่เรื่องของพฤติกรรมที่เกิดจากกระบวนการตอบสนองต่อสิ่งเร้าเท่านั้นแต่การเรียนรู้ของมนุษย์มีความซับซ้อนกว่านั้น การเรียนรู้เป็นกระบวนการทางความคิดที่เกิดจากการสะสมข้อมูล การสร้างความหมายและความสัมพันธ์ของข้อมูล และการดึงข้อมูลมาใช้ในการกระทำ และการแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ การเรียนรู้เป็นกระบวนการทางสติปัญญาของมนุษย์ในการที่จะสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ตนเอง แนวคิดนี้ให้ความสำคัญกับความสามารถในการคิด การจำ การวางแผน การตัดสินใจ และการให้ความหมายกับสิ่งเร้าต่าง ๆ ที่ได้รับมาจากประสบการณ์อันหลากหลาย ซึ่งแนวคิดนี้เชื่อว่ามนุษย์ต้องนำสิ่งเร้าเหล่านั้นมาคิดวิเคราะห์ และให้ความหมายกับสิ่งเร้าเพื่อการตอบสนองต่อสิ่งเร้า

การเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้แนวคิดพุทธิปัญญา (Cognitive) จะเน้นในเรื่องของกระบวนการทำงานในสมอง (Mental Process) ของมนุษย์เป็นสำคัญ ไม่ได้มุ่งเฉพาะสิ่งเร้าและการตอบสนองเท่านั้น แนวคิดพุทธิปัญญา (Cognitive) เชื่อว่าความรู้เป็นการสร้างสัญลักษณ์ในจิตของบุคคล และการเรียนรู้เป็นกระบวนการรับเอาตัวแทนของสัญลักษณ์เข้าไปในหน่วยความจำ ซึ่งจะทำให้การประมวลผลสัญลักษณ์หรือสารสนเทศออกมา ดังนั้นการจัดการเรียนรู้ในศาสตร์ที่เป็นพื้นฐานของการกระทำ สิ่งที่ต้องใช้สติปัญญาในการจินตนาการมาก ๆ หรือเนื้อหาสาระที่มีความซับซ้อน การจัดการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้แนวคิดพุทธิปัญญาจะเป็นแนวคิดการจัดการเรียนรู้หนึ่งที่สามารถเอื้อและส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ได้ผลดีขึ้น (อลงกรณ์ พรหมที, 2556: 3)

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงได้มีการพัฒนารูปแบบและวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยการศึกษาหลักการแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง พบว่า การจัดการเรียนรู้ที่เน้นทางด้านความคิดและสติปัญญาสามารถช่วยพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียนได้ ดังนั้นงานวิจัยของวิมลธิดา อุ่นสะอาดและฉลองชัย ธีวสุทรสกุล (2552) ที่ได้พัฒนารูปแบบการสอนพิสิกส์ตามทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพุทธินิยมสำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยรูปแบบการสอนสูงกว่าก่อนเรียน

และนักศึกษามีความพึงพอใจต่อรูปแบบการสอนในระดับมากและมีความเห็นว่าเป็นรูปแบบการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง การทำงานเป็นกลุ่ม ทำให้เรียนเนื้อหาเข้าใจมากกว่าการสอนแบบเดิม สอดคล้องกับงานวิจัยของอลงกรณ์ พรหมที (2556) ที่ได้พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพุทธินิยมเรื่องคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าและการแพร่กระจายสำหรับการศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาวิศวกรรมไฟฟ้า ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพการเรียนการสอนของผู้เรียนที่ผ่านการใช้ชุดการสอนมีค่าเท่ากับ 80.15/81.85 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานร้อยละ 80/80 และผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนโดยใช้ชุดการสอนร่วมกับรูปแบบการสอนแบบสตาดี้ (SATADE Model) อยู่ในระดับมาก

ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้สังเคราะห์แนวคิดที่เกี่ยวกับพุทธิปัญญา (Cognitive) มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นการอ่านที่ซับซ้อนและต้องใช้สติปัญญาในการคิดวิเคราะห์และจินตนาการมาก ดังนั้นรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้แนวคิดพุทธิปัญญา (Cognitive) จึงช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนเข้าใจ รู้จักวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่าข้อมูลและข่าวสารต่าง ๆ ที่หลั่งไหลเข้ามาในชีวิตประจำวันได้อย่างมีเหตุผลบนพื้นฐานของคุณธรรมและจริยธรรมได้อย่างเหมาะสม

กรอบแนวคิดการวิจัย

การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับพุทธิปัญญา (Cognitive) แล้วนำมากำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

1. ทฤษฎีเกสตัลท์ (Gestalt Theory)

แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ของทฤษฎีเกสตัลท์ คือ การเรียนรู้เป็นกระบวนการทางความคิดซึ่งเป็นกระบวนการภายในตัวมนุษย์บุคคลจะเรียนรู้จากสิ่งเร้าที่เป็นส่วนรวมได้ดีกว่าส่วนย่อย หลักการจัดการเรียนการสอนตามทฤษฎีนี้จะเน้นกระบวนการคิดการสอนโดยเสนอภาพรวมก่อนการเสนอส่วนย่อยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีประสบการณ์เพิ่มขึ้นและมีความหลากหลายซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถคิดแก้ปัญหาคิดริเริ่มและเกิดการเรียนรู้แบบหยั่งเห็นได้ซึ่งกฎการเรียนรู้ของทฤษฎี มีดังนี้

1. การเรียนรู้เป็นกระบวนการทางความคิดซึ่งเป็นกระบวนการภายในตัวมนุษย์
2. บุคคลจะเรียนจากสิ่งเร้าที่เป็นส่วนรวมได้ดีกว่าส่วนย่อย
3. การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ 2 ลักษณะ คือ การรับรู้และการหยั่งเห็น

4. กฎการจัดระเบียบการรับรู้ ซึ่งประกอบด้วย 1) กฎการรับรู้ส่วนรวม 2) กฎความคล้ายคลึง 3) กฎแห่งความใกล้เคียง 4) กฎแห่งความสมบูรณ์ 5) กฎแห่งความต่อเนื่อง 6) บุคคลมักมีความคงที่ในความหมายของสิ่งที่รับรู้ตามความเป็นจริง และ 7) การรับรู้ของบุคคลอาจผิดพลาดบิดเบือนไปจากความเป็นจริงได้

5. การเรียนรู้โดยการหยั่งเห็น

2. ทฤษฎีสนาม (Field Theory)

ทฤษฎีนี้มีหลักคล้ายกับทฤษฎีกลุ่มเกสตัท์ในเรื่องของการรับรู้แบบแผนหรือปรากฏการณ์ต่าง ๆ หรือสถานการณ์ต่าง ๆ ของสิ่งเร้า และปฏิกิริยาโต้ตอบในลักษณะแบบทั้งหมดตลอดทั้งโครงสร้าง ซึ่งไม่ใช่การพิจารณาเฉพาะรายละเอียดปลีกย่อยที่รวมกันขึ้นมาเป็นโครงสร้างใหญ่ทั้งหมด แต่แตกต่างจากทฤษฎีกลุ่มเกสตัท์ตรงที่ทฤษฎีทฤษฎีสนามเน้นเรื่องการจูงใจซึ่งมีแนวคิดที่สำคัญ ดังนี้

1. อวกาศแห่งชีวิต เชื่อว่า บุคคลแต่ละคนต่างดำรงชีวิตอยู่ในสนามอวกาศแห่งชีวิตซึ่งเป็นโลกที่แต่ละคนสร้างขึ้นไม่ใช่โลกจริง อวกาศแห่งชีวิตของแต่ละคนมีความแตกต่างกันคนที่มีอวกาศชีวิตตรงกับความเป็นจริงจะสามารถเผชิญกับโลกความจริงได้อย่างมีเหตุผล ซึ่งอาจสรุปว่าพฤติกรรมของคนเราขึ้นอยู่กับตัวบุคคลและสิ่งแวดล้อมของแต่ละคน

แนวคิดพื้นฐานที่สำคัญเกี่ยวกับอวกาศแห่งชีวิต เชื่อว่า ขนาดหรือลักษณะรูปร่างของอวกาศแห่งชีวิตของแต่ละคนไม่มีความสำคัญ เพราะอวกาศชีวิตของแต่ละคนจะมีคุณสมบัติเฉพาะตัวจะทำให้มีลักษณะอย่างไรก็ยังเป็นอวกาศชีวิตของคนคนนั้นที่ไม่มีอะไรแตกต่างกัน

2. เส้นแทนขนาดและทิศทางของแรง (Vector) เป็นเรื่องของการใช้ส่วนของเส้นตรงแทนขนาดและทิศทางของแรงที่จะผลักดันให้เกิดพฤติกรรมต่าง ๆ แรงหรือพลังต่าง ๆ อาจเกิดจากภายในเช่นแรงจูงใจ หรืออาจเกิดจากภายนอกบุคคลก็ได้ การเรียนรู้เกิดจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของความรู้ ความเข้าใจ (Cognitive Structure) ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนี้เป็นผลมาจากสภาพความรู้ความเข้าใจ (Cognitive field) หรือแรงจูงใจภายในของแต่ละบุคคล เชื่อว่าการเรียนรู้เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงจูงใจ หรือการเปลี่ยนแปลงเป้าประสงค์หรือจุดหมาย ทฤษฎีนี้ได้พยายามอธิบายพลังต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นมาในสภาวะจิตของแต่ละคนและนำไปสู่ความต้องการ ซึ่งแรงขับจะเป็นตัวผลักดันให้พฤติกรรมนั้นบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

3. ทฤษฎีเครื่องหมาย (Sign Theory)

ทฤษฎีเครื่องหมายหรือทฤษฎีความคาดหวัง ปรับปรุงมาจากทฤษฎีการแสดงพฤติกรรมสู่จุดหมาย เน้นการเกิดการเรียนรู้โดยการใช้ความรู้ความเข้าใจ ซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกับทฤษฎีของเกสตัท์แต่แตกต่างกันตรงที่ทฤษฎีนี้เน้นการเรียนรู้โดยใช้เครื่องหมาย (Sign) และการคาดหวัง (Expectancy) เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่สำคัญ

แนวคิดของทฤษฎีนี้คือ การเรียนรู้ของแต่ละบุคคลจะเกิดขึ้นจากการรับรู้ธรรมชาติของสถานการณ์ต่าง ๆ ผู้เรียนจะเกิดแนวความคิดเพื่อการแก้ปัญหาด้วยการตัดสินใจตอบสนอง โดยมีทิศทาง มีเป้าหมาย หรือมีแนวทางหรือมีเครื่องหมาย (Sign) ที่จะนำไปสู่จุดมุ่งหมายปลายทาง การเรียนรู้ไม่ได้เกิดขึ้นในลักษณะของการมีปฏิริยาโต้ตอบต่อสิ่งเร้าเฉพาะอย่างแต่การเรียนรู้เกิดขึ้นเพื่อต้องการที่จะค้นหาว่าเป้าประสงค์หรือสิ่งที่ต้องการอยู่ที่ไหน โดยผู้เรียนจะสร้างโครงสร้างหรือกำหนดแผนที่ขึ้นในสมอง (Cognitive map) ทำให้ผู้เรียนมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างเครื่องหมายกับเป้าหมาย แนวคิดนี้เน้นสิ่งเร้ามากกว่าการตอบสนอง ซึ่งเชื่อว่าการเรียนรู้เกิดได้ใน 3 ลักษณะคือ

- 1) การคาดหมายรางวัล ถ้ารางวัลที่ผู้เรียนคาดว่าจะได้รับไม่ตรงตามต้องการจะแสดงพฤติกรรมมองหาสิ่งที่ต้องการต่อไป
- 2) การเรียนรู้สถานที่ ผู้เรียนจะแสดงพฤติกรรมการเรียนรู้จากจุดเริ่มต้นไปยังจุดหมายปลายทางเป็นลำดับขั้นตอนตามแต่สถานการณ์ที่เปลี่ยนไป คือถ้ามีการเริ่มต้นไปยังปลายทางได้สำเร็จผู้เรียนจะเลือกแสดงพฤติกรรมนั้นก่อน แต่เมื่อต่อมาเมื่ออุปสรรคหรือมีการปิดกั้นเส้นทางที่เคยเดินผู้เรียนก็จะเปลี่ยนเส้นทางหรือวิธีการเรียนรู้ไปเรื่อย ๆ เพื่อไปยังจุดหมายปลายทางให้ได้
- 3) การเรียนรู้แฝง คือการเรียนรู้ที่ไม่ได้แสดงออกมาจนกว่าจะถึงเวลาที่จำเป็นหรือเหมาะสมจึงจะนำออกมาใช้

4. ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา (Intellectual Development Theory)

4.1 ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของ Piaget

แนวคิดนี้เชื่อว่า กิจกรรมทางกลไกและกล้ามเนื้อเป็นรากฐานของการปฏิบัติการทางสมอง การเจริญงอกงามทางสติปัญญาเป็นผลจากการปะทะสังสรรค์ (Interaction) กับสิ่งแวดล้อม สำหรับการคิดก็เหมือนกับพัฒนาการทางร่างกายด้านต่าง ๆ ที่ค่อย ๆ เติบโตจนถึงขีดสูงสุดในระยะวัยรุ่น พัฒนาการทางสติปัญญาของ Piaget สามารถสรุปได้ 4 ระยะ ดังนี้

1. ขั้นประสาทรับรู้และการเคลื่อนไหว (Sensory-Motor Stage) ขั้นนี้เริ่มตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 2 ปี พฤติกรรมของเด็กในวัยนี้ขึ้นอยู่กับกรเคลื่อนไหว เด็กวัยนี้แสดงออกด้านร่างกายให้เห็นว่ามีสติปัญญาด้วยการกระทำ สามารถแก้ปัญหาได้ แม้ว่าจะไม่สามารถอธิบายได้ด้วยคำพูด เด็กจะต้องมีโอกาสที่จะปะทะกับสิ่งแวดล้อมด้วยตนเอง ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับพัฒนาการด้านสติปัญญาและความคิดในขั้นนี้ กิจกรรมการคิดของเด็กวัยนี้ส่วนใหญ่ยังคงอยู่เฉพาะสิ่งที่สามารถสัมผัสได้เท่านั้น

2. ขั้นก่อนปฏิบัติการคิด (Preoperational Stage) ขั้นนี้เริ่มตั้งแต่อายุ 2-7 ปี แบ่งออกเป็นขั้นย่อยอีก 2 ขั้น คือ 1) ขั้นก่อนเกิดสังกัป (Preconceptual Thought) เป็นขั้นพัฒนาการของเด็กอายุ 2-4 ปี เป็นช่วงที่เด็กเริ่มมีเหตุผลเบื้องต้น สามารถจะโยงความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์ 2 เหตุการณ์ หรือมากกว่ามาเป็นเหตุผลเกี่ยวโยงซึ่งกันและกัน แต่เหตุผลของเด็กวัยนี้ยังมีขอบเขตจำกัดอยู่ เพราะเด็กยังคงยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง 2) ขั้นการคิดแบบญาณหยั่งรู้

นี่ก็ออกเองโดยไม่ใช้เหตุผล (Intuitive Thought) เป็นขั้นพัฒนาการของเด็ก อายุ 4-7 ปี ขั้นนี้เด็กจะเกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ รวมตัวดีขึ้น รู้จักแยกประเภทและแยกชิ้นส่วนของวัตถุ เข้าใจความหมายของจำนวนเลข เริ่มมีพัฒนาการเกี่ยวกับการอนุรักษ์ แต่ไม่แจ่มชัดนัก สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้โดยไม่คิดเตรียมล่วงหน้าไว้ก่อน

3. ขั้นปฏิบัติการคิดด้านรูปธรรม (Concrete Operation Stage) ขั้นนี้จะเริ่มจากอายุ 7-11 ปี พัฒนาการทางด้านสติปัญญาและความคิดของเด็กวัยนี้สามารถสร้างกฎเกณฑ์และตั้งเกณฑ์ในการแบ่งสิ่งแวดล้อมออกเป็นหมวดหมู่ได้ เด็กวัยนี้สามารถที่จะเข้าใจเหตุผล รู้จักการแก้ปัญหาสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นรูปธรรมได้ ลักษณะเด่นของเด็กวัยนี้คือ ความสามารถในการคิดย้อนกลับ นอกจากนั้นความสามารถในการจำของเด็กในช่วงนี้มีประสิทธิภาพขึ้น สามารถจัดกลุ่มหรือจัดการได้อย่างสมบูรณ์ สามารถสนทนากับบุคคลอื่นและเข้าใจความคิดของผู้อื่นได้ดี

4. ขั้นปฏิบัติการคิดด้วยนามธรรม (Formal Operational Stage) จะเริ่มจากอายุ 11 ปี ขึ้นไป ในขั้นนี้พัฒนาการทางสติปัญญาและความคิดของเด็กจะเริ่มคิดแบบผู้ใหญ่ สามารถคิดหาเหตุผลนอกเหนือไปจากข้อมูลที่มีอยู่ คิดแบบนักวิทยาศาสตร์ พอใจที่จะคิดพิจารณาเกี่ยวกับสิ่งที่ไม่มีตัวตน หรือสิ่งที่เป็นามธรรม

กระบวนการทางสติปัญญาของ Piaget มีลักษณะดังนี้

1. การซึมซับหรือการดูดซึม (assimilation) เป็นกระบวนการทางสมองในการรับประสบการณ์ เรื่องราว และข้อมูลต่าง ๆ เข้ามาสะสมเก็บไว้เพื่อใช้ประโยชน์ต่อไป

2. การปรับและจัดระบบ (accommodation) คือ กระบวนการทางสมองในการปรับประสบการณ์เดิมและประสบการณ์ใหม่ให้เข้ากันเป็นระบบหรือเครือข่ายทางปัญญาที่ตนสามารถเข้าใจได้ เกิดเป็นโครงสร้างทางปัญญาใหม่ขึ้น

3. การเกิดความสมดุล (equilibration) เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นจากขั้นของการปรับ หากการปรับเป็นไปอย่างผสมผสานกลมกลืนก็จะก่อให้เกิดสภาพที่มีความสมดุลขึ้นหากบุคคลไม่สามารถปรับประสบการณ์ใหม่และประสบการณ์เดิมให้เข้ากันได้ ก็เกิดภาวะความไม่สมดุลขึ้น ซึ่งจะก่อให้เกิดความขัดแย้งทางปัญญาขึ้นในตัวบุคคล

4.2 ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของ Bruner

ทฤษฎีของ Bruner มีส่วนคล้ายกับทฤษฎีของ Piaget แต่แนวคิดสำคัญที่ต่างจาก Piaget คือ ทฤษฎีนี้เน้นความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรม (สิ่งแวดล้อม) กับพัฒนาการทางสติปัญญา หลักการในการจัดการเรียนรู้ของทฤษฎีนี้มี 4 ประการคือ

1. แรงจูงใจ (Motivation) ถือเป็นเงื่อนไขแรกของตัวบุคคลที่จะทำให้เป็นแรงปรารถนาในการที่จะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ เชื่อว่าการเรียนรู้จะมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นถ้ามีการจัดกิจกรรมใน 3 ช่วง คือ 1) การกระตุ้นให้เกิดความต้องการที่จะสำรวจ 2) การทำให้ความต้องการการสำรวจยังคงอยู่

3) การสำรวจอย่างมีทิศทาง ซึ่งทิศทางของการสำรวจควรมี 2 องค์ประกอบด้วยกัน คือรู้เป้าหมาย และรู้ว่าการสำรวจทางเลือกต่าง ๆ นั้นมีความสัมพันธ์กับการบรรลุเป้าหมายนั้นนั่นคือผู้เรียนจะต้องรู้ว่าเป้าหมายคืออะไร

2. โครงสร้างของความรู้ (Structure of Knowledge) โครงสร้างของความรู้สามารถจัดได้ใน 3 ลักษณะดังนี้ 1) ลักษณะของการเสนอเนื้อหา มีอยู่ 3 ลักษณะคือ การเสนอโดยการให้กระทำ การเสนอโดยใช้รูปภาพและการเสนอโดยใช้สัญลักษณ์ 2) การเสนออย่างกระชับหรืออย่างประหยัด เป็นการเสนอเนื้อหาของความรู้ในปริมาณข้อมูลที่ผู้เรียนสามารถจำได้และนำไปใช้ในการเรียนรู้ต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและ 3) การเสนออย่างมีอำนาจหรืออย่างมีพลัง เป็นการเสนอที่ทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้ง่ายมองเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งที่เรียนรู้ซึ่งมีความสำคัญอย่างมากต่อการสอนวิชาต่าง ๆ

3. ลำดับขั้นของการเสนอเนื้อหา (Sequence) การเสนอเนื้อหาวิชาได้ถูกต้องตามขั้นตอนก็ทำให้การเรียนประสบความสำเร็จแล้ว

4. การเสริมแรง (Reinforcement) การเรียนรู้จะมีประสิทธิภาพเป็นอย่างมากถ้ามีการให้การเสริมแรงเมื่อผู้เรียนสามารถแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องตามเป้าหมายที่กำหนดไว้การให้ข้อมูลย้อนกลับจัดได้ว่าเป็นการเสริมแรงที่ดีเพราะจะทำให้ผู้เรียนได้รู้ทันทีว่าสิ่งที่เขาทำอยู่นั้นถูกต้องหรือควรปรับปรุงเช่นใด

จากหลักการทั้ง 4 ข้อ เชื่อว่าการเรียนรู้ที่มีความหมายจะเกิดขึ้นได้ด้วยการเรียนรู้โดยการค้นพบ (discovery learning) ซึ่งการเรียนรู้โดยการค้นพบจะทำให้ผู้เรียนสามารถจดจำได้นานและใช้ประโยชน์ในอนาคตได้มากกว่า

5. ทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความหมาย (A Theory of Meaningful Verbal Learning)

ทฤษฎีนี้เน้นความสำคัญของการเรียนรู้ที่เข้าใจ การเรียนรู้เกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนได้รวมหรือเชื่อมโยง (Subsume) สิ่งที่เราเรียนรู้ใหม่ซึ่งอาจจะเป็นความคิดรวบยอด (Concept) หรือความรู้ที่ได้รับใหม่ในโครงสร้างสติปัญญา (Cognitive Structure) กับความรู้เดิมที่อยู่ในสมองของผู้เรียนแล้ว ลักษณะของการเรียนรู้มีด้วยกัน 4 แบบ ดังนี้

1. การเรียนรู้โดยการค้นพบ (Discover Learning) การเรียนรู้ลักษณะนี้เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเรียนรู้โดยการผ่านกระบวนการแก้ปัญหาทางเลือกหลาย ๆ ทางจนกระทั่งได้ข้อสรุปได้ ซึ่งการเรียนรู้ในลักษณะนี้จะทำให้ผู้เรียนสามารถจดจำได้ดี

2. การเรียนรู้แบบให้ข้อสรุป (Reception Learning) เป็นการเรียนรู้ที่ผู้สอนเป็นผู้รวบรวมสรุปแนวคิดต่าง ๆ แล้วบอกให้ผู้เรียนโดยการบรรยายหรือให้อ่านจากข้อเขียนต่าง ๆ นักเรียนไม่ต้องทำอะไร

3. การเรียนรู้แบบนกแก้วนกขุนทอง (Rote Learning) เป็นการเรียนรู้ที่ไม่มีหลักเกณฑ์ใด ๆ เรียนรู้สิ่งใหม่โดยไม่มีความสัมพันธ์ใด ๆ กับสิ่งที่บุคคลได้เคยเรียนรู้มาแล้วและที่คงอยู่ในโครงสร้างทางปัญญาของบุคคลนั้น ดังนั้นบุคคลที่เรียนรู้แบบนกแก้วนกขุนทองก็ต้องพยายามจำสิ่งที่เรียนรู้ใหม่ ทำให้ไม่สามารถเรียนรู้ได้ดีมีผลทำให้เกิดความคับข้องใจในขณะที่เรียนรู้ด้วย

4. การเรียนรู้ที่มีความหมาย (Meaningful Learning) เป็นการเรียนรู้สิ่งใหม่ที่ผู้เรียนพบว่าสิ่งเหล่านี้มีความสัมพันธ์หรือเกี่ยวข้องกับข้อมูลหรือแนวคิดที่เคยเรียนรู้มาแล้วและยังคงอยู่ในโครงสร้างทางปัญญาของตน

การเรียนรู้ที่มีความหมายแบ่งเป็น 3 ประเภท คือ

1. Subordinate learning เป็นการเรียนรู้โดยการรับอย่างมีความหมาย โดยมีวิธีการ 2 ประเภท คือ 1) Derivation Subsumption เป็นการเชื่อมโยงสิ่งที่จะต้องเรียนรู้ใหม่กับหลักการหรือกฎเกณฑ์ที่เคยเรียนมาแล้ว โดยการได้รับข้อมูลมาเพิ่ม เช่น มีคนบอก แล้วสามารถดูซึมเข้าไปในโครงสร้างทางสติปัญญาที่มีอยู่แล้วอย่างมีความหมายโดยไม่ต้องท่องจำ 2) Correlative subsumption เป็นการเรียนรู้ที่มีความหมายเกิดจากการขยายความ หรือปรับโครงสร้างทางสติปัญญาที่มีมาก่อนให้สัมพันธ์กับสิ่งที่จะเรียนรู้ใหม่

2. Superordinate learning เป็นการเรียนรู้โดยการอนุมาน โดยการจัดกลุ่มสิ่งที่เรียนใหม่เข้ากับความคิดรวบยอดที่กว้างและครอบคลุมความคิดยอดของสิ่งที่เรียนใหม่ เช่น สุนัข แมว หมู เป็นสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม

3. Combinatorial learning เป็นการเรียนรู้หลักการ กฎเกณฑ์ต่าง ๆ เชิงผสมในวิชาคณิตศาสตร์ หรือ วิทยาศาสตร์ โดยการใช้เหตุผล หรือการสังเกต เช่น การเรียนรู้เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างน้ำหนักกับระยะทางในการที่ทำให้เกิดความสมดุล

6. ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism)

ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองมีหลักการสำคัญว่าในการเรียนผู้เรียนจะต้องเป็นผู้กระทำ (active) และสร้างความรู้ด้วยตนเอง ความเชื่อพื้นฐานของทฤษฎีนี้มีรากฐานมาจาก 2 แหล่งคือ จากทฤษฎีพัฒนาการทางเชาวน์ปัญญาของ Piaget และของ Vygotsky ดังนั้นทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองจึงแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ

1. กลุ่มที่เน้นกระบวนการคิดในตัวบุคคล (Cognitive Constructivism)

เน้นการเรียนรู้ของมนุษย์เป็นรายบุคคลโดยรากฐานมาจากทฤษฎีพัฒนาการทางเชาวน์ปัญญาของ Piaget ทฤษฎีนี้ถือว่า ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเจตคติและแรงจูงใจอยู่แล้วเมื่อเริ่มมี การรับรู้หรือมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งใดก็จะทำให้ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเองโดยปฏิสัมพันธ์ทางสังคมจะมีบทบาทในการก่อให้เกิดความไม่สมดุลทางการคิดขึ้นเป็นเหตุให้ผู้เรียนปรับความเข้าใจ

เดิมที่มีอยู่ให้เข้ากับข้อมูลข่าวสารใหม่จนกระทั่งเกิดความสมดุลทางการคิดหรือเกิดความรู้ใหม่ขึ้น ดังนั้นผู้สอนจึงมีบทบาทเป็นผู้พัฒนาให้ผู้เรียนแต่ละคนรู้วิธีเรียนและรู้วิธีคิดเพื่อสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

2. กลุ่มที่เน้นการสร้างความรู้โดยอาศัยปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Social Constructivism) เป็นกลุ่มที่เน้นว่าการเรียนรู้ของมนุษย์จะเกิดขึ้นและสร้างความรู้ได้ต้องมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่น โดยมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีพัฒนาการทางเขาวนปัญญาของ Vygotsky การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมจะทำให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยการเปลี่ยนแปลงความเข้าใจเดิมให้ถูกต้องหรือซับซ้อน กว้างขวางขึ้น ดังนั้นผู้สอนจึงมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้

แม้ทั้งสองกลุ่มจะเห็นแตกต่างกันในเรื่องการอธิบายว่าผู้เรียนจะสร้างความรู้ได้อย่างไร แต่ก็มีความเห็นร่วมกันดังนี้ (สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2554: 211)

1. ผู้เรียนสร้างความเข้าใจในสิ่งที่เรียนรู้ด้วยตนเอง
2. การเรียนรู้สิ่งใหม่ขึ้นกับความรู้เดิมและความเข้าใจที่มีอยู่ในปัจจุบัน
3. การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมมีความสำคัญต่อการเรียนรู้
4. การจัดสิ่งแวดล้อมกิจกรรมที่คล้ายคลึงกับชีวิตจริงทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

อย่างมีความหมาย

ทฤษฎีนี้จะเน้นว่าความรู้เป็นสิ่งที่ถูกสร้างโดยผู้เรียนผู้เรียนใช้ความรู้และประสบการณ์ที่มีอยู่เป็นพื้นฐานในการสร้างความรู้ใหม่การเรียนรู้เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นภายในตัวผู้เรียนจากการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมภายนอกผู้เรียนแต่ละคนจะสร้างความรู้ด้วยวิธีการที่แตกต่างกัน ดังนั้นแนวการสอนตามทฤษฎีนี้จึงเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้สื่อสารและมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน โดยครูผู้สอนช่วยเหลือให้ผู้เรียนนำความรู้ที่มีอยู่ออกมาใช้และไตร่ตรองสิ่งที่ได้จากการอภิปรายกับผู้อื่น ครูผู้สอนมีหน้าที่จัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ให้เหมาะสมตั้งประเด็นปัญหาที่ท้าทายและช่วยเหลือให้ผู้เรียนสร้างความรู้ได้เอง (อัมพร ม้าคอง, 2546: 6)

7. ทฤษฎีกระบวนการประมวลข้อมูล (Information processing theory)

ทฤษฎีนี้สนใจศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการทำงานของสมองมนุษย์โดยเปรียบเทียบการทำงานของสมองมนุษย์กับการทำงานของคอมพิวเตอร์ คือเมื่อใส่ข้อมูลลงในคอมพิวเตอร์ข้อมูลจะถูกแปลรหัส (encoded) จากนั้นคอมพิวเตอร์จะเก็บข้อมูล (storage) และจะดึงข้อมูลออกมาใช้ (retrieval) เมื่อต้องการกระบวนการประมวลข้อมูลเริ่มจากการที่มนุษย์รับสิ่งเร้าเข้าประสาทสัมผัสสิ่งเร้าที่เข้าไปจะบันทึกในความจำระยะสั้น (short-term memory) ซึ่งการบันทึกนี้จะขึ้นกับองค์ประกอบ 2 ประการคือ การรู้จัก (recognition) และความใส่ใจ (attention) ของบุคคลที่รับสิ่งเร้าจากนั้นข้อมูลที่เก็บไว้ในความจำระยะสั้นจะได้รับการประมวลและเปลี่ยนรูปโดยการแปลรหัสเพื่อนำไปเก็บไว้ในความจำระยะยาว (long-term memory) ซึ่งอาจใช้เทคนิคการทำข้อมูลให้มีความหมายกับ

ตนเองด้วยการสัมพันธ์สิ่งที่เรารู้ใหม่กับสิ่งที่เคยเรียนรู้มาก่อนซึ่งเรียกว่ากระบวนการขยายความคิด (elaborative operations process) เมื่อข้อมูลได้รับการบันทึกไว้ในความจำระยะยาวแล้วบุคคลนั้นจะสามารถเรียกข้อมูลต่าง ๆ ออกมาใช้ได้ซึ่งการเรียกข้อมูลออกมาใช้บุคคลจำเป็นต้องถอดรหัสข้อมูล (decoding) จากความจำระยะยาวนั้นและส่งต่อไปสู่ตัวก่อกำเนิดพฤติกรรมตอบสนอง (Klausmeier, 1985: 52-108, อ้างถึงในทิตินา แชมมณี, 2555: 80-81) กระบวนการทางสมองในการประมวลผลข้างต้นจะได้รับการบริหารควบคุมอีกชั้นหนึ่งคือการทำหน้าที่บุคคลรู้ถึงการคิดของตนและสามารถควบคุมการคิดของตนให้เป็นไปในทางที่ตนต้องการการเรียนรู้ในลักษณะนี้เรียกว่าการควบคุมการรู้คิดหรืออภิปัญญา (metacognition) ซึ่งการควบคุมการรู้คิดหรืออภิปัญญานี้เป็นความตระหนักรู้ (awareness) เกี่ยวกับความรู้และความสามารถของตนเอง การใช้ความเข้าใจในการรู้ดังกล่าวในการจัดการควบคุมกระบวนการคิดของตนด้วยกลวิธีต่าง ๆ จะช่วยให้การเรียนรู้และงานที่ทำประสบความสำเร็จตามที่ต้องการในกระบวนการประมวลผลข้อมูลของสมองนั้นองค์ประกอบที่สำคัญของการรู้คิดที่ใช้ในการบริหารควบคุมกระบวนการนั้นก็คือนำความตั้งใจและความมุ่งหวังต่าง ๆ ตลอดจนเทคนิคและวิธีต่าง ๆ ที่บุคคลใช้ในการบริหารควบคุมตนเอง

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่สำคัญที่เป็นรากฐานในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 สร้างความสนใจ (Motivation) มีจุดประสงค์เพื่อกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนให้เกิดความต้องการที่จะเรียนรู้ในเนื้อหาที่เกี่ยวข้องต่อไป โดยมีแนวทางในการปฏิบัติ คือครูผู้สอนสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีความตื่นตัว กระตือรือร้นและสนใจที่จะเรียนรู้ โดยใช้คำถามกระตุ้นความคิด ภาพ สัญลักษณ์ เกม สื่อ ICT หรือสื่ออื่น ๆ ที่กระตุ้นความสนใจใคร่รู้ของผู้เรียน

ขั้นที่ 2 สำรวจและศึกษาบทอ่าน (Exploration) มีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนสำรวจและศึกษาบทอ่านโดยเชื่อมโยงความรู้ใหม่เข้ากับโครงสร้างความรู้เดิมจนเกิดความเข้าใจ โดยมีแนวทางในการปฏิบัติคือ ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อตรวจสอบความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนในด้านเนื้อหาและองค์ประกอบต่าง ๆ ในบทอ่าน โดยการตั้งคำถามและตอบคำถาม ผู้เรียนสามารถเล่าเรื่องย่อลำดับเหตุการณ์ และสร้างแผนภาพความคิดสรุปเรื่องได้ด้วยการใช้กิจกรรมที่หลากหลาย

ขั้นที่ 3 วิเคราะห์บทอ่าน (Critical thinking) มีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนวิเคราะห์ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับบทอ่าน โดยมีแนวทางในการปฏิบัติคือ ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเอง และใช้กระบวนการกลุ่มในการอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน มีการแสดงความคิดเห็นในมุมมองของตนเอง มีการโต้แย้งกันเพื่อหาข้อสรุปที่ถูกต้องเหมาะสม และนำไปสู่การเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

ขั้นที่ 4 สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Construction of knowledge) มีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนนำความรู้หรือข้อมูลที่ได้มาสรุปเป็นความรู้ใหม่ด้วยตนเอง โดยมีแนวทางในการปฏิบัติคือ ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนตั้งคำถามและตอบคำถามในการวิพากษ์วิจารณ์ผลงานของแต่ละกลุ่มที่นำเสนอหน้าชั้นเรียน โดยครูผู้สอนทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษา คอยกระตุ้นและชี้แนะแนวทางเพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ จากนั้นให้ผู้เรียนแต่ละคนประเมินบทอ่านตามความคิดและความเข้าใจของตนเองใหม่อีกครั้งโดยอาจนำเสนอเป็นแผนภาพความคิด ความเรียง เรียงความ บทความ คลิปวิดีโอ หรือสื่ออื่น ๆ ตามความถนัดและความสนใจ

ขั้นที่ 5 ประยุกต์ใช้ (Application) มีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนนำความรู้หรือข้อมูลที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งคุ้นเคยและไม่คุ้นเคยได้ และเพื่อประเมินความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียน โดยมีแนวทางในการปฏิบัติคือ ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนทำงานเป็นรายบุคคล อาจใช้แบบฝึกหัด ใบงาน หรือแบบทดสอบเพื่อประเมินความสามารถของผู้เรียนว่าสามารถนำความรู้ มุมมองหรือแนวคิดต่าง ๆ มาปรับใช้ในสถานการณ์อื่น ๆ ได้อย่างเหมาะสมถูกต้องเพียงใด

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

คำถามการวิจัย

1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีลักษณะและองค์ประกอบอย่างไร
2. หลังใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีประสิทธิผลเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
 - 2.1) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนและหลังการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้
 - 2.2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

สมมติฐานการวิจัย

ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนที่จัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 กลุ่มประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเบญจมเทพอทิศจังหวัดเพชรบุรี ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 13 ห้องเรียน มีนักเรียน จำนวน 513 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/11 โรงเรียนเบญจมเทพอทิศจังหวัดเพชรบุรี ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียน จำนวน 38 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (cluster random sampling) โดยใช้วิธีการจับสลาก

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ตัวแปรต้น (Independent Variable) ได้แก่ รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

2.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่

2.1 ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

2.2 ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

3. เนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการทดลองเป็นไปตามตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ผู้วิจัยจึงได้กำหนดบทอ่านที่เป็นร้อยแก้วและบทอ่านที่เป็นร้อยกรองจากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในชั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ (needs analysis) ดังนี้

1. บทอ่านร้อยแก้ว ได้แก่

1.1 โฆษณา

1.2 ข่าว

1.3 บทความ

1.4 สารคดี

1.5 นิทาน

1.6 เรื่องสั้น

2. บทอ่านร้อยกรอง ได้แก่

2.1 เพลง

2.2 กวีนิพนธ์

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ระยะเวลาในการวิจัยครั้งนี้ใช้เวลาในการทดลอง 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 ครั้ง ครั้งละ 2 คาบ คาบละ 50 นาที รวมทั้งสิ้น 16 คาบ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561

นียมศัพท์เฉพาะ

1. พุทธิปัญญา (Cognitive) หมายถึง หลักการ แนวคิด และทฤษฎีการเรียนรู้ของนักจิตวิทยา กลุ่มปัญญานิยมที่ให้ความสำคัญกับความคิดและสติปัญญา ซึ่งได้จากการสังเคราะห์ข้อมูลจากทฤษฎีต่อไปนี้เป็น 1) ทฤษฎีเกสตัลท์ (Gestalt Theory) 2) ทฤษฎีสถาน (Field Theory) 3) ทฤษฎีเครื่องหมาย (Sign Theory) 4) ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา (Intellectual Development Theory) 5) ทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความหมาย (A Theory of Meaningful Verbal Learning) 6) ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) และ 7) ทฤษฎีกระบวนการประมวลข้อมูล (Information Processing Theory)

2. การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการพัฒนานวัตกรรมทางการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งพัฒนาจาก 4 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน (Needs Analysis) 2) การออกแบบและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ (Development) 3) การนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้ (Implementation) และ 4) การประเมินผล (Evaluation)

3. รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย หมายถึง แบบแผนของการจัดการเรียนรู้ที่ประยุกต์ใช้แนวคิดพุทธิปัญญา (Cognitive) ซึ่งเป็นแนวคิดของนักจิตวิทยา กลุ่มปัญญานิยมที่เน้นเรื่องของความคิดและสติปัญญาเป็นหลักในการจัดการเรียนรู้ อันประกอบด้วย หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ วัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ และปัจจัยสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมีกระบวนการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 สร้างความสนใจ (Motivation) ขั้นที่ 2 สำรวจและศึกษาบทอ่าน (Exploration) ขั้นที่ 3 วิเคราะห์บทอ่าน (Critical thinking) ขั้นที่ 4 สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Construction of knowledge) และขั้นที่ 5 ประยุกต์ใช้ (Application)

4. ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึง การอ่านระดับสูงที่ผู้อ่านต้องใช้ความคิดในการพินิจ พิจารณา วิเคราะห์บทอ่านด้วยความไตร่ตรองและรอบคอบ เพื่อสามารถแยกแยะข้อเท็จจริง ความคิดเห็น สาระสำคัญ แนวคิดของผู้เขียนที่ซ่อนอยู่ในบทอ่าน ด้วยการแปลความตีความ หากความสัมพันธ์เชิงเหตุผลอันจะนำไปสู่การหาข้อสรุปและประเมินค่าสิ่งที่อ่านได้อย่างถูกต้องเหมาะสมตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ โดยมีองค์ประกอบของความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ 5 ด้าน คือ 1) การแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น 2) การบอกจุดมุ่งหมายของผู้เขียน 3) การบอกสาระสำคัญ 4) การวิเคราะห์ความสำคัญและความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ จากบทอ่าน 5) การประเมินคุณค่าต่าง ๆ จากบทอ่าน ซึ่งวัดได้จากคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

5. ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งวัดได้จากแบบสอบถามความคิดเห็นและแบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

6. นักเรียน หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเบญจมเทพอุทิศ จังหวัดเพชรบุรี ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561

ประโยชน์ที่ได้รับ

ประโยชน์แก่ผู้เรียน

1. ทำให้ได้เสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
2. ทำให้ผู้เรียนมีโอกาสอ่านสื่อประเภทต่าง ๆ หลากหลายมากขึ้นและสามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม

ประโยชน์แก่ครูผู้สอน

1. ทำให้ได้แนวทางในการสร้างรูปแบบจัดการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้แนวคิดพุทธิปัญญา (Cognitive) เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
2. ทำให้ผลสัมฤทธิ์ในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณในวิชาภาษาไทยของผู้เรียนสูงขึ้น

ประโยชน์แก่สถานศึกษา

1. ทำให้โรงเรียนมีค่าเฉลี่ยคะแนนผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเพิ่มสูงขึ้น
2. ทำให้โรงเรียนมีแนวทางในการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเพิ่มขึ้น

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนเบญจมเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรี พุทธศักราช 2561
 - 1.1 วิสัยทัศน์
 - 1.2 สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน
 - 1.3 คุณลักษณะอันพึงประสงค์
 - 1.4 สาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
 - 1.5 คำอธิบายรายวิชาพื้นฐาน
2. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้
 - 2.1 ความหมายของรูปแบบการจัดการเรียนรู้
 - 2.2 องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้
 - 2.3 ประเภทของรูปแบบการจัดการเรียนรู้
 - 2.4 การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้
3. แนวคิดเกี่ยวกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
 - 3.1 ความหมายของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
 - 3.2 ลำดับขั้นของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
 - 3.3 ความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
 - 3.4 การวัดและประเมินผลความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
 - 3.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
4. แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีการเรียนรู้
5. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพุทธิปัญญา (Cognitive)
 - 5.1 ความหมายของพุทธิปัญญา (Cognitive)
 - 5.2 ทฤษฎีการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับพุทธิปัญญา (Cognitive)
 - 5.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดพุทธิปัญญา (Cognitive)

6. แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น
 - 6.1 ความหมายของความคิดเห็น
 - 6.2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็น
 - 6.3 การวัดความคิดเห็น
7. แนวคิดเกี่ยวกับการสะท้อนการเรียนรู้
 - 7.1 ความหมายของการสะท้อนการเรียนรู้
 - 7.2 วิธีการส่งเสริมการสะท้อนการเรียนรู้
 - 7.3 การเขียนบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้

1. หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนเบญจมเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรี พุทธศักราช 2561

หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนเบญจมเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรี พุทธศักราช 2561 เป็นหลักสูตรที่เกิดจากการร่วมมือกันระหว่างบุคลากรในสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาและบุคลากรในชุมชนที่มีการวางแผนออกแบบหลักสูตรที่ครอบคลุมภาระงานการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกด้านของสถานศึกษา มีการกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน อันเป็นเป้าหมายของคุณภาพการศึกษาที่ใช้เป็นแนวทางในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ในที่นี้จะกล่าวถึงเฉพาะประเด็นสำคัญดังนี้

1.1 วิสัยทัศน์

หลักสูตรโรงเรียนเบญจมเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรี มุ่งส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้เป็นมนุษย์ที่สมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้และคุณธรรมโดยให้ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพทั้งในกลุ่มนักเรียนทั่วไปและนักเรียนกลุ่มความสามารถพิเศษให้มีศักยภาพเป็นพลโลกตามมาตรฐานสากลบนพื้นฐานแห่งความเป็นพลเมืองไทย มีความซื่อสัตย์ กตัญญู รู้หน้าที่ มีน้ำใจ ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข น้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียน การทำงานและการดำรงชีวิต สร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมและสังคมอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความรู้สามารถจัดการตนเองได้ มีความรู้ ทักษะ เจตคติ คุณลักษณะที่พึงประสงค์และสมรรถนะสำคัญที่จำเป็นและเพียงพอต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต การศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ

1.2 สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

โรงเรียนเบญจมเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรี จัดหลักสูตรที่มุ่งให้ผู้เรียนมีสมรรถนะหลักตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ดังนี้ 1) ความสามารถในการสื่อสาร 2) ความสามารถในการคิด 3) ความสามารถในการแก้ปัญหา 4) ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และ 5) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

นอกจากนี้โรงเรียนยังมุ่งเน้นให้นักเรียนมีทักษะจำเป็นสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ตามแนวทางที่ปรากฏของโรงเรียนมาตรฐานสากล อันประกอบด้วย 1) ทักษะพื้นฐาน (Core Skills) ประกอบด้วยทักษะต่าง ๆ คือ การสื่อสารการดำเนินงานการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) การแก้ปัญหาและการทำงานกับผู้อื่น 2) ทักษะพลเมือง/ความรับผิดชอบต่อสังคม (Citizenship Skills) ประกอบด้วย ทักษะทักษะต่าง ๆ คือการมีส่วนร่วมกับกิจกรรมชุมชน/สังคมการเคารพความหลากหลาย การมีบทบาท/การมีส่วนร่วมในการสร้างให้เกิดความเท่าเทียมและความยุติธรรมในสังคม การศึกษาปัญหาสังคมและลงมือทำเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงความเข้าใจเรื่องสิทธิที่มาพร้อมความรับผิดชอบต่อสังคมและปฏิบัติตามนั้น มีขั้นตอนต่อความหลากหลายและไม่เลือกปฏิบัติ 3) ทักษะการเรียนรู้และพัฒนาตน (Personal Learning and Development Skills) ประกอบด้วยทักษะต่าง ๆ คือ การเห็นคุณค่าและเชื่อมั่นในตนเอง การตระหนักรู้ในตนเองและรู้จักตนเองการมีทักษะเชิงบวกต่อการเรียนรู้การจัดการ/การควบคุมตนเองได้ และการคิด/วิเคราะห์อย่างมีเหตุผล 4) ทักษะการทำงาน (Employability Skills) ประกอบด้วย ทักษะต่าง ๆ คือ การวางแผนงาน/กิจกรรมการจัดการตนเองและผู้อื่น การตรงเวลา มีวินัย ทำงานด้วยตนเองได้ การจัดลำดับความสำคัญของงานและทำงานได้ตามเวลา ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น การเตรียมการล่วงหน้าและยืดหยุ่นและการมีจริยธรรมในการทำงาน

1.3 คุณลักษณะอันพึงประสงค์

โรงเรียนเบญจมเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรี จัดหลักสูตรมุ่งให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ดังนี้ 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์สุจริต 3) มีวินัย 4) ใฝ่เรียนรู้ 5) อยู่อย่างเพียงพอ 6) มุ่งมั่นในการทำงาน 7) รักความเป็นไทย และ 8) มีจิตสาธารณะ นอกจากนี้แล้วโรงเรียนยังมุ่งให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามคำขวัญของโรงเรียนคือ “ซื่อสัตย์ กตัญญู รู้หน้าที่ มีน้ำใจ” และคุณลักษณะของผู้เรียนสำหรับโรงเรียนมาตรฐานสากลในด้านการมีศักยภาพเป็นพลโลก ได้แก่ ความเป็นเลิศทางวิชาการ สื่อสารอย่างน้อยได้ 2 ภาษา ล้ำหน้าทางความคิด ผลงานอย่างสร้างสรรค์และร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคมโลก เป็นต้น

1.4 สารและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด ความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณ และสร้างสรรค์

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษา และพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษารักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดี และวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

1.5 คำอธิบายรายวิชาพื้นฐาน

รหัสวิชา ท 33102 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 เวลา 40 ชั่วโมง จำนวน 1.0 หน่วยกิต

ศึกษาการอ่านออกเสียงร้อยแก้ว ร้อยกรอง อ่านจับใจความ ตีความ แปลความ ขยายความ วิเคราะห์ วิวิจารณ์ คาดคะเนเหตุการณ์ ประเมินค่าเรื่องที่อ่าน แสดงความคิดเห็นโต้แย้ง เสนอความคิดเห็นใหม่ การเขียนบรรยาย การเขียนพรรณนา บันทึกการศึกษาค้นคว้า การเขียนย่อความ การเขียนแสดงทรรศนะ การเขียนโต้แย้ง และการเขียนโน้มน้าว การเลือกเรื่องที่ฟัง ดู วิเคราะห์แนวคิด การใช้ภาษา ความน่าเชื่อถือ ประเมินการใช้ภาษาจากสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ การวิเคราะห์ วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมพื้นฐาน การประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์ของวรรณกรรม การท่องจำและบอกคุณค่าบทอาขยาน

โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ความเข้าใจ กระบวนการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ คิดอย่างเป็นระบบ กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ กระบวนการสร้างความคิดรวบยอด กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ กระบวนการเรียนภาษา กระบวนการปฏิบัติและกระบวนการสร้างความตระหนัก

เพื่อให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพ มีความชื่นชม เห็นคุณค่าของภูมิปัญญาไทย มีความภูมิใจในวรรณคดี และภาษาไทย เห็นคุณค่าในสิ่งที่เรียน ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม เกิดความคงทนในการเรียนรู้ และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปปรับประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม ตลอดจนมีนิสัยรักการอ่าน การเขียน มีมารยาทในการอ่าน การเขียน การฟัง การดู/พูด มีความมุ่งมั่นในการทำงาน ใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีวินัย ซื่อสัตย์ มีจิตสาธารณะ อยู่อย่างพอเพียง รักความเป็นไทย และรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

ตัวชี้วัดวิชาภาษาไทยพื้นฐาน ท 33102

- ท 1.1 ม.4-6/1 อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้อย่างถูกต้องไพเราะและเหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน
- ท 1.1 ม.4-6/2 ตีความ แปลความและขยายความเรื่องที่อ่าน
- ท 1.1 ม.4-6/3 วิเคราะห์และวิจารณ์ เรื่องที่อ่านในทุก ๆ ด้านอย่างมีเหตุผล
- ท 1.1 ม.4-6/4 คาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่านและประเมินค่าเพื่อนำความรู้ ความคิดไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต
- ท 1.1 ม.4-6/5 วิเคราะห์ วิจารณ์ แสดงความคิดเห็นโต้แย้งกับเรื่องที่อ่านและเสนอความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล
- ท 1.1 ม.4-6/6 ตอบคำถามจากการอ่านงานเขียนประเภทต่าง ๆ ภายในเวลาที่กำหนด
- ท 1.1 ม.4-6/7 อ่านเรื่องต่าง ๆ แล้วเขียนกรอบแนวคิดผังความคิด บันทึกย่อความ และรายงาน
- ท 1.1 ม.4-6/8 สังเคราะห์ความรู้จากการอ่านสื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์และแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ มาพัฒนาตนพัฒนาการเรียนและพัฒนาความรู้ทางอาชีพ
- ท 2.1 ม.4-6/1 เขียนสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ ได้ตรงตามวัตถุประสงค์โดยใช้ภาษาเรียบเรียงถูกต้อง มีข้อมูลและสาระสำคัญชัดเจน
- ท 2.1 ม.4-6/3 เขียนย่อความจากสื่อที่มีรูปแบบและเนื้อหาหลากหลาย
- ท 2.1 ม.4-6/7 บันทึกการศึกษาค้นคว้าเพื่อนำไปพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ
- ท 3.1 ม.4-6/1 สรุปลงแนวคิดและแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่ฟังและดู
- ท 3.1 ม.4-6/2 วิเคราะห์แนวคิด การใช้ภาษาและความน่าเชื่อถือจากเรื่องที่ฟังและดูอย่างมีเหตุผล
- ท 3.1 ม.4-6/3 ประเมินเรื่องที่ฟังและดูแล้วกำหนดแนวทางนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต
- ท 3.1 ม.4-6/4 มีวิจารณญาณในการเลือกเรื่องที่ฟังและดู
- ท 4.1 ม.4-6/7 วิเคราะห์และประเมินการใช้ภาษาจากสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์
- ท 5.1 ม.4-6/1 วิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น

- ท 5.1 ม.4-6/2 วิเคราะห์ลักษณะเด่นของวรรณคดีที่เชื่อมโยงกับการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตของสังคมในอดีต
- ท 5.1 ม.4-6/3 วิเคราะห์และประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์ของวรรณคดีและวรรณกรรมในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ
- ท 5.1 ม.4-6/4 สังเคราะห์ข้อคิดจากวรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง
- ท 5.1 ม.4-6/5 รวบรวมวรรณกรรมพื้นบ้านและอธิบายภูมิปัญญาทางภาษา

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งประกอบด้วยมาตรฐานและตัวชี้วัด ดังนี้

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

ตัวชี้วัด

- ท 1.1 ม.4-6/1 อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้อย่างถูกต้องไพเราะ และเหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน
- ท 1.1 ม.4-6/2 ตีความ แปลความและขยายความเรื่องที่อ่าน
- ท 1.1 ม.4-6/3 วิเคราะห์และวิจารณ์ เรื่องที่อ่านในทุก ๆ ด้านอย่างมีเหตุผล
- ท 1.1 ม.4-6/4 คาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่านและประเมินค่าเพื่อนำความรู้ ความคิดไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต
- ท 1.1 ม.4-6/5 วิเคราะห์ วิจารณ์แสดงความคิดเห็นโต้แย้งกับเรื่องที่อ่านและเสนอความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล
- ท 1.1 ม.4-6/6 ตอบคำถามจากการอ่านงานเขียนประเภทต่าง ๆ ภายในเวลาที่กำหนด
- ท 1.1 ม.4-6/7 อ่านเรื่องต่าง ๆ แล้วเขียนกรอบแนวคิดผังความคิด บันทึกย่อความ และรายงาน
- ท 1.1 ม.4-6/8 สังเคราะห์ความรู้จากการอ่านสื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ มาพัฒนาตน พัฒนาการเรียนและพัฒนาความรู้ทางอาชีพ

จากการศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนเบญจมเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรี ได้สะท้อนให้เห็นถึงความมุ่งหวังที่จะพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างยั่งยืน มีความรู้ควบคู่กับคุณธรรมและสามารถใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

2. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้

การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ เป็นการจัดองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ให้เป็นระบบระเบียบตามหลักการ แนวคิดและทฤษฎีต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลมากที่สุด ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

2.1 ความหมายของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

รูปแบบการเรียนการสอนหรือรูปแบบการจัดการเรียนรู้เป็นสภาพการจัดการเรียนรู้ที่ครูผู้สอนได้สร้างและพัฒนาขึ้นเพื่อส่งเสริมและพัฒนาความรู้ความสามารถในด้านต่าง ๆ ให้กับผู้เรียน ดังที่ Saylor, J.G. and J Galen (1981: 8) ได้กล่าวถึงรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ว่าหมายถึงแบบหรือแผนที่มีลักษณะแตกต่างกันที่ถูกกำหนดขึ้นตามจุดมุ่งหมายเพื่อต้องการเน้นให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งโดยเฉพาะซึ่ง Joyce and Weil (1986: 2) และ Joyce and Showers (1992: 4) ได้ให้ความหมายของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ว่า เป็นแผนหรือรูปแบบเพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้ในชั่วโมงเรียนหรือสอนเสริมนอกชั่วโมงเรียน หรือเพื่อจัดสื่อการเรียนรู้อย่างไร เช่น หนังสือ ภาพยนตร์ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ และหลักสูตรในรายวิชาต่าง ๆ ที่สอน ซึ่งในแต่ละแผนหรือรูปแบบจะมีแนวทางในการจัดการเรียนรู้ว่าครูต้องมีการเตรียมการจัดการเรียนรู้อย่างไร มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และมีการวัดผลประเมินผลอย่างไร เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ที่ครูผู้สอนกำหนดไว้ สอดคล้องกับ Gunter, Esters, and Schwab (1995: 11) ที่อธิบายว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้เปรียบเสมือนพิมพ์หรือต้นแบบที่ประกอบด้วยขั้นตอนการสอนหลักที่ทำให้เกิดผลตามที่ต้องการ การจัดการเรียนรู้ต้องเรียงตามลำดับขั้นตอนที่เสนอไว้และรูปแบบการเรียนรู้แต่ละรูปแบบจะตอบสนองจุดมุ่งหมายเฉพาะอย่างที่แตกต่างกัน

ในส่วนของนักการศึกษาไทยได้ให้ความหมายของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไว้ดังนี้ บุญชม ศรีสะอาด (2541:140) กล่าวว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้มีความหมาย 2 แนวทาง แนวทางที่หนึ่งคือ มองรูปแบบการจัดการเรียนรู้เป็นกิจกรรมหรือวิธีสอน ส่วนแนวที่สองมองรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่กว้างกว่า โดยมองว่าเป็นโครงสร้างที่แสดงองค์ประกอบต่าง ๆ ในการสอนที่นำมาใช้ร่วมกันเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ ซึ่งทิศนา แคมมณี (2550: 221-223) ได้ให้ความหมายของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า หมายถึง สภาพลักษณะของการจัดการเรียนการสอนที่จัดขึ้นอย่างเป็นระบบระเบียบตามหลักปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิดหรือความเชื่อต่าง ๆ โดยอาศัยวิธีการสอนและเทคนิคการสอนต่าง ๆ เข้ามาช่วยให้สภาพการจัดการเรียนรู้นั้นเป็นไปตามหลักการที่ยึดถือซึ่งได้รับการพิสูจน์ทดสอบหรือยอมรับว่ามีประสิทธิภาพสามารถใช้เป็นแบบแผน

ในการจัดการเรียนรู้ให้บรรลุวัตถุประสงค์เฉพาะของรูปแบบนั้น ๆ และได้ให้ข้อสรุปว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้กับระบบการจัดการเรียนรู้มีความหมายเหมือนกันแต่นิยมใช้ต่างกันในแง่ของระบบย่อยและระบบใหญ่ ระบบการจัดการเรียนรู้นิยมใช้กับระบบใหญ่ซึ่งครอบคลุมองค์ประกอบสำคัญของการจัดการเรียนรู้โดยรวม ส่วนรูปแบบการจัดการเรียนรู้นิยมใช้กับระบบที่ย่อยกว่า เช่น รูปแบบการเรียนรู้แบบต่าง ๆ สอดคล้องกับชนาธิป พรสกุล (2554: 122) ที่ให้ความหมายรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไว้ว่าเป็น แบบแผนการดำเนินการสอนที่จัดเป็นระบบมีความสอดคล้องกับทฤษฎีหรือหลักการเรียนรู้ ได้มีการพิสูจน์หรือทดสอบแล้วว่ามีความมีประสิทธิภาพสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ได้

จากการศึกษาความหมายของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ข้างต้น สรุปได้ว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ หมายถึง แบบแผนหรือรูปแบบที่สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้โดยสร้างขึ้นอย่างเป็นระบบตามหลักปรัชญา แนวคิด ทฤษฎีและหลักการต่าง ๆ เพื่อช่วยในการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์บรรลุเป้าหมายที่กำหนด ซึ่งรูปแบบการจัดการเรียนรู้นั้นจะต้องได้รับการยอมรับพิสูจน์หรือทดสอบประสิทธิภาพมาแล้ว

2.2 องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

นักวิชาการและนักการศึกษาได้อธิบายองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไว้ดังนี้ Kibler (1970: 44-53) ได้เสนอว่า ระบบการจัดการเรียนรู้มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) จุดมุ่งหมายในการเรียนการสอนเป็นผลผลิตทางการเรียนการสอนที่มุ่งหวังให้เกิดในผู้เรียนซึ่งมีความครอบคลุมพฤติกรรมทางด้านสติปัญญา (Cognitive Domain) ด้านจิตใจ (Affective Domain) และด้านการปฏิบัติ (Psychomotor Domain) 2) การวัดพฤติกรรมพื้นฐานเป็นการตรวจสอบความพร้อมความรู้พื้นฐานและทักษะเบื้องต้นของผู้เรียนก่อนการเรียนการสอนจริง ๆ 3) การจัดกระบวนการเรียนการสอนเป็นการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมของผู้เรียนโดยเริ่มต้นพฤติกรรมพื้นฐานต่อเนื่องจนถึงพฤติกรรมปลายทาง และ 4) การประเมินผลรวมเป็นการประเมินผลเพื่อตรวจสอบว่าการเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์เพียงใดมีวิธีการจัดการเรียนการสอนเหมาะสมเพียงใด ฯลฯ

Dick and Carey (1985) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ว่าประกอบด้วย 3 องค์ประกอบคือ 1) การกำหนดจุดมุ่งหมายของการจัดการเรียนรู้ 2) การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ 3) การประเมินการจัดการเรียนรู้ ซึ่งทั้ง 3 องค์ประกอบ สามารถแบ่งออกเป็นขั้นตอนได้ 10 ขั้นตอน ดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายการจัดการเรียนรู้ เป็นการกำหนดความมุ่งหมายของการจัดการเรียนรู้ซึ่งต้องพัฒนาให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายทางการศึกษา จากนั้นทำการวิเคราะห์ความจำเป็น (Needs analysis) และวิเคราะห์ผู้เรียน

2. วิเคราะห์การจัดการเรียนรู้ (Conduct instructional analysis) เป็นการวิเคราะห์ภารกิจหรือวิเคราะห์ขั้นตอนการดำเนินการจัดการเรียนรู้ ผลการวิเคราะห์การจัดการเรียนรู้ที่ได้จะเป็นหมวดหมู่ของการจัดการกิจ (Task classification) ตามลักษณะของจุดหมายการจัดการเรียนรู้

3. กำหนดพฤติกรรมเบื้องต้นและคุณลักษณะของผู้เรียน (Identify entry behaviors) ว่าเป็นผู้เรียนระดับใดและมีพื้นฐานความรู้เพียงใด

4. เขียนจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ (Write performance objectives) ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายเฉพาะหรือจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมและสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายการสอนเพื่อประโยชน์ดังนี้ 1) ให้เห็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ 2) เป็นแนวทางในการวางแผนการจัดสภาพแวดล้อมในการเรียน 3) เป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบ และ 4) ช่วยให้ผู้เรียนรู้อย่างมีจุดหมาย

5. สร้างแบบทดสอบอิงเกณฑ์ (Develop criterion referenced test items) เพื่อประเมินการจัดการเรียนรู้

6. พัฒนายุทธศาสตร์การจัดการเรียนรู้ (Develop instructional strategy) ให้เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

7. พัฒนาและเลือกวัสดุการจัดการเรียนรู้ (Develop and select instructional materials) ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อโสตทัศน

8. ออกแบบและประเมินระหว่างเรียน (Design and conduct formative evaluation)

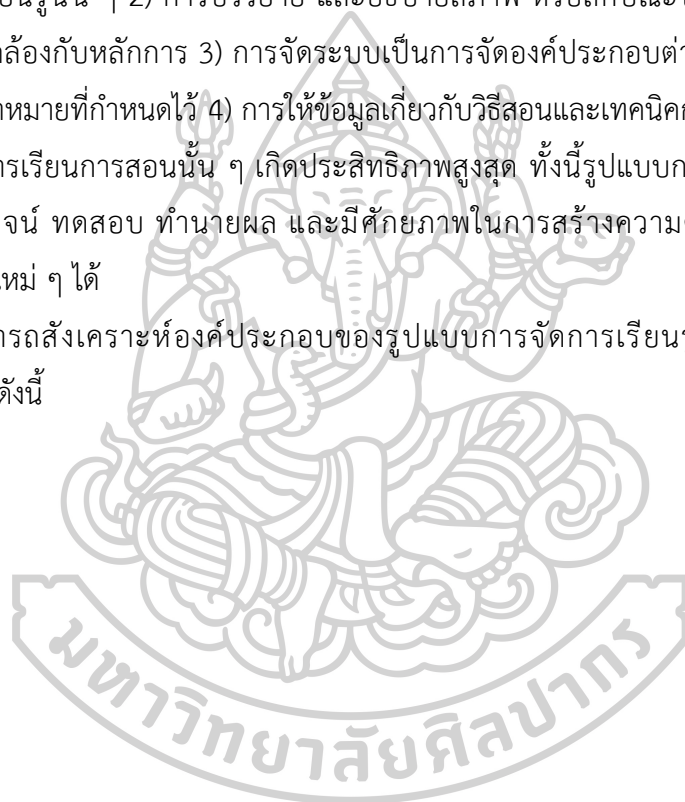
9. ออกแบบและดำเนินการประเมินหลังเรียน (Design and conduct summative evaluation)

Kemp, Morrison, and Ross (1994) ได้สรุปองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบคือ 1) หลักการ ทฤษฎีและสภาพปัญหา 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอน และ 4) การวัดและประเมินผล และ Arends (1997: 7) ก็ได้สรุปองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ว่า ประกอบด้วย 1) หลักการตามทฤษฎีที่ใช้เป็นแนวคิดพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ 2) ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง 3) วิธีสอนที่ทำให้การเรียนรู้บรรลุวัตถุประสงค์ และ 4) สิ่งแวดล้อมในการจัดการเรียนรู้ที่จะนำไปสู่ผลการเรียนรู้ที่ต้องการ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Anderson (1997: 521) ที่กล่าวถึงองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ต้องประกอบด้วย 1) หลักการ แนวคิดหรือทฤษฎีพื้นฐาน 2) วัตถุประสงค์ และ 3) กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สนับสนุนการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ด้าน Joyce and Weil (2000: 13-14) ก็ได้สรุปองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไว้ 4 องค์ประกอบเช่นกัน ได้แก่ 1) หลักการของรูปแบบ เป็นการกล่าวถึงความเชื่อแนวคิดของทฤษฎีที่รองรับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ซึ่งหลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้จะเป็นตัวกำหนดจุดประสงค์เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ขั้นตอนต่าง ๆ ในรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 2) จุดประสงค์

เป็นการระบุมหาความคาดหวังที่ต้องการให้เกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ 3) เนื้อหา เป็นการระบุเนื้อหาสาระและกิจกรรมต่าง ๆ ที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้บรรลุจุดประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้นั้น ๆ และ 4) กิจกรรมการเรียนรู้ขั้นตอนต่าง ๆ ในรูปแบบการจัดการเรียนรู้เป็นการระบุวิธีการปฏิบัติกิจกรรมในแต่ละขั้นตอนเมื่อมีการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้และ 5) การวัดและประเมินผลเป็นการประเมินผลประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้และทศนาแชมมณี (2557: 222) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิด หรือความเชื่อที่เป็นพื้นฐานของรูปแบบการจัดการเรียนรู้นั้น ๆ 2) การบรรยาย และอธิบายสภาพ หรือลักษณะของการจัดการเรียนรู้ที่สัมพันธ์สอดคล้องกับหลักการ 3) การจัดระบบเป็นการจัดองค์ประกอบต่าง ๆ สัมพันธ์กันเพื่อนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ 4) การให้ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีสอนและเทคนิคการสอนต่าง ๆ ที่จะช่วยให้กระบวนการเรียนการสอนนั้น ๆ เกิดประสิทธิผลสูงสุด ทั้งนี้รูปแบบการจัดการเรียนรู้จะต้องได้รับการพิสูจน์ ทดสอบ ทำนายผล และมีศักยภาพในการสร้างความคิดรวบยอด และสร้างความสัมพันธ์ใหม่ ๆ ได้

สามารถสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ได้โดยมีรายละเอียดในตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 สังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

องค์ประกอบของรูปแบบ	Kibler (1970)	Dick and Carey (1985)	Kemp, Morrison and Ross (1994)	Arends (1997)	Anderson (1997)	Joyce and Well (2000)	จิศนา แชนมณี (2557)
น้การศึกษา	-	-	✓	✓	✓	✓	✓
องค์ประกอบของรูปแบบ							
1. บริชญา /ทฤษฎี /หลักการ/ความเชื่อที่เป็นพื้นฐานหรือเป็นหลักของรูปแบบ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
2. จุดมุ่งหมาย/ วัตถุประสงค์ /ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง							
3. เนื้อหา	-	-	✓	-	-	✓	-
4. กระบวนการจัดการเรียนรู้/ ขั้นตอนการสอน วิธีสอน/เทคนิคการสอน/ กิจกรรมการเรียนรู้	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
5. สิ่งแวดล้อมในการจัดการเรียนรู้	-	-	-	✓	-	-	-
6. การวัดและประเมินผล	✓	✓	✓	-	-	✓	✓

จากตารางที่ 1 สรุปได้ว่า องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของนักการศึกษาข้างต้น โดยภาพรวมประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ คือ แนวคิดหรือทฤษฎีซึ่งเป็นพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ คือ เป้าหมายของการจัดการเรียนรู้ที่ต้องการให้เกิดขึ้นหลังจากใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ 3) กระบวนการจัดการเรียนรู้คือ การจัดเนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ บรรยากาศการเรียนรู้รวมถึงเทคนิควิธีสอนต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ซึ่งกระบวนการเรียนรู้ควรจัดเป็นขั้นตอนและในแต่ละขั้นก็จะมีความแตกต่างกันไป ตามหลักการที่นำมาใช้ และ 4) การวัดและการประเมินผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ คือ การประเมินผลจากการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ว่ามีประสิทธิภาพเพียงใดและบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่

นอกจากองค์ประกอบที่สำคัญของรูปแบบทั้ง 4 องค์ประกอบแล้ว ยังมีนักการศึกษาได้เสนอประเด็นอื่น ๆ ที่มีความสัมพันธ์กับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ซึ่งเป็นประเด็นที่เกี่ยวกับการกำหนดบทบาทหน้าที่ของครูผู้สอนและผู้เรียนหรือเป็นการบอกเงื่อนไขเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ ดังที่ Joyce and Weil (2009) ได้กล่าวถึงระบบต่าง ๆ ที่เป็นปัจจัยสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในแต่ละรูปแบบว่ามี 4 ระบบ ได้แก่ 1) ขั้นตอนของรูปแบบ คือการจัดการเรียนรู้ให้เป็นขั้นตอนอย่างเป็นระบบ ซึ่งในแต่ละรูปแบบการจัดการเรียนรู้จะมีจำนวนขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่ต่างกันไป อาจเสนอเป็นลำดับขั้น การบรรยาย การใช้แผนภาพ หรืออื่น ๆ เป็นต้น 2) ระบบสังคม (Social System) เป็นการอธิบายเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของครูผู้สอนและผู้เรียนในการจัดการเรียนรู้ 3) หลักการตอบสนอง (Principle of Reaction) เป็นการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับผู้เรียน ครูผู้สอนจะตอบสนองต่อพฤติกรรมแสดงออกของผู้เรียน อาจเป็นการให้รางวัลหรือคอยกระตุ้นให้ผู้เรียนคิด และ 4) ระบบสนับสนุน (Support System) เป็นเงื่อนไขหรือสิ่งที่สนับสนุนการจัดการเรียนรู้ให้ประสบความสำเร็จ ได้แก่ สื่อการเรียนรู้และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ

จากการศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์เกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ และระบบต่าง ๆ ที่เป็นปัจจัยสนับสนุนในการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะนำปัจจัยสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ในระบบต่าง ๆ ได้แก่ ระบบสังคม หลักการตอบสนอง และระบบสนับสนุน มาใช้ในการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เนื่องจากระบบต่าง ๆ เหล่านี้ จะช่วยส่งเสริมให้ครูผู้สอนนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้ได้ถูกต้อง รู้บทบาทหน้าที่ของตนเอง รู้บทบาทของผู้เรียน และรู้เงื่อนไขหรือสิ่งที่จะช่วยให้การจัดการเรียนรู้สำเร็จ มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ อันประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ ได้แก่ 1) หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 3) กระบวนการจัดการเรียนรู้ 4) การวัดและประเมินผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ และ 5) ปัจจัยสนับสนุนการจัดการเรียนรู้

2.3 ประเภทของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

นักการศึกษาได้กล่าวถึงประเภทของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไว้ดังนี้ ทิศนา แคมมณี (2545: 223 - 269) ได้แบ่งรูปแบบการจัดการเรียนรู้เป็น 5 ประเภท ได้แก่ 1) รูปแบบการจัดการจัดการ การเรียนรู้ ที่เน้นการพัฒนาด้านพุทธิพิสัย เป็นรูปแบบที่มุ่งให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระต่าง ๆ ซึ่งอาจอยู่ในรูปของข้อมูลข้อเท็จจริง มโนทัศน์หรือความคิดรวบยอด 2) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ เน้นการพัฒนาด้านจิตพิสัยเป็นรูปแบบที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรู้สึกเจตคติค่านิยมคุณธรรมและ จริยธรรมที่พึงประสงค์ 3) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาด้านทักษะพิสัยเป็นรูปแบบที่ มุ่งพัฒนาความสามารถของผู้เรียนด้านการปฏิบัติการกระทำหรือการแสดงออก 4) รูปแบบการจัดการ เรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาทักษะกระบวนการเป็นรูปแบบที่มุ่งพัฒนาทักษะที่เกี่ยวข้องกับวิธีการ ดำเนินการต่าง ๆ อาจเป็นกระบวนการทางสติปัญญากระบวนการคิด กระบวนการทางสังคม และ 5) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการบูรณาการเป็นรูปแบบที่พัฒนาการเรียนรู้ด้านต่าง ๆ ของผู้เรียน ไปพร้อม ๆ กันโดยใช้การบูรณาการทั้งทางด้านเนื้อหาสาระและวิธีการ ขณะที่ Saylor (1981: 272) ได้จำแนกรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแบบของหลักสูตร 5 แบบโดยพิจารณาความเกี่ยวข้อง เหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้กับหลักสูตรแต่ละประเภท ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อนักพัฒนา หลักสูตรที่จะสามารถเลือกรูปแบบการจัดการเรียนรู้ได้เหมาะกับจุดเน้นของหลักสูตรแต่ละประเภท รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดนี้จึงจัดเป็น 5 กลุ่ม ได้แก่ 1) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม กับหลักสูตรเน้นเนื้อหาวิชา (Subject Matter/Discipline) 2) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับ หลักสูตรเน้นสมรรถภาพ (Specific Competencies/Technology) 3) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ เหมาะกับหลักสูตรเน้นคุณลักษณะ (Human Traits/Processes) 4) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ เหมาะกับหลักสูตรเน้นกิจกรรมและปัญหาสังคม (Social Functions /Activities) 5) รูปแบบการจัดการ เรียนรู้ที่เหมาะสมกับหลักสูตรเน้นความต้องการและความสนใจของผู้เรียน (Interests and Needs/ Activities) ด้าน Joyce and Weil (1986: 5-14) ยังได้จัดรูปแบบการจัดการเรียนรู้ออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ 1) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการคิด (The Information – Processing Family) จะมุ่งเน้นการพัฒนาด้านเนื้อหาวิชาและทักษะกระบวนการทางสติปัญญาเป็นหลัก 2) รูปแบบ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาตน (The Personal Family) เป็นรูปแบบการสอนที่ เน้น กระบวนการพัฒนาผู้เรียนตามความต้องการ และความสนใจของแต่ละบุคคลและการพัฒนาผู้เรียน ทางด้านจิตพิสัย 3) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (The Social Family) จะเน้นการพัฒนากระบวนการกลุ่มและการพัฒนาด้านจิตพิสัยเพื่อปลูกฝังจิตสำนึกในการอยู่ร่วมกับ ผู้อื่นในสังคม และ 4) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการปรับพฤติกรรม (The Behavioral Systems Family) เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการนำทฤษฎีการเรียนรู้เชิงพฤติกรรมมาใช้ในการพัฒนา ความรู้ความสามารถของผู้เรียนทั้งทางด้านเนื้อหาวิชาและทักษะต่าง ๆ นอกจากนี้ Joyce and Weil

ยังได้เสนอว่าผู้สอนสามารถนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้แต่ละรูปแบบจาก 4 กลุ่มนี้มาใช้ร่วมกันได้ เพื่อเพิ่มประสิทธิผลในการใช้รูปแบบและประสิทธิภาพในการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนได้อย่างสูงสุด

จากการศึกษาประเภทของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ข้างต้น สรุปได้ว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้นั้นมีหลากหลายรูปแบบตามที่นักวิชาการและนักการศึกษาได้อธิบายไว้ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นด้านพุทธิพิสัย รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นด้านจิตพิสัย รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นด้านทักษะพิสัย รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นด้านพฤติกรรม และรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการบูรณาการโดยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แต่ละรูปแบบนั้น จะมีจุดมุ่งหมายและลักษณะการจัดการเรียนรู้ที่แตกต่างกันออกไปตามวัตถุประสงค์และจุดมุ่งหมายเฉพาะของรูปแบบนั้น ๆ ดังนั้นครูผู้สอนสามารถประยุกต์รูปแบบการจัดการเรียนรู้ในแต่ละรูปแบบมาใช้ในการจัดการเรียนเรียนรู้หรือบูรณาการร่วมกันได้เพื่อส่งเสริมและพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ

2.4 การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพนั้นจะต้องมีกระบวนการพัฒนารูปแบบอย่างเป็นระบบ เพื่อให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์และจุดมุ่งหมายของรูปแบบการจัดการเรียนรู้นั้น ๆ ดังที่ ชนาธิป พรกุล (2552: 109) ได้ให้ความหมายของการออกแบบจัดการเรียนรู้ไว้ว่า การออกแบบมีลักษณะเป็นศาสตร์แห่งการสร้างสรรค์การสอนที่เกิดจากการคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์จากบริบทของการเรียนการสอนโดยอาศัยทฤษฎีระบบเป็นพื้นฐานในการดำเนินการเพื่อนำมาสู่การวางเค้าโครง (outline) ให้เห็นภาพรวมของการจัดการเรียนการสอนเป็นขั้นตอนทั้งระบบ ด้าน Kevin Kruse (2008) ได้เสนอแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการเชิงระบบ (system approach) ว่าประกอบด้วย 5 ขั้นตอนหรือที่เรียกว่า “ADDIE Model” ซึ่งเป็นวิธีการเชิงระบบที่ช่วยให้การจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิผล (effectiveness) และมีความเหมาะสม (appropriateness) โดยมีขั้นตอนดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์ คือขั้นตอนของการวิเคราะห์และประเมินความต้องการจำเป็น ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบการจัดการเรียนรู้และการนำเสนอ ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนา เป็นการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ ขั้นตอนที่ 4 การนำไปใช้ เป็นการนำสาระและกิจกรรมไปใช้ประกอบด้วยการวางแผน ในการบริหารจัดการในการนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้และดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ และขั้นตอนที่ 5 การประเมิน เป็นการประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนและประสิทธิผลของสื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับแนวคิด ของทิสนา แคมมณี (2548: 204) ที่กล่าวโดยสรุปว่า กระบวนการที่จำเป็นในการสร้างระบบ คือการกำหนดจุดมุ่งหมายของระบบการศึกษาหลักการทฤษฎีแนวคิดสภาพการณ์และปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง การกำหนดองค์ประกอบของระบบและการจัด

ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ การเขียนผังระบบ การทดลองใช้ระบบ การประเมินผลระบบและการปรับปรุงระบบ ผู้วิจัยสามารถสรุปขอบข่ายตามขั้นตอน 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 การวิเคราะห์ระบบ (Analysis) เป็นการนำระบบเดิมที่ปรากฏอยู่ตามสภาพจริงในปัจจุบันมาวิเคราะห์ เช่น ข้อมูลพื้นฐานเชิงนโยบายเป้าหมายสภาพบริบทต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบระบบ การจัดการเรียนรู้กับสภาพที่คาดหวังเพื่อศึกษาปัญหาความต้องการและจุดบกพร่องต่าง ๆ รวมถึงการสำรวจทรัพยากรที่มีอยู่และที่ต้องการ เพื่อนำมาเติมเต็มในการพัฒนาเพื่อช่วยทำให้ระบบเป้าหมายและผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ในการพัฒนาที่ชัดเจนในขั้นต่อไป ขั้นที่ 2 การออกแบบ (Design) เป็นการรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ที่ได้จากการวิเคราะห์ในขั้นแรกมาเป็นเป้าหมายในการพัฒนาซึ่งได้มีการระบุเงื่อนไขที่จะทำมาออกแบบระบบการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับสิ่งที่จะพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงที่สุดในการใช้ ขั้นที่ 3 การพัฒนา (Development) เป็นการพิจารณาเลือกทรัพยากรการเรียนรู้ที่มีอยู่รวมถึงการเลือกและพัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องและการพัฒนาเครื่องมือต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ให้บรรลุตามเป้าหมายโดยสะท้อนให้เห็นองค์ประกอบ 3 ส่วนได้แก่ สิ่งที่นำเข้า/ตัวป้อน (input) กระบวนการ (process) ผลผลิต/ผลลัพธ์ (output) โดยมีกลไกการควบคุม (control) เพื่อตรวจสอบกระบวนการให้มีประสิทธิภาพและมีการให้ข้อมูลป้อนกลับ (feedback) ขั้นที่ 4 การนำไปใช้ (Implementation) เป็นการนำแบบที่พัฒนาไปทดลองใช้เพื่อทดสอบวางระบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นว่าใช้ได้ผลตามที่คาดหวังเพียงใด และขั้นที่ 5 การประเมิน (Evaluation) เป็นการประเมิน 2 ส่วนคือประเมินผลระหว่างดำเนินการ (formative evaluation) และประเมินผลรวม (summative valuation) ทั้งระบบเพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนา

จากการศึกษาการพัฒนาารูปแบบการจัดการเรียนรู้ข้างต้น สรุปได้ว่าการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วยขั้นตอนดังต่อไปนี้ 1) การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Analysis: A) เป็นขั้นการศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 2) การออกแบบและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ (Design and Development: D and D) เป็นขั้นการสร้างและหาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 3) การทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ (Implementation: I) เป็นขั้นการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ และ 4) การประเมินผลรูปแบบการจัดการเรียนรู้ (Evaluation: E) เป็นขั้นการประเมินและปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการจัดการเรียนรู้

3. แนวคิดเกี่ยวกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เป็นการอ่านที่ทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในการรับรู้เรื่องราวต่าง ๆ ที่สื่อสารกันในชีวิตประจำวันผ่านการวิเคราะห์วิจารณ์ การสังเคราะห์และการประเมินค่าเพื่อนำข้อมูลที่ได้มาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อตนเองและสังคมต่อไป ผู้วิจัยจึงได้มีการศึกษาค้นคว้าแนวคิดสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ไว้ดังนี้

3.1 ความหมายของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นทักษะการอ่านขั้นสูง การอ่านในขั้นนี้ผู้อ่านต้องใช้สติปัญญาในการใคร่ครวญสิ่งที่อ่านอย่างพินิจพิจารณาเพื่อตัดสินประเมินค่าสิ่งที่อ่านให้ชัดเจนถูกต้อง ดังที่ Bond and Wagner (1966: 76) ได้กล่าวไว้ว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นกระบวนการการประเมินความถูกต้องและเป็นการกำหนดความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านโดยผู้อ่านจะต้องเข้าใจความหมายของเรื่องที่อ่านทั้งโดยตรงและโดยนัย ผู้อ่านจะต้องประเมินแหล่งที่มา แยกแยะข้อเท็จจริงออกจากข้อคิดเห็นและไม่มีอคติในการในการอ่าน สอดคล้องกับ การให้ความหมายของ Kurlan (2003: 132) ที่กล่าวว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็น การอ่านด้วยความระมัดระวัง คล่องแคล่ว และไตร่ตรอง ซึ่งเป็นวิธีการในการค้นพบข้อมูลแบบหนึ่ง ในขณะที่ Harris and Smith (1976: 261) ได้กล่าวว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นการอ่านที่ผู้อ่านต้องใช้ความรู้ ความเข้าใจที่สะสมจากประสบการณ์และประเมินเรื่องที่อ่าน ซึ่งสอดคล้องกับ การให้ความหมายของ Miller (1977: 189) ที่ได้ให้ความหมายของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณคือ กระบวนการอ่านขั้นสูงซึ่งผู้อ่านจะต้องใช้ยุทธศาสตร์การคิดเพื่อประเมินค่าสิ่งที่อ่านโดยอาศัยประสบการณ์ด้านการอ่านและประสบการณ์เดิมของผู้อ่านเอง นอกจากนี้ Hafner (1982: 78) ยังได้ให้ความหมายของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณพอสรุปได้ว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นกระบวนการที่ซับซ้อนซึ่งมีจุดมุ่งหมายที่จะแสวงหาความจริงหรือความถูกต้องจากสิ่งที่เขียน โดยอาศัยการตีความ การวิเคราะห์และการลงความเห็นที่ถูกต้องจากความเห็นที่แตกต่างกัน สอดคล้องกับการให้ความหมายของสมบัติ จำปาเงินและสำเนียง มณีกาญจน์ (2550: 98) ที่กล่าวว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ คือการอ่านที่ใช้ปัญญาที่สามารถรู้หรือให้เหตุผลที่ถูกต้องหรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นการอ่านอย่างระมัดระวัง ตรวจสอบเหตุผลที่นอกจากจะให้ความรู้แล้วยังช่วยให้เกิดปัญญาในที่สุดและสอดคล้องกับเอมอร์ เนียมน้อย (2551: 11) ที่กล่าวว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึง การอ่านที่ต้องใช้ความคิดพิจารณาสิ่งที่อ่านอย่างละเอียดรอบคอบ มีเหตุผลเพื่อวิเคราะห์หาคำตอบ สรุปสาระสำคัญ เข้าใจความหมายโดยนัยของถ้อยคำ อารมณ์ จุดประสงค์ของผู้เขียน สามารถแยกข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็นและประเมินคุณค่าของสิ่งที่อ่านได้อย่างถูกต้องเป็นธรรมชาติ

จากการศึกษาความหมายของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณข้างต้น สรุปได้ว่า การอ่านอย่างมี
 วิจารณญาณเป็นการอ่านระดับสูงที่มีกระบวนการซับซ้อน ผู้อ่านจะต้องใช้สติปัญญาในการพิจารณา
 ไตร่ตรองสิ่งที่อ่านอย่างรอบคอบและมีเหตุผล ด้วยการสรุปความ ตีความ วิเคราะห์ สังเคราะห์และ
 ประเมินค่าจากสิ่งที่อ่านโดยอาศัยประสบการณ์เดิมของผู้อ่าน

3.2 ลำดับขั้นของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

การอ่านอย่างมีวิจารณญาณจะสัมฤทธิ์ผลและเกิดประสิทธิภาพควรเป็นไปตามลำดับขั้นตอน
 ของการอ่าน ซึ่งลำดับขั้นตอนของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณนั้นมีนักการศึกษาหลายท่านได้กำหนด
 ลำดับขั้นของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ ดังนี้

Burmeister (1974: 147-148) ได้กล่าวถึงลำดับขั้นของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้
 7 ระดับ ดังนี้ ระดับที่ 1 ความจำ เป็นสิ่งที่ผู้เขียนบอกไว้ เช่น ข้อเท็จจริง ลำดับเหตุการณ์ และ
 รายละเอียดของเรื่องที่อ่าน ระดับที่ 2 การแปลความหมาย คือ สามารถแปลข้อความหรือเรื่องราวที่
 อ่านเป็นเรื่องใหม่ เช่น การแปลเป็นภาษาอื่น การถอดความ ระดับที่ 3 การตีความ ผู้อ่านต้องเข้าใจ
 สิ่งที่ผู้เขียนไม่ได้ระบุไว้ เช่น สามารถคาดการณ์ล่วงหน้า จับใจความสำคัญของเรื่องได้ ระดับที่ 4
 การประยุกต์ใช้ คือ ผู้อ่านสามารถเข้าใจหลักการและนำไปประยุกต์ใช้ให้สำเร็จ ระดับที่ 5 การวิเคราะห์
 เป็นการแยกแยะส่วนประกอบย่อยที่ประกอบเข้าเป็นส่วนใหญ่ได้ เช่น ตรวจสอบการให้เหตุผลผิด ๆ
 และลงความเห็นสิ่งที่อ่านได้ ระดับที่ 6 การสังเคราะห์ เป็นการนำความคิดต่าง ๆ มารวบรวม
 เข้าด้วยกันใหม่ เช่น การสรุปเรื่องและการสรุปเหตุและผลและ ระดับที่ 7 การประเมินผล คือ
 สามารถวางกฎเกณฑ์และตัดสินโดยใช้มาตรฐานหรือเหตุผลที่สมเหตุสมผลกัน

ลำดับขั้นการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของ Burmeister มีลักษณะสอดคล้องกับสุนันทา
 มั่นเศรษฐวิทย์ (2543: 112-113) ที่ได้นำลำดับขั้นการเรียนรู้ของ Bloom มาประยุกต์ใช้ในการสอน
 อ่านโดยแบ่งเป็น 6 ขั้น ดังนี้ ขั้นที่ 1 จำเป็นขั้นเริ่มแรกของการอ่านที่สมองจะต้องจำเรื่องราวให้ได้จำ
 ความหมายของคำให้คำจำกัดความของคำยาก จำชื่อตัวละครและเหตุการณ์สำคัญ การที่ครูจะรู้ว่า
 นักเรียนมีความจำจากเรื่องที่อ่านได้มากหรือน้อยก็ใช้วิธีการตั้งคำถามเรื่องที่อ่านหรืออาจให้สะกดคำ
 บอกความหมายและบอกคำจำกัด ความขั้นที่ 2 เข้าใจเป็นขั้นที่ผู้อ่านสามารถเล่าเรื่องที่อ่านด้วย
 คำพูดของตนเองได้ เข้าใจความคิดถ้อยคำประโยคและข้อความที่เป็นคติสอนใจ บอกลำดับเหตุการณ์ได้
 เล่าเรื่องด้วยคำพูดของตนเอง เข้าใจ สรุปเรื่องและเรียงลำดับเหตุการณ์ของเรื่อง ขั้นที่ 3 นำไปใช้
 เป็นขั้นที่ผู้อ่านควรมีการฝึกถ้อยคำประโยคและเหตุการณ์ที่ได้อ่านไปใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์
 ที่อาจเกิดขึ้นได้ใหม่หรือนำไปใช้แก้ปัญหาในรายวิชาอื่น ๆ ดังนั้นคำถามที่ใช้จึงมักจะกำหนดเป็น
 สถานการณ์ให้ผู้อ่านพิจารณาในการนำความรู้มาใช้ประโยชน์ ขั้นที่ 4 วิเคราะห์ เป็นขั้นที่ผู้อ่านแยก
 องค์ประกอบย่อยของแนวคิดที่ได้จากการอ่าน การรู้จักแยกความหมายของคำที่มีความหมายหลาย

อย่าง สามารถบอกได้ว่าองค์ประกอบใดมีความสัมพันธ์กันหรือไม่เกี่ยวข้องกัน ขั้นที่ 5 สังเคราะห์ เป็นขั้นที่ผู้อ่านสรุปแนวคิดของเรื่อง ค้นหาลักษณะโครงเรื่องหรือคล้ายคลึงกับเรื่องที่อ่าน สุภาชิต คำพิงเพยที่มีความหมายเปรียบเทียบแล้วใกล้เคียงกัน อีกทั้งยังสามารถสรุปแนวคิดเหมือนกันและ ต่างกันได้ด้วย และขั้นที่ 6 ประเมินค่า เป็นขั้นสูงสุดของการคิดที่ผู้อ่านต้องตัดสินเรื่องที่อ่านว่า อะไรคือส่วนที่เป็นจริงและอะไรคือส่วนที่เป็นเท็จ พิจารณาค้นหาคุณค่าที่ปรากฏในเรื่อง ตลอดจน ความซาบซึ้งความประทับใจอื่น ๆ ที่ได้จากการอ่านเรื่อง

นอกจากนี้ สุพิน บุญชูวงศ์ (2539: 19) ได้กล่าวถึงการแบ่งลำดับขั้นการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ ซึ่งสามารถสรุป ดังนี้ ขั้นที่ 1) การอ่านเพื่อความเข้าใจ ผู้อ่านอ่านได้อย่างไม่ติดขัดรู้จักศัพท์ต่าง ๆ เข้าใจหน้าที่ของคำในประโยค รู้จักความสัมพันธ์ในประโยคต่าง ๆ และตีความได้ถูกต้อง ขั้นที่ 2) การอ่านเพื่อวิเคราะห์เป็นการพิจารณาขอบเขตปัญหา เนื้อหาสาระ เหตุผลในหนังสือแต่ละเล่ม อย่างละเอียด ขั้นที่ 3) การอ่านเพื่อการสังเคราะห์ ผู้อ่านต้องนำความคิดจากหนังสือหลาย ๆ เล่มที่อาจมีความคิดตรงกันหรือขัดแย้งกันมาพิจารณาวินิจฉัยแล้วเรียบเรียงเป็นข้อความรู้หรือ ความคิดของตนเอง ขั้นที่ 4) การอ่านเพื่อประเมินค่าเป็นการอ่านที่ต้องผสมผสานการอ่านทั้ง 3 ขั้นตอน เข้าด้วยกันเพื่อพิจารณาคูณค่าของเรื่องที่อ่าน

จากการศึกษาลำดับขั้นเกี่ยวกับการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณมีลำดับขั้นตอนในการอ่านแบ่งเป็นระดับการอ่านเบื้องต้นได้แก่ ความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้และการอ่านระดับสูงได้แก่ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์และการประเมินค่า ซึ่งการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณเป็นการอ่านที่อยู่ในการอ่านระดับสูง

3.3 ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ

ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณเป็นความสามารถในการอ่านระดับสูง มีนักการศึกษา หลายท่านได้อธิบายเกี่ยวกับความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณไว้ ดังนี้ Heilman (1967: 42) ได้กล่าวว่า ผู้อ่านที่มีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณต้องมีพฤติกรรม คือ 1) จำความหมาย ของคำได้ 2) สามารถเลือกความหมายของคำในกรณีที่มีความหมายหลายอย่างได้อย่างเหมาะสมกับ ข้อความที่อ่าน 3) เข้าใจถ้อยคำอุปมาหรือความหมายที่ซ่อนอยู่ซึ่งผู้เขียนไม่ได้บอกโดยตรง 4) จับความคิดสำคัญของผู้เขียนได้ 5) ถ่ายทอดข้อความที่ผู้เขียนเขียนไว้ได้ 6) มองเห็นความสำคัญ ของส่วนต่าง ๆ ที่ประกอบขึ้นมาเป็นข้อความและเห็นถึงความสัมพันธ์ของส่วนต่าง ๆ นั้น 7) รู้จุดมุ่งหมายและความคิดเห็นของผู้เขียน 8) บอกลักษณะการเขียนของผู้เขียนได้ 9) ลงความเห็น วินิจฉัย ตัดสินใจสิ่งที่อ่านได้และ 10) บอกความรู้สึกที่ผู้เขียนต้องการแสดงออกได้สอดคล้องกับ Spache and Spache (1969: 66) ที่กล่าวว่าความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณประกอบด้วย 1) การตรวจสอบแหล่งที่มาของข้อมูล ได้แก่ การสำรวจ การประเมิน การรวบรวมความคิดเห็นของ

ผู้เขียนจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เพื่อเปรียบเทียบและวิเคราะห์ว่าเรื่องใดจริง เรื่องใดเป็นการแสดงความคิดเห็น 2) การตระหนักถึงวัตถุประสงค์ของผู้เขียน ได้แก่ การทราบถึงอคติ พื้นฐาน ประสบการณ์ ความคิดของผู้เขียน ตลอดจนความน่าเชื่อถือและจุดมุ่งหมายในการแสดงความคิดเห็นนั้น ๆ 3) การแยกความคิดเห็นและข้อเท็จจริงเป็นการทราบข้อมูลใดผิดพลาดจากข้อเท็จจริง ข้อมูลใดสรุปไม่ถูกต้อง และข้อมูลใดยังไม่ได้รับการพิสูจน์ว่าเป็นจริง 4) การอนุมานความตามหลักเหตุผล ได้แก่ ความสามารถในการตีความเรื่องที่อ่าน การรู้ว่าผู้เขียนต้องการแสดงความคิดเห็นไปในแนวทางใด โดยสังเกตการใช้คำและน้ำเสียงของเรื่อง 5) การสร้างเกณฑ์ในการตัดสิน ได้แก่ การตัดสินว่าจุดมุ่งหมายในการเขียนและความเชื่อของผู้เขียนเป็นอย่างไร สรุปความจากข้อเท็จจริง และการตีความไม่ตัดสินเรื่องเมื่อมีข้อมูลไม่เพียงพอหรือตัดสินด้วยอารมณ์และ 6) การล่วงรู้ถึงกลอุบายในการโฆษณาชวนเชื่อ ได้แก่ การรู้วิธีการชักจูงใจให้ผู้อ่านหลงเชื่อ ซึ่งผู้เขียนใช้ภาษาแฝงด้วยอารมณ์และการให้ข้อมูลที่ผิดพลาดและสอดคล้องกับแนวคิดของ Dallman (1978: 81) ที่สรุปความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ว่า ต้องประกอบด้วย 1) การแยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นได้ 2) การตระหนักถึงจุดหมายและทัศนคติของผู้เขียน 3) การเข้าใจเทคนิคการโฆษณาชวนเชื่อ 4) การตัดสินความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล และ 5) การสรุปองค์ความรู้ ซึ่งการอธิบายของ Heilman และ Spache and Spache และ Dallman มีประเด็นที่สอดคล้องกับ Robinson (1984: 75), Roe, Stoodt, and Burns (1998: 124-125), Gunning (1992: 251) และ Paul Mark (1995: 75) ในประเด็นที่ว่า ผู้ที่มีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณต้องมีพฤติกรรม ดังนี้ 1) ตระหนักถึงจุดมุ่งหมายของผู้เขียน ได้แก่ การรู้ถึงอคติ พื้นฐาน ประสบการณ์ ความคิดเห็นของผู้เขียน ตลอดจนความน่าเชื่อถือและจุดมุ่งหมายในการแสดงความคิดเห็นนั้น ๆ ออกมา 2) แยกแยะข้อคิดเห็นและข้อเท็จจริงออกจากกันเพื่อจะได้ทราบว่าข้อมูลใดไม่ตรงกับความเป็นจริง ข้อมูลใดสรุปไม่ถูกต้อง และข้อมูลใดที่ยังไม่ได้รับการพิสูจน์ว่าเป็นจริง และ 3) การประเมินหรือตัดสินสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลที่อ่าน เช่น การประเมินความน่าเชื่อถือของเนื้อหาหรือแหล่งข้อมูล

นอกจากนี้ยังมีนักการศึกษาไทยหลายท่านที่ได้กล่าวถึง ผู้ที่มีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้โดยสรุป ดังเช่น บันลือ พุกกะวัน (2543: 76-78) ที่กล่าวถึงความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณว่า เป็นการอ่านระดับสูงสุดของการอ่านเพื่อความเข้าใจ ซึ่งผู้อ่านต้องใช้พหุสูตในการตรวจสอบ ตัดสินใจและประเมินค่าเรื่องที่อ่านว่าเป็นเรื่องจริงหรือความคิดเห็น ควรเชื่อหรือไม่ มีประโยชน์หรือโทษ โดยมีรายละเอียด คือ 1) แยกข้อเท็จจริงออกจากความคิดเห็น 2) แยกเรื่องที่เป็นความจริงกับเรื่องเพื่อฝันจินตนาการ 3) หาเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องหรือไม่เกี่ยวข้องกัน 4) พิจารณาและรู้เท่าทันการโฆษณาชวนเชื่อ 5) พิจารณาหาเหตุผลที่ชวนให้เชื่อ 6) พิจารณาคุณค่าและความคิดต่าง ๆ ในงานเขียน 7) บ่งชี้ถึงวัตถุประสงค์ของผู้เขียน 8) แสดงความรู้สึกนึกคิดของตนเองต่อสิ่งที่อ่าน ซึ่งสอดคล้องกับ เอมอร์ เนียมน้อย (2551: 16) ที่กล่าวว่าผู้เรียนที่มีความสามารถในการอ่าน

อย่างมีวิจารณญาณต้องปรากฏพฤติกรรม คือ 1) จำแนกประเภทของงานเขียนได้ 2) แยกแยะส่วนที่เป็นข้อเท็จจริงหรือข้อคิดเห็น 3) อธิบายความหมายของคำศัพท์สำนวน อุปมาได้ 4) ตัดสินได้ว่าสิ่งใดถูกสิ่งใดผิด 5) บอกจุดประสงค์หลักของผู้เขียนได้ 6) จับแนวคิดหลักได้ 7) จับน้ำเสียงหรือความรู้สึกของผู้เขียนได้ 8) บอกโครงเรื่องหรือสรุปเรื่องได้และ 9) ประเมินคุณค่าเรื่องที่อ่านได้ และสอดคล้องกับจิตตรา พิกุลทอง (2559: 52) ที่กล่าวว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณจะแสดงถึงพฤติกรรมความสามารถในการอ่าน 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) จับใจความสำคัญของรายละเอียดได้ 2) รู้วัตถุประสงค์ของผู้เขียน 3) แยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น 4) คาดคะเนหรือทำนายเหตุการณ์หรือผลที่จะเกิดขึ้น และ 5) ประเมินคุณค่าของเรื่อง

นักการศึกษาแต่ละท่านได้บ่งชี้ถึงพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณมากบ้างน้อยบ้างแตกต่างกัน ผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิดของนักการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณมาสังเคราะห์ ได้ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การสังเคราะห์ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

ผู้วิจัย ความสามารถ ในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	Heitman (1967)	Spache and Spache (1969)	Dallman (1978)	Robinson (1984)	Rubin (1990)	Gunning (1992)	Paul (1995)	Roe, Stoodt and Burns (1998)	บันดือ พฤษะวัน (2543)	เอเมอร์ เนี่ยมนอย (2551)	จิตตรา พิศทอง (2559)
1. เลือกใช้คำได้เหมาะสม	✓	-	-	-	-	✓	-	-	-	-	-
2. บอกประเภทงานเขียนได้	-	-	-	-	-	-	-	-	-	✓	-
3. สรุปความจากสิ่งที่อ่านได้	-	-	✓	✓	-	✓	✓	✓	-	-	-
4. ประเมินความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
5. แยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นได้	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
6. บอกจุดมุ่งหมายของผู้เขียนได้	✓	✓	✓	✓	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓
7. บอกนัยเสียหรืออารมณ์ของผู้เขียนได้	✓	-	-	✓	-	-	-	-	-	✓	-
8. วิเคราะห์ความสำคัญและความสัมพันธ์ ของสิ่งต่าง ๆ จากสิ่งที่อ่านได้	✓	✓	✓	✓	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓
9. บอกสาระสำคัญหรือแนวคิดจากสิ่งที่ อ่านได้	✓	✓	✓	✓	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓
10. บอกลักษณะการเขียนได้	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	-	-	-	-
11. คาดคะเนเหตุการณ์หรือผลที่เกิดขึ้น จากสิ่งที่อ่านได้	-	✓	-	✓	-	-	-	-	-	-	✓
12. ประเมินคุณค่าจากสิ่งที่อ่านได้	✓	✓	-	✓	-	✓	-	✓	✓	✓	✓

จากตารางที่ 2 สรุปว่าพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณตามแนวคิดของนักการศึกษาที่มีพฤติกรรมบางอย่างที่เหมือนกันและบางอย่างก็แตกต่างกัน นักการศึกษาบางท่านจำแนกพฤติกรรมการอ่านอย่างมีวิจารณญาณค่อนข้างละเอียด แต่เมื่อพิจารณาแล้วพบว่า แต่ละแนวคิดจะมีลักษณะร่วมที่คล้ายกัน ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิดของนักการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศเกี่ยวกับพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ทั้งหมด 5 ด้านคือ 1) การแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นคือความสามารถในการบอกว่าสิ่งใดคือความจริงหรือเรื่องจริงจากสิ่งที่อ่านและสิ่งใดคือความคิดเห็นของผู้เขียนที่ได้นำเสนอไว้ในเรื่องนั้น ๆ 2) การบอกจุดมุ่งหมายของผู้เขียนคือความสามารถในการค้นหาวัตถุประสงค์ในการเขียนที่ผู้เขียนต้องการสื่อให้ผู้อ่านเข้าใจและบอกได้ว่าเรื่องที่อ่านนั้น ผู้เขียนด้วยความรู้สึกรหรืออารมณ์อย่างไร 3) การบอกสาระสำคัญคือ ความสามารถในการค้นหาสาระสำคัญของเนื้อความให้ได้ครบถ้วนสมบูรณ์ 4) การวิเคราะห์ความสำคัญและความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ จากบทอ่าน คือความสามารถในการหาความสัมพันธ์ของส่วนสำคัญต่าง ๆ ในเรื่องนั้นโดยระบุความสัมพันธ์ระหว่างความคิด ความสัมพันธ์ในเชิงเหตุผล หรือความแตกต่างระหว่างข้อโต้แย้งที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้องกันได้ และ 5) การประเมินคุณค่าจากบทอ่านคือความสามารถในการตัดสินคุณค่าด้านต่าง ๆ ที่อ่านหลังจากการวิเคราะห์ และวิจารณ์มาแล้วว่างานเขียนชิ้นนั้นดีหรือไม่ดีมีประโยชน์หรือไม่มีประโยชน์ น่าเชื่อถือหรือไม่ หรือมีคุณค่าด้านใดบ้าง

3.4 การวัดและประเมินผลความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

การวัดและประเมินผลความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะสามารถวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนและวัดประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือไม่ ทั้งนี้มีนักการศึกษาได้ให้แนวคิดในการวัดและประเมินผลความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ดังนี้ สุจริต เพียรชอบ และ สายใจ อินทร์มพรรย์ (2538: 347) ได้กล่าวว่า การวัดและประเมินผลการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ควรวัดจากผลการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางภาษาหลาย ๆ ด้าน เช่น ด้านความรู้ ความเข้าใจ การประยุกต์ใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การประเมินค่า ความคิดสร้างสรรค์ ทักษะ ทักษะคนดี การใช้เหตุผล เป็นต้น ในขณะที่จรยา บุญปล้อง (2541: 91- 92) ได้สรุปขั้นตอนของการวัดผลประเมินผลการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ดังนี้ ขั้นที่ 1 กำหนดคุณลักษณะที่ต้องการวัด เช่นความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณต้องกำหนดความสามารถใดบ้าง เช่น การจับใจความ การแยกแยะข้อเท็จจริงจากข้อคิดเห็น การประเมินคุณค่าเรื่องที่อ่าน เป็นต้น ขั้นที่ 2 กำหนดวิธีการวัดคุณลักษณะนั้น ๆ โดยกำหนดเครื่องมือที่จะวัดหรือแบบทดสอบ เช่น ใช้แบบทดสอบแบบใดเพื่อจะได้วัดคุณลักษณะได้ครอบคลุม ขั้นที่ 3 กำหนดมาตรฐานและเกณฑ์ของคะแนนที่ได้จากการวัดคุณลักษณะ เช่น ข้อสอบที่ถูกควรได้คะแนนเท่าใด

และเทคนิคการวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ก็คือทำให้ผู้เรียนอ่านเรื่องที่ยกมา และวัดความเข้าใจของผู้เรียนโดยถามประเด็นสำคัญ ๆ ในเรื่องและให้เลือกคำตอบจากตัวเลือกหลาย ๆ ตัวเพื่อทดสอบดูว่าผู้เรียนมี ความเข้าใจในเรื่องนั้นเพียงใดโดยหลักในการเลือกข้อความเพื่อนำมาทำแบบทดสอบมีดังนี้ 1) ความยาว เนื่องจากแบบทดสอบนั้นจะมีข้อความต่าง ๆ หลายประเภท ฉะนั้นแต่ละเรื่องควรเป็นเรื่องสั้น ๆ ประมาณ 100-250 คำโดยให้มีใจความเพียงพอสำหรับตั้งคำถามได้ 6-8 ข้อ 2) เนื้อเรื่อง ควรเป็นเรื่องหลายชนิดรวมกัน เช่น ชีวิตประวัติ นวนิยายและบทความ เนื้อเรื่องที่ยกมาควรเป็นเรื่องที่มีความสมบูรณ์ไม่ต้องอ่านเพิ่มเติมมาจากที่อื่นและเนื้อเรื่องต้องเป็นเรื่องที่รู้จักกันโดยทั่วไปซึ่งผู้เรียนสามารถตอบคำถามได้โดยไม่ต้องอ่านเนื้อเรื่องเลยและ 3) ภาษาที่ใช้ ถ้าเนื้อเรื่องประกอบด้วย คำศัพท์หรือโครงสร้างที่ยุ่งยากจนเกินไป การออกแบบทดสอบควรดัดแปลงให้เหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้สอบและควรตั้งคำถามอย่างชัดเจน ซึ่งแบบทดสอบการวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่สร้างขึ้นนั้นควรมีลักษณะคำถามครอบคลุมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณซึ่งเป็นทักษะย่อยของการอ่าน 8 ประการ คือ 1) การจับใจความสำคัญ 2) การแปลความ 3) การขยายความ 4) การตีความ 5) การตีความสัญลักษณ์ 6) การระบุความจริงและความคิดเห็น 7) การคาดคะเน และ 8) การประเมินค่า

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2544: 95 - 97) ได้กล่าวถึงเกณฑ์การวัดและการประเมินการอ่าน ซึ่งรวมการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ว่า นักจิตวิทยาการอ่านได้นำหลักการด้านพุทธิพิสัยทั้ง 6 ชั้นของ Bloom มาประยุกต์ใช้ในการฝึกอ่านและประเมินการอ่านมีทั้งหมด 6 ชั้นคือความจำความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์และการประเมินค่า แต่ละชั้นมีลำดับการคิดที่แตกต่างกัน ชั้นที่ 1-3 เป็นการคิดเบื้องต้น เป็นจุดมุ่งหมายเบื้องต้นของพฤติกรรม การอ่านชั้นที่ 4-6 เป็นการคิดขั้นสูงของพฤติกรรมการอ่าน เกณฑ์ในการวัดตามหลักของ Bloom มีดังนี้ 1) ความรู้ (Knowledge) คืออธิบายข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเนื้อเรื่องบอกคำจำกัดความต่าง ๆ 2) ความเข้าใจ (Comprehension) คือ จับใจความสำคัญสรุปสาระสำคัญของเรื่องเข้าใจจุดมุ่งหมายความคิดเห็นของผู้เขียน 3) การนำไปใช้ (Application) คือประยุกต์ใช้ความรู้จากการอ่านกับเหตุการณ์ใหม่ ๆ การแก้ปัญหา การยกตัวอย่างหรือการนำตัวอย่างหรือหลักการนั้น ๆ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน 4) การวิเคราะห์ (Analysis) คือการบอกความสัมพันธ์ในเชิงเหตุผล การลำดับเหตุการณ์ในเรื่องการวิเคราะห์โวหารในการเขียน การวิเคราะห์วัตถุประสงค์หรือเจตนาของผู้เขียน 5) การสังเคราะห์ (Synthesis) คือสรุปเรื่องราวหรือเหตุการณ์นั้น ๆ เป็นมโนทัศน์คติ สำนวนสุภาษิตตลอดจนการคาดคะเนหรือทำนายผลที่คาดว่าจะเกิดตามมาจากเหตุการณ์หรือการกระทำนั้นบนพื้นฐานของข้อมูลที่มีอยู่ 6) การประเมินค่า (Evaluation) คือการตัดสินคุณค่าของงานเขียนเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ด้านข้อคิด คุณค่า ทรรศนะของผู้เขียน ความน่าเชื่อถือ ความเป็นไปได้ของเหตุการณ์ การกระทำของบุคคลหรือตัวละครตลอดจนการประเมินจากข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากข้อเขียนนั้น

นอกจากนี้ Marzano (2001: 30 – 60) ยังได้พัฒนารูปแบบของจุดมุ่งหมายทางการศึกษาใน รูปแบบใหม่ซึ่งประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นความรู้และส่วนที่เป็นกระบวนการจัดการทำข้อมูล ส่วนที่เป็นความรู้ประกอบด้วยความรู้ 3 ประเภทได้แก่ 1) ข้อมูล เน้นการจัดระบบความคิดจากข้อมูล ที่ง่ายไปสู่ข้อมูลที่ยาก เป็นความคิดระดับรวบยอด ข้อเท็จจริง การลำดับเหตุการณ์ การให้ เหตุผลในเรื่อง ต่าง ๆ 2) กระบวนการ เน้นกระบวนการการเรียนรู้จากทักษะไปสู่กระบวนการอัตโนมัติ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่ง ของความสามารถที่สั่งสมไว้ และ 3) ทักษะเน้นการเรียนรู้ที่ใช้ระบบโครงสร้างกล้ามเนื้อ จากทักษะที่ ง่ายสู่ไปกระบวนการที่ซับซ้อนขึ้น ส่วนที่เป็นกระบวนการจัดการทำกับข้อมูลมีด้วยกัน 6 ระดับ ได้แก่ 1) ขั้นรวบรวม เป็นการคิดทบทวนความรู้เดิมและรับข้อมูลใหม่เพื่อเก็บเป็นคลังข้อมูลไว้ แล้วมีการ ถ่ายโยงความรู้จากความจำถาวรสู่ความจำเพื่อนำไปใช้ โดยไม่จำเป็นต้องเข้าใจโครงสร้างความรู้ นั้น ๆ 2) ขั้นเข้าใจ เป็นการเข้าใจสิ่งที่เรียนรู้แล้วนำไปสู่การเรียนรู้ใหม่โดยการใช้สัญลักษณ์ในการสังเคราะห์ โครงสร้างพื้นฐานของความรู้ นั้นให้เข้าใจประเด็นสำคัญต่าง ๆ 3) ขั้นวิเคราะห์ เป็นการจำแนก ความเหมือนความต่างอย่างมีหลักการ การจัดหมวดหมู่ที่สัมพันธ์กับความรู้ การสรุปอย่างมีเหตุมีผล การประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่ได้ โดยใช้ฐานความรู้เดิมและการคาดคะเนผลที่ได้บนพื้นฐานของ ข้อมูลที่มีอยู่ 4) ขั้นใช้ความรู้ให้เป็นประโยชน์ เป็นการอธิบายปรากฏการณ์ที่แตกต่างจากเดิม การตัดสินใจแก้ปัญหาในสถานการณ์ที่ไม่สามารถหาคำตอบได้ และการพิจารณาหลักฐานที่มีอยู่เพื่อ หาข้อสรุปในสถานการณ์ที่มีความซับซ้อน การตั้งข้อสมมติฐานและการทดสอบสมมติฐานนั้นบน พื้นฐานของความรู้เดิม 5) ขั้นบูรณาการความรู้ เป็นการจัดระบบความคิดเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ กำหนดไว้ รวมถึงการกำกับติดตามการเรียนรู้และการจัดขอบเขตการเรียนรู้ และ 6) ขั้นจัดระบบแห่ง ตน เป็นการสร้างระดับแรงจูงใจต่อการจัดการเรียนรู้และภาระงานที่ได้รับมอบหมาย รวมทั้ง ความตระหนักรู้ในความสามารถการเรียนรู้ของตนเอง ซึ่งส่วนที่เป็นกระบวนการจัดการทำกับข้อมูล ทั้ง 6 ระดับนี้ สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการวัดและประเมินผลการอ่านได้

ในเวลาต่อมา Krathwohl (2002: 213-217) ได้ร่วมกันปรับหลักการด้านพุทธิพิสัยทั้ง 6 ชั้น ของ Bloom หรือที่เรียกว่า Bloom's Taxonomy ขึ้นใหม่เพื่อให้ง่ายต่อการนำไปใช้และให้มีความ เหมาะสมกับบริบททางการศึกษาในปัจจุบันเพื่อให้ครูผู้สอนนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการออกแบบ การเรียนรู้ให้ทันสมัยและมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งประกอบด้วย 1) จำ (Remember) เป็นการเรียนรู้ ระดับพื้นฐานเพื่อการเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้น เป็นการดึงความรู้เดิมออกมาจากหน่วยความจำระยะ ยาว เช่น การจำได้ การระลึกได้ 2) เข้าใจ (Understand) เป็นการเรียนรู้อย่างมีความหมายจากสื่อ จากการอธิบายความรู้ การพูด การเขียนที่นำไปสู่ความเข้าใจในสิ่งที่เรียน เช่น การตีความ การแปล ความ การแยกแยะ การเปรียบเทียบ เป็นต้น 3) ประยุกต์ใช้ (Apply) เป็นการนำความรู้ความเข้าใจ ไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ด้วยกระบวนการที่เป็นขั้นตอน เช่น การกระทำ การดำเนินงาน หรือ การนำไปใช้ 4) วิเคราะห์ (Analyze) เป็นการนำส่วนต่าง ๆ ในการเรียนรู้มาประกอบเป็นโครงสร้างใหม่

การพิจารณาโครงสร้างโดยภาพรวมของสิ่งที่เรียนรู้ สามารถแยกแยะและระบุความสัมพันธ์ของส่วนต่าง ๆ และให้เหตุผลในสิ่งนั้น ๆ ได้ 5) ประเมินค่า (Evaluate) เป็นการเลือก ตัดสิน หรือตรวจสอบสิ่งที่ได้เรียนรู้บนพื้นฐานของเหตุผลและเกณฑ์ที่ชัดเจน และ 6) สร้างสรรค์ (Create) เป็นการเรียนรู้ระดับสูงเพื่อให้องค์ประกอบของสิ่งที่ได้ในการเรียนรู้จากการสังเคราะห์ให้ได้โครงสร้างความรู้ใหม่ ที่ผ่านการวางแผนและสร้างผลงานหรือชิ้นงานออกมา

นอกจากนี้สมนึก ภักดิ์ทิพย์ (2546: 78 - 82) ยังได้กล่าวถึงการประเมินโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า เป็นการวัดสมรรถภาพทางสมองที่ผู้เรียนได้เรียนผ่านมาแล้ว ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ แบบทดสอบที่ครูสร้างกับแบบทดสอบมาตรฐาน ซึ่งแบบทดสอบที่ครูสร้างมีหลายแบบแต่ที่นิยมใช้มี 6 แบบ ได้แก่ 1) ข้อสอบแบบอัตนัยหรือความเรียง เป็นข้อสอบที่มีเฉพาะคำถาม แล้วให้เขียนตอบอย่างเสรี เขียนบรรยายความรู้และความคิดเห็นของแต่ละคน 2) ข้อสอบแบบกาถูก-ผิด คือ ข้อสอบแบบเลือกตอบที่มี 2 ตัวเลือกแต่ตัวเลือกดังกล่าวเป็นแบบคงที่และมีความหมายตรงกันข้าม เช่น ถูก-ผิด ใช่-ไม่ใช่ จริง-ไม่จริง เป็นต้น 3) ข้อสอบแบบเติมคำเป็นข้อสอบที่ประกอบด้วยประโยคหรือข้อความที่ไม่สมบูรณ์แล้วให้ผู้ตอบเติมคำหรือประโยค หรือข้อความในช่องว่างเพื่อให้ได้ใจความสมบูรณ์และถูกต้อง 4) ข้อสอบแบบตอบสั้น ๆ คล้ายกับข้อสอบแบบเติมคำ แต่แตกต่างกันที่ข้อสอบแบบตอบสั้นเขียนเป็นประโยคสมบูรณ์ (ข้อสอบเติมคำเป็นประโยคที่ไม่สมบูรณ์) แล้วให้ผู้ตอบเป็นคนเขียนตอบแบบสั้นและกะทัดรัดให้ได้ใจความ 5) ข้อสอบแบบจับคู่ เป็นข้อสอบเลือกตอบชนิดหนึ่งโดยมีคำหรือข้อความแยกออกเป็น 2 ชุด แล้วให้ผู้ตอบเลือกจับคู่ว่าข้อความในชุดหนึ่งจะคู่กับคำหรือข้อความใดในอีกชุดหนึ่ง ซึ่งต้องมีความสัมพันธ์กันอย่างไรอย่างหนึ่งตามที่ผู้ออกข้อสอบกำหนดไว้ 6) ข้อสอบแบบเลือกตอบ ประกอบด้วย 2 ตอน เป็นคำถามหนึ่งตอน และเป็นตัวเลือกที่เป็นคำตอบถูกและตัวเลือกที่เป็นตัวลวงอีกหนึ่งตอน แล้วให้ผู้เรียนหาตัวเลือกที่ถูกต้องมากที่สุดเพียงตัวเดียว ซึ่งคำถามแบบเลือกตอบที่นิยมใช้ตัวเลือกที่ใกล้เคียงกัน

จากการศึกษาแนวทางการวัดและประเมินผล การอ่านและการอ่านอย่างมีวิจารณญาณในครั้งนี ผู้วิจัยวัดและประเมินผล การอ่านอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียนโดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณแบบปรนัย 4 ตัวเลือก และอัตนัยแบบตอบสั้น ๆ ให้ได้ใจความสมบูรณ์ โดยข้อสอบปรนัยมีเกณฑ์การให้คะแนนคือ ตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดหรือไม่ตอบได้ 0 คะแนน ส่วนข้อสอบอัตนัย มีเกณฑ์การให้คะแนนคือ ตอบถูกต้องทั้งหมดให้ข้อละ 2 คะแนน โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนแบ่งเป็น 2 กรณี ดังนี้

ตารางที่ 3 เกณฑ์การให้คะแนนข้อสอบอัตนัย

ประเด็นในการให้คะแนน	คะแนน (2)
กรณีที่ 1 แสดงเหตุผลในการตอบ	
1. เนื้อหาถูกต้องและมีเหตุผลสนับสนุนที่สัมพันธ์กัน	2
2. เนื้อหาถูกต้องแต่เหตุผลสนับสนุนไม่สัมพันธ์กัน	1
3. เนื้อหาไม่ถูกต้อง	0
กรณีที่ 2 ไม่ต้องแสดงเหตุผลในการตอบ	
1. เนื้อหาถูกต้อง ครบทุกประเด็นที่กำหนด	2
2. เนื้อหาถูกต้องแต่ไม่ครบทุกประเด็นตามที่กำหนด	1
3. เนื้อหาไม่ถูกต้อง	0

ในส่วนของแนวคิดที่นำมาใช้เป็นแนวทางการวัดและประเมินผลการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียนในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แนวทางการวัดและประเมินผลของ Anderson และ Krathwohl ในการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียน เนื่องจากมีความสอดคล้องกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและสามารถอธิบายการเกิดความทักษะการคิดขั้นสูงของผู้เรียนได้ชัดเจนเหมาะสมและสอดคล้องกับคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษ ที่ 21 โดยเน้นวัดการวิเคราะห์ การประเมินค่า และการสร้างสรรค์ เพื่อให้สอดคล้องกับการวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณซึ่งเป็นการวัดในระดับสูงโดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การวิเคราะห์ (Analyzing) เป็นความสามารถของบุคคลในการพิจารณาแยกแยะเรื่องราว เหตุการณ์ สถานการณ์หรือข้อมูลใด ๆ ที่ได้รับในระดับลึกถึงเบื้องหลัง ความเป็นมา ส่วนประกอบ หรือรายละเอียดต่าง ๆ โดยใช้ปัญญาในการคิดพิจารณาไตร่ตรองหาเหตุผลหรือคำตอบด้วยตนเอง โดยอาศัยข้อมูลพื้นฐานที่ได้รับรู้ สามารถแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ลักษณะ คือ

1.1 การระบุลักษณะสำคัญ (Differentiating) หมายถึง การที่บุคคลสามารถระบุเรื่องราว เหตุการณ์ สถานการณ์หรือข้อมูลใด ๆ ที่ได้รับว่ามีส่วนใดหรือประเด็นใดบ้างที่สำคัญ โดยระบุให้เห็นชัดเจน

1.2 การระบุความสัมพันธ์ (Organizing) หมายถึง การที่บุคคลสามารถมองเห็นความเชื่อมโยง ความต่อเนื่องของเรื่องราว เหตุการณ์ สถานการณ์หรือข้อมูลใด ๆ ที่ได้รับ โดยใช้เหตุผลที่แสดงให้เห็นว่าสิ่งต่าง ๆ ดังกล่าวมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันอย่างไร

1.3 การระบุคุณสมบัติภายใน (Attributing) หมายถึง การที่บุคคลสามารถหยั่งเห็นถึงเจตนา อคติ ความตั้งใจหรือแนวคิดที่ซ่อนอยู่ในเรื่องราว เหตุการณ์ สถานการณ์หรือข้อมูลนั้น ๆ

2. การประเมินค่า (Evaluating) หมายถึง การตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับคุณค่าของเรื่องราว เหตุการณ์ สถานการณ์หรือข้อมูลใด ๆ ที่ได้รับให้เป็นไปตามเกณฑ์และมาตรฐานที่กำหนด ทั้งนี้การประเมินจะเกิดขึ้นต้องเป็นการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับคุณค่า ซึ่งการประเมินสามารถแบ่งเป็น ออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

2.1 การตรวจสอบข้อเท็จจริงภายใน หมายถึง การพิจารณาประเมินว่า เรื่องราว เหตุการณ์ สถานการณ์หรือข้อมูลต่าง ๆ มีความสอดคล้อง เหมาะสมหรือไม่ โดยใช้ข้อเท็จจริง รายละเอียด หลักการ หรือทฤษฎีต่าง ๆ เป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจพิจารณา

2.2 การตัดสินใจจากเกณฑ์ภายนอก เป็นการพิจารณาตัดสินเรื่องราว เหตุการณ์ สถานการณ์ หรือข้อมูลต่าง ๆ ว่าเป็นไปตามเกณฑ์และมาตรฐานภายนอกหรือไม่ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเกณฑ์เกี่ยวกับแบบแผนทางสังคม ลัทธิการปกครอง ค่านิยม คุณธรรมและจริยธรรมต่าง ๆ ที่เป็นบรรทัดฐานของสังคม

3. การสร้างสรรค์ (Creating) เป็นความสามารถของบุคคลในการที่จะคิดพัฒนา ประดิษฐ์ หรือกระทำสิ่งใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้นด้วยตนเอง โดยมีได้ลอกเลียนแบบงานของผู้อื่นมาทั้งชิ้นงาน หรือ การสร้างสรรค์ หมายถึงการนำสิ่งต่าง ๆ ที่มีลักษณะเป็นส่วนย่อยมาประสานกันให้เกิดเป็นชิ้นงาน ใหม่ที่แตกต่างไปจากเดิม การสร้างสรรค์เป็นความคาดหวังของการจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียน มีความคิดเป็นของตนเอง มีความสามารถคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ โดยปรากฏผลงานในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ข้อเขียนหรือบทความ ชิ้นงาน ผลงานประดิษฐ์ โครงการ เป็นต้น โดยมีขั้นตอนในการสร้างสรรค์ คือ 1) พบหรือเผชิญกับภาวะที่มีปัญหา 2) วางแผน นำเสนอแนวทางพัฒนา และ 3) สร้างสรรค์ผลงาน ที่วางหรือคิดไว้ให้เกิดเป็นชิ้นงาน (พิศิษฐ์ ตันทวนิช, 2558: 24)

การสร้างสรรค์สามารถแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ คือ

3.1 การจัดกระทำใหม่ หมายถึง การที่บุคคลสามารถให้ข้อเสนอแนะ ชี้แนะในการพัฒนา สร้างสรรค์หรือเห็นแนวทาง ขั้นตอนในการจัดกระทำใหม่ให้กับปัญหาหรือขั้นตอนการดำเนินการใด ๆ ที่มีอยู่ โดยอาศัยแนวทางพื้นฐาน วิธีการเดิมที่มีอยู่เป็นฐานและแนวคิดในการแก้ไขพัฒนาต่อยอด เพื่อให้ได้สิ่งใหม่ที่ต่างไปจากเดิม

3.2 การวางแผน หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการจัดลำดับขั้นตอนหรือสามารถ กำหนดสิ่งที่จะต้องดำเนินการ เพื่อแก้ปัญหาหรือกระทำการบางอย่างให้ลุล่วงไป เพื่อให้เกิดผลตามที่ ต้องการในวันข้างหน้า

3.3 การสร้างและพัฒนา หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการใช้สมองของตนคิดค้น เขียน สร้าง วาดหรือพัฒนาสิ่งใหม่ให้เกิดขึ้น ด้วยความสามารถทางความคิดของตนเองเป็นสำคัญ มิได้เกิดจากการลอกหรือเลียนแบบผลงานของผู้อื่นมาทั้งหมด

ดังนั้นการวัดและประเมินผลการอ่านอย่างมีวิจารณญาณในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน อันประกอบด้วยแบบทดสอบแบบปรนัยและแบบอัตนัยที่เน้นการวิเคราะห์ การประเมินค่า และการสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นกระบวนการคิดขั้นสูงเพื่อผู้เรียนสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสมและทันต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน

3.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

การศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ผู้วิจัยได้ศึกษาทั้งงานวิจัยในประเทศและต่างประเทศ โดยมีรายละเอียดดังนี้

งานวิจัยในประเทศ

จิตตรา พิกุลทอง (2559: 119-120) ได้ศึกษาการพัฒนาารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้ยุทธศาสตร์เมตาคอกนิชันสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้ยุทธศาสตร์เมตาคอกนิชัน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 2) พัฒนารูปแบบ การจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้ยุทธศาสตร์เมตาคอกนิชันสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายและ 3) ประเมินผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อ ส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้ยุทธศาสตร์เมตาคอกนิชันสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนโกสุมพิทยาสรรค์ จำนวน 37 คนและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบรบือวิทยาคาร จำนวน 27 คน รวม 64 คนซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัญหาในการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางและครูผู้สอนโดยรวมอยู่ในระดับมากและความต้องการรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมากและครูผู้สอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้ยุทธศาสตร์เมตาคอกนิชันสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีขั้นตอนการจัดกิจกรรม 5 ขั้นตอนคือ ขั้นตอนการตรวจสอบความเข้าใจ ขั้นตอนบูรณาการโมโนมิติ ขั้นตอนสอนและทดสอบการอ่าน ขั้นตอนทบทวนและสะท้อนผล ขั้นตอนประเมินผล และ 3) ผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้ยุทธศาสตร์เมตาคอกนิชันสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนโกสุมพิทยาสรรค์เท่ากับ 84.32/82.25 และโรงเรียนบรบือวิทยาคารเท่ากับ 84.99/82.59 พบว่า รูปแบบมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้และสามารถ

ในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบที่สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รวมทั้งนักเรียนมีความพึงพอใจในการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก

ชลธิชา หอมพุ่ม (2557: 170-174) ได้พัฒนารูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของ นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนารูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดย ประยุกต์ใช้อริยสัจสี่เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา เชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต 2) เปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านอย่างมี วิจารณญาณและ 3) เปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาก่อนใช้ ระยะเวลาใช้และหลังใช้รูปแบบการสอน กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร จำนวน 28 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ รูปแบบการสอน วรรณคดีไทย แผนการจัดการเรียนรู้ แบบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและแบบ วัดความสามารถด้านการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบการสอนวรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และการแก้ปัญหา เชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตมี 4 องค์ประกอบได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการเรียนการสอน และปัจจัยสนับสนุนการนำรูปแบบการสอนไปใช้กระบวนการเรียนการสอน มี 7 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นเร้าความสนใจ ขั้นอ่านวรรณคดี ขั้นวิเคราะห์ความขัดแย้ง ขั้นวิเคราะห์ สาเหตุ ขั้นค้นหาวิธีแก้ไข ขั้นผลของการแก้ปัญหา ขั้นสรุปและประเมินผล 2) ผลของการทดลองใช้ รูปแบบการสอนและการนำรูปแบบการสอนไปขยายผล พบว่า นักศึกษามีความสามารถด้านการอ่าน อย่างมีวิจารณญาณสูงขึ้นกว่าก่อนเรียนด้วยรูปแบบการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.5 และ ระหว่างเรียนมีพัฒนาการสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง และ 3) ผลการทดลองใช้รูปแบบการสอนและการนำ รูปแบบการสอนไปขยายผล พบว่า นักศึกษามีความสามารถด้านการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์หลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียนด้วยรูปแบบการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และระหว่างเรียนมีพัฒนา การสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง เช่นกัน

ยุพรพรรณ ดันดีสัตยานนท์ (2555: 228-240) ได้พัฒนาโมดูลการอ่านภาษาอังกฤษธุรกิจที่ เน้นจริยธรรมธุรกิจเพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและความตระหนักด้านจริยธรรม ทางธุรกิจสำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาโมดูล 2) เปรียบเทียบทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ ธุรกิจอย่างมีวิจารณญาณก่อนเรียนและหลังเรียน และ 3) เปรียบเทียบความตระหนักด้านจริยธรรม ทางธุรกิจก่อนและหลังเรียนและศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อโมดูล กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษา ระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาอังกฤษธุรกิจ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล รัตนโกสินทร์ ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาโมดูลอยู่ในระดับ

ปานกลาง 2) ทักษะการอ่านภาษาอังกฤษธุรกิจอย่างมีวิจารณญาณสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) นักศึกษามีความพึงพอใจต่อโมดูลในระดับมาก

งานวิจัยต่างประเทศ

Cassan (2002) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการปฏิรูปการเรียนรู้ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ อิทธิพลเกี่ยวกับครอบครัวที่มีต่อความเข้าใจของผู้เรียน และการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีประสิทธิภาพทางความคิดเพิ่มขึ้น และสามารถช่วยในการตัดสินใจของนักเรียนได้มากขึ้น

Cowin (1991) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในการเลือกอ่านหนังสือด้วยตนเองสำหรับโปรแกรมการอ่านขั้นพื้นฐานโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อทดสอบการเลือกอ่านหนังสือของนักเรียนโดยอิสระ การวิเคราะห์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณจากการเขียนคำตอบของนักเรียน ผลการวิจัยปรากฏว่า สิ่งที่น่าสนใจที่ปรากฏอยู่ในหนังสือจะมีผลต่อการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ นักเรียนควรได้รับการอ่านหนังสือหลายเล่มโดยมีอิสระ นักเรียนจะเกิดความพึงพอใจในการอ่านในโรงเรียนและเป็นโอกาสที่จะทำให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านมากขึ้น

Shokrpour, et al. (2013) ได้ศึกษาผลของการเขียนสรุปผ่านกลยุทธ์การสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณต่อความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชาวอิหร่านที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ โดยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 60 คน ที่ใช้ภาษาอังกฤษได้ระดับปานกลาง แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ให้กลุ่มทดลองฝึกเขียนสรุป ส่วนกลุ่มควบคุมฝึกอ่านข้อความด้วยรูปแบบดั้งเดิม ผลของการเปรียบเทียบระหว่างค่าเฉลี่ยของทั้งสองกลุ่มพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่ฝึกเขียนสรุปผ่านกลยุทธ์การสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณมีส่วนช่วยเพิ่มความเข้าใจในการอ่านมากกว่านักเรียนที่ฝึกอ่านด้วยวิธีดั้งเดิม

จากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศเกี่ยวกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณด้วยการใช้เทคนิคและวิธีสอนต่าง ๆ พบว่า สามารถพัฒนาด้านการอ่านวิเคราะห์ การประเมินค่าและการสร้างสรรค์ของผู้เรียนได้ ซึ่งความสามารถดังกล่าวเป็นความสามารถของทักษะการอ่านระดับสูง การจะพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้นั้น จะต้องอาศัยกลวิธีในการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในการอ่าน มีเจตคติที่ดีในการอ่าน จึงจะนำไปสู่การอ่านอย่างมีวิจารณญาณในที่สุด ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดพุทธิปัญญา (Cognitive) ซึ่งเป็นการเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมของผู้เรียนให้เข้ากับประสบการณ์ใหม่ที่ได้จากการอ่านบทอ่านและฝึกให้ใช้ทักษะการอ่านระดับสูงซึ่งจะช่วยสามารถพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี

4. ทฤษฎีการเรียนรู้

ทฤษฎีการเรียนรู้เป็นแนวคิดที่ได้รับการยอมรับว่าสามารถใช้อธิบายลักษณะของการเกิดการเรียนรู้หรือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้ซึ่งแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้มีหลายแนวคิด โดยสามารถแบ่งได้ 3 กลุ่ม คือ ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยม (Behaviorism) ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มปัญญานิยม (Cognitivism) และทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มมนุษยนิยม (Humanism)

ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยม (Behaviorism) ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มนี้เน้นการเรียนรู้ว่าต้องเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่สังเกตได้มองเห็นว่าการแสดงพฤติกรรมของคนนั้นเนื่องมาจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งสำคัญหรือจากประสบการณ์ของคนนั้นและการแสดงพฤติกรรมเกิดจากการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนองทฤษฎีที่มีแนวคิดพฤติกรรมนิยมเช่นทฤษฎีการวางเงื่อนไขของ Pavlov (Pavlov's Classical Conditioning Learning) ทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบวางเงื่อนไขของ Watson (Watson's Conditioning Learning) ทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบการกระทำของ Skinner (Operant-Conditioning Learning) ทฤษฎีการเรียนรู้แบบสัมพันธ์เชื่อมโยงของ Thorndike (Thorndike's Connectionism) ทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบต่อเนื่องของ Guthrie (Guthrie's Continuous Conditioning) เป็นต้น

ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพุทธินิยมหรือปัญญานิยม (Cognitivism) ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มนี้เน้นการเรียนรู้เป็นกระบวนการทางความคิดที่เกิดจากการสะสมข้อมูลการสร้างความหมายความสัมพันธ์ของข้อมูลและการดึงข้อมูลออกมาใช้ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ การเรียนรู้เป็นกระบวนการทางสติปัญญาของมนุษย์ในการที่จะสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ตนเองซึ่งการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ถ้าผู้เรียนมีความสนใจและมีความต้องการอีกทั้งผู้เรียนจะต้องลงมือทำด้วยตนเองทฤษฎีในกลุ่มนี้ เช่นทฤษฎีเกสตัลท์ (Gestalt Theory) ทฤษฎีเครื่องหมาย (Sign Theory) ทฤษฎีสนาม (Field Theory) ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา (Intellectual Theory) ทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความหมาย (A Theory of Meaningful Verbal Learning) ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) และทฤษฎีกระบวนการประมวลข้อมูล (Information processing theory)

ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มมนุษยนิยม (Humanism) ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มนี้มีแนวคิดคล้ายทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มปัญญานิยมแต่ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มนี้เน้นการเรียนรู้ว่าต้องคำนึงถึงร่างกายอารมณ์จิตใจและความรู้สึก ตลอดจนสติปัญญาของผู้เรียนด้วย และสิ่งสำคัญคือ เน้นบทบาทของผู้เรียนเป็นสำคัญ ทฤษฎีกลุ่มนี้ได้รับอิทธิพลจากจิตแพทย์และนักปรัชญากลุ่มอัตถิภาวะนิยม (Existentialism) ทฤษฎีที่มีแนวคิดมานุษยนิยม เช่นทฤษฎีความต้องการของ Maslow ทฤษฎีการเรียนรู้ของ Carl Roger เป็นต้น

ในการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดพุทธิปัญญา (Cognitive) จากทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มปัญญานิยม (Cognitivism) มาประยุกต์ใช้ในการเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งได้แก่ ทฤษฎีเกสตัลท์ (Gestalt Theory) ทฤษฎีเครื่องหมาย (Sign Theory) ทฤษฎีสนาม (Field Theory) ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา (Intellectual Theory) ทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความหมาย (A Theory of Meaningful Verbal Learning) ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) และทฤษฎีกระบวนการประมวลข้อมูล (Information processing theory) มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ เนื่องจากการเรียนรู้ภาษาไทยเป็นกระบวนการทางปัญญาหรือความคิดที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการคิดและการใช้สติปัญญาของผู้เรียน และเน้นการค้นพบความรู้ด้วยตนเองซึ่งจะส่งผลให้การเรียนรู้ของผู้เรียนมีประสิทธิภาพมากขึ้น

5. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพุทธิปัญญา (Cognitive)

พุทธิปัญญา (Cognitive) เป็นแนวคิดที่เน้นกระบวนการการทำงานของสมอง เน้นเรื่องการใช้ความคิดและสติปัญญาอันเกิดจากการสะสมข้อมูล การขยายข้อมูล การประมวลผลข้อมูลและการดึงข้อมูลออกมาใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ผู้วิจัยได้ศึกษา ค้นคว้าแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพุทธิปัญญา (Cognitive) โดยมีรายละเอียดดังนี้

5.1 ความหมายของพุทธิปัญญา (Cognitive)

พุทธิปัญญา (Cognitive) เป็นแนวคิดทางจิตวิทยาของนักจิตวิทยาปัญญานิยม (Cognitivism) พุทธิปัญญา (Cognitive) หมายถึง การรู้ทางปัญญาหรือการรู้คิดเป็นแนวคิดที่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับความสามารถทางสมองและสติปัญญา ซึ่งในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และสังเคราะห์แนวคิดพุทธิปัญญา (Cognitive) จากนักจิตวิทยาและทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มปัญญานิยม เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ในการเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มปัญญานิยมมีความเชื่อว่ามนุษย์ไม่ได้เป็นเพียงหน่วยรับสิ่งเร้าเท่านั้น (Passive Receptors) แต่จิตจะมีการสร้างกระบวนการประมวลข้อมูลที่รับเข้ามาและส่งผลออกไปเป็นข้อมูลใหม่หรือข้อมูลชนิดใหม่ การเปลี่ยนข้อมูลที่ผ่านเข้ามาทางประสาทสัมผัสในรูปแบบต่าง ๆ กระบวนการนี้ทำหน้าที่ตั้งแต่ลดจำนวนข้อมูล (Reduced) เปลี่ยนรหัส (Code) และส่งไปเก็บไว้ (Store) ในกล่องความจำและรื้อฟื้นเรียกคืน (Retrieve) ออกมาได้เมื่อต้องการจะใช้งาน (Neisser, 1967)

นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้พยายามที่จะศึกษากระบวนการที่เกิดขึ้นภายในกลไกของมนุษย์แต่ใช้วิธีการที่เป็นวิทยาศาสตร์ที่สามารถวัดได้ สังเกตได้และมีความเป็นปรนัย โดยได้อธิบายกระบวนการทางปัญญาของมนุษย์ในรูปแบบจำลอง (Model) ว่ามีลักษณะคล้ายกับการทำงานของระบบคอมพิวเตอร์ที่มีกระบวนการจัดการข้อมูลและมีการประมวลผลข้อมูลเพื่อให้เข้าใจพฤติกรรมของมนุษย์ได้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น แนวคิดพุทธิปัญญา (Cognitive) จึงมุ่งเน้นที่จะศึกษากระบวนการทางจิต ด้านความรู้ การรับรู้ การประมวลข่าวสาร การคิดการแก้ปัญหาและการให้เหตุผล การเรียนรู้ ด้านภาษาและมโนทัศน์ (Concept) ด้วยระเบียบวิธีทางวิทยาศาสตร์

5.2 ทฤษฎีการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับแนวคิดพุทธิปัญญา (Cognitive)

พุทธิปัญญา (Cognitive) เป็นแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ของนักจิตวิทยา กลุ่มปัญญานิยมหรือกลุ่มความรู้ความเข้าใจหรือกลุ่มที่เน้นกระบวนการทางปัญญาหรือความคิด ทฤษฎีของนักคิดกลุ่มนี้เริ่มขยายขอบเขตของความคิดที่เน้นทางด้านพฤติกรรมออกไปสู่กระบวนการทางความคิด ซึ่งเป็นกระบวนการภายในของสมอง นักคิดกลุ่มนี้เชื่อว่าการเรียนรู้ของมนุษย์ไม่ใช่เรื่องของพฤติกรรมที่เกิดจากกระบวนการตอบสนองต่อสิ่งเร้าเพียงเท่านั้น แต่การเรียนรู้ของมนุษย์มีความซับซ้อนยิ่งไปกว่านั้น เพราะการเรียนรู้เป็นกระบวนการทางความคิดที่เกิดจากการสะสมข้อมูล การสร้างความหมาย ความสัมพันธ์ของข้อมูลและการดึงข้อมูลออกมาใช้ในการกระทำและการแก้ปัญหาต่าง ๆ การเรียนรู้จึงเป็นกระบวนการทางสติปัญญาของมนุษย์ในการที่จะสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ตนเอง

ในการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพุทธิปัญญา (Cognitive) มาประยุกต์ใช้ ดังนี้ 1) ทฤษฎีเกสตัลท์ (Gestalt Theory) 2) ทฤษฎีสนาม (Field Theory) 3) ทฤษฎีเครื่องหมาย (Sign Theory) 4) ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา (Intellectual Development Theory) 5) ทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความหมาย (A Theory of Meaningful Verbal Learning) 6) ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) และ 7) ทฤษฎีกระบวนการประมวลข้อมูล (Information processing theory) โดยการนำแนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ เหล่านี้มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เนื่องจากการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นการอ่านระดับสูงที่ต้องใช้กระบวนการทางปัญญาหรือความคิดซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับการคิดและการใช้สติปัญญาของผู้เรียน ซึ่งในแต่ละแนวคิดทฤษฎีมีสาระสำคัญ สรุปได้ดังนี้

1. ทฤษฎีเกสตัลท์ (Gestalt Theory)

นักจิตวิทยาคนสำคัญของทฤษฎีนี้ คือ Max Wertheimer, Wolfgang Kohler, Kurt Koffka, Kurt Lewin แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ของทฤษฎีเกสตัลท์ คือการเรียนรู้เป็นกระบวนการทางความคิดซึ่งเป็นกระบวนการภายในตัวมนุษย์ บุคคลจะเรียนรู้จากสิ่งเร้าที่เป็นส่วนรวมได้ดีกว่า

ส่วนย่อย หลักการจัดการเรียนการสอนตามทฤษฎีนี้จะเน้นกระบวนการคิด การเรียนรู้โดยการนำเสนอ ภาพรวมก่อนการเสนอส่วนย่อย ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีประสบการณ์เพิ่มขึ้นและมีความหลากหลายทางความคิด ช่วยให้ผู้เรียนสามารถคิดแก้ปัญหา คิดริเริ่มและเกิดการเรียนรู้แบบหยั่งเห็นได้ ซึ่งกฎการเรียนรู้ของทฤษฎีเกสตัลท์ สรุปได้ดังนี้ (ทิตนา แชมมณี, 2557: 60)

1. การเรียนรู้เป็นกระบวนการทางความคิดซึ่งเป็นกระบวนการภายในตัวมนุษย์
2. บุคคลจะเรียนจากสิ่งเร้าที่เป็นส่วนรวมได้ดีกว่าส่วนย่อย
3. การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ 2 ลักษณะ ดังนี้

3.1 การรับรู้ (Perception) การรับรู้เป็นกระบวนการที่บุคคลใช้ประสาทสัมผัสรับสิ่งเร้าแล้วโยนเข้าสู่สมองเพื่อผ่านเข้าสู่กระบวนการความคิด สมองหรือจิตจะใช้ประสบการณ์เดิมตีความหมายของสิ่งเร้าและแสดงปฏิกิริยาตอบสนองออกมาตามที่สมอง/จิต ตีความหมาย

3.2 การหยั่งเห็น เป็นการค้นพบหรือการเกิดความเข้าใจในช่องทางแก้ปัญหาอย่างเฉียบพลันทันทีทันใด อันเนื่องมาจากผลการพิจารณาปัญหาโดยส่วนรวม และการใช้กระบวนการทางความคิดและสติปัญญาของบุคคลนั้น

4. กฎการจัดระเบียบการรับรู้ (Perception) ประกอบด้วยกฎต่าง ๆ ดังนี้

4.1 กฎการรับรู้ส่วนรวมและส่วนย่อย (Law of Pragnanz) ประสบการณ์เดิมมีอิทธิพลต่อการรับรู้ของบุคคล การรับรู้ของบุคคลต่อสิ่งเร้าเดียวกันอาจแตกต่างกันได้เพราะการใช้ประสบการณ์เดิมมารับรู้ส่วนรวมและส่วนย่อยต่างกัน

4.2 กฎความคล้ายคลึง (Law of Similarity) สิ่งเร้าใดที่มีลักษณะเหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน บุคคลมักรับรู้ว่าเป็นพวกเดียวกัน

4.3 กฎแห่งความใกล้เคียง (Law of Proximity) แม้ว่าสิ่งเร้าที่มีความใกล้เคียงกันบุคคลมักรับรู้ว่าเป็นพวกเดียวกัน

4.4 กฎแห่งความสมบูรณ์ (Law of Closure) แม้สิ่งเร้าที่บุคคลรับรู้ยังไม่สมบูรณ์ แต่บุคคลสามารถรับรู้ในลักษณะสมบูรณ์ได้ถ้าทุกคนมีประสบการณ์เดิมในสิ่งเร้านั้น

4.5 กฎแห่งความต่อเนื่องสิ่งเร้าที่มีความต่อเนื่องกันหรือมีทิศทางไปในแนวเดียวกัน บุคคลมักรับรู้ว่าเป็นพวกเดียวกันเรื่องเดียวกันหรือเป็นเหตุผลกัน

4.6 บุคคลมักมีความคงที่ในความหมายของสิ่งที่รับรู้ตามความเป็นจริง กล่าวคือเมื่อบุคคลรับรู้สิ่งเร้าในภาพรวมแล้วจะมีความคงที่ในการรับรู้สิ่งนั้นในลักษณะเป็นภาพรวมดังกล่าวถึงแม้ว่าสิ่งเร้านั้นจะได้เปลี่ยนไปเมื่อรับรู้ในแง่มุมมองอื่น เช่น เมื่อเห็นปากขวดกลมเรามากจะเห็นว่ามีกลมเสมอ ถึงแม้ว่าในการมองบางมุม ภาพที่เห็นจะเป็นรูปวงรีก็ตาม

4.7 การรับรู้ของบุคคลอาจผิดพลาด บิดเบือน ไปจากความเป็นจริงได้ เนื่องจากลักษณะของการจัดกลุ่มสิ่งเร้าที่ทำให้เกิดการลวงตา

5. การเรียนรู้โดยการหยั่งเห็น (Insight) Kohler ได้สังเกตการเรียนรู้ของลิงในการทดลองลิงพยายามหาวิธีที่จะเอากล้วยซึ่งแขวนอยู่สูงเกินกว่าที่จะเอื้อมถึงได้ ในที่สุดลิงเกิดความคิดที่จะเอาไม้ไปสอยกล้วยที่แขวนเอามากินได้ สรุปได้ว่า ลิงมีการเรียนรู้แบบหยั่งเห็น การหยั่งเห็นเป็นการค้นพบ หรือเกิดความเข้าใจในช่องทางแก้ปัญหาอย่างฉับพลันทันที อันเนื่องมาจากผลการพิจารณาปัญหาโดยส่วนรวมและการใช้กระบวนการทางความคิดและสติปัญญาของบุคคลนั้น ในการเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมกับปัญหาหรือสถานการณ์ที่เผชิญ ดังนั้นปัจจัยสำคัญของการเรียนรู้แบบหยั่งเห็นก็คือ ประสบการณ์ หากมีประสบการณ์สะสมไว้มาก การเรียนรู้แบบหยั่งเห็นก็จะสะสมไว้มาก การเรียนรู้แบบหยั่งเห็นก็จะเกิดขึ้นได้มากเช่นกัน

ดังนั้นสรุปได้ว่า แนวคิดของทฤษฎีเกสตัลท์ (Gestalt Theory) เชื่อว่าการเรียนรู้เป็นกระบวนการทางความคิดซึ่งเกิดขึ้นภายในตัวบุคคลและบุคคลสามารถเรียนรู้จากสิ่งเร้าที่เป็นส่วนรวม ได้ดีกว่าส่วนย่อย หลักการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีนี้จะเน้นกระบวนการคิด การสอนโดยใช้ภาพรวมก่อนเสนอส่วนย่อย ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ที่หลากหลายซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถคิดแก้ปัญหา คิดริเริ่มและเกิดการเรียนรู้แบบหยั่งเห็นได้

2. ทฤษฎีสนาม (Field Theory)

นักจิตวิทยาคนสำคัญ คือ Kurt Lewin ชาวเยอรมัน Lewin เป็นนักจิตวิทยาที่อยู่ในกลุ่มเกสตัลท์ซึ่งในระยะหลังมีแนวคิดบางประการแตกต่างออกไป จึงพยายามปรับปรุงแก้ไขทฤษฎีเกสตัลท์ใหม่ ทฤษฎีของ Lewin จึงมีชื่อเรียกว่า ทฤษฎีสนาม (Field Theory) ซึ่งมีหลักคล้ายกับทฤษฎีกลุ่มเกสตัลท์ที่ในแง่ของการรับรู้แบบแผนหรือปรากฏการณ์ สถานการณ์ต่าง ๆ ของสิ่งเร้าและปฏิกิริยาโต้ตอบในลักษณะแบบทั้งหมดตลอดโครงสร้าง ซึ่งไม่ใช่การพิจารณาเฉพาะรายละเอียดปลีกย่อยที่รวมกันขึ้นมาเป็นโครงสร้างใหญ่ทั้งหมดเท่านั้น แต่ทฤษฎีของเขาแตกต่างจากทฤษฎีกลุ่มเกสตัลท์ตรงที่ทฤษฎีของเขาเน้นเรื่องการจูงใจ ซึ่งแนวคิดที่สำคัญของ Lewin มีดังต่อไปนี้

1. อวกาศแห่งชีวิต (Life Space) Lewin เชื่อว่า บุคคลแต่ละคนต่างดำรงชีวิตอยู่ในสนามอวกาศแห่งชีวิตซึ่งเป็นโลกที่แต่ละคนสร้างขึ้นไม่ใช่โลกจริง ไม่ใช่โลกวัตถุที่สัมผัสได้ แต่เป็นโลกทางความคิดหรือเป็นโรคทางจิต (Psychological World) ที่มีความสัมพันธ์กับโลกที่บุคคลอาศัยอยู่ในสนามอวกาศชีวิตของแต่ละคนจะมีส่วนสำคัญ 2 ส่วนคือ ตัวบุคคลคนนั้น (Person) และสิ่งแวดล้อมทางจิต (Psychological Environment) ของเขา สิ่งแวดล้อมทางจิต หมายถึง สิ่งแวดล้อมทางกายภาพและสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่บุคคลมีปฏิกิริยาทางด้านความรู้สึก หรือด้านความคิดโต้ตอบ สิ่งแวดล้อมทางจิตจึงเป็นเรื่องของความรู้สึกนึกคิด ซึ่งแตกต่างกันตามสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ

อวกาศแห่งชีวิตของแต่ละคนมีความแตกต่างกัน บางคนแคบ บางคนกว้าง คนที่มีอวกาศชีวิตเต็มไปด้วยความเพ้อฝันย่อมแยกตัวออกจากความจริง เป็นเหตุให้บุคคลนั้นเรียนรู้เกี่ยวกับโลกเป็นจริงอย่างหายาบ ๆ ส่วนคนที่มีอวกาศชีวิตตรงกับความเป็นจริงก็จะสามารถเผชิญกับ

โลกแห่งความเป็นจริงได้อย่างมีเหตุผล ซึ่งอาจสรุปได้ว่า พฤติกรรมของคนเราขึ้นอยู่กับตัวบุคคล และสิ่งแวดล้อมของแต่ละคน

แนวคิดพื้นฐานที่สำคัญเกี่ยวกับอวกาศแห่งชีวิต Lewin เชื่อว่า ขนาดหรือลักษณะรูปร่างของอวกาศแห่งชีวิตของแต่ละคนไม่มีความสำคัญที่จะต้องนำมาพิจารณา เพราะอวกาศชีวิตของแต่ละคนจะมีคุณสมบัติเฉพาะตัว จะทำให้มีลักษณะอย่างไรก็ยังเป็นอวกาศชีวิตของคนคนนั้น ไม่มีอะไรแตกต่างกัน

2. เส้นแทนขนาดและทิศทางของแรง (Vector)

Vector เป็นศัพท์ที่ Lewin นำมาจากวิชากลศาสตร์ เป็นเรื่องของการใช้ส่วนของเส้นตรงแทนขนาดและทิศทางของแรงที่จะผลักดันให้เกิดพฤติกรรมต่าง ๆ แรงหรือพลังต่าง ๆ เหล่านี้อาจเกิดจากภายใน เช่น แรงจูงใจหรืออาจเกิดจากภายนอกบุคคลก็ได้ การที่บุคคลเป็นเสมือนจุด ๆ หนึ่ง ที่อยู่ในอวกาศแห่งชีวิต การเคลื่อนที่ของบุคคลจะเร็วหรือช้าขึ้นอยู่กับแรงกระทำที่จะฝ่าฟันให้พ้นอุปสรรคที่กั้นขวางในอวกาศแห่งชีวิตของตัวเอง ทิศทางของแรงเป็นไปได้ทั้งทางบวกและทางลบ ซึ่งจะก่อให้เกิดพฤติกรรมหรือไม่ก่อให้เกิดพฤติกรรมก็ได้ ตามหลักของ Lewin พฤติกรรมของมนุษย์เป็นผลโดยตรงของทิศทางของแรงที่มีอยู่ในอวกาศแห่งชีวิตขณะนั้น อดีตและอนาคตมีส่วนสัมพันธ์กับปัจจุบันก็จริง แต่พลังในปัจจุบันเท่านั้นที่ทำให้เกิดความแตกต่างหรือเกิดการเปลี่ยนแปลง และเป็นไปได้ว่า บุคคลที่ได้รับการอบรมอย่างดีตลอดมาในอดีตจะมีพลัง (Force) มากในเรื่องของการเรียนรู้และการรับรู้เกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ที่เป็นจริง ส่วนบุคคลที่มีความมุ่งหวังในอนาคตจะช่วยให้เขามีพลังไปถึงเป้าหมาย (Goal) ที่ตั้งไว้ หรือสามารถคาดคะเนล่วงหน้าถึงเรื่องที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้

Lewin ได้กล่าวว่า การเรียนรู้เกิดจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของความรู้ ความเข้าใจ (Cognitive Structure) ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนี้เป็นผลมาจากสภาพความรู้ความเข้าใจ (Cognitive field) หรือแรงจูงใจภายในของแต่ละบุคคล เขาเชื่อว่า การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Structure) อาจเกิดขึ้นทันทีหรือเกิดจากการกระทำซ้ำ ๆ เพราะการกระทำซ้ำ ๆ อาจทำให้เป้าหมายที่ดึงดูดใจเป็นเป้าหมายที่ดึงดูดใจมากขึ้น แต่ในทางตรงกันข้าม การกระทำซ้ำ ๆ อาจทำให้เป้าหมายที่ไม่เคยดึงดูดใจกลายเป็นเป้าหมายที่ดึงดูดใจได้ นั่นคือ การเรียนรู้ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงรูปร่างของปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่ผู้เรียนมองเห็นและรับรู้ ซึ่งในระยะแรกจะมองเห็นและรับรู้ปรากฏการณ์อย่างหนึ่งในรูปการณ์หนึ่งหรือในความหมายหนึ่ง และถ้าต่อมาในระยะหลังการมองเห็นและรับรู้รูปร่างของปรากฏการณ์นั้น อันหมายถึง ความจริง ความเชื่อ ความคิดเห็นและอื่น ๆ ได้มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม กระบวนการเช่นนี้ Lewin กล่าวว่า เกิดการเรียนรู้แล้ว นอกจากนี้ เขายังถือว่า การเรียนรู้เป็นการแก้ปัญหา ซึ่งต้องมีตัวปัญหาให้ผู้เรียน ผู้เรียนได้เผชิญ กับปัญหาซึ่งจะเกิดขึ้นเมื่อส่วนต่าง ๆ ภายในอวกาศแห่งชีวิตไม่สัมพันธ์กัน แต่เมื่อ

ระยะหลังค่อย ๆ มองเห็นความสัมพันธ์ของส่วนประกอบเหล่านั้นก็สามารถจัดเป็นรูปร่างหรือโครงสร้างขึ้นมาได้ หรือเกิดความรู้ความเข้าใจในปัญหาอย่างกระจ่างแจ้ง (Insight) การเรียนรู้ก็จะเกิดขึ้น

ความคิดที่นับว่าสำคัญอีกประการหนึ่งของ Lewin คือ การเรียนรู้ อาจเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแรงจูงใจ หรือการเปลี่ยนเป้าประสงค์หรือจุดหมายนั่นเอง การเปลี่ยนนี้อาจเกิดจากเป้าประสงค์หรือจุดหมายที่วางไว้ถึงจุดอิมพัลส์ ร่างกายได้รับการตอบสนองเพียงพอแล้ว ผู้เรียนอาจตั้งจุดหมายใหม่ขึ้นไปอีกขั้น กิจกรรมที่ร่างกายจะกระทำหรือตอบสนองต่อร่างกายก็ย่อมแตกต่างกันไปจากเดิม รูปร่างของอวกาศแห่งชีวิตก็จะเปลี่ยนไป Lewin เห็นถึงความแตกต่างระหว่างสิ่งเร้าใจหรือตัวล่อ (Incentive) กับเป้าประสงค์ (Goal) และความแตกต่างระหว่างรางวัลกับความสำเร็จ (Success) เขากล่าวว่า บุคคลมีแรงจูงใจที่จะมุ่งสู่เป้าประสงค์และเป้าประสงค์นั้นก็ไม่ใช่จำเป็นต้องเป็นสิ่งเร้าใจ โดยทั่ว ๆ ไป เป้าประสงค์ของแต่ละคนย่อมต่างกันตามที่บุคคลกำหนดขึ้นภายใน ส่วนเครื่องล่อหรือสิ่งเร้าใจเป็นสิ่งที่ถูกกำหนดขึ้นโดยอำนาจภายนอก ฉะนั้นการที่ผู้เรียนสามารถทำคะแนนได้ดี เป็นที่ยกย่องของบุคคลอื่น เขาอาจไม่พอใจในผลก็ได้ ถ้าผลนั้นไม่ถึงเป้าหมายที่มุ่งหวังไว้ ในทางตรงกันข้ามถ้าผู้เรียนทำงานบางอย่างสำเร็จ มีผลงานเป็นลำดับสุดท้าย เขาอาจมีความรู้สึกภาคภูมิใจหรือพอใจก็ได้ ถ้าเขารู้สึกว่าผลที่ออกมาบรรลุเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้แล้ว

จะเห็นว่า ทฤษฎีการเรียนรู้ของ Lewin ได้พยายามอธิบายพลังต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นมาในสภาวะจิตของแต่ละคนและนำไปสู่ความต้องการ ซึ่งแรงขับจะเป็นตัวผลักดันให้พฤติกรรมนั้นบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

ดังนั้นสรุปได้ว่า แนวคิดของทฤษฎีสถาน (Field Theory) เชื่อว่าการเรียนรู้เกิดขึ้นเมื่อบุคคลมีแรงจูงใจหรือแรงขับที่จะกระทำไปสูเป้าหมายที่ตนตั้งไว้ หลักการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีนี้เน้นการเข้าไปอยู่ในโลกของผู้เรียน การสร้างแรงขับหรือแรงจูงใจโดยจัดสิ่งแวดล้อมทางกายภาพและทางจิตวิทยาให้ดึงดูดความสนใจและสนองความต้องการของผู้เรียนจึงเป็นสิ่งจำเป็นในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

3. ทฤษฎีเครื่องหมาย (Sign Theory)

Edward C. Taolman นักจิตวิทยาชาวอเมริกัน ได้เสนอทฤษฎีเครื่องหมาย หรือ ทฤษฎีความคาดหวัง (Expectancy Theory) ซึ่งปรับปรุงมาจากทฤษฎีการแสดงพฤติกรรมสู่จุดหมาย (Purposive behaviorism) ทฤษฎีของ Taolman เน้นการเกิดการเรียนรู้โดยการใช้ความรู้ความเข้าใจ (Cognitive) ซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกับทฤษฎีของเกสตัลท์ จัดอยู่ในกลุ่มทฤษฎีความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Theory) แต่มีความแตกต่างกันตรงที่ ทฤษฎีของ Taolman เน้นการเรียนรู้โดยใช้เครื่องหมาย (Sign) และการคาดหวัง (Expectancy) เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่สำคัญ ด้วยเหตุนี้ทฤษฎีของ Taolman จึงมีชื่อเรียกต่าง ๆ กันคือ ทฤษฎีการเรียนรู้โดยใช้เครื่องหมายของ Taolman

(Taolman's Sign Learning) ทฤษฎีแห่งการคาดหมายล่วงหน้า (Theory of Expectancy) หรือทฤษฎีเครื่องหมาย-เกสตัทท์ (Sign-Gestalt Theory) Taolman กล่าวว่า “การเรียนรู้เกิดจากการใช้เครื่องหมายเป็นตัวชี้ทางให้แสดงพฤติกรรมไปสู่จุดหมายปลายทาง”

Taolman ได้เสนอแนวคิดว่าการเรียนรู้ของแต่ละบุคคลจะเกิดขึ้นจากการรับรู้ธรรมชาติของสถานการณ์ต่าง ๆ ผู้เรียนจะเกิดแนวความคิดเพื่อการแก้ปัญหาด้วยการตัดสินใจตอบสนอง โดยมีทิศทาง มีเป้าหมาย มีแนวทางหรือมีเครื่องหมาย (Sign) ที่จะนำไปสู่จุดหมายปลายทาง เขากล่าวว่า การเรียนรู้เป็นกระบวนการของการค้นหาสิ่งที่มุ่งหวัง โดยอาศัยเครื่องหมายบางอย่างเป็นแนวทางนำไปสู่เป้าหมายโดยการสร้างความรู้ ความเข้าใจจากความสัมพันธ์ระหว่างเครื่องหมาย (Sign) กับเป้าหมายที่ต้องการ Taolman เน้นว่า การเรียนรู้ไม่ได้เกิดขึ้นในลักษณะของการมีปฏิริยาโต้ตอบต่อสิ่งเร้าเฉพาะอย่าง แต่การเรียนรู้เกิดขึ้นเพื่อต้องการที่จะค้นหาว่า เป้าประสงค์หรือสิ่งที่ต้องการอยู่ที่ไหน โดยผู้เรียนจะสร้างโครงสร้างหรือกำหนดแผนที่ขึ้นในสมอง (Cognitive map) ทำให้ผู้เรียนมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างเครื่องหมายกับเป้าหมาย หรือกล่าวง่าย ๆ ว่า การเรียนรู้ในทรรศนะของ Taolman เป็นการเรียนรู้สถานที่มากกว่าที่จะเป็นการเรียนรู้แบบปฏิริยาตอบสนอง (Response Learning)

แนวความคิดของ Taolman คล้ายคลึงกับแนวความคิดของของ Pavlov คือเน้นสิ่งเร้ามากกว่าการตอบสนอง ดังนั้นถ้าบทเรียนเป็นสิ่งเร้าสิ่งหนึ่งที่จะต้องมีการตอบสนอง จำเป็นจะต้องใช้เครื่องหมายมาเน้นอีกสิ่งเร้าหนึ่งคู่กับบทเรียน เพื่อให้มีการตอบสนองตามความต้องการ ซึ่งแสดงเป็นไดอะแกรมได้ดังนี้

บทเรียน (S1) + เครื่องหมาย (S2) → การตอบสนองคือการเรียนรู้ (R)

Taolman ได้เสนอแนวคิดไว้ว่า การเรียนรู้โดยใช้เครื่องหมาย จะเกิดการเรียนรู้ได้ 3 ลักษณะ คือ

1. การคาดหมายรางวัล (Reward expectancy) Taolman กล่าวว่า การตอบสนองหรือการเรียนรู้ของอินทรีย์ จะเกิดจากการคาดหมายรางวัลที่พอใจ กล่าวคือ เนื่องจากมีความแตกต่างระหว่างบุคคล ดังนั้นรางวัลแต่ละอย่างย่อมทำให้อินทรีย์พอใจแตกต่างกัน บ้างชอบสิ่งหนึ่ง บ้างก็ชอบอีกสิ่งหนึ่ง เช่นแมวชอบปลา สุนัขชอบเนื้อ ฯลฯ ดังนั้น ถ้าวางวัลที่ผู้เรียนคาดว่าจะได้รับไม่ตรงกับ ความพอใจและความต้องการผู้เรียนจะแสดงพฤติกรรมมองหาสิ่งอื่นที่ต้องการต่อไป

2. การเรียนรู้สถานที่ (Place learning) Taolman กล่าวว่า ผู้เรียนจะเคลื่อนไหวหรือแสดงพฤติกรรมการเรียนรู้จากจุดเริ่มต้นไปยังจุดหมายปลายทางเป็นลำดับขั้นตอนตามแต่สถานการณ์ที่เปลี่ยนไป กล่าวคือ ถ้ามีการเริ่มต้นไปยังจุดหมายปลายทางได้สำเร็จ ผู้เรียนจะเลือก

แสดงพฤติกรรมนั้นก่อน แต่ถ้าต่อมามีอุปสรรคหรือมีการปิดกั้นเส้นทางที่เคยเดินมาสู่จุดหมายปลายทางได้สำเร็จ ผู้เรียนจะเปลี่ยนเส้นทางหรือวิธีการเรียนรู้ไปเรื่อย ๆ เพื่อไปยังจุดหมายปลายทางให้ได้

3. การเรียนรู้แฝง (Latent learning) Tolman กล่าวว่า การเรียนรู้เป็นการเปลี่ยนแปลงทางด้านความคิด (Cognitive Domain) ซึ่งเป็นนามธรรม สังเกตเห็นได้ เมื่ออินทรีย์เกิดการเรียนรู้เรายังไม่สามารถทราบได้เพราะยังไม่ได้แสดงออกมา จนกว่าจะถึงเวลาที่จำเป็นหรือเหมาะสมจึงจะนำออกมาใช้เช่นนี้เรียกว่าการเรียนรู้แฝง

ดังนั้นสรุปได้ว่า แนวคิดของทฤษฎีเครื่องหมาย (Sign Theory) เชื่อว่าการเรียนรู้เกิดจากการใช้เครื่องหมายเป็นตัวชี้แนะทางให้แสดงพฤติกรรมไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ หลักการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีนี้เน้นในเรื่องของการสร้างแรงขับหรือแรงจูงใจให้ผู้เรียนบรรลุจุดหมายต่าง ๆ โดยใช้เครื่องหมาย สัญลักษณ์หรือสิ่งอื่น ๆ ที่เป็นเครื่องชี้แนะทางควบคู่ไปด้วย

4. ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา (Intellectual Development Theory)

ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา (Intellectual Development Theory) เน้นในเรื่องการพัฒนาการทางสมอง ซึ่งมีทฤษฎีที่สำคัญอยู่ 2 ทฤษฎีคือ ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของ Piaget และทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของ Bruner

4.1 ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของ Piaget

Jean Piaget นักจิตวิทยาชาวสวิสเซอร์แลนด์เขามีแนวความคิดเกี่ยวกับความเจริญงอกงามทางสติปัญญาและการคิดด้วยความเชื่อที่ว่า กิจกรรมทางกลไกและกล้ามเนื้อเป็นรากฐานของการปฏิบัติการทางสมอง การเจริญงอกงามทางสติปัญญาเป็นผลจากการปะทะสังสรรค์ (Interaction) กับสิ่งแวดล้อม สำหรับการคิดนั้นก็เหมือนกับพัฒนาการทางร่างกายด้านต่าง ๆ ที่ค่อย ๆ เติบโตจนถึงขีดสูงสุดในระยะวัยรุ่น

การศึกษาพัฒนาการทางสติปัญญาของ Piaget นั้นได้ยึดแนวคิดซึ่งเป็นข้อยอมรับเบื้องต้น (Basic Assumption) 4 ประการด้วยกัน คือ (ประสาท อิศรปริดา, 2523: 121)

1. ชั้นต่าง ๆ ของพัฒนาการของร่างกายย่อมก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสติปัญญาและการคิด ซึ่งไม่อาจเข้าใจได้ด้วยการสร้างความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนอง แต่จะต้องอธิบายในรูปของโครงสร้างทั้งหมดหรือระบบความสัมพันธ์ภายใน

2. พัฒนาการทางโครงสร้างทางสติปัญญาและการคิดนั้น เป็นผลการปะทะสังสรรค์ (Interaction) ระหว่างโครงสร้างของอินทรีย์และโครงสร้างของสิ่งแวดล้อม แต่ไม่ใช่ผลโดยตรงของวุฒิภาวะหรือของการเรียนรู้

3. โครงสร้างของสติปัญญาและการคิดนั้น พัฒนามาจากการกระทำ (Action) ของบุคคลต่อสิ่งแวดล้อมในทฤษฎีของ Piaget กิจกรรมทางสติปัญญาและการคิดได้พัฒนาจากกลไกการสัมผัส การเคลื่อนไหว การกระทำไปสู่กิจกรรมที่ต้องใช้สัญลักษณ์และภาษา ซึ่งจากแนวคิดนี้จะช่วยให้มองเห็นบทบาทของบุคคลในด้านการพัฒนาความคิดรวบยอด

4. ทิศทางการพัฒนาในการปะทะสังสรรค์ระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อมนั้นจะมุ่งไปสู่ระดับความสมดุลที่สูงขึ้น มีการปรับตัว (Adaptation) ในระดับที่ซับซ้อนขึ้น คือปรับทั้งตัวบุคคลและสิ่งแวดล้อมให้เข้าหากันได้

Piaget ได้แบ่งพัฒนาการทางสติปัญญาของบุคคลเป็นลำดับขั้นตามวัย ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ขั้นประสาทรับรู้และการเคลื่อนไหว (Sensory-Motor Stage) ขั้นนี้เริ่มตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 2 ปี พฤติกรรมของเด็กในวัยนี้ขึ้นอยู่กับเคลื่อนไหวเป็นส่วนใหญ่ เช่น การไขว่คว้า การเคลื่อนไหว การมอง การดู เด็กในวัยนี้จะแสดงออกทางร่างกายให้เห็นว่ามีสติปัญญาด้วยการกระทำ เด็กสามารถแก้ปัญหาได้ แม้ว่าจะไม่สามารถอธิบายได้ด้วยคำพูด เด็กต้องมีโอกาสที่จะปะทะกับสิ่งแวดล้อมด้วยตนเอง ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญสำหรับพัฒนาการด้านสติปัญญาและความคิด ในขั้นนี้ความคิดความเข้าใจของเด็กจะก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว เช่น สามารถประสานงานระหว่างกล้ามเนื้อและสายตา เด็กในวัยนี้มักจะทำอะไรซ้ำบ่อย ๆ เป็นการเลียนแบบ พยายามแก้ปัญหาแบบลองผิดลองถูก เมื่อสิ้นสุดระยะนี้เด็กจะมีการแสดงพฤติกรรมอย่างมีจุดมุ่งหมายและสามารถแก้ปัญหาได้ โดยการเปลี่ยนวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้ได้สิ่งที่ต้องการแต่กิจกรรมการคิดของเด็กวัยนี้ส่วนใหญ่ยังคงอยู่เฉพาะสิ่งที่สามารถสัมผัสได้เท่านั้น

2. ขั้นก่อนปฏิบัติการคิด (Preoperational Stage) ขั้นนี้เริ่มตั้งแต่อายุ 2-7 ปี แบ่งออกเป็นขั้นย่อยอีก 2 ขั้น คือ

2.1 ขั้นก่อนเกิดสิ่งกัป (Preconceptual Thought) เป็นขั้นพัฒนาการของเด็กอายุ 2-4 ปี เป็นช่วงที่เด็กเริ่มมีเหตุผลเบื้องต้น สามารถโยงความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์ 2 เหตุการณ์หรือมากกว่ามาเกี่ยวข้องกันได้ แต่เหตุผลของเด็กวัยนี้ยังมีขอบเขตจำกัด เพราะเด็กยังคงยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง ยังถือความคิดตนเองเป็นใหญ่ และมองไม่เห็นเหตุผลของผู้อื่น ความคิดและเหตุผลของเด็กวัยนี้จึงยังไม่ค่อยถูกต้องตามความเป็นจริง นอกจากนี้ความเข้าใจสิ่งต่าง ๆ ยังคงอยู่ในระดับเบื้องต้น เช่น เข้าใจว่าเด็กหญิง 2 คน ที่ชื่อเหมือนกัน จะมีทุกอย่างเหมือนกันหมด แสดงว่าความคิดรวบยอดของเด็กวัยนี้ยังไม่พัฒนาเต็มที่ แต่พัฒนาการทางภาษาของเด็กเจริญรวดเร็วมาก

2.2 ขั้นการคิดแบบญาณหยั่งรู้ นึกออกเองโดยไม่ใช้เหตุผล (Intuitive Thought) เป็นขั้นพัฒนาการของเด็ก อายุ 4-7 ปี ขั้นนี้เด็กจะเกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ได้ดีขึ้น รู้จักแยกประเภทและแยกชิ้นส่วนของวัตถุ เข้าใจความหมายของจำนวนเลข เริ่มมีพัฒนาการเกี่ยวกับ

การอนุรักษ์ แต่ไม่แจ่มชัดนัก สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้โดยไม่ได้เตรียมคิดไว้ล่วงหน้า รู้จักนำความรู้ของสิ่งหนึ่งไปอธิบายหรือแก้ปัญหาอื่นและสามารถนำเหตุผลทั่ว ๆ ไปมาสรุปแก้ปัญหาได้ โดยไม่ผ่านการวิเคราะห์ให้ถี่ถ้วนก่อน การคิดหาเหตุผลของเด็กวัยนี้ขึ้นอยู่กับสิ่งที่รับรู้หรือสัมผัสได้จากสิ่งภายนอก

3. ขั้นปฏิบัติการคิดด้านรูปธรรม (Concrete Operation Stage) ขั้นนี้จะเริ่มจากอายุ 7-11 ปี พัฒนาการทางด้านสติปัญญาและความคิดของเด็กวัยนี้สามารถสร้างกฎเกณฑ์และตั้งเกณฑ์ในการแบ่งสิ่งแวดล้อมออกเป็นหมวดหมู่ได้ เด็กวัยนี้สามารถเข้าใจเหตุผล รู้จักการแก้ปัญหาสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นรูปธรรมได้ สามารถเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องความคงตัวของสิ่งต่าง ๆ โดยที่เด็กเข้าใจว่าของแข็งหรือของเหลวจำนวนหนึ่งแม้ว่าจะเปลี่ยนรูปร่างไปก็ยังมีน้ำหนัก หรือปริมาตรเท่าเดิม สามารถที่จะเข้าใจความสัมพันธ์ของส่วนย่อย ส่วนรวม ลักษณะเด่นของเด็กวัยนี้คือ ความสามารถในการคิดย้อนกลับ นอกจากนี้ความสามารถในการจำของเด็กจะมีประสิทธิภาพขึ้น สามารถจัดกลุ่มหรือจัดการได้อย่างสมบูรณ์ สามารถสนทนากับบุคคลอื่นและเข้าใจความคิดของผู้อื่นได้ดี

4. ขั้นปฏิบัติการคิดด้วยนามธรรม (Formal Operational Stage) ขั้นนี้จะเริ่มจากอายุ 11 ปีขึ้นไป ในขั้นนี้พัฒนาการทางสติปัญญาและความคิดของเด็กจะเป็นขั้นสุดยอด คือเด็กในวัยนี้จะเริ่มคิดแบบผู้ใหญ่ ความคิดแบบเด็กจะสิ้นสุดลง เด็กสามารถที่จะคิดหาเหตุผลนอกเหนือไปจากข้อมูลที่มีอยู่ สามารถคิดแบบนักวิทยาศาสตร์ สามารถตั้งสมมติฐานและทฤษฎี และเห็นว่าความจริงที่เกิดจากการรับรู้เป็นสิ่งสำคัญและอาจจะเป็นไปได้ เด็กวัยนี้มีความคิดนอกเหนือไปกว่าสิ่งที่เห็นปัจจุบัน สนใจที่จะสร้างทฤษฎีเกี่ยวกับทุกสิ่งทุกอย่างและมีความพอใจที่จะคิดพิจารณาเกี่ยวกับสิ่งที่ไม่มีตัวตนหรือสิ่งที่เป็นามธรรม

กระบวนการทางสติปัญญาของ Piaget มีลักษณะดังนี้

1. การซึมซับหรือการดูดซึม (assimilation) เป็นกระบวนการทางสมองในการรับประสบการณ์ เรื่องราว และข้อมูลต่าง ๆ เข้ามาสะสมเก็บไว้เพื่อใช้ประโยชน์ต่อไป

2. การปรับและจัดระบบ (accommodation) คือ กระบวนการทางสมองในการปรับประสบการณ์เดิมและประสบการณ์ใหม่ให้เข้ากันเป็นระบบหรือเครือข่ายทางปัญญาที่ตนสามารถเข้าใจได้ เกิดเป็นโครงสร้างทางปัญญาใหม่ขึ้น

3. การเกิดความสมดุล (equilibration) เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นจากขั้นของการปรับ หากการปรับเป็นไปอย่างผสมผสานกลมกลืนก็จะอยู่ในสภาพที่มีความสมดุล หากบุคคลไม่สามารถปรับประสบการณ์ใหม่และประสบการณ์เดิมให้เข้ากันได้ ก็จะเกิดภาวะความไม่สมดุลขึ้น ซึ่งจะก่อให้เกิดความขัดแย้งทางปัญญาขึ้นในตัวบุคคล

นอกจากนี้ Piaget ยังเน้นปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนว่ามีบทบาทอย่างมากในการพัฒนาสติปัญญาทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ การให้ผู้เรียนได้คิดพูดอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประเมินความคิดของตนเองและผู้อื่นจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจตนเองและผู้อื่นได้ดีขึ้น Piaget เรียกกระบวนการนี้ว่าการกระจายความคิด (decentration) (อัมพร ม้าคอง, 2546: 1-2) ดังนั้นหากผู้สอนจัดสภาพแวดล้อมที่กระตุ้นให้เด็กได้ใช้ความคิดใช้การสังเกตรู้จักแก้ปัญหาได้เหมาะสมตามวัยจะทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาเข้าสู่ขั้นต่าง ๆ ของพัฒนาการทางสติปัญญาได้เร็วขึ้น

4.2 ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของ Bruner

ทฤษฎีของ Jerome Bruner มีส่วนคล้ายกับทฤษฎีของ Piaget แต่แนวคิดสำคัญที่ต่างจาก Piaget คือ ทฤษฎีของเขาเน้นความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรม (สิ่งแวดล้อม) กับพัฒนาการทางสติปัญญา Bruner ได้เสนอแนวคิดใหม่ ๆ หลายประการ ที่มีชื่อเสียงมากได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตรแบบเกลียว (Spiral Curriculum) และการเรียนรู้จากการค้นพบด้วยตนเอง (Discovery Learning) Bruner สนใจพัฒนาการของมนุษย์ในการใช้วัฒนธรรมของตนเป็นเครื่องขยายความสามารถให้มากยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นเหตุให้คนรุ่นหลังมีความรู้ความก้าวหน้ายิ่งกว่าคนรุ่นแรกขึ้นไปตามลำดับ Bruner ได้กล่าวถึงหลักการ 4 ประการในการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1. แรงจูงใจ (Motivation) ถือเป็นเงื่อนไขแรกของตัวบุคคลที่จะทำให้เป็นแรงปรารถนาในการที่จะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ Bruner เชื่อว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องสร้างแรงจูงใจในการที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดความปรารถนาที่จะเรียนรู้ซึ่งการสร้างแรงจูงใจดังกล่าวอาจจะทำได้โดยใช้การเสริมแรงหรือการให้รางวัลแต่การที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดความปรารถนาที่จะเรียนรู้นั้นควรจะมาจากรางวัลภายในมากกว่าภายนอกเพราะแรงจูงใจภายในจะทำให้ความปรารถนาที่จะเรียนรู้นั้นอยู่ได้ไม่นานแต่แรงจูงใจภายในจะอยู่ได้นานกว่า Bruner มองเห็นว่าแรงจูงใจภายในเหล่านั้นอาจจะกลายมาเป็นรางวัลได้ด้วยตัวของมันเองถ้าแรงจูงใจนั้นได้รับการสนองซึ่งครูผู้สอนอาจจะใช้แรงจูงใจเหล่านั้นมาเป็นประโยชน์ในการจัดการเรียนรู้โดยการจัดสภาพการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้แก้ปัญหาและเรียนรู้ที่จะค้นหาคำตอบด้วยตนเอง ครูผู้สอนจะต้องจัดสภาพการณ์ให้เอื้อต่อการให้ผู้เรียนได้มีโอกาสสำรวจทางเลือกหลาย ๆ ทางเพราะการเรียนรู้การแก้ปัญหาจะต้องรู้จักการสำรวจทางเลือกต่าง ๆ จึงจะทำให้การแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพและการจัดกิจกรรมจะต้องมี 3 ช่วงด้วยกันคือ

- 1.1 การกระตุ้นให้เกิดความต้องการที่จะสำรวจ (Activation) ในระยะเริ่มต้นจะต้องพิจารณาว่างานที่จะให้สำรวจนั้นจะต้องไม่ยากจนเกินไปเพราะจะทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อและจะต้องไม่ยุ่งยากเกินไปจนผู้เรียนไม่รู้ว่าจะต้องทำอะไร ผู้สอนจะต้องเสนอปัญหาให้ผู้เรียนได้สำรวจเพื่อแก้ปัญหานั้นและปัญหานั้นต้องไม่ยากเกินไปควรเป็นปัญหาที่จูงใจให้ผู้เรียนเกิดความอยากรู้อยากเห็นเพื่อเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความต้องการที่จะสำรวจ

1.2 การทำให้ความต้องการการการสำรวจยังคงอยู่ (Maintenance) หลังจากการกระตุ้นให้เกิดความต้องการที่จะสำรวจแล้วสิ่งที่จะต้องดำเนินการต่อไปคือ การทำให้ความต้องการการสำรวจยังคงอยู่ ซึ่งการที่จะทำให้คงอยู่นั้นครูผู้สอนจะต้องแน่ใจว่ากิจกรรมที่ให้ผู้เรียนสำรวจนั้นจะไม่ทำให้เกิดประสบการณ์ที่เป็นอันตรายต่อผู้เรียน กิจกรรมนั้นจะต้องทำให้ผู้เรียนมีความรู้สึกว่ามีความเสี่ยงน้อยกว่าที่เขาจะทำการสำรวจด้วยตัวเอง และจะต้องได้รับประโยชน์มากกว่าอีกด้วย

1.3 การสำรวจอย่างมีทิศทาง (Direction) การสำรวจจะมีความหมายก็ต่อเมื่อมีทิศทางที่แน่นอน ซึ่งทิศทางของการสำรวจควรมี 2 องค์ประกอบด้วยกัน คือรู้เป้าหมายและรู้ว่าการสำรวจทางเลือกต่าง ๆ นั้นมีความสัมพันธ์กับการบรรลุเป้าหมายนั้น นั่นคือผู้เรียนจะต้องรู้ว่าเป้าหมายคืออะไร

2. โครงสร้างของความรู้ (Structure of Knowledge) ซึ่งหลักการข้อที่สองของ Bruner นี้หมายความว่าเราสามารถที่จะจัดโครงสร้างของเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ให้อยู่ในรูปแบบที่สามารถถ่ายทอดและให้ผู้เรียนทุกคนเข้าใจได้ ถ้าเราสามารถจัดได้เหมาะสมโดยที่เสนอในรูปแบบที่ง่ายที่ผู้เรียนสามารถเข้าใจได้และจดจำได้ แต่ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่าสอนทฤษฎีที่ยาก ๆ ให้กับผู้เรียนเล็ก ๆ เรียนรู้อย่างละเอียดได้ แต่ก็อาจจะทำให้ผู้เรียนเล็ก ๆ เข้าใจถึงหลักการของทฤษฎีที่ยาก ๆ ได้

Bruner ได้เสนอว่าโครงสร้างของความรู้สามารถจัดได้ใน 3 ลักษณะ ดังนี้

2.1 ลักษณะของการเสนอเนื้อหา (Mode of Presentation) การเสนอเนื้อหาเป็นเทคนิควิธีการในการสื่อสารข้อมูลสิ่งที่ผู้สอนมักจะล้มเหลวในการสอนให้ผู้เรียนได้เข้าใจในเนื้อหาวิชาก็คือ การที่ผู้สอนไม่สามารถเสนอเนื้อหาได้สอดคล้องกับประสบการณ์ของผู้เรียน ผู้เรียนจะไม่สามารถเรียนรู้ได้ถ้าหากการเสนอข้อมูลไม่สามารถทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจได้ Bruner เชื่อว่ามีวิธีการเสนอข้อมูลอยู่ 3 ลักษณะที่สามารถสื่อให้ผู้เรียนเข้าใจได้ คือ

2.1.1 การเสนอโดยการให้กระทำ (Enactive Representation) ผู้เรียนที่เป็นเด็กเล็ก ๆ มักจะเข้าใจได้ดีด้วยการมีประสบการณ์ตรงจากการกระทำ เช่น เข้าใจความหมายของคำว่า ซ้อน เมื่อเด็กใช้ช้อนตักอาหารรับประทาน เป็นต้น ผู้เรียนที่เป็นเด็กเล็กจะเข้าใจจากการกระทำมากกว่าการใช้คำพูด

2.1.2 การเสนอโดยใช้รูปภาพ (Iconic Representation) ใช้กับผู้เรียนที่มีอายุมากขึ้นซึ่งผู้เรียนสามารถรับรู้ได้จากภาพโดยไม่ต้องผ่านการกระทำ ผู้เรียนสามารถวาดภาพซ้อนได้โดยไม่ต้องใช้ช้อนรับประทานอาหารซึ่งการเสนอโดยภาพนี้ ถือได้ว่าผู้เรียนมีการพัฒนาการทางสติปัญญาเพิ่มขึ้นไปอีกระดับหนึ่งแล้ว การใช้ภาพหรือแผนภูมิต่าง ๆ จะทำให้ผู้เรียนในวัยนี้เรียนรู้ได้ง่ายขึ้น

2.1.3 การเสนอโดยใช้สัญลักษณ์ (Symbolic Representation)

เป็นระยะที่ผู้เรียนสามารถดัดแปลงประสบการณ์ต่าง ๆ โดยแสดงออกมาเป็นรูปของภาษาได้ ไม่จำเป็นต้องอธิบายด้วยการกระทำหรือภาพ หากแต่ใช้คำพูดอธิบายได้ สัญลักษณ์จะทำให้ผู้เรียนเริ่มคิดอย่างมีเหตุผล ซึ่งเป็นวิธีการเสนอที่มีอำนาจมากที่สุด Bruner เชื่อว่าควรจะให้มีการเสนอโดยการเรียงลำดับการกระทำมาสู่ภาพและการใช้สัญลักษณ์ แต่ทั้งนี้ก็ต้องขึ้นอยู่กับวัยของผู้เรียน ความรู้พื้นฐานของผู้เรียนและลักษณะของเนื้อหาวิชาเป็นหลัก เช่น ในวิชากฎหมายการเสนอโดยสัญลักษณ์ดูเหมือนว่าจะจะเป็นหลักการใหญ่ ในขณะที่วิชาภูมิศาสตร์นั้นการเสนอโดยรูปภาพจะเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด แต่การเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับทักษะการเคลื่อนไหวการเสนอโดยการกระทำก็จะมีเหมาะสมมากกว่า

2.2 การเสนออย่างกระชับหรืออย่างประหยัด (Economy) เป็นการเสนอเนื้อหาความรู้ของข้อมูลในปริมาณที่ผู้เรียนสามารถจำได้และนำไปใช้ในการเรียนรู้ต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ การเสนอข้อมูลที่น้อยแต่สามารถทำให้ผู้เรียนจำได้มากและนำไปใช้ในการเรียนรู้ในอนาคตได้มากก็เป็นการแสดงว่าการเสนอข้อมูลนั้นมีความกระชับมาก ซึ่งวิธีการที่ดีที่สุดในการเสนอเนื้อหาวิชาให้กระชับ คือการให้ผู้เรียนได้สรุปเนื้อหาวิชาที่เรียนนั่นเอง

2.3 การเสนออย่างมีอำนาจหรือมีพลัง (Power) Bruner เชื่อว่าการใช้ความเรียบง่ายในการเสนอเนื้อหาความรู้จะมีอำนาจและมีพลัง เขาพบว่าผู้สอนมักจะทำของง่ายให้ดูยาก ซึ่งไม่สามารถจะเข้าใจได้ การเสนอข้อมูลอย่างมีอำนาจนั้นเป็นการเสนอที่ทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้ง่าย มองเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งที่เรียนรู้ซึ่งมีความสำคัญอย่างมากต่อการสอนวิชาต่าง ๆ โดยเฉพาะวิชาคณิตศาสตร์ นอกจากนี้ยังพบว่า การเสนอข้อมูลอย่างมีอำนาจมีความสัมพันธ์กับการเสนอข้อมูลอย่างกระชับอีกด้วย นั่นคือการเสนอข้อมูลอย่างมีอำนาจนั้นมักจะมีลักษณะของการเสนอข้อมูลอย่างกระชับ แต่การเสนอข้อมูลอย่างกระชับก็ไม่ได้หมายความว่าทำให้มีอำนาจด้วย

3. ลำดับขั้นของการเสนอเนื้อหา (Sequence) ปัญหาประการหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาวิชาที่เรียนได้ยาก อาจเป็นเพราะว่าลำดับขั้นของการเสนอเนื้อหาวิชาของครูผู้สอนนั้นไม่เป็นไปตามขั้นตอน ซึ่ง Bruner เชื่อว่าการจะทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาระดับสติปัญญาและสามารถเข้าใจเนื้อหาวิชาได้ดีนั้น ครูผู้สอนต้องมีการเสนอเนื้อหาวิชาที่ถูกต้องตามขั้นตอนซึ่งขั้นตอนของการเสนอเนื้อหานั้น Bruner คิดว่าควรต้องเสนอในรูปแบบของการกระทำมากที่สุด และใช้คำพูดให้น้อยที่สุด จากนั้นจึงค่อยเสนอเป็นแผนภูมิหรือรูปภาพต่าง ๆ สุดท้ายจึงค่อยเสนอเป็นสัญลักษณ์หรือคำพูด อย่างไรก็ตามการเสนอทั้ง 3 ขั้นตอนนี้อาจจะเป็นวิธีการที่มีลักษณะอนุรักษ์นิยมเกินไป เนื่องจากบางครั้งอายุของผู้เรียนและความรู้พื้นฐานของผู้เรียนที่มีอยู่นั้นดีพอแล้วครูผู้สอนก็สามารถที่จะเริ่มการสอนด้วยการใช้สัญลักษณ์ได้เลยแต่วิธีการที่ถูกต้องและสมบูรณ์ที่สุดก็น่าจะเสนอเป็น 3 ขั้นตอนดังที่กล่าวข้างต้น

4. การเสริมแรง (Reinforcement) การเรียนรู้จะมีประสิทธิภาพเป็นอย่างมาก ถ้ามีการให้การเสริมแรงเมื่อผู้เรียนสามารถแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ การให้ข้อมูลย้อนกลับนับได้ว่าเป็นการเสริมแรงที่ดีเพราะทำให้ผู้เรียนได้รู้ทันทีว่าสิ่งที่เขาทำอยู่นั้น ถูกต้องหรือไม่ หรือควรปรับปรุงอย่างไร ซึ่งการให้ข้อมูลย้อนกลับก็นับว่าสำคัญควรให้ทันทีที่ผู้เรียน บรรลุเป้าหมายในระดับหนึ่ง ไม่ควรให้ข้อมูลย้อนกลับเร็วเกินไปเพราะจะทำให้ผู้เรียนขาดความมั่นใจ และสับสนได้ ในขณะที่เดียวกันก็ไม่ควรให้ช้าเกินไปเพราะอาจจะผ่านจุดที่ต้องแก้ไขไปแล้วไม่เป็น ประโยชน์แก่ผู้เรียนแล้ว อาจทำให้เสียเวลามากแก้ไขสิ่งที่เรียนรู้ใหม่ให้กับผู้เรียน การให้ข้อมูลย้อนกลับ จะต้องมีการให้ที่ชัดเจนและเฉพาะเจาะจง ผู้เรียนจะได้รู้ว่าผลที่ตนเองทำไปเป็นอย่างไรเพราะถ้าให้ ข้อมูลย้อนกลับแบบกว้าง ๆ ผู้เรียนก็จะไม่รู้ว่าจุดใดดีและจุดใดที่ควรแก้ไขก็จะมีประโยชน์ การเรียนรู้ของผู้เรียนเช่นกัน

จากหลักการทั้ง 4 ข้อ Bruner เชื่อว่าการเรียนรู้ที่มีความหมายจะเกิดขึ้นได้ ด้วยการเรียนรู้โดยการค้นพบ (discovery learning) ซึ่งการเรียนรู้โดยการค้นพบจะทำให้ผู้เรียน สามารถจดจำได้นานและใช้ประโยชน์ในอนาคตได้มากกว่า การเรียนรู้โดยการค้นพบนั้นเป็นการให้ ผู้เรียนได้มีโอกาสสำรวจทางเลือกต่าง ๆ ด้วยตนเองและครูผู้สอนจัดสภาพที่เอื้อต่อการทำกิจกรรม อย่างมีทิศทางโดยครูผู้สอนอาจใช้วิธีการเสนอตัวอย่างบางส่วนแล้วให้ผู้เรียนสังเกตวิเคราะห์ จนสามารถค้นหาความสัมพันธ์หรือความเชื่อมโยงของเนื้อหาได้ เกิดความเข้าใจในสิ่งที่เรียนหรือใน การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหา ครูผู้สอนอาจเริ่มด้วยปัญหาชวนคิด ที่น่าสนใจ โดยก่อนดำเนินการแก้ปัญหาผู้สอนอาจให้ผู้เรียนได้ลองคาดเดาคำตอบจากนั้นให้ผู้เรียน ได้ตรวจสอบความคาดเดาของตนเองด้วยการสำรวจข้อมูลต่าง ๆ ซึ่งการสำรวจนั้นต้องนำไปสู่ เป้าหมายที่ตั้งไว้ เป็นการสร้างนิสัยในการค้นคว้าและพยายามค้นพบสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง จะเห็นได้ ว่าการเรียนรู้โดยการค้นพบจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้ดี จดจำได้นาน สร้างนิสัยการค้นคว้า ด้วยตนเอง ช่วยพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และความคิดเชิงตรรกะ การจัดการเรียนรู้แบบนี้จึงเป็น การจัดการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนได้คิดมากกว่าสนใจเพียงคำตอบอย่างเดียว

ดังนั้นสรุปได้ว่า ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา (Intellectual Development Theory) มี นักคิดคนสำคัญอยู่ 2 ท่าน ได้แก่ Piaget และ Bruner ซึ่งแนวคิดของทฤษฎีนี้เชื่อว่า พัฒนาการทางสติปัญญาของบุคคลจะเป็นไปตามวัยและเชื่อว่าบุคคลเลือกที่จะรับรู้สิ่งที่ตนเองสนใจ และเกิดการเรียนรู้จากการค้นพบด้วยตนเอง หลักการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีนี้ คือ ต้องคำนึงถึง พัฒนาการทางสติปัญญาของผู้เรียนและจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนให้เหมาะสมกับพัฒนาการ นั้น จัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม และให้ผู้เรียนได้ค้นพบการเรียนรู้ด้วยตนเอง ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้คิดอย่างอิสระและสอนให้คิดแบบรวบยอดเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ของผู้เรียน

5. ทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความหมาย (A Theory of Meaningful Verbal Learning)

David Ausubel เป็นนักจิตวิทยาแนวปัญญานิยมที่แตกต่างจาก Piaget และ Bruner เพราะ Ausubel ไม่ได้มีวัตถุประสงค์ที่จะสร้างทฤษฎีที่อธิบายการเรียนรู้ ทฤษฎีของเขาเป็นทฤษฎีที่หาหลักอธิบายการเรียนรู้ที่เรียกว่า Meaningful Verbal Learning เท่านั้น โดยเฉพาะการเชื่อมโยงความรู้ในหนังสือเรียนกับความรู้เดิมที่อยู่ในสมองของผู้เรียนในโครงสร้างสติปัญญา (Cognitive Structure) หรือการสอนโดยใช้วิธีให้ข้อมูลข่าวสารด้วยถ้อยคำ ทฤษฎีของ Ausubel เน้นความสำคัญของการเรียนรู้อย่างเข้าใจ การเรียนรู้เกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนได้รวมหรือเชื่อมโยง (Subsumme) สิ่งที่เรียนรู้ใหม่ซึ่งอาจจะเป็นความคิดรวบยอด (Concept) หรือความรู้ที่ได้รับใหม่ในโครงสร้างสติปัญญา (Cognitive Structure) กับความรู้เดิมที่อยู่ในสมองของผู้เรียน Ausubel ได้แสดงถึงลักษณะของการเรียนรู้ 4 แบบ คือ

1. การเรียนรู้โดยการค้นพบ (Discover Learning) การเรียนรู้ลักษณะนี้เป็นแนวคิดของ Ausubel การให้ผู้เรียนเรียนรู้โดยการผ่านกระบวนการแก้ปัญหาด้วยการหาทางเลือกหลาย ๆ ทางจนกระทั่งได้ข้อสรุปออกมาซึ่งการเรียนรู้ในลักษณะนี้จะทำให้ผู้เรียนสามารถจดจำได้ดี

2. การเรียนรู้แบบให้ข้อสรุป (Reception Learning) เป็นการเรียนรู้ที่ครูผู้สอนเป็นผู้รวบรวมและ สรุปแนวคิดต่าง ๆ แล้วบอกผู้เรียนโดยการบรรยายหรือให้อ่านจากข้อเขียนต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งการเรียนรู้ในลักษณะนี้จะตรงกันข้ามกับการเรียนรู้โดยการค้นพบเพราะว่าผู้เรียนไม่ต้องค้นหาหรือหาข้อสรุปใด ๆ ทั้งสิ้น ผู้สอนจะเป็นผู้สรุปให้ทั้งหมด การเรียนรู้ในลักษณะนี้มักเป็นที่นิยมใช้กันมากในการจัดการเรียนรู้ในปัจจุบันนี้

3. การเรียนรู้แบบนกแก้วนกขุนทอง (Rote Learning) เป็นการเรียนรู้ที่ไม่มีหลักเกณฑ์ใด ๆ เรียนรู้สิ่งใหม่โดยไม่มีความสัมพันธ์ใด ๆ กับสิ่งที่เคยเรียนรู้มาแล้วและคงอยู่ในโครงสร้างทางปัญญาของบุคคลนั้น ดังนั้นบุคคลที่เรียนรู้แบบนกแก้วนกขุนทองก็ต้องพยายามจำสิ่งที่เรียนรู้ใหม่เหล่านี้ให้ได้ ผลก็คือทำให้ไม่สามารถเรียนรู้ได้ดี และมีผลทำให้เกิดความคับข้องใจในขณะที่เรียนรู้ด้วย

4. การเรียนรู้ที่มีความหมาย (Meaningful Learning) เป็นการเรียนรู้สิ่งใหม่ที่ผู้เรียนพบว่าสิ่งเหล่านี้มีความสัมพันธ์หรือเกี่ยวข้องกับข้อมูลหรือแนวคิดที่เคยเรียนรู้มาแล้วและยังคงอยู่ในโครงสร้างทางปัญญาของตน การเรียนรู้ที่มีความหมายกับการเรียนรู้แบบนกแก้วนกขุนทองนี้ดูเหมือนว่าจะอยู่กันคนละขั้วไม่เกี่ยวข้องกันแต่ความจริงแล้ว การเรียนรู้ทั้ง 2 ประเภทนี้มีความสัมพันธ์กันในลักษณะของความเกี่ยวเนื่อง นั่นคือ การเรียนรู้หลาย ๆ อย่าง คนเรายังไม่มีข้อมูลหรือแนวคิดอยู่ในโครงสร้างทางปัญญาเลย สิ่งแรกที่ได้ดีก็คือ ต้องเรียนรู้แบบนกแก้วนกขุนทองก่อน เมื่อข้อมูลหรือแนวคิดบางส่วนจากการเรียนรู้แบบนกแก้วนกขุนทองเข้าไปอยู่ในโครงสร้างทางปัญญาแล้ว การเรียนรู้ช่วงเวลาต่อมาในเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกันก็จะกลายเป็นการเรียนรู้ที่มีความหมาย

Ausubel สนใจที่จะหาทฤษฎีและวิธีการจัดการเรียนรู้ที่มีความหมาย ไม่ว่าจะเป็นการรับหรือค้นพบ เพราะเขาคิดว่าการเรียนรู้ในโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นการท่องจำโดยไม่ต้องคิด โดยเขาได้ให้ความหมายของการเรียนรู้ที่มีความหมาย (Meaningful learning) ว่าเป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้รับมาจากการที่ครูผู้สอนอธิบายสิ่งที่จะต้องเรียนรู้ให้ทราบและผู้เรียนรับฟังด้วยความเข้าใจ โดยผู้เรียนเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งที่เรียนรู้กับโครงสร้างพุทธิปัญญาที่ได้เก็บไว้ในความทรงจำ และจะสามารถนำมาใช้ในอนาคต Ausubel ได้แบ่งการเรียนรู้ที่มีความหมายเป็น 3 ประเภท คือ

1. Subordinate learning เป็นการเรียนรู้โดยการรับอย่างมีความหมาย โดยมีวิธีการ 2 ประเภท คือ

1.1 Derivation subsumption เป็นการเชื่อมโยงสิ่งที่จะต้องเรียนรู้ใหม่กับหลักการหรือทฤษฎีที่เคยเรียนมาแล้ว โดยการรับข้อมูลมาเพิ่ม เช่น มีคนบอกแล้วสามารถดูซึมเข้าไปในโครงสร้างทางสติปัญญาที่มีอยู่แล้วอย่างมีความหมาย โดยไม่ต้องท่องจำ

1.2 Correlative subsumption เป็นการเรียนรู้ที่มีความหมายที่เกิดจากการขยายความหรือการปรับโครงสร้างทางสติปัญญาที่มีมาก่อนให้สัมพันธ์กับสิ่งที่จะต้องเรียนรู้ใหม่

2. Superordinate learning เป็นการเรียนรู้โดยการอนุมาน โดยการจัดกลุ่มสิ่งที่เรียนใหม่เข้ากับความคิดรวบยอดที่กว้างและครอบคลุมความคิดรวบยอดของสิ่งที่เรียนใหม่ เช่น สุนัข แมว หมู เป็นสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม

3. Combinatorial learning เป็นการเรียนรู้หลักการ ทฤษฎีต่าง ๆ เชิงผสมในวิชา คณิตศาสตร์หรือวิทยาศาสตร์ โดยการใช้เหตุผลหรือการสังเกต เช่น การเรียนรู้เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างน้ำหนักกับระยะทางในการทำให้เกิดความสมดุล นอกจากนี้ Ausubel ได้เสนอแนะเกี่ยวกับ Advance organizer เป็นเทคนิคที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ที่มีความหมายจากการสอนหรือการบรรยายของครูผู้สอน โดยการสร้างความเชื่อมโยงระหว่างความรู้ที่มีมาก่อนกับข้อมูลใหม่หรือความคิดรวบยอดใหม่ที่จะต้องเรียนจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายที่ไม่ต้องท่องจำหลักการทั่วไปที่นำมาใช้ คือ

- การจัด เรียบเรียง ข้อมูลข่าวสารที่ต้องการให้เรียนรู้ออกเป็นหมวดหมู่
- นำเสนอกรอบ หลักการกว้าง ๆ ก่อนที่จะให้เรียนรู้ในเรื่องใหม่
- แบ่งบทเรียนเป็นหัวข้อที่สำคัญและบอกให้ทราบเกี่ยวกับหัวข้อสำคัญ

ดังนั้นสรุปได้ว่า แนวคิดของทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความหมาย (A Theory of Meaningful Verbal Learning) เชื่อว่าการเรียนรู้จะมีความหมายกับผู้เรียน เมื่อการเรียนรู้นั้นเชื่อมโยงกับสิ่งที่ผู้เรียนเคยรู้มาก่อน หลักการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีนี้คือ การนำเสนอความคิดรวบยอดหรือกรอบมโนทัศน์หรือกรอบแนวคิดในเรื่องที่เรียนให้ผู้เรียนได้รับรู้ก่อนการสอนเนื้อหา นั้น ๆ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้เนื้อหาได้อย่างมีความหมาย

6. ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism)

ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองมีหลักการสำคัญ คือการเรียนรู้ผู้เรียนจะต้องเป็นผู้กระทำ (active) และสร้างความรู้ด้วยตนเอง ความเชื่อพื้นฐานของทฤษฎีนี้มีรากฐานมาจาก 2 แหล่ง คือจากทฤษฎีพัฒนาการทางเชาวน์ปัญญาของ Piaget และของ Vygotsky ดังนั้นทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองจึงแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มดังนี้ (สุรางค์ โค้วตระกูล, 2554: 210)

1. กลุ่มที่เน้นกระบวนการคิดในตัวบุคคล (Cognitive Constructivism)

เป็นกลุ่มที่เน้นการเรียนรู้ของมนุษย์เป็นรายบุคคล โดยรากฐานมาจากทฤษฎีพัฒนาการทางเชาวน์ปัญญาของ Piaget ทฤษฎีนี้ถือว่าผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเจตคติและแรงจูงใจอยู่แล้ว เมื่อเริ่มมีการรับรู้หรือมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งใดก็จะทำให้ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเองโดยปฏิสัมพันธ์ทางสังคมจะมีบทบาทในการก่อให้เกิดความไม่สมดุลทางการคิดขึ้นเป็นเหตุให้ผู้เรียนปรับความเข้าใจเดิมที่มีอยู่ให้เข้ากับข้อมูลข่าวสารใหม่ จนกระทั่งเกิดความสมดุลทางการคิดหรือเกิดความรู้ใหม่ขึ้น ดังนั้นครูผู้สอนจึงมีบทบาทเป็นผู้พัฒนาให้ผู้เรียนแต่ละคนรู้วิธีเรียนและรู้วิธีคิดเพื่อสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

2. กลุ่มที่เน้นการสร้างความรู้โดยอาศัยปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Social Constructivism)

เป็นกลุ่มที่เน้นว่า การเรียนรู้ของมนุษย์จะเกิดขึ้นและสร้างความรู้ได้ต้องมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่นโดยมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีพัฒนาการทางเชาวน์ปัญญาของ Vygotsky การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมจะทำให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยการเปลี่ยนแปลงความเข้าใจเดิมให้ถูกต้องหรือซับซ้อนกว้างขวางขึ้น ดังนั้นครูผู้สอนจึงมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้

แม้ทั้งสองกลุ่มจะเห็นแตกต่างกันในเรื่องการอธิบายว่าผู้เรียนจะสร้างความรู้ได้อย่างไร แต่ก็มีความเห็นร่วมกันดังนี้ (สุรางค์ โค้วตระกูล, 2554: 211)

1. ผู้เรียนสร้างความเข้าใจในสิ่งที่เรียนรู้ด้วยตนเอง
2. การเรียนรู้สิ่งใหม่ขึ้นกับความรู้เดิมและความเข้าใจที่มี อยู่ในปัจจุบัน
3. การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมมีความสำคัญต่อการเรียนรู้
4. การจัดสิ่งแวดล้อมกิจกรรมที่คล้ายคลึงกับชีวิตจริงทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย

จากทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองตามแนวคิดของ Vygotsky ที่ให้ความสำคัญกับปฏิสัมพันธ์ทางสังคมในขณะเด็กแก้ปัญหาด้วยตนเองนั้น เด็กจะพบบางปัญหาที่เขาคิดคนเดียวไม่ออกแต่หากได้รับคำแนะนำช่วยเหลือจากเพื่อนหรือผู้ใหญ่เขาก็จะสามารถแก้ปัญหาได้สำเร็จ (อัครา เอิบสุขสิริ, 2556: 63) Vygotsky เรียกความสามารถของเด็กที่ได้จากการให้ช่วยเหลือเพื่อให้ก้าวหน้าจากระดับพัฒนาการที่เป็นอยู่ไปถึงพัฒนาการที่เด็กมีศักยภาพจะไปถึงได้ ว่า “zone of proximal development” ซึ่งเป็นแนวคิดที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านการจัดการเรียนรู้ เช่น

เด็กที่มีระดับพัฒนาการทางสมองเท่ากับเด็ก 8 ขวบ ก็จะสามารถทำงานที่เด็ก 8 ขวบทั่วไปทำได้ เมื่อให้งานสำหรับเด็กอายุ 9 ขวบแก่เด็กอายุ 8 ขวบ เด็กคนหนึ่งทำไม่ได้แต่เมื่อได้รับการชี้แนะหรือสาธิตให้ดูก็จะทำได้ แสดงให้เห็นว่าเด็ก 8 ขวบคนนั้นมีวุฒิภาวะที่จะไปถึงระดับที่ตนมีศักยภาพ และจะพัฒนาไปได้ ต่อไปเด็กคนนี้จะมีการพัฒนาการไปถึงขั้นทำสิ่งนั้นได้ด้วยตนเองโดยไม่มี การชี้แนะหรือได้รับความช่วยเหลือจากผู้อื่น ขณะเดียวกันก็อาจมีเด็กที่มีพัฒนาการทางสมองเท่ากัน คือ 8 ขวบ เมื่อให้ทำงานของเด็ก 9 ขวบ เด็กไม่สามารถทำได้แม้จะได้รับการชี้แนะหรือสาธิตให้ดูซ้ำ ๆ ก็ตาม แสดงให้เห็นว่าช่องว่างระหว่างระดับพัฒนาการที่เป็นอยู่กับระดับที่ต้องการไปให้ถึงนั้น ยังห่างกันจำเป็นต้องรอให้เด็กมีวุฒิภาวะสูงขึ้นหรือลดระดับงานตามพัฒนาการให้ต่ำลง

Vygotsky จึงมีความเชื่อว่า การให้ความช่วยเหลือชี้แนะแก่เด็กซึ่งอยู่ในลักษณะการช่วยเหลือในการเรียนรู้ (assisted learning) หรือการเสริมต่อการเรียนรู้ (scaffolding) เป็นสิ่งที่สำคัญมากเพราะสามารถช่วยพัฒนาการเด็กให้ถึงระดับที่อยู่ในศักยภาพของเด็กได้ (Vygotsky 1978, อ้างถึงใน ทิศนา แคมมณี, 2555: 90-96) ซึ่งการช่วยเหลือในลักษณะการเสริมต่อการเรียนรู้สามารถทำได้โดย 1) แสดงกระบวนการคิดเป็นต้นแบบให้ผู้เรียน เช่น คิดตั้ง ๆ ในขณะที่แก้ปัญหา 2) เริ่มต้นด้วยคำถามว่า ใคร ทำอะไร ทำไม ที่ไหน เมื่อไร อย่างไรและต่อไปคืออะไร 3) แก้ปัญหาให้ผู้เรียนบางส่วน 4) ให้คำแนะนำแก่ผู้เรียน 5) ส่งเสริมให้ผู้เรียนกำหนดเป้าหมายระยะสั้น ๆ และดำเนินไปทีละขั้น 6) เชื่อมโยงการเรียนรู้ใหม่ ๆ จากสิ่งที่ผู้เรียนเคยเรียนรู้มาก่อน 7) ใช้การจัดการข้อมูล เช่น แผนภูมิตารางหรือกราฟ 8) ลดความซับซ้อนของงาน โดยชี้แจงวัตถุประสงค์และทิศทางที่ชัดเจน 9) อธิบายคำศัพท์ที่สำคัญและให้ตัวอย่าง

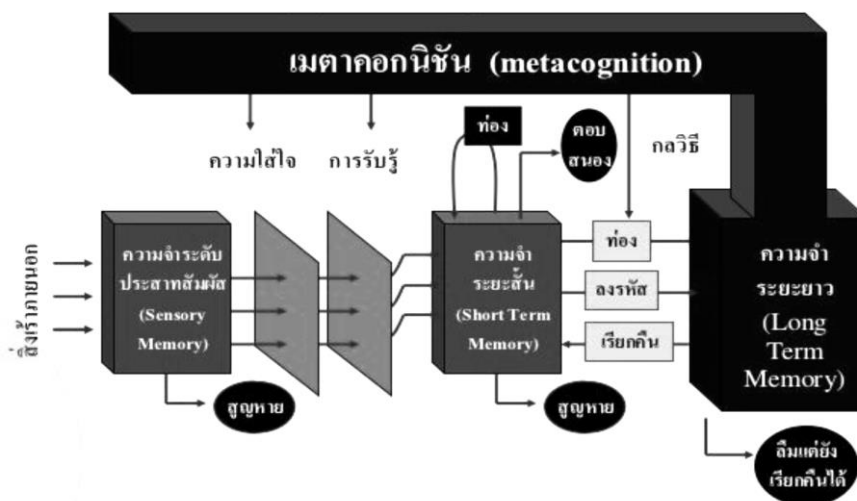
แนวคิดของ Vygotsky สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมได้โดยให้ผู้เรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ช่วยกันคิด ช่วยกันทำเพื่อให้ผู้เรียนมีประสบการณ์และเกิดการเรียนรู้ที่กว้างขึ้น ควรให้งานยากกว่าขั้นพัฒนาการของผู้เรียนเล็กน้อยโดยมีเพื่อนหรือผู้ใหญ่คอยช่วยเหลือแต่ต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลด้วย

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าทฤษฎีนี้เน้นความรู้เป็นสิ่งที่ถูกสร้างโดยผู้เรียนผู้เรียนใช้ความรู้และประสบการณ์ที่มีอยู่เป็นพื้นฐานในการสร้างความรู้ใหม่ การเรียนรู้เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นภายในตัวผู้เรียน จากการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมภายนอก ผู้เรียนแต่ละคนจะสร้างความรู้ด้วยวิธีการที่แตกต่างกัน ดังนั้นแนวการสอนตามทฤษฎีนี้จึงเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้สื่อสารและมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนโดยมีครูผู้สอนคอยช่วยเหลือให้ผู้เรียนนำความรู้ที่มีอยู่ออกมาใช้และได้ตรงต่อสิ่งที่ได้จากการอภิปรายกับผู้อื่น ครูผู้สอนมีหน้าที่จัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ให้เหมาะสม ตั้งประเด็นปัญหาที่ท้าทายและช่วยเหลือให้ผู้เรียนสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง (อัมพร ม้าคนอง, 2546: 6)

ดังนั้นสรุปได้ว่า แนวคิดของทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) เชื่อว่าการเรียนรู้เกิดจากการที่ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งความรู้นี้จะฝังติดอยู่กับคนสร้าง ความรู้ของแต่ละคนจึงเป็นความรู้เฉพาะตัว หลักการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีนี้เน้นผู้เรียนเป็นผู้กระทำการเรียนรู้สิ่งใหม่ขึ้นอยู่กับความรู้อันเดิมและการมีปฏิสัมพันธ์กับสังคมช่วยให้ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง

7. ทฤษฎีกระบวนการประมวลข้อมูล (Information processing theory)

ทฤษฎีกระบวนการประมวลข้อมูลเป็นทฤษฎีที่เกิดขึ้นจากผลการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการรับสารข้อมูล การใส่ใจ การรับรู้ การเข้ารหัสเพื่อเก็บจำ และการเรียกสารข้อมูลที่เก็บไว้ออกมาใช้ ผลการศึกษาเหล่านี้ได้ถูกนำมาบูรณาการและจัดระบบเป็นองค์ความรู้และทฤษฎีขึ้น ทฤษฎีนี้จึงไม่มีผู้ใดเป็นเจ้าของ ทฤษฎีกระบวนการประมวลข้อมูลสนใจศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการทำงานของสมองมนุษย์โดยเปรียบเทียบการทำงานของสมองมนุษย์กับการทำงานของคอมพิวเตอร์ นั่นคือเมื่อใส่ข้อมูลลงในคอมพิวเตอร์ข้อมูลจะถูกแปลรหัส (encoded) จากนั้นคอมพิวเตอร์จะเก็บข้อมูล (storage) และจะดึงข้อมูลออกมาใช้ (retrieval) เมื่อต้องการ กระบวนการประมวลข้อมูลเริ่มจากการที่มนุษย์รับสิ่งเร้าเข้าประสาทสัมผัส สิ่งเร้าที่เข้าไปจะบันทึกอยู่ในความจำระยะสั้น (short-term memory) ซึ่งการบันทึกนี้จะขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ 2 ประการ คือ การรู้จัก (recognition) และความใส่ใจ (attention) ของบุคคลที่จะรับสิ่งเร้า จากนั้นข้อมูลที่เก็บไว้ในความจำระยะสั้นจะได้รับการประมวลผลและเปลี่ยนรูปโดยการแปลรหัสเพื่อนำไปเก็บไว้ในความจำระยะยาว (long-term memory) ซึ่งอาจใช้เทคนิคการทำข้อมูลให้มีความหมายกับตนเองด้วยการสัมพันธ์เชื่อมโยงสิ่งที่เรียนรู้ใหม่กับสิ่งที่เคยเรียนรู้มาก่อน ซึ่งเรียกว่ากระบวนการขยายความคิด (elaborative operations process) เมื่อข้อมูลได้รับการบันทึกไว้ในความจำระยะยาวแล้ว บุคคลนั้นจะสามารถเรียกข้อมูลต่าง ๆ ออกมาใช้ได้ ซึ่งการจะเรียกข้อมูลออกมาใช้ บุคคลจำเป็นต้องถอดรหัสของข้อมูล (decoding) จากความจำระยะยาวนั้นและส่งต่อไปสู่ตัวก่อกำเนิดพฤติกรรมตอบสนอง (Klausmeier, 1985: 52-108, อ้างถึงใน ทิศนา แคมมณี, 2555: 80-81) กระบวนการทางสมองในการประมวลผลข้างต้นจะได้รับการบริหารควบคุมอีกชั้นหนึ่งคือการที่บุคคลรู้ถึงการคิดของตนและสามารถควบคุมการคิดของตนให้เป็นไปในทางที่ตนต้องการการเรียนรู้ในลักษณะนี้ เรียกว่า การควบคุมการรู้คิดหรือ อภิปัญญา (metacognition) ซึ่งการควบคุมการรู้คิดหรืออภิปัญญานี้เป็นความตระหนักรู้ (awareness) เกี่ยวกับความรู้และความสามารถของตนเอง การใช้ความเข้าใจในการรู้ดังกล่าวในการจัดการควบคุมกระบวนการคิดของตนด้วยกลวิธีต่าง ๆ จะช่วยให้การเรียนรู้และงานที่ทำประสบความสำเร็จตามที่ต้องการ ในกระบวนการประมวลข้อมูลของสมองนั้นองค์ประกอบที่สำคัญของการรู้คิดที่ใช้ในการบริหารควบคุมกระบวนการนั้น ก็คือแรงจูงใจ ความตั้งใจและความมุ่งหวังต่าง ๆ ตลอดจนเทคนิคและวิธีต่าง ๆ ที่บุคคลใช้ในการบริหารควบคุมตนเอง ดังแผนภาพที่ 2

แผนภาพที่ 2 กระบวนการควบคุมการรู้คิดในกรอบทฤษฎีกระบวนการประมวลผลข้อมูล
ที่มา: ทิศนา แคมมณี และคณะ (2544: 29)

จากแผนภาพที่ 2 เห็นได้ว่าการรู้คิดเริ่มตั้งแต่ความใส่ใจในการรับรู้ เช่น เมื่อคุณครูตระหนักว่าตนเองสามารถเรียนสิ่งนี้ได้ดี หากให้ความสนใจในสิ่งที่ครูผู้สอนกำลังสอน บุคคลก็จะสามารถควบคุมตนเองให้ใส่ใจสิ่งครูผู้สอนสอนได้ และอีกประการหนึ่งก็คือ การรับรู้ เมื่อคุณครูตระหนักว่าการรับรู้ของตนอาจยังไม่ถูกต้อง บุคคลจึงไม่ตัดสินใจทำอะไรจนกว่าจะได้ข้อมูลที่เพียงพอ แสดงให้เห็นว่าการรู้คิดสามารถควบคุมการกระทำได้ การรู้คิดอีกประการหนึ่งคือ กลวิธีต่าง ๆ เช่น เมื่อผู้เรียนตระหนักว่าตนไม่สามารถจดจำสิ่งที่ครูผู้สอนสอนได้ การตระหนักก็จะนำไปสู่การคิดหากกลวิธีต่าง ๆ ที่สามารถช่วยให้จดจำสิ่งต่าง ๆ ได้ดี เช่น การท่อง การใช้เทคนิคช่วยจำอื่น ๆ จำเป็นเรื่องราว จำเป็นภาพ เป็นรหัส เป็นต้น

ดังนั้นความรู้ในเชิงกระบวนการควบคุมการรู้คิดจึงมักประกอบด้วย ความรู้เกี่ยวกับบุคคล งานและกลวิธีซึ่งประกอบด้วยความรู้ย่อย ๆ ที่สำคัญ คือ 1) ความรู้เกี่ยวกับบุคคล ประกอบด้วย ความรู้ ความเชื่อ เกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างบุคคลและลักษณะสากลของกระบวนการรู้คิด 2) ความรู้เกี่ยวกับงาน ประกอบด้วย ความรู้เกี่ยวกับขอบเขตของงาน ปัจจัยและเงื่อนไขและลักษณะของงาน 3) ความรู้เกี่ยวกับกลวิธี ประกอบด้วย ความรู้เกี่ยวกับกลวิธีรู้คิดในภาพรวมและประโยชน์ของกลวิธีที่มีต่องาน

จากแนวคิดและทฤษฎีกระบวนการประมวลผลข้อมูล สรุปได้ว่า การเรียนรู้ของมนุษย์มีการทำงานตามลำดับขั้นตอนของกระบวนการประมวลผลข้อมูล คือ 1) การรับข้อมูลหรือการรับสิ่งเร้าทางประสาทสัมผัส 2) การเข้ารหัส เมื่อรับข้อมูลมาแล้วก็ต้องประมวลผลและเปลี่ยนรูปข้อมูลเพื่อบันทึกไว้ในหน่วยความจำ 3) การส่งข้อมูลออก เมื่อต้องการนำข้อมูลมาใช้งานกระบวนการประมวลผลข้อมูลจะได้รับการควบคุมอีกชั้นหนึ่ง โดยกระบวนการรู้คิด หรืออภิปัญญา (metacognition)

การตระหนักรู้ (Awareness) ประกอบด้วย ความตั้งใจ การรับรู้และเทคนิควิธีการต่าง ๆ นอกจากนี้ ความรู้ในเชิงกระบวนการควบคุมการรู้คิด ยังประกอบด้วย 1) ความรู้เกี่ยวกับบุคคล 2) ความรู้เกี่ยวกับงานและ 3) ความรู้เกี่ยวกับกลวิธี

ดังนั้นสรุปได้ว่า แนวคิดของทฤษฎีกระบวนการประมวลข้อมูล (information processing theory) เชื่อว่าสมองของบุคคลมีลักษณะคล้ายคอมพิวเตอร์ที่สามารถเลือกรับสิ่งเร้า ที่สนใจแล้ว บันทึกลงในความจำระยะสั้นแล้วทำข้อมูลให้มีความหมายกับตนเองด้วยการเชื่อมโยงความรู้ใหม่ เข้ากับความรู้อีก แล้วจึงบันทึกลงในความจำระยะยาว และดึงออกมาใช้ได้เมื่อจำเป็น หลักการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีนี้ ให้ความสนใจเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาสมองในการเชื่อมโยงความรู้อีก กับความรู้ใหม่และสร้างความสนใจให้กับผู้เรียนจนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย

จากแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพุทธิปัญญา (Cognitive) ข้างต้น สามารถสรุปสาระสำคัญและหลักการจัดการเรียนรู้ได้ ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 สรุปแนวคิดที่นำมาใช้ในการพัฒนาารูปแบบการจัดการเรียนรู้

แนวคิด	สาระสำคัญ	หลักการจัดการเรียนรู้
ทฤษฎีเกสตัลท์ (Gestalt's Theory Wertheimer, Kohler, Koffka)	การเรียนรู้เป็นกระบวนการทางความคิดที่เกิดภายในตัวของแต่ละบุคคล บุคคลจะเกิดการเรียนรู้ได้จากสิ่งเร้าที่เป็นส่วนรวมก่อนแล้วจึงจะสามารถวิเคราะห์การเรียนรู้ส่วนย่อยที่ละส่วนต่อไปได้ ซึ่งการเรียนรู้จะมี 2 ลักษณะ คือการรับรู้และการหยั่งเห็น ประสบการณ์เดิมจึงมีความสำคัญที่ทำให้เกิดการเรียนรู้	ส่งเสริมกระบวนการคิดเพราะมีความจำเป็นและสำคัญทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ จัดประสบการณ์ใหม่ให้มีความสัมพันธ์กับประสบการณ์เดิมของผู้เรียนจะช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้แต่อย่างขึ้น จัดการเรียนรู้โดยเสนอภาพรวมให้ผู้เรียนเห็นและเข้าใจก่อนเสนอส่วนย่อยเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ดีขึ้น
ทฤษฎีสถานมของ Lewin (Field Theory)	การเรียนรู้เกิดจากความสนใจของแต่ละบุคคล ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ดี ขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ได้แก่ บรรยากาศ สถานที่ สิ่งของและอื่น ๆ และสิ่งแวดล้อมทางจิตวิทยา ได้แก่ แรงขับ แรงจูงใจ จุดมุ่งหมายปลายทางและความสนใจ	จัดสิ่งแวดล้อมทางกายภาพและจิตวิทยาให้ดึงดูดความสนใจและสนองความต้องการของผู้เรียน สร้างแรงจูงใจหรือแรงขับเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และไปสู่จุดหมายที่ต้องการ
ทฤษฎีเครื่องหมายของ Tolman (Sign Theory)	การเรียนรู้เกิดจากการใช้เครื่องหมายเป็นตัวชี้ทางให้แสดงพฤติกรรมไปสู่จุดหมายปลายทาง สิ่งเร้ามีความสำคัญและมีความหมายทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้อย่างเชื่อมโยงได้	สร้างแรงจูงใจหรือแรงขับเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนพยายามไปถึงจุดหมายปลายทางที่ต้องการ จัดการเรียนรู้โดยใช้เครื่องหมาย สัญลักษณ์หรือสิ่งอื่น ๆ ควบคู่ไปด้วยเพื่อผู้เรียนจะได้บรรลุจุดหมายได้เร็วขึ้น

ตารางที่ 4 สรุปแนวคิดที่นำมาใช้ในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ (ต่อ)

แนวคิด	สาระสำคัญ	หลักการจัดการเรียนรู้
ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของ Piaget (Intellectual Development Theory)	การเรียนรู้ของเด็กเป็นไปตามพัฒนาการทางสติปัญญาซึ่งเป็นไปตามวัยและลำดับขั้น กระบวนการทางสติปัญญาเกิดการซึมซับหรือการดูดซึม (assimilation) ประสบการณ์และข้อมูลต่าง ๆ แล้วนำข้อมูลใหม่ที่ไปปรับและจัดระบบ (accommodation) ให้เข้ากับประสบการณ์เดิม หากไม่สามารถปรับประสบการณ์เดิมและประสบการณ์ใหม่ให้เข้ากันได้จะเกิดความไม่สมดุล (disequilibrium) บุคคลจะปรับให้อยู่ในสภาวะสมดุล (equilibrium) จนเกิดเป็นโครงสร้างทางปัญญาใหม่	1. คำนึงถึงพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กและจัดประสบการณ์ให้เหมาะสมกับระดับพัฒนาการ 2. เริ่มสอนจากสิ่งที่เด็กคุ้นเคยหรือมีประสบการณ์ก่อนแล้วจึงเสนอสิ่งใหม่ให้สัมพันธ์กับสิ่งเก่าจะช่วยให้เด็กเรียนรู้และจัดระบบความรู้ได้ดี 3. เปิดโอกาสให้เด็กได้รับประสบการณ์และมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เด็กได้ซึมซับข้อมูลสู่โครงสร้างทางปัญญาของตน
ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของ Bruner (Intellectual Development Theory)	การเรียนรู้เกิดจากกระบวนการค้นพบด้วยตนเอง (discovery learning) การสร้างแรงจูงใจภายในให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญและการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมมีส่วนช่วยให้ผู้เรียนมีการเชื่อมโยงความรู้ใหม่เข้ากับประสบการณ์เดิมได้ สามารถสร้างเป็นความคิดรวบยอดได้ตามขั้นของการพัฒนาทางสติปัญญา ซึ่งแบ่งเป็น 3 ขั้น คือ ขั้นการเรียนรู้จากการกระทำ (enactive stage) ขั้นการเรียนรู้จากความคิด (iconic stage) และขั้นการเรียนรู้สัญลักษณ์และนามธรรม (symbolic stage)	1. สอนจากประสบการณ์ที่ผู้เรียนคุ้นเคยหรือประสบการณ์ใกล้ตัวไปหาประสบการณ์ไกลตัวเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจมากขึ้น 2. สร้างแรงจูงใจภายในให้เกิดในตัวผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนมีความสนใจและใส่ใจในการเรียน 3. สอนให้ผู้เรียนเกิดความคิดรวบยอดโดยเรียนรู้จากรูปธรรมไปหานามธรรมหรือสิ่งใกล้ตัว 4. จัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้ค้นพบความรู้ด้วยตนเองเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดีขึ้น

ตารางที่ 4 สรุปแนวคิดที่นำมาใช้ในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ (ต่อ)

แนวคิด	สาระสำคัญ	หลักการจัดการเรียนรู้
ทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความหมายของ Ausubel (A Theory of Meaningful Verbal Learning)	การเรียนรู้เกิดจากการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของสิ่งที่เรียนรู้กับโครงสร้างความรู้เดิมที่เก็บไว้ในความทรงจำและสามารถนำมาใช้ในอนาคตได้ การนำเสนอความคิดรวบยอดหรือกรอบมีนัยทัศน์เป็นเทคนิคที่ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยความหมาย	หลักการจัดการเรียนรู้ 1. จัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนรู้จักเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เก่าเข้าด้วยกันเพื่อจะได้สามารถนำความรู้มาใช้ได้ในอนาคต 2. จัดการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนนำเสนอความคิดรวบยอดหรือกรอบมีนัยทัศน์
ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ของ Vygotsky (Constructivism)	การเรียนรู้เกิดจากการที่ผู้เรียนเป็นผู้กระทำ (active) ซึ่งผู้เรียนจะสร้างความเข้าใจในสิ่งที่เรียนรู้ด้วยตนเองมีการเชื่อมโยงความรู้ใหม่เข้ากับโครงสร้างความรู้เดิม และปฏิบัติสัมพันธ์ทางสังคมมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ การจัดสิ่งแวดล้อมหรือกิจกรรมที่คล้ายกับชีวิตจริงจะทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างมีความหมาย Vygotsky: ให้ความสำคัญกับปฏิสัมพันธ์ทางสังคมเมื่อผู้เรียนคิดแก้ปัญหาด้วยตนเองไม่ได้แต่หากได้รับความช่วยเหลือจากเพื่อนหรือครูเขาก็จะกระทำได้สำเร็จนอกจากนี้ยังกล่าวถึง zone of proximal development การช่วยเหลือที่เหมาะสมจะทำให้ดูจะทำให้เด็กได้พัฒนาไปขึ้นที่มีศักยภาพที่จะไปถึง	1. ผักผ่อนกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนฝึกการสร้างความรู้ด้วยตนเอง 2. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ สิ่งของ หรือข้อมูลต่าง ๆ โดยให้จัดกระทำกับสิ่งเหล่านั้น เพื่อให้เกิดความเข้าใจจนสร้างความรู้ด้วยตนเองได้ 3. จัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้เรียนผู้เรียนได้สนทนาพูดคุย อภิปรายซักถาม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

ตารางที่ 4 สรุปแนวคิดที่นำมาใช้ในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ (ต่อ)

แนวคิด	สาระสำคัญ	หลักการจัดการเรียนรู้
ทฤษฎีกระบวนการประมวลข้อมูล Klausmeier (Information Processing Theory)	เปรียบเทียบการทำงานของสมองมนุษย์คล้ายคลึงกับการทำงานของคอมพิวเตอร์ผู้เรียนจะเลือกรับสิ่งเร้าที่ตนรู้จักหรือสนใจแล้วบันทึกในความจำระยะสั้น (ด้วยการทำซ้ำ ๆ หรือทำซ้ำข้อมูลใหม่) ความหมายกับตนเองสร้างสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลใหม่กับข้อมูลเก่าซึ่งเรียกกระบวนการนี้ว่ากระบวนการขยายความคิด) แล้วจึงบันทึกในความจำระยะยาวซึ่งกระบวนการทางสมองในการประมวลข้อมูลข้างต้นจะได้รับการควบคุมอีกชั้นเป็นการควบคุมตระหนักในความคิดความสามารถของตนเอง	หลักการจัดการเรียนรู้ 1. สร้างความสนใจให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนมีความอยากรู้อยากเห็นและอยากเรียนรู้เพื่อให้ค้นพบคำตอบ 2. ฝึกให้ผู้เรียนรู้จักเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิม เกิดการผสมผสานความรู้เป็นองค์ความรู้ที่ผู้เรียนสร้างได้ด้วยตนเอง 3. จัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ฝึกซ้ำ ทำซ้ำเพื่อขยายความคิดของผู้เรียนให้กว้างและชัดเจนขึ้น

จากตารางที่ 4 สามารถสรุปได้ว่าทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับพุทธิปัญญา (Cognitive) ได้แก่ ทฤษฎีเกสตัลท์ (Gestalt Theory) ทฤษฎีเครื่องหมาย (Sign Theory) ทฤษฎีสนาม (Field Theory) ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา (Intellectual Theory) ทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความหมาย (A Theory of Meaningful Verbal Learning) ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) และทฤษฎีกระบวนการประมวลข้อมูล (Information processing theory) ซึ่งสามารถสรุปสาระสำคัญเกี่ยวข้องกับแนวคิดพุทธิปัญญา (Cognitive) ได้ดังนี้

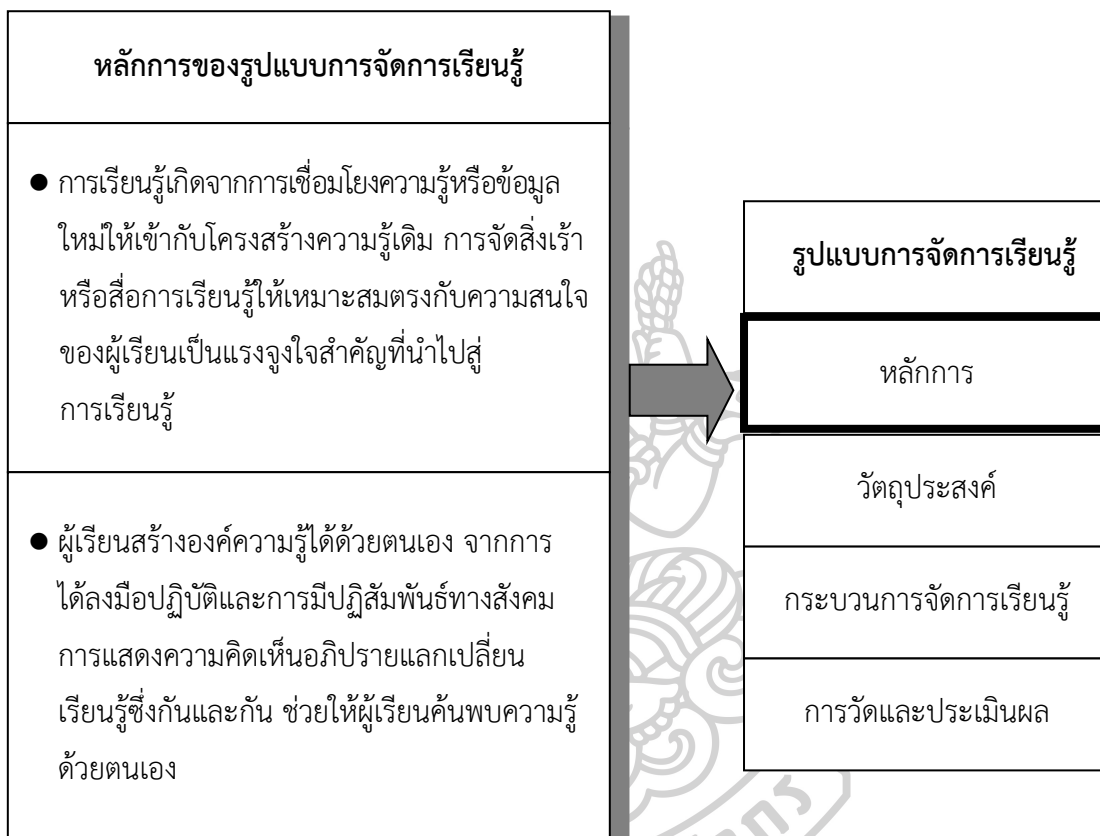
1. การเรียนรู้จากภาพรวมไปหาส่วนย่อย
2. แรงจูงใจภายในเป็นแรงขับทำให้เกิดการเรียนรู้
3. การเรียนรู้เกิดจากการลงมือกระทำด้วยตนเอง
4. ความพร้อมและพัฒนาการทางสติปัญญาทำให้เกิดการเรียนรู้
5. การสร้างความคิดรวบยอดด้วยตนเอง
6. การเรียนรู้สิ่งใหม่โดยเชื่อมโยงกับโครงสร้างความรู้เดิม
7. การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม
8. กระบวนการเรียนรู้โดยการเข้ารหัส
9. การให้ผู้เรียนได้ฝึกทำซ้ำ
10. การนำความรู้กลับมาใช้ใหม่

จากการสรุปสาระสำคัญของแนวคิดพุทธิปัญญา (Cognitive) ข้างต้น ผู้วิจัยได้สังเคราะห์มาจากแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับพุทธิปัญญา (Cognitive) ของนักการศึกษาต่าง ๆ ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 สังเคราะห์สาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดพุทธิปัญญา (Cognitive) ของนักการศึกษาต่าง ๆ

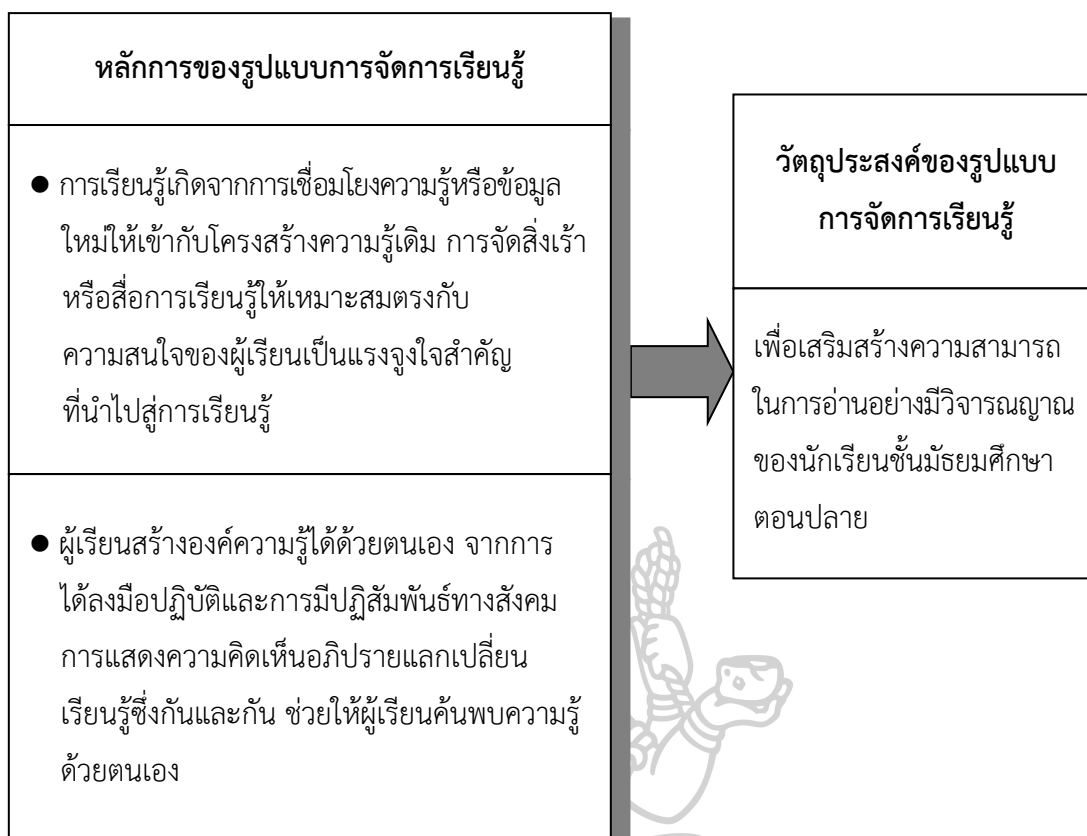
สาระสำคัญของแนวคิดพุทธิปัญญา	นักการศึกษา									
	Gestalt	Lewin	Tolman	Piaget	Bruner	Ausubel	Vygotsky	Klausmeier		
1. การเรียนรู้จากภาพรวมไปหาส่วนย่อย	✓	✓	✓	✓	-	✓	-	-		
2. แรงจูงใจภายในเป็นแรงขับทำให้เกิดการเรียนรู้	✓	✓	✓	✓	✓	-	✓	✓		
3. การเรียนรู้เกิดจากการลงมือกระทำด้วยตนเอง	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
4. ความพร้อมและพัฒนาการทางสติปัญญาทำให้เกิดการเรียนรู้	-	-	-	✓	✓	-	-	✓		
5. การสร้างความคิดรวบยอดด้วยตนเอง	✓	✓	-	✓	✓	✓	✓	✓		
6. การเรียนรู้สิ่งใหม่โดยเชื่อมโยงกับโครงสร้างความรู้เดิม	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
7. การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม	-	✓	-	✓	✓	✓	✓	-		
8. กระบวนการเรียนรู้โดยการเข้ารหัส	-	-	-	-	-	-	-	✓		
9. การให้ผู้เรียนได้ฝึกทำซ้ำ	-	✓	-	-	-	-	-	✓		
10. การนำความรู้กลับมาใช้ใหม่	✓	-	-	✓	✓	✓	✓	✓		

จากตารางที่ 5 จะเห็นได้ว่า การสังเคราะห์สาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดพุทธิปัญญา (Cognitive) ของนักการศึกษาต่าง ๆ มีทั้งในส่วนที่เหมือนกันและแตกต่างกัน ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำสาระสำคัญข้างต้น ซึ่งใช้เป็นรากฐานในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ มาสังเคราะห์เป็นหลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ดังแผนภาพที่ 3

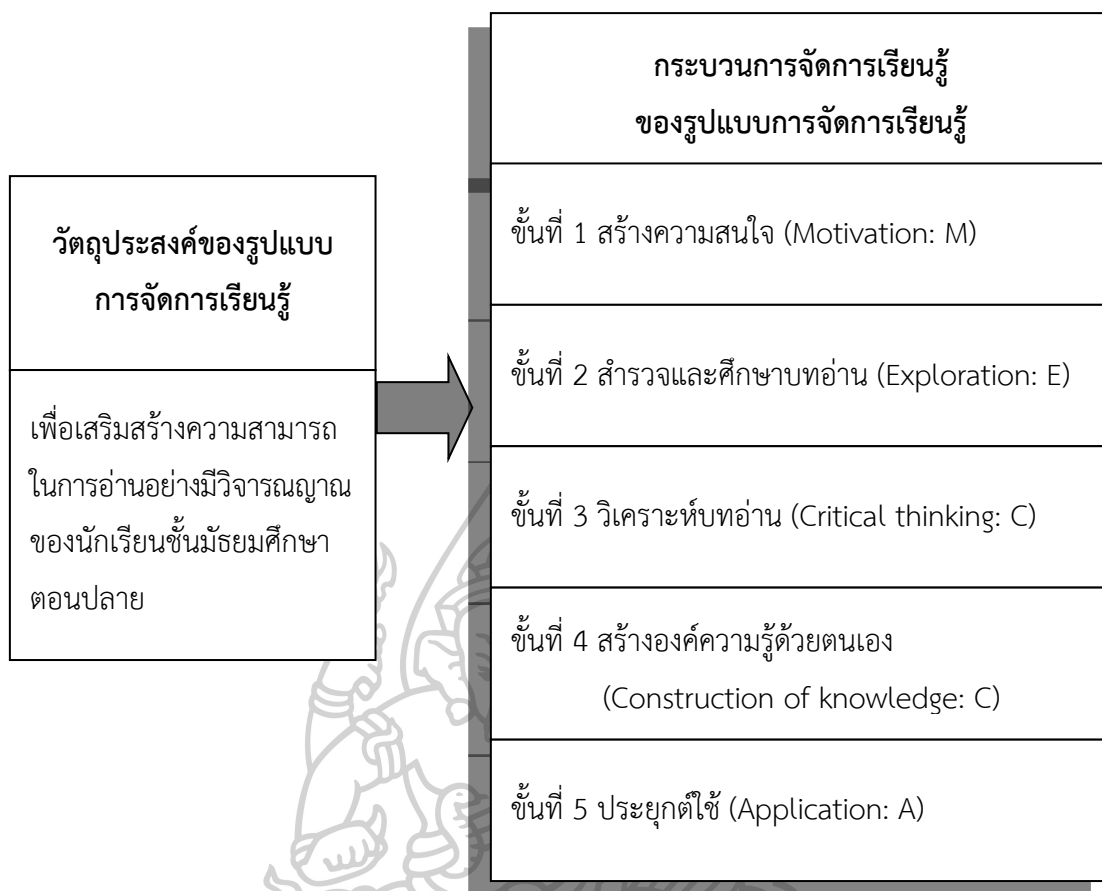
แผนภาพที่ 3 การสังเคราะห์หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

จากแผนภาพที่ 3 หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้นำไปสู่การพัฒนาวัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายดังแผนภาพที่ 4

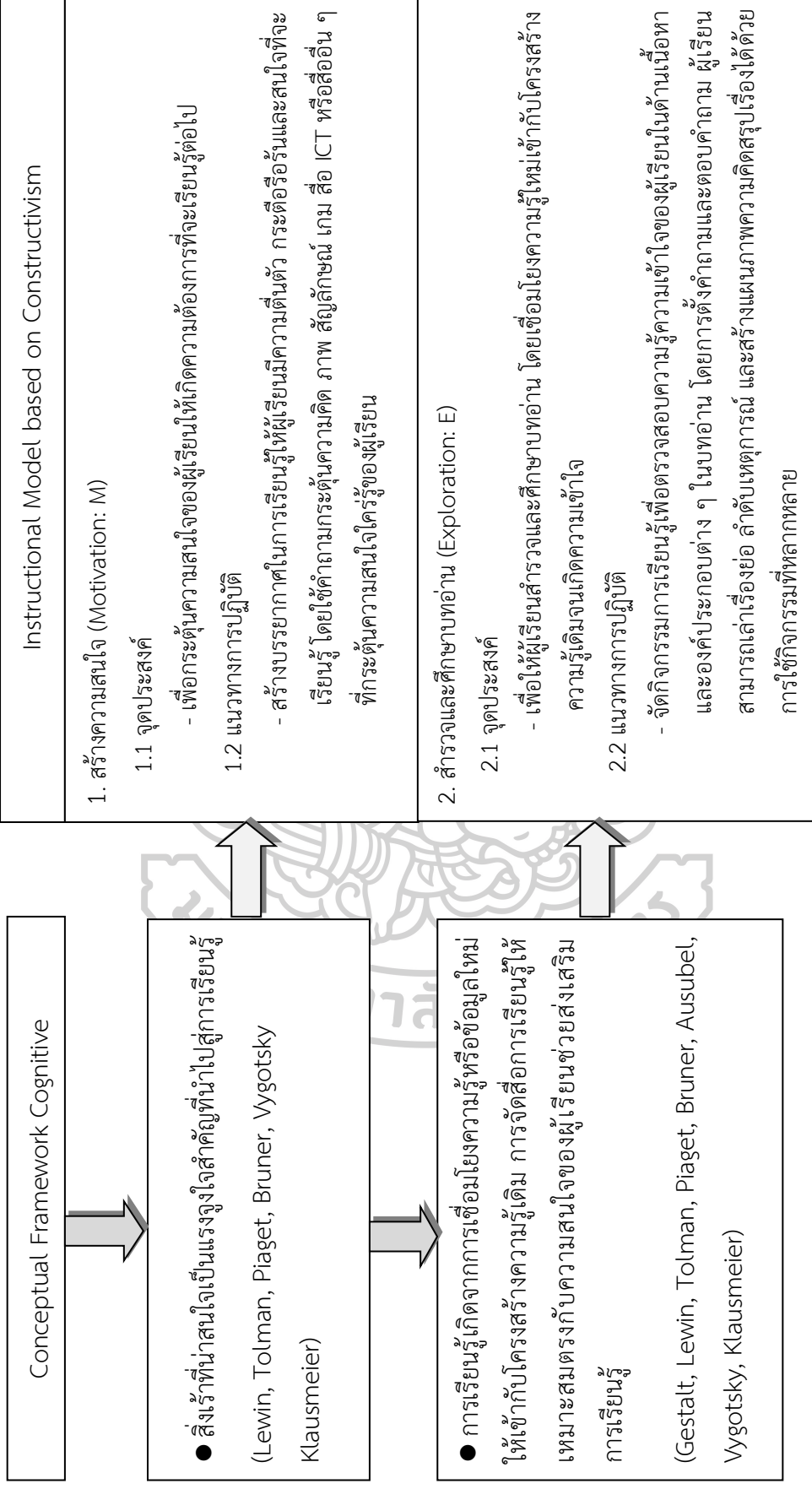
แผนภาพที่ 4 หลักการและวัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

จากวัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้นำไปสู่การกำหนดกระบวนการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ซึ่งเป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยคำนึงถึงแรงจูงใจ การเชื่อมโยงความรู้จากประสบการณ์เดิมของผู้เรียนให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้จากการลงมือปฏิบัติและการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ให้นำความรู้ที่ได้ไปปรับประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ โดยมีครูผู้สอนเป็นผู้ชี้แนะและอำนวยความสะดวกด้วยการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้อย่างมีความสุขตั้งนั้น กรอบกระบวนการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่าง มีวิจารณญาณในครั้งนี้ประกอบด้วยขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ดังแผนภาพที่ 5

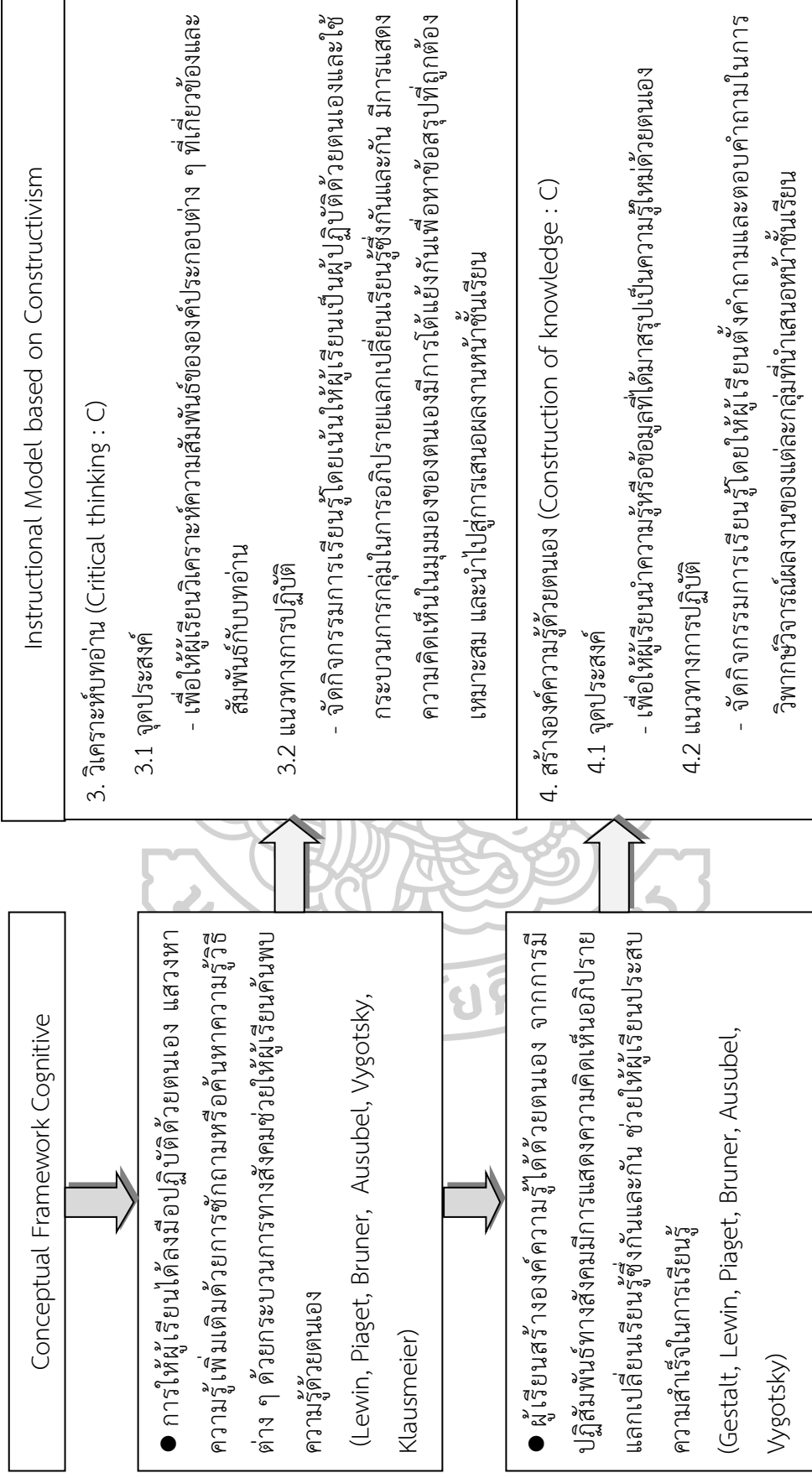

แผนภาพที่ 5 วัตถุประสงค์และกระบวนการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

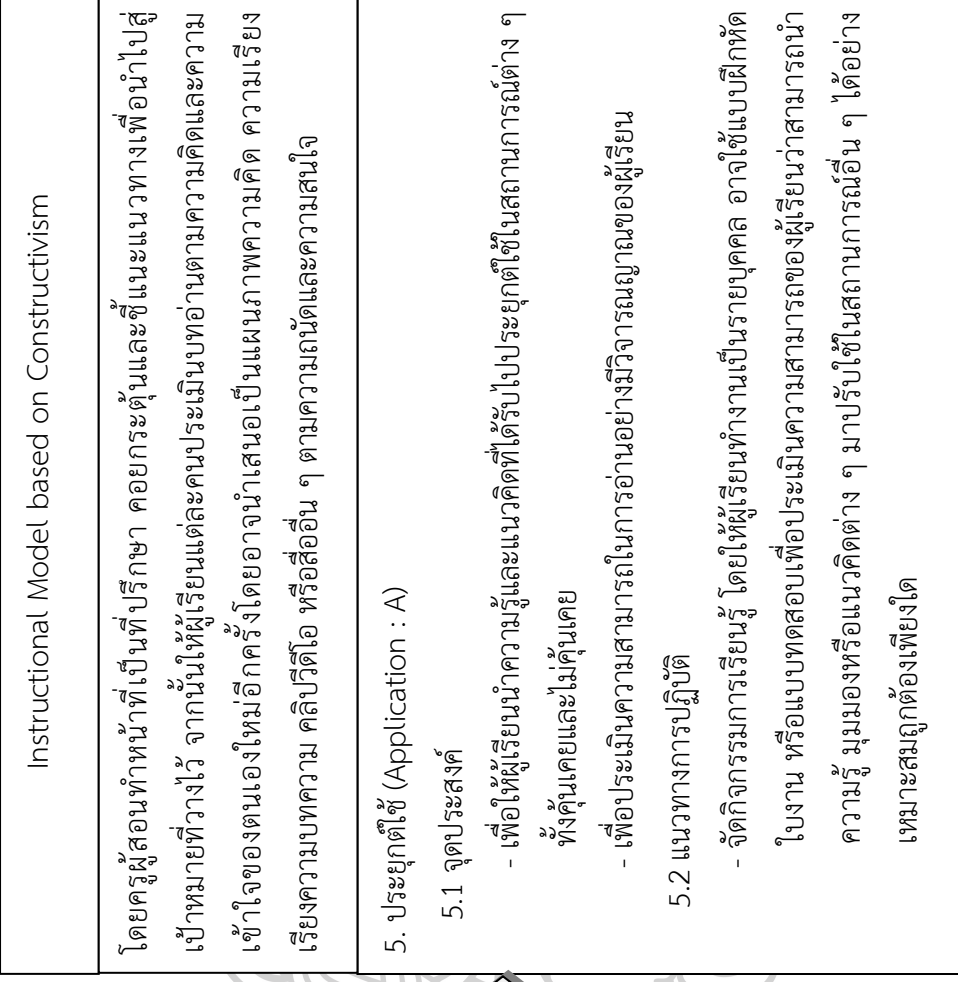
จากแผนภาพที่ 5 กระบวนการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายผู้วิจัยได้สังเคราะห์มาจากแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับพุทธิปัญญา (Cognitive) ของนักการศึกษาต่าง ๆ ที่ใช้เป็นรากฐานในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ ดังแผนภาพที่ 6

แผนภาพที่ 6 แนวคิดพุทธิปัญญา (Cognitive) ในการกำหนดเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

แผนภาพที่ 6 แนวคิดทฤษฎีปัญญา (Cognitive) ในการกำหนดเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ (ต่อ)

แผนภาพที่ 6 แนวคิดทฤษฎีปัญญา (Cognitive) ในการกำหนดเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ (ต่อ)

ตารางที่ 6 ผลการสังเคราะห์องค์ประกอบและสาระขององค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้	สาระขององค์ประกอบ
1. หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้	1. การเรียนรู้เกิดจากการเชื่อมโยงความรู้หรือข้อมูลใหม่ให้เข้ากับโครงสร้างความรู้เดิม การจัดสิ่งเร้าหรือสื่อการเรียนรู้ให้เหมาะสมตรงกับความสนใจของผู้เรียนเป็นแรงจูงใจสำคัญที่นำไปสู่การเรียนรู้ 2. ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง จากการได้ลงมือปฏิบัติและการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมการแสดงความคิดเห็นอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ช่วยให้ผู้เรียนค้นพบความรู้ด้วยตนเอง
2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้	เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
3. กระบวนการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้	ขั้นที่ 1 สร้างความสนใจ (Motivation: M) ขั้นที่ 2 สำรวจและศึกษาบทอ่าน (Exploration: E) ขั้นที่ 3 วิเคราะห์บทอ่าน (Critical thinking: C) ขั้นที่ 4 สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Construction of knowledge: C) ขั้นที่ 5 ประยุกต์ใช้ (Application: A)
4. การวัดและประเมินผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้	1. วัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณจากแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ 2. วัดความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้จากแบบสอบถามความคิดเห็นและแบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้
5. ปัจจัยสนับสนุนการจัดการเรียนรู้	1. ระบบสังคม การเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ผู้เรียนต้องเป็นผู้รับผิดชอบการเรียนรู้ด้วยตนเอง นอกจากนี้ผู้เรียนต้องมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันและมีความกระตือรือร้นในการแสดงความคิดเห็น 2. ระบบสนับสนุน การจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอนต้องจัดบรรยากาศการเรียนรู้ในเชิงบวกและให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ นอกจากนี้ควรจัดหาบทอ่านที่มีความน่าสนใจและมีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน 3. หลักการตอบสนอง การนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้ครูผู้สอนต้องเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการสอนตามขั้นตอนและกระตุ้นให้ผู้เรียนใช้ความคิดในระดับสูง

จากตารางที่ 6 สามารถสรุปรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ดังแผนภาพที่ 7

แผนภาพที่ 7 รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

4.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดพุทธิปัญญา (Cognitive)

การศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ ผู้วิจัยได้ศึกษาทั้งงานวิจัยในประเทศและต่างประเทศ โดยมีรายละเอียดดังนี้

งานวิจัยในประเทศ

วิชรัตน์ อุ่นสะอาดและฉลองชัย ชิวสุทรสกุล (2552) ได้พัฒนารูปแบบการสอนพิสิกส์ตามทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพุทธินิยมสำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างรูปแบบการเรียนการสอนพิสิกส์ตามหลักทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพุทธินิยม (Cognitive Theories) สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี หาประสิทธิภาพของรูปแบบ ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา สอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาต่อวิชาพิสิกส์และความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนการสอนพิสิกส์รูปแบบเดิมและรูปแบบที่พัฒนาขึ้น เครื่องมือที่ใช้คือ รูปแบบการเรียนการสอนพิสิกส์ 2 รูปแบบ คือรูปแบบสำหรับกลุ่มนักศึกษามากกว่า 10 คนและน้อยกว่า 10 คน แผนการสอน แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบสอบถามความคิดเห็นและความพึงพอใจ ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบที่ 1 มีค่าเฉลี่ยประสิทธิภาพ เท่ากับ 68.52/67.32 ผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 และรูปแบบที่ 2 มีค่าเฉลี่ยประสิทธิภาพเท่ากับ 67.50/59.34 ผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 นักศึกษาทั้งสองกลุ่มมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการสอนในระดับมาก โดยมีความเห็นว่าเป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองและการทำงานเป็นกลุ่มทำให้เรียนเนื้อหาเข้าใจมากกว่าการสอนแบบเดิม

อลงกรณ์ พรหมที (2556) ได้พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพุทธินิยม เรื่องคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าและการแพร่กระจายสำหรับการศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาวิศวกรรมไฟฟ้า โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพุทธินิยม เรื่องคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าและการแพร่กระจายสำหรับการศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาวิศวกรรมไฟฟ้า ซึ่งรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น เรียกว่าสตาดี้ (SATADE Model) เพื่อแก้ปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนของรายวิชาสนามแม่เหล็กไฟฟ้า ประกอบด้วยขั้นตอนการจัดการเรียนการสอน 6 ขั้นตอนได้แก่ 1) ขั้นค้นคว้าข้อมูล (Search) 2) ขั้นตรวจปรับความรู้ (Adaptation) 3) ขั้นสอนปกติ (Teaching) 4) ขั้นปฏิบัติงานร่วมกัน (Actions) 5) ขั้นอภิปรายผล (Discussion) และ 6) ขั้นประเมินผล (Evaluation) สำหรับเนื้อหาที่นำมาใช้ในการวิจัยมีทั้งหมด 3 หน่วยการเรียนรู้ ประกอบด้วย 1) สมการแมกซ์เวลล์และสนามแม่เหล็กไฟฟ้าที่แปรผันตามเวลา 2) คลื่นระนาบและตัวกลางของคลื่นระนาบและ 3) กำลังไฟฟ้าและการแพร่กระจายของคลื่นระนาบ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้รูปแบบการสอนแบบสตาดี้ (SATADE Model) ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 ที่ลงทะเบียนวิชาวิศวกรรมสนามแม่เหล็กไฟฟ้าของหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตมหาวิทยาลัย

ราชชมงคลอีสาน วิทยาเขตขอนแก่น จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนการสอน สื่อประกอบการเรียนการสอนได้แก่ โปรแกรมนำเสนอด้วยเพาเวอร์พอยต์ โปรแกรมจำลองการแพร่กระจายคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า ชุดสาธิตการแพร่กระจายคลื่นและเครื่องวัดความเข้มสนามแม่เหล็กไฟฟ้า ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพุทธินิยมเรื่องคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าและการแพร่กระจายมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก 2) ประสิทธิภาพการเรียนการสอนของผู้เรียนที่ผ่านการใช้ชุดการสอนมีค่าเท่ากับ 80.15/81.85 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานร้อยละ 80/80 3) ชุดการเรียนการสอนมีคุณภาพจากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญอยู่ในระดับมากและ 4) ความพึงพอใจของผู้เรียนที่ผ่านการเรียนการสอนโดยใช้ชุดการสอนร่วมกับรูปแบบการสอนแบบสตาดี้ (SATADE Model) อยู่ในระดับมาก ดังนั้นสรุปได้ว่าการพัฒนารูปแบบการเรียน การสอนเรื่องคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าและการแพร่กระจายโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพุทธินิยมสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอนในรายวิชาสนามแม่เหล็กไฟฟ้าตามรูปแบบการสอนแบบสตาดี้ (SATADE Model) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

งานวิจัยต่างประเทศ

Foshay (2014) ได้เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างวิธีการ Behavioral Approach กับวิธีการ Cognitive Approach โดยอธิบายความหมาย Behavioral Approach ว่าเป็นวิธีการเรียนรู้ที่ได้จากการกระทำ มีปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้คือ การจัดการสิ่งกระตุ้นและเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดในสิ่งแวดล้อม ประสบการณ์ที่ได้รับการส่งเสริมและการตอบสนอง มีหลักในการจดจำคือไม่ลงรายละเอียดและไม่สนใจในผลที่ใช้ประโยชน์ไม่ได้ เกิดการถ่ายทอดการเรียนรู้โดยมีจุดสนใจบนลักษณะของสิ่งแวดล้อมขณะนั้น ๆ วิธีการเรียนรู้ด้วยวิธีนี้ได้แก่ การแบ่งแยกจำพวกของสิ่งต่าง ๆ การให้คำจำกัดความสิ่งต่าง ๆ การประยุกต์และเชื่อมโยงสิ่งต่าง ๆ มีเป้าหมายของวิธีการเป็นการตอบสนองต่อสิ่งกระตุ้น ควรมีโครงสร้างของการสอนเป็นการกำหนดวิธีการฝึกหัดที่มีการตอบสนองได้และจัดการสิ่งแวดล้อมให้ผู้เรียนได้ตอบสนองได้อย่างถูกต้อง มีเป้าหมายเฉพาะของการสอนเป็นการสอนบทเรียนที่เป็นเรื่องจริง คำจำกัดความ หลักการ การแก้ปัญหา โดยมีเป้าหมายในการแก้ปัญหา โดยการใช้ตรรกะที่ถูกต้องและฝึกโดยใช้สถานการณ์จริง Foshay ได้อธิบายวิธีการ Cognitive Approach ว่าเป็นการเรียนรู้ที่ได้จากการฝึกฝนภายในจิตใจโดยมีเป้าหมายในสิ่งที่ผู้เรียนนั้นรู้และรู้ได้อย่างไร ปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนตามวิธีการนี้ขึ้นอยู่กับจัดการ การตีความ และการบันทึกข้อมูลของผู้เรียน มีหลักในการจดจำคือ เกิดการเรียนรู้ก็ต่อเมื่อข้อมูลถูกบันทึกและจำได้ด้วยความหมายที่ถูกต้องและสามารถนำมาใช้ได้ตลอดเวลาที่จำเป็นในขณะที่การลืมจะนิยามว่าเป็นการไม่สามารถนำข้อมูลออกมาจากการจดจำหรือจากการเสียความจำ ดังนั้นการเรียนรู้ตามวิธีการนี้จึงมีผลโดยตรงกับการจดจำ เกิดการถ่ายทอดโดยการเน้นเรื่องเป้าหมายในการประมวลผลให้มี

ประสิทธิภาพ การจัดหมวดหมู่องค์ความรู้ตามความคาดหวังในการใช้งานความรู้การประยุกต์ความรู้ ไปยังเรื่องอื่น ๆ ตามตรรกะที่ได้เรียนรู้ก่อนหน้า สร้างและจัดการรูปแบบการให้เหตุผลโดยเชื่อว่า ความรู้เดิมจะสามารถนำไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ได้ วิธีการเรียนรู้ด้วยวิธีนี้เป็นวิธีการเรียนรู้ที่ซับซ้อน เช่น การให้เหตุผล การแก้ปัญหา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสถานการณ์ผิดปกติ และการทำรูปแบบที่ ซับซ้อนของการเรียนรู้ไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ โดยเป้าหมายของวิธีการนี้คือสร้างความรู้ที่มีประโยชน์ มากและช่วยผู้เรียนจัดการและสร้างความสัมพันธ์ข้อมูลใหม่กับความรู้เก่าที่มีอยู่ควรมีโครงสร้างของ การสอนเป็นกำหนดการจัดการความรู้ที่มีอยู่ของผู้เรียน กำหนดเกี่ยวกับการสร้างโครงข่ายเชื่อมโยง ขององค์ความรู้ของผู้เรียน การผสมผสานเชื่อมต่อกันระหว่างข้อมูลใหม่ ๆ กับที่มีอยู่แล้วด้วยวิธีการที่ เป็นตรรกะ มีรูปแบบ โครงสร้าง และการจัดการที่เหมาะสม และส่งเสริมด้วยแบบฝึกหัดที่มีประสบการณ์ ที่เป็นข้อมูลเพิ่มเติมให้แก่ความรู้เดิมของผู้เรียน มีเป้าหมายเฉพาะของวิธีการเป็นการสอน การแก้ปัญหาในรูปแบบต่าง ๆ ตามหลักการ คำจำกัดความ และความเป็นจริงของสถานการณ์ โดยมี เป้าหมายบนการค้นหาวิธีการในการแก้ปัญหาในทุกลักษณะของสภาพจิตใจ ตั้งเป้าหมายการสอนบน การชักจูงให้เกิดการเรียนรู้ และสร้างลักษณะทั่วไปผ่านแบบฝึกหัดด้วยปัญหาพิเศษด้วยปัญหาที่ต้อง ใช้กระบวนการแก้ปัญหาที่คล้ายคลึงกันแต่ไม่ได้เป็นแบบเดียวกัน

Frannhag (2013) ใช้แนวคิด cognitive approach ในการศึกษาการสื่อความของหน้าที่ต่าง ๆ ของคำคุณศัพท์ในภาษาอังกฤษ เนื่องจากคำคุณศัพท์ในแต่ละภาษามักมี 2 ความหมาย ทำให้เกิด การทำหน้าที่ การใช้งาน และความหมายของคำในการสื่อสารแตกต่างกันไป Frannhag จึงใช้ cognitive approach ในการศึกษาเกี่ยวกับการสื่อความหมายสรรพนามในภาษาอังกฤษ 2 ประเด็น คือ 1) ทำให้เกิดประเด็นใหม่ในการใช้ cognitive approach ในการศึกษาเรื่องการสื่อความหมาย ของคำซึ่งยังไม่เคยมีมาก่อน และ 2) ทำให้ได้คำอธิบายหน้าที่และความหมายของคำสรรพนามตาม วิธีการที่ประยุกต์ใช้ cognitive approach ที่มีความถูกต้องในการวิจัย Frannhag ได้ใช้การสำรวจ โครงสร้างการใช้งานและการให้ความหมายของคำคุณศัพท์ทำให้สามารถแบ่งคำคุณศัพท์ได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่ 1) คำคุณศัพท์ที่แสดงจุดสังเกต (LM-adjectives) และ 2) และคำคุณศัพท์ที่แสดง ความสัมพันธ์ (REL-adjectives)

Lee (2015) ประยุกต์แนวคิด cognitive approach เพื่อศึกษาพฤติกรรมทางสังคมในการ ระมัดระวังพฤติกรรมความสุภาพที่แสดงออกตามบรรทัดฐานของสังคม โดยมีกรณีศึกษา 3 กรณี คือ 1) ความสุภาพส่วนบุคคลในการนำทาง 2) ความสุภาพในการรวมกลุ่มและนำทางกลุ่มระหว่างการเดินทาง เทียว และ 3) แบบจำลองความสุภาพในระหว่างเหตุการณ์ฉุกเฉิน ซึ่งวิธีการศึกษาในประเด็นเหล่านี้ เป็นการศึกษที่ประยุกต์วิธีการไปศึกษาทางสังคม เรียกว่า แนวคิด socio-cognitive approach โดยใช้วิธีการแบบจำลองตัวแทนการแจกแจงโครงสร้างบรรทัดฐาน (Distributed Norm Aware Agent Architecture หรือ DNA³) โดยพบว่า DNA³ สามารถแสดงให้เห็นลักษณะของความสุภาพตาม สถานการณ์โดยขึ้นกับบรรทัดฐานแบบต่าง ๆ ทางสังคมได้

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดพุทธิปัญญา (Cognitive) พบว่า การประยุกต์ใช้แนวคิดพุทธิปัญญา (Cognitive) สามารถช่วยส่งเสริมและพัฒนาความรู้ความสามารถของผู้เรียนให้สูงขึ้นและช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงขึ้นได้

6. แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น

ความคิดเห็นเป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง ซึ่งจะแสดงออกถึงความเชื่อและความรู้สึกใด ๆ ของบุคคลนั้นออกมา ความคิดเห็นเป็นตัวช่วยในการชี้ความพอใจ ไม่พอใจ เห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วยของกลุ่มเป้าหมายได้ ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น โดยมีรายละเอียดดังนี้

6.1 ความหมายของความคิดเห็น

ความคิดเห็นเป็นความรู้สึกนึกคิดเฉพาะบุคคลที่สามารถแสดงออกมาได้โดยอาจจะได้รับการยอมรับหรือไม่ก็ได้ ดังที่สุพัตรา สุภาพ (2545: 132) ได้ให้ความหมายของความคิดเห็นไว้ว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกของบุคคลหรือกลุ่มคนที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด โดยการพูดหรือการเขียน ซึ่งการแสดงออกนี้จะต้องอาศัยพื้นฐานความรู้ ประสบการณ์ และพฤติกรรมระหว่างบุคคล ก่อนที่จะตัดสินใจแสดงออกซึ่งอาจได้รับการยอมรับหรือปฏิเสธจากผู้อื่นก็ได้ ในขณะที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2542 (2546: 231) ก็ได้ให้ความหมายของความคิดเห็นไว้ว่าเป็นความเชื่อ การตัดสินใจ ความคิด ความรู้สึกประทับใจที่ไม่ได้เกิดจากการพิสูจน์ หรือการชั่งน้ำหนักว่าเป็นการถูกต้องหรือไม่ สอดคล้องกับ Hornby, et al (1968: 682) ที่กล่าวว่า ความคิดเห็น คือ ความเชื่อหรือการลงความเห็นที่ไม่ได้เป็นความรู้สึกที่แท้จริง ความคิดเห็น คือ ความเห็นในบางสิ่งบางอย่างที่อาจเป็นจริงได้ ส่วน Guralnik (1976: 46) ก็ได้กล่าวถึงความหมายของความคิดเห็นว่า ความคิดเห็นมีความหมายอยู่ 4 ประการ คือ 1) เป็นความเชื่อที่ไม่สามารถยืนยันได้ว่าเป็นความรู้สึกที่แท้จริง หรือความน่าจะเป็นของความคิดเห็นเฉพาะบุคคลในการตัดสินใจ 2) เป็นการประเมินผลหรือความรู้สึกหรือการประเมินค่าเกี่ยวกับคุณค่าของบุคคลหรือสิ่งต่าง ๆ 3) เป็นรูปแบบการตัดสินใจของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับเนื้อหาสาระ ซึ่งการให้ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญเป็นสิ่งที่ต้องการ และ 4) เป็นหลักเกณฑ์การใช้ถ้อยคำในการตัดสินใจหรือพิจารณาตัดสินสิ่งต่าง ๆ โดยมีหลักเกณฑ์สนับสนุน นอกจากนี้ Oskamp (1997: 12-13) ยังได้กล่าวถึงความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นกับทัศนคติไว้ว่า ความคิดเห็นน่าจะมีหมายใกล้เคียงกับความเชื่อในด้านของขอบเขตและเนื้อหา ซึ่งทั้งสองสิ่งนี้มีองค์ประกอบของความรู้ (Cognitive) มากกว่าองค์ประกอบความรู้สึก (Affective) แต่ทัศนคติจะมีองค์ประกอบของความรู้สึกมากกว่าหรืออาจกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า ความคิดเห็นมีความ

เกี่ยวข้องกับการพิจารณาความเป็นไปได้ของเหตุการณ์และความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่าง ๆ ในขณะที่ทัศนคติมีความเกี่ยวข้องกับความต้องการและความปรารถนา

สรุปได้ว่า ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงความรู้สึกนึกคิดที่เกิดจากการตัดสินใจในการประเมินค่าเรื่องใดเรื่องหนึ่งออกมา โดยอาศัยความรู้ ประสบการณ์ และพฤติกรรมระหว่างบุคคล เป็นเครื่องช่วยในการพิจารณาและประเมินค่าก่อนที่จะตัดสินใจแสดงความคิดเห็นออกมามีลักษณะเห็นด้วยมากหรือเห็นด้วยน้อยก็ได้

6.2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็น

ความคิดเห็นเป็นเรื่องของบุคคลที่แสดงต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ขึ้นอยู่กับปัจจัยพื้นฐานของแต่ละคนที่ได้รับว่ามีอิทธิพลต่อการแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องนั้นมากน้อยเพียงใด ดังที่ Foster (1952: 119) ได้สรุปปัจจัยที่เกี่ยวกับความคิดเห็นไว้ว่า เกิดจากมูลเหตุ 2 อย่าง คือ 1) ประสบการณ์ที่บุคคลมีต่อสิ่งต่าง ๆ โดยความคิดเห็นนั้นจะเกิดขึ้นจากการได้พบเห็น ความคุ้นชิน ซึ่งถือว่าเป็นประสบการณ์ตรงและจากการได้ยิน ได้ฟัง ได้อ่านโดยไม่ได้เห็นของจริงถือว่าเป็นประสบการณ์ทางอ้อม 2) ค่านิยมและการตัดสินใจค่านิยมซึ่งหากแต่ละกลุ่มมีค่านิยมและการตัดสินใจค่านิยมแตกต่างกันความคิดเห็นในสิ่งต่าง ๆ ก็จะแตกต่างกันด้วยเช่นกัน ขณะที่ธีระพร อูวรรณโณ (2529: 51 – 54) ได้กล่าวถึงอิทธิพลที่มีต่อความคิดเห็นดังนี้ 1) อิทธิพลจากพ่อแม่ เป็นแหล่งที่มีอิทธิพลสูงสุดในวัยเด็กที่กำลังมีพัฒนาการทางด้านความเชื่อค่านิยมและความรู้สึก พ่อแม่จะมีอำนาจให้คุณเมื่อทำดีและจะมีอำนาจให้โทษเมื่อทำไม่ดี 2) อิทธิพลจากกลุ่มต่าง ๆ ในสถานศึกษา เช่น ครู และเพื่อนจะมีอิทธิพลต่อความคิดเห็น และ 3) อิทธิพลจากประสบการณ์ส่วนตัว 4) อิทธิพลจากสื่อมวลชน เช่น การโฆษณา ประชาสัมพันธ์ ที่พยายามเปลี่ยนความคิดเห็นของคนให้ไปสนใจผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ตามความต้องการ สอดคล้องกับ Oskamp (1977: 119 - 133) ที่กล่าวถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเกิดความคิดเห็น นอกเหนือจากประสบการณ์ ได้แก่ 1) ปัจจัยทางพันธุกรรมและสรีระ ได้แก่ อวัยวะต่าง ๆ ที่ใช้รับรู้ความผิดปกติของอวัยวะ ความบกพร่องของอวัยวะซึ่งมีผลต่อความคิดเห็นที่ไม่ดีต่อบุคคลภายนอก 2) อิทธิพลของผู้ปกครอง คือ เมื่อผู้ปกครองใกล้ชิดเด็กมากก็จะมีผลต่อพฤติกรรมและความคิดเห็นของเด็กด้วย 3) ทัศนคติและความคิดเห็นของกลุ่ม คือ เมื่อบุคคลเติบโตย่อมมีกลุ่มและสังคม ดังนั้นความคิดเห็นของกลุ่มเพื่อน หรือการอบรมสั่งสอนในโรงเรียน หน่วยงานย่อมจะส่งผลต่อความคิดเห็นของบุคคลด้วย 4) สื่อมวลชน คือ สื่อต่าง ๆ ที่มีบทบาทในชีวิตประจำวัน ได้แก่ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อความคิดเห็นของบุคคล สำหรับปัจจัยด้านความรู้ที่ส่งผลต่อความคิดเห็นนั้น

สรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของแต่ละบุคคลย่อมขึ้นอยู่กับความรู้ ประสบการณ์ ความเชื่อ ค่านิยม ตลอดจนวัฒนธรรมประเพณีที่เกิดจากความใกล้ชิดจากครอบครัว กลุ่มเพื่อนในสังคมและสื่อต่าง ๆ ที่เข้ามามีส่วนร่วมในชีวิตของแต่ละบุคคล

6.3 การวัดความคิดเห็น

การวัดความคิดเห็นหรือการสำรวจความคิดเห็นเป็นการศึกษาความรู้สึกของบุคคลหรือกลุ่มคนที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งและอาจส่งผลต่อการแสดงออกทางพฤติกรรมของเจ้าของความคิด การวัดระดับความคิดเห็นสามารถช่วยกำหนดแนวทางหรือนโยบายต่าง ๆ ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความคิดเห็นของส่วนรวมได้ ความคิดเห็นโดยทั่วไปต้องประกอบด้วยสิ่งสำคัญ 3 อย่าง คือ 1) บุคคลที่จะวัด 2) การตอบสนอง ที่ออกมาเป็นระดับสูง ต่ำ มาก น้อย และ 3) วิธีวัด ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า การวัดความคิดเห็น ทศนคติ แรงจูงใจ และค่านิยม ได้มาจากสร้างแบบสอบถามสำหรับวัดสิ่งนั้น ๆ แต่ยังไม่สามารถแยกจากกันได้อย่างเด็ดขาด เพราะมีบางส่วนที่ซ้ำกันอยู่ การวัดความคิดเห็นส่วนใหญ่ยังไม่มีการแบ่งแยกทัศนคติอย่างชัดเจน อย่างไรก็ตามการสำรวจความคิดเห็นมักจะเป็นการถามสิ่งที่เฉพาะเจาะจง และผลที่ได้จากการสอบถามนั้นจะเป็นตัวชี้ความพอใจ ไม่พอใจ เห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วยของกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งการวัดความคิดเห็นของบุคคลสามารถทำได้หลายวิธี วิธีที่ใช้กันโดยทั่วไปคือ การตอบแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ซึ่ง Best (1977: 177) ได้เสนอแนะเกี่ยวกับการวัดความคิดเห็นไว้ว่า วิธีที่ง่ายที่สุดในการที่จะบอกถึงความคิดเห็นก็คือ การแสดงให้เห็นถึงจำนวนร้อยละของคำตอบในแต่ละข้อความ เพราะจะทำให้เห็นว่าความคิดเห็นจะออกมาลักษณะใดและจะสามารถทำตามข้อคิดเห็นได้โดยอาศัยข้อความเหล่านั้นตามหลักเกณฑ์บางประการ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เครื่องมือที่ใช้ในการวัดความคิดเห็นมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังนี้ 1) ภาษาที่ใช้ต้องชัดเจน ไม่อ้อมค้อม 2) ต้องเปิดโอกาสให้ผู้ตอบสามารถแสดงความคิดเห็นได้หลายระดับ 3) ไม่ควรใช้ข้อความที่ผู้ตอบสามารถตีความหมายได้หลายอย่าง 4) มีการกำหนดระดับความคิดเห็นตามลำดับจากมากไปหาน้อย หรือจากน้อยไปหามากในแต่ละข้อความ และ 5) ให้ผู้ตอบเลือกระดับความคิดเห็นที่เป็นตัวแทนในแต่ละข้อความโดยเขียนเครื่องหมายในช่องที่ตรงกับความรู้สึก อนึ่งการวัดความคิดเห็นตามแบบของ Likert การให้คะแนนความคิดเห็นของผู้ตอบต่อข้อความต่าง ๆ จะขึ้นอยู่กับข้อความว่าเป็นข้อความที่ต้องตอบสนับสนุน หรือข้อความที่ต้องตอบปฏิเสธ ในขณะที่ ไพศาล หวังพานิช (2530: 152) ได้กล่าวเพิ่มเติมไว้ว่า การวัดความคิดเห็นต้องยอมรับข้อตกลงเบื้องต้น คือ 1) มีลักษณะคงเส้นคงวาอยู่ในช่วงเวลาหนึ่ง กล่าวคือ ความรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งนั้นไม่ได้เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา จะมีช่วงเวลาหนึ่งที่มีความรู้สึกต่อสิ่งนั้นซึ่งสามารถวัดได้ 2) ไม่สามารถวัดหรือสังเกตได้โดยตรง การวัดจะเป็นการวัดทางอ้อม โดยวัดจากแนวโน้มที่บุคคลจะแสดงออกหรือปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ 3) นอกจากจะแสดงออกในรูปของความรู้สึกนึกคิด เช่น การสนับสนุนหรือคัดค้าน

ยังมีปริมาณของความรู้สึกด้วย ดังนั้นในการวัดความคิดเห็นนอกจากจะทำให้รู้ทิศทางแล้วยังสามารถบอกระดับความมากน้อยได้ด้วย

สรุปได้ว่า การวัดความคิดเห็น หมายถึง การที่บุคคลที่ถูกวัดมีการตอบความคิดเห็นออกมาในระดับมากน้อยต่างกัน ซึ่งวิธีวัดความคิดเห็นโดยมากจะใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้ทั้งแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ โดยแบบสอบถามสำหรับวัดความคิดเห็นนั้น ผู้วิจัยได้กำหนดข้อความให้ซึ่งข้อความแต่ละข้อความจะมีความคิดเห็นให้เลือกตอบว่าเห็นด้วยอยู่ในระดับใด โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย และเห็นด้วยน้อยที่สุด ส่วนการสัมภาษณ์ผู้วิจัยเลือกใช้แนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อสัมภาษณ์ครูผู้สอนและผู้เรียนในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนและเป็นจริงมากที่สุด

7. แนวคิดเกี่ยวกับการสะท้อนการเรียนรู้

การสะท้อนการเรียนรู้ เป็นการใช้กระบวนการทางปัญญาในการคิดเพื่อพิจารณาไตร่ตรองการจัดการเรียนรู้ของตนเองหรือบุคคลอื่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมายและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด ถือเป็นแนวทางหนึ่งในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในปัจจุบันให้มีประสิทธิผลมากขึ้น ผู้วิจัยจึงได้ศึกษา ค้นคว้าแนวคิดที่เกี่ยวกับการสะท้อนการเรียนรู้ ในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

7.1 ความหมายของการสะท้อนการเรียนรู้

การสะท้อนการเรียนรู้เป็นการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดที่ได้จากประสบการณ์ที่เคยเรียนรู้หรือรับรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งมาก่อน ดังที่ นรินทร์ สังข์รักษา (2563: 145) ได้ให้ความหมายของการสะท้อนการเรียนรู้ไว้ว่า คือกระบวนการทางปัญญาและความรู้สึกนึกคิด (Intellectual and Affective Dimensions) โดยหัวใจของการสะท้อนความคิดอยู่ที่ประสบการณ์ของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้าซึ่งทำให้เกิดความรู้สึกนึกคิดต่อประสบการณ์นั้น โดยสิ่งเร้านี้อาจทำให้แปลกใจ (Surprise) อาจเป็นความรู้สึกทั้งทางบวกและทางลบ ซึ่งกระบวนการสะท้อนการเรียนรู้จะเกิดขึ้นเมื่อบุคคลเชื่อมโยงความรู้สึกไปสู่ประสบการณ์ และอธิบายสิ่งที่จะเกิดขึ้นพร้อมทั้งประเมินการกระทำของตนเอง ส่วนปวีณภัทร นิธิตันตวิวัฒน์ (2557: 2) ก็ได้กล่าวถึงความหมายของการสะท้อนการเรียนรู้หรือการสะท้อนคิดไว้ว่า หมายถึง การคิด พิสูจน์วิเคราะห์ ตรึกตรอง โดยพยายามเริ่มจากความสงสัย ตั้งคำถาม มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ พยายามค้นหาคำตอบ หาเหตุผลและข้อมูลอ้างอิงมาแก้ไขปัญหาให้เหมาะสม ในขณะที่ Johns (2000: 34) ก็ได้กล่าวถึงการสะท้อนการเรียนรู้ไว้ว่า การสะท้อน

การเรียนรู้ทำให้เกิดการสะท้อนคิดอันหมายถึง กระบวนการคิดไตร่ตรองทบทวน (Reflective Thinking) พิจารณาสິงต่าง ๆ อย่างรอบด้าน ซึ่งเป็นวิธีการทำให้บุคคลได้ทบทวนและสะท้อน การกระทำของตน (Reflective Practice) ช่วยให้เกิดความเข้าใจและเกิดการเรียนรู้จาก ประสบการณ์นำไปสู่การปรับปรุงตนเองและการแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า การสะท้อนการเรียนรู้ หมายถึง ความสามารถในการคิดทบทวนตนเองและ การแสดงความรู้สึกของตนเองผ่านกระบวนการพูดและการเขียนเกี่ยวกับความรู้และประสบการณ์ ที่ได้รับเพื่อนำไปสู่การวางแผนหรือการปรับปรุงพัฒนาในอนาคต ส่งผลให้รู้จักตนเองมากขึ้น และสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพต่อไป

7.2 วิธีการส่งเสริมการสะท้อนการเรียนรู้

การส่งเสริมการสะท้อนการเรียนรู้มีหลากหลายวิธี การเลือกใช้วิธีใดวิธีหนึ่งหรือหลายวิธี ย่อมขึ้นอยู่กับความสอดคล้องของเนื้อหาและบริบทที่ได้กระทำขึ้น แล้วจึงเลือกใช้วิธีการส่งเสริม การสะท้อนการเรียนรู้ที่มีความสัมพันธ์กับสิ่งนั้น ซึ่งสามารถกระทำได้หลายวิธี เช่น การเขียนบันทึก (Journal Writing) การสนทนา (Dialogue) การวิเคราะห์อุบัติการณ์ (Incident Analysis) การอ่าน งานเขียนอย่างพินิจ (Reading with Reflection) การเขียนบัตรคำ (Talking Cards/Index Cards) การเขียนแผนผังความคิด (Reflection Mapping) การวิเคราะห์กระบวนการตัดสินใจ (Decision Making Analysis) การสนทนาโต๊ะกลม (Reflection Roundtables) การจัด Forum การจัดทำแผนที่ผลลัพธ์ (Outcome Mapping) และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Community of Practices) (สำนักงาน คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2560: 3) นอกจากนี้ ยังมีอีกหลายวิธีที่เป็นเครื่องมือในการจัดการ ความรู้ เช่น การใช้เรื่องเล่า การถอดบทเรียน การบันทึกองค์ความรู้ บางวิธีก็ใช้การสะท้อนการเรียนรู้ ในตัวบุคคล หรือการสะท้อนตนเอง (Self-Reflection/Individual Reflection) แต่บางวิธีก็ใช้การทำ เป็นรายคู่ (Reflection Partners) หรือการทำให้เป็นกลุ่มเล็ก (Reflection in Small Groups) เป็นต้น (นรินทร์ สังข์รักษา, 2563: 146)

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการส่งเสริมการสะท้อนการเรียนรู้ด้วยวิธีการเขียนบันทึก โดยให้ผู้เรียนเขียนบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้ (Reflective Journal) หลังเสร็จสิ้นการเรียนรู้ในเรื่อง นั้น ๆ เพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไปให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

7.3 การเขียนบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้ (Reflective Journal)

การเขียนบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้ (Reflective Journal) เป็นการเขียนถ่ายทอดเรื่องราว หรือประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับตนเอง การสำรวจสิ่งที่กระทำ แล้วเรียบเรียงความคิด เพื่อเชื่อมโยงสิ่งที่เกิดขึ้น โดยเน้นการแสดงความรู้สึกและอารมณ์ของตนเอง เป็นการเขียนแสดง

ความคิดเห็นเพื่อแสดงความรู้สึกนึกคิดที่สะท้อนออกมาในรูปของการเขียนบันทึกซึ่งบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้จะอธิบายสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เป็นการตรวจสอบความรู้สึกนึกคิดของตนเองและวิเคราะห์ความรู้สึกที่เกิดขึ้น มีการวางแผนการดำเนินงานหรือการแก้ปัญหาที่อาจนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้หรือใช้ในการประเมินตนเองได้ (Williams, 2008)

การเขียนบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้ในงานวิจัยครั้งนี้ เป็นการเขียนบันทึกหลังจากเรียนเรื่องการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเสร็จสิ้นแล้ว โดยให้ผู้เรียนเขียนบันทึกถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้อ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นเพื่อนำผลที่ได้ไปปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เป็นระบบสามารถช่วยให้การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ และช่วยพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ดีขึ้นได้ ซึ่งในการวิจัยนี้ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 5 ส่วนคือ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) กระบวนการจัดการเรียนรู้ 4) การวัดและประเมินผล และ 5) ปัจจัยสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ การวิจัยครั้งนี้มีการประยุกต์แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับพุทธิปัญญา (Cognitive) ซึ่งเป็นแนวคิดที่เน้นกระบวนการความคิดและสติปัญญามาใช้ในการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียนให้สูงขึ้นด้วย

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายและ 2) ศึกษาประสิทธิผลของการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนและหลังการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้และศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ผู้วิจัยใช้วิธีดำเนินการวิจัยในลักษณะของการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) และการขยายผล (Moment) โดยมีรายละเอียดวิธีดำเนินการวิจัยเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research: R1) ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Analysis: A) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้

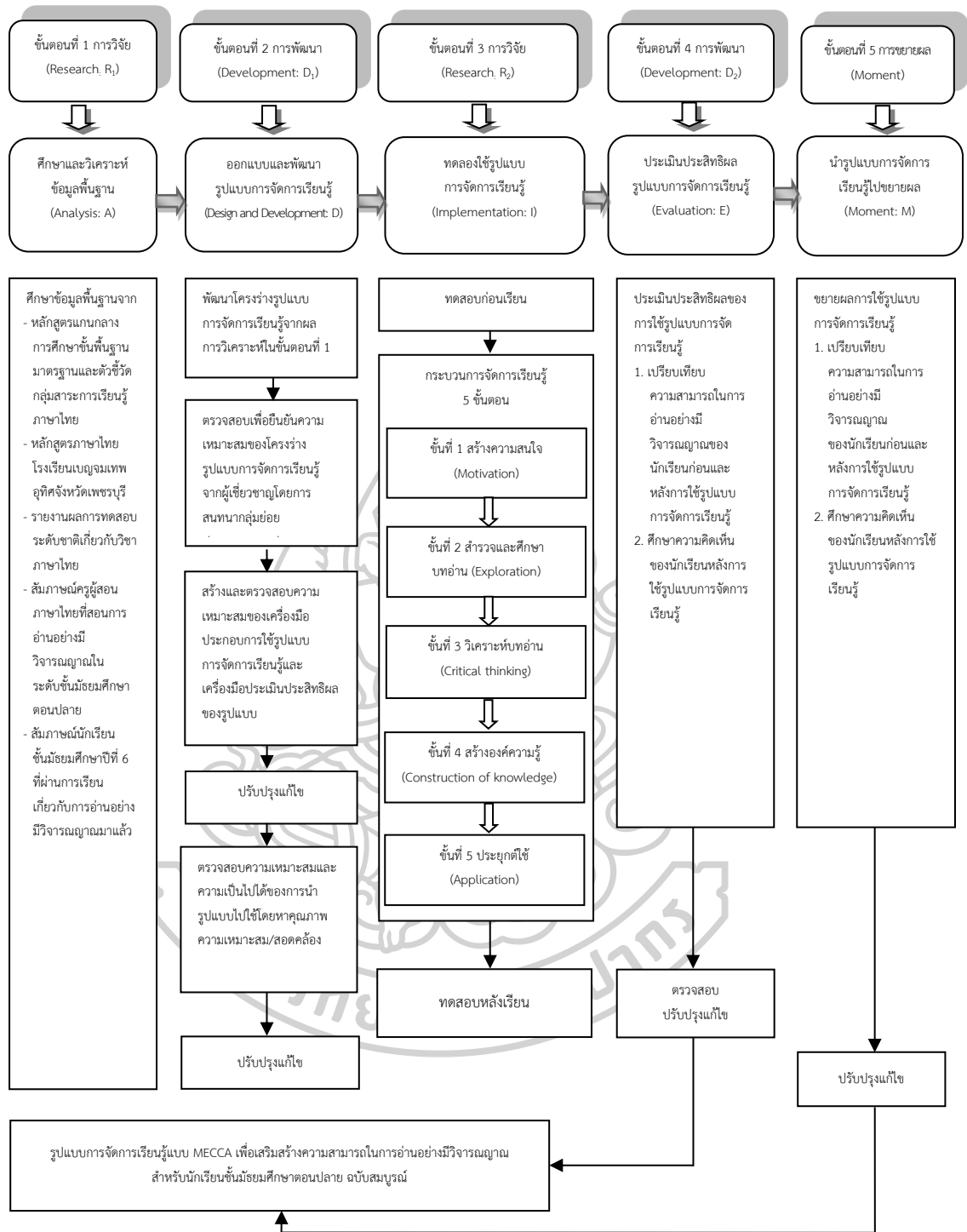
ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development: D1) ออกแบบและพัฒนา (Design and Development: D&D) เป็นการออกแบบและหาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research: R2) ทดลองใช้ (Implementation: I) เป็นการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อหาประสิทธิภาพเชิงประจักษ์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น

ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development: D2) ประเมินผล (Evaluation: E) เป็นการตรวจสอบความเป็นไปได้จากการนำรูปแบบไปใช้ก่อนการจัดทำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ฉบับสมบูรณ์

ขั้นตอนที่ 5 การขยายผล (Moment) เป็นการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น ไปใช้ขยายผลกับผู้เรียนกลุ่มอื่น

วิธีดำเนินการวิจัยการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยดำเนินการตามกรอบดำเนินการวิจัย ดังแผนภาพที่ 7

แผนภาพที่ 8 กรอบดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research: R₁) ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Analysis: A)

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานความต้องการสำหรับนำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

วิธีดำเนินการ

1. ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนเบญจมเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรี ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ จุดหมายของหลักสูตร สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตัวชี้วัด สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

2. สัมภาษณ์เชิงลึกครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษที่จัดการเรียนรู้อ่านอย่างมีวิจารณญาณในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 14 คน เกี่ยวกับความสำคัญของการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ปัญหาการจัดการเรียนรู้ วิธีการจัดการเรียนรู้ เนื้อหา/สื่อการเรียนรู้ และวิธีการวัดและประเมินผล การอ่านอย่างมีวิจารณญาณในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จากครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษในจังหวัดเพชรบุรี จำนวน 4 แห่ง ได้แก่

1. โรงเรียนพรหมานุสรณ์จังหวัดเพชรบุรี
2. โรงเรียนเบญจมเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรี
3. โรงเรียนคงคาราม
4. โรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์)

โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือก ดังนี้

1. เป็นครูผู้สอนภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่เกี่ยวข้องกับการสอนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

2. มีประสบการณ์ในการสอนรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายไม่น้อยกว่า 5 ปี

3. สัมภาษณ์เชิงลึกนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจากโรงเรียนเบญจมเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรี จำนวน 39 คน เกี่ยวกับสภาพปัญหาในการจัดการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและความต้องการในการจัดการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยนักเรียนที่ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ผ่านการเรียนเกี่ยวกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณมาแล้ว

4. นำผลการศึกษาสภาพปัญหาที่เกี่ยวกับการสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่พบมาวิเคราะห์ เปรียบเทียบกับวิสัยทัศน์ จุดหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตัวชี้วัด สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่เกี่ยวกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพื่อกำหนดเป็นวัตถุประสงค์และแนวทางในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้าง ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีดังนี้

1. แบบวิเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการอ่านอย่างมี วิจารณญาณ ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
2. แนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึกครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเกี่ยวกับสภาพปัญหา และความคิดเห็นในการจัดการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
3. แนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึกนักเรียนเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความคิดเห็นในการจัด การเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

1. แบบวิเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
 - 1.1 ศึกษาหลักการ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบวิเคราะห์เอกสาร
 - 1.2 กำหนดประเด็นที่จะศึกษาจากเอกสาร แล้วออกแบบและสร้างแบบวิเคราะห์เอกสาร เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
 - 1.3 นำแบบวิเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ชัดเจน และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ รวมถึงความครอบคลุมเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของ การศึกษาเพื่อนำข้อเสนอแนะมาดำเนินการปรับปรุงแก้ไข
 - 1.4 นำแบบวิเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมาปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความ ถูกต้องและความเที่ยงตรงของเนื้อหา (content validity) จากนั้นนำความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ มาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความกับสิ่งที่ต้องการวัด (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้

สอดคล้อง	ให้คะแนน	+1
ไม่แน่ใจ	ให้คะแนน	0
ไม่สอดคล้อง	ให้คะแนน	-1

นำผลการพิจารณามาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง โดยใช้สูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC	หมายถึง	ดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือ
$\sum R$	หมายถึง	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
N	หมายถึง	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

นำข้อมูลที่รวบรวมจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) แล้วเลือกค่าดัชนีความสอดคล้องที่มากกว่าหรือเท่ากับ .50 และปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับรายละเอียดของข้อคำถามให้มีความชัดเจนและตรงประเด็นมากขึ้น โดยผลการตรวจแบบสอบถามมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 แสดงว่าเป็นข้อคำถามที่สอดคล้องและเป็นไปตามวัตถุประสงค์สามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้

1.5 นำแบบวิเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปใช้วิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

2. แนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึกครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความคิดเห็นในการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

2.1 ศึกษาหลักการ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึกจากเอกสารและตำราต่าง ๆ

2.2 สร้างแนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึกครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความคิดเห็นในการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

2.3 นำแนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึกสัมภาษณ์ครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความคิดเห็นในการจัดการเรียนรู้เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ชัดเจนและความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ รวมถึงความครอบคลุมเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของการศึกษาเพื่อนำข้อเสนอแนะมาดำเนินการปรับปรุงแก้ไข

2.4 นำแนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึกครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความคิดเห็นในการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณมาปรับปรุงแก้ไข แล้วเสนอ

ให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงของเนื้อหา (content validity) จากนั้นนำความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความกับสิ่งที่ต้องการวัด (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้

สอดคล้อง	ให้คะแนน	+1
ไม่แน่ใจ	ให้คะแนน	0
ไม่สอดคล้อง	ให้คะแนน	-1

นำผลการพิจารณามาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง โดยใช้สูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC	หมายถึง	ดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือ
$\sum R$	หมายถึง	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
N	หมายถึง	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

นำข้อมูลที่รวบรวมจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) แล้วเลือกค่าดัชนีความสอดคล้องที่มากกว่าหรือ เท่ากับ .50 และปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับรายละเอียดของข้อความให้มีความชัดเจนและตรงประเด็นมากขึ้นโดยผลการตรวจแบบสอบถามมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 แสดงว่าเป็นข้อความที่สอดคล้องและเป็นไปตามวัตถุประสงค์สามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้

2.5 นำแนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึกครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความคิดเห็นในการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปใช้สัมภาษณ์ต่อไป

3. แนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึกนักเรียนเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความคิดเห็นในการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

3.1 ศึกษาหลักการ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึกจากเอกสารและตำราต่าง ๆ

3.2 สร้างแนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึกนักเรียนเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความคิดเห็นในการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

3.3 นำแนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึกนักเรียนเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความคิดเห็นในการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความชัดเจน และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ รวมถึงความครอบคลุมของเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของการศึกษาเพื่อนำข้อเสนอแนะมาดำเนินการปรับปรุงแก้ไข

3.4 นำแนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึกนักเรียนเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความคิดเห็นในการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณมาปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่านตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงของเนื้อหา (content validity) จากนั้นนำความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมา วิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความกับสิ่งที่ต้องการวัด (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้

สอดคล้อง	ให้คะแนน	+1
ไม่แน่ใจ	ให้คะแนน	0
ไม่สอดคล้อง	ให้คะแนน	-1

นำผลการพิจารณาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง โดยใช้สูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC	หมายถึง	ดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือ
$\sum R$	หมายถึง	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
N	หมายถึง	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

นำข้อมูลที่รวบรวมจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) แล้วเลือกค่าดัชนีความสอดคล้องที่มากกว่าหรือ เท่ากับ .50 และปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับรายละเอียดของข้อความให้มีความชัดเจนและตรงประเด็นมากขึ้น โดยผลการตรวจแบบสอบถามมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 แสดงว่าเป็นข้อความที่สอดคล้องและเป็นไปตามวัตถุประสงค์สามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้

3.5 นำแนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึกนักเรียนเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความคิดเห็นในการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปใช้สัมภาษณ์ต่อไป

จากขั้นตอนการพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้ ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research: R₁) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Analysis: A) สำหรับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ สรุปได้ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 สรุปวิธีดำเนินการขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research: R₁) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Analysis: A)

วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	แหล่งข้อมูล/ กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ ข้อมูล	ผลที่ได้รับ
1. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตร สถานศึกษาโรงเรียนเทพพิทักษ์ จังหวัดเพชรบุรี ที่เกี่ยวข้องกับ การอ่าน อย่างมีวิจารณญาณที่จัดการเรียนรู้ใน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	ศึกษาเอกสาร	ข้อมูลเกี่ยวกับสาระและ มาตรฐานการเรียนรู้ที่ เกี่ยวข้องกับ การอ่าน อย่างมีวิจารณญาณที่ จัดการเรียนรู้ในระดับ มัธยมศึกษาตอนปลาย	แบบวิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับสภาพการจัดการ เรียนรู้ด้านอย่างมี วิจารณญาณที่จัด การเรียนรู้นี้ในระดับ มัธยมศึกษาตอนปลาย	การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)	- วัตถุประสงค์ในการจัดการ เรียนรู้ - เนื้อหาที่ใช้ในการจัดการ เรียนรู้ - วิธีการวัดและประเมินผล
2. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการอ่านอย่างมี วิจารณญาณ และสภาพปัญหาในการ จัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมี วิจารณญาณจากครูผู้สอนในระดับ มัธยมศึกษาตอนปลาย	แนวทางการ สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)	ครูผู้สอนเกี่ยวกับ การอ่านอย่างมี วิจารณญาณในระดับ มัธยมศึกษาตอนปลาย	แนวทางการสัมภาษณ์ เชิงลึกครูผู้สอนเกี่ยวกับ การอ่านอย่างมี วิจารณญาณในระดับ มัธยมศึกษาตอนปลาย	การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)	- วัตถุประสงค์ในการจัดการ เรียนรู้ - เนื้อหาที่ใช้ในการจัดการ เรียนรู้ - วิธีการวัดและประเมินผล - สภาพปัญหาในการจัดการ เรียนรู้ด้านอย่างมี วิจารณญาณ

ตารางที่ 7 สรุปวิธีดำเนินการขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research: R₁) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Analysis: A) (ต่อ)

วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	แหล่งข้อมูล/กลุ่มตัวอย่าง	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล/สถิติที่ใช้	ผลที่ได้รับ
3. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันในการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจักษณ์และความต้องการในการจัดการเรียนรู้ อ่านอย่างมีวิจักษณ์จากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	แนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)	นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเบญจมเทปอติศจึงหวัดเพชรบุรี	แนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึกนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 เกี่ยวกับสภาพปัญหาในการจัดการเรียนรู้ การอ่านอย่างมีวิจักษณ์และความต้องการในการอ่านอย่างมีวิจักษณ์	การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และการหาค่าร้อยละ (\bar{x})	- สภาพปัญหาในการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจักษณ์ - ความต้องการในการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจักษณ์

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development: D₁) ออกแบบและพัฒนา (Design and Development: D&D)

วัตถุประสงค์

เพื่อออกแบบและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

วิธีดำเนินการ

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ และการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Cognitive เพื่อนำมาเป็นแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้
2. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ สภาพการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สาระสำคัญของแนวคิด Cognitive มากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้
3. ออกแบบและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้แนวคิด Cognitive ตามองค์ประกอบต่าง ๆ ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ได้แก่
 1. หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้
 2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้
 3. กระบวนการจัดการจัดการเรียนรู้
 4. การวัดและประเมินผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้
 5. ปัจจัยสนับสนุนการจัดการเรียนรู้
4. จัดทำเอกสารประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้ แบบ MECCA ได้แก่ คู่มือประกอบการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ แล้วนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาแก้ไข
5. นำร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้และเอกสารประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความสมเหตุสมผลและความเหมาะสม โดยใช้การสนทนากลุ่ม (Focus group) โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้
 - 1) เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน ด้านการสอนภาษาไทย หรือด้านภาษาไทย
 - 2) สำเร็จการศึกษาระดับดุษฎีบัณฑิตหรือมีตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่าผู้ช่วยศาสตราจารย์
 - 3) มีประสบการณ์สอนไม่น้อยกว่า 1 ปี
6. ปรับปรุงแก้ไขร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้และเอกสารประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามให้มีคุณภาพตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วให้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่านตรวจสอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้อีกครั้งเพื่อรับรองรูปแบบการจัดการเรียนรู้
7. นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ผ่านการรับรองจากผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้

8. พัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบวิเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับข้อมูล การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ ประเด็นการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) สำหรับผู้เชี่ยวชาญ แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ และแบบบันทึกสะท้อนการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้และรวบรวมข้อมูล มีดังนี้

1. แบบวิเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับข้อมูลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้
2. ประเด็นการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) สำหรับผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
3. แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
4. แผนการจัดการเรียนรู้
5. แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
6. แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
7. แบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้ (Reflective Journal) ของนักเรียนเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้และการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

1. แบบวิเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับข้อมูลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้
 - 1.1 ศึกษาเอกสาร ตำราเกี่ยวกับการสร้างแบบวิเคราะห์เอกสารจากข้อมูลเอกสารต่าง ๆ
 - 1.2 กำหนดประเด็นการวิเคราะห์เอกสารและสร้างแบบวิเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้
 - 1.3 นำแบบวิเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของภาษาที่ใช้รวมถึงความครอบคลุมของเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของการศึกษาเพื่อนำข้อเสนอแนะมาดำเนินการปรับปรุงแก้ไข

1.4 นำแบบวิเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงของเนื้อหา (content validity) จากนั้นนำความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความกับสิ่งที่ต้องการวัด (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้

สอดคล้อง	ให้คะแนน	+1
ไม่แน่ใจ	ให้คะแนน	0
ไม่สอดคล้อง	ให้คะแนน	-1

นำผลการพิจารณามาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง โดยใช้สูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC หมายถึง ดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือ
 $\sum R$ หมายถึง ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
 N หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

นำข้อมูลที่รวบรวมจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) แล้วเลือกค่าดัชนีความสอดคล้องที่มากกว่าหรือเท่ากับ .50 จากนั้นปรับปรุงแก้ไขรายละเอียดในข้อคำถามให้มีความชัดเจนและตรงประเด็นมากขึ้น โดยผลการตรวจแบบวิเคราะห์เอกสารมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 แสดงว่าเป็นข้อคำถามที่สอดคล้องและเป็นไปตามวัตถุประสงค์สามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้

1.5 นำแบบวิเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้จากเอกสารที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปใช้บันทึกข้อมูล

2. ประเด็นในการสนทนากลุ่มของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีวิธีสร้าง ดังนี้

2.1 ศึกษาหลักการ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสนทนากลุ่ม

2.2 ร่างประเด็นการสนทนากลุ่มให้ครอบคลุมตรงตามเนื้อหาและวัตถุประสงค์ตามขอบข่ายที่กำหนดไว้ โดยประเด็นในการสนทนากลุ่มประกอบด้วยประเด็นคำถาม 4 ประเด็น ได้แก่ องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบ ผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ และข้อเสนอแนะอื่น ๆ

2.3 นำร่างประเด็นการสนทนากลุ่มเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความชัดเจน และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ รวมถึงความครอบคลุมเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของการสนทนากลุ่มเพื่อนำข้อเสนอแนะมาดำเนินการปรับปรุงแก้ไข

2.4 นำร่างประเด็นการสนทนากลุ่มที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ประเมินความสอดคล้องเหมาะสมของร่างประเด็นการสนทนากลุ่มโดยใช้แบบประเมินความสอดคล้องที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) 5 ระดับ ของ Likert (Likert Five Rating Scales) เพื่อประเมินความสอดคล้องเหมาะสมของประเด็นการสนทนากลุ่มโดยการหาความสอดคล้องด้วยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) กำหนดเกณฑ์การพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

ระดับคะแนน	5	หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความในข้อนี้มากที่สุด
ระดับคะแนน	4	หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความในข้อนี้มาก
ระดับคะแนน	3	หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความในข้อนี้ปานกลาง
ระดับคะแนน	2	หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความในข้อนี้น้อย
ระดับคะแนน	1	หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความในข้อนี้น้อยที่สุด

ในการหาคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของประเด็นสนทนากลุ่มจะพิจารณาจากเกณฑ์ในการแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ย ดังนี้ (Best, 1977: 182)

ค่าเฉลี่ย	4.50-5.00	หมายถึง	มีความความสอดคล้องเหมาะสมในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.50-4.49	หมายถึง	มีความความสอดคล้องเหมาะสมในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย	2.50-3.49	หมายถึง	มีความความสอดคล้องเหมาะสมในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.50-2.49	หมายถึง	มีความความสอดคล้องเหมาะสมในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00-1.49	หมายถึง	มีความความสอดคล้องเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

เกณฑ์ในการพิจารณาค่าความสอดคล้องต้องมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานน้อยกว่า 1.00 แสดงว่าข้อความใช้ได้ คือมีความสอดคล้องเหมาะสมสามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.80 ถือว่ามีความสอดคล้องกันในระดับมากที่สุดซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้

2.5 นำประเด็นในการสนทนากลุ่มมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ โดยปรับปรุงในเรื่องของการใช้ภาษาให้กระชับชัดเจนและใช้คำให้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น แล้วนำไปใช้ในการสนทนากลุ่มต่อไป

3. แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือดังนี้

3.1 ศึกษาแนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อนำมากำหนดกรอบแนวทางและประเด็นในการสร้างแบบประเมินความสอดคล้องเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

3.2 สร้างแบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้ครอบคลุมตามขอบข่ายที่กำหนดไว้

3.3 นำแบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความชัดเจน และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ เพื่อนำข้อเสนอแนะมาดำเนินการปรับปรุงแก้ไข

3.4 นำแบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) จากนั้นนำความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความกับสิ่งที่ต้องการวัด (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้

สอดคล้อง	ให้คะแนน	+1
ไม่แน่ใจ	ให้คะแนน	0
ไม่สอดคล้อง	ให้คะแนน	-1

นำผลการพิจารณามาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง โดยใช้สูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC	หมายถึง	ดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือ
$\sum R$	หมายถึง	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
N	หมายถึง	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

นำข้อมูลที่รวบรวมจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) แล้วเลือกค่าดัชนีความสอดคล้องที่มากกว่าหรือเท่ากับ .50 โดยผลการตรวจแบบสอบถามมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 แสดงว่าเป็นข้อคำถามที่สอดคล้องและเป็นไปตามวัตถุประสงค์สามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้

3.5 นำแบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้มาปรับปรุงและแก้ไขเกี่ยวกับรายละเอียดของข้อคำถามให้มีความชัดเจนและตรงประเด็นมากยิ่งขึ้นตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญเพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

4. แผนการจัดการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ มีจำนวนทั้งสิ้น 8 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง แต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย ชื่อแผนการจัดการเรียน เวลาเรียน สารและมาตรฐานการเรียนรู้ สารสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ สารการเรียนรู้ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ภาระงานหรือชิ้นงาน กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ (ขั้นสร้างความสนใจ ขั้นสำรวจและศึกษาบทอ่าน ขั้นวิเคราะห์บทอ่าน ขั้นสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองและขั้นประยุกต์ใช้) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้และบันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้ มีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

4.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา และหลักการเกี่ยวกับการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้

4.2 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพื่อกำหนดเนื้อหาที่จะนำมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้

4.3 จัดทำกำหนดการสอนเกี่ยวกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณจากนั้นเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ตามหน่วยการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดไว้

4.4 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของภาษาที่ใช้เพื่อนำข้อเสนอแนะมาดำเนินการปรับปรุงแก้ไข

4.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) จากนั้นนำความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความกับสิ่งที่ต้องการวัด (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้

สอดคล้อง	ให้คะแนน	+1
ไม่แน่ใจ	ให้คะแนน	0
ไม่สอดคล้อง	ให้คะแนน	-1

นำผลการพิจารณามาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง โดยใช้สูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC	หมายถึง	ดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือ
$\sum R$	หมายถึง	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
N	หมายถึง	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

นำข้อมูลที่รวบรวมจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) แล้วเลือกค่าดัชนีความสอดคล้องที่มากกว่าหรือเท่ากับ .50 โดยผลการตรวจมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 แสดงว่าเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องและสามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้

4.6 นำแผนการจัดการเรียนรู้มาปรับปรุงและแก้ไขเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละชั้นให้ละเอียดและชัดเจนมากยิ่งขึ้นตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

4.7 นำแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 1 แผน ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของการนำไปใช้ และพิจารณาข้อดีและข้อจำกัดเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข

4.8 สรุปผลและนำข้อมูลทั้งหมดมาปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้ให้มีความชัดเจนและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

5. แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นแบบทดสอบที่ประกอบด้วยข้อสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 34 ข้อและข้อสอบอัตนัย จำนวน 13 ข้อ รวมทั้งสิ้นจำนวน 47 ข้อ โดยมีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

5.1 ศึกษาเอกสารและตำราที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณตลอดจนหลักสูตรภาษาไทยของโรงเรียนเบญจมเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรี

5.2 กำหนดจุดมุ่งหมายและกรอบความคิดในการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

5.3 สร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณตามขอบข่ายเนื้อหาที่กำหนด ดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 การกำหนดจำนวนข้อสอบของแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

ที่	เนื้อหา	จำนวน ข้อสอบปรนัย	จำนวน ข้อสอบอัตนัย	รวม
1	โฆษณา	12	-	12
2	ข่าว	9	-	9
3	บทความ	9	-	9
4	สารคดี	9	-	9
5	นิทาน	9	-	9
6	เรื่องสั้น	-	15	15
7	เพลง	12	-	12
8	กวีนิพนธ์	-	13	13
รวม		60	25	85

5.4 นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่พัฒนาขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ รวมทั้งความครอบคลุมเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของการศึกษาเพื่อนำข้อเสนอนี้มาดำเนินการปรับปรุงแก้ไข

5.5 นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณมาปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องในการใช้ภาษาและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) จากนั้นนำความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความกับสิ่งที่ต้องการวัด (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้

สอดคล้อง	ให้คะแนน	+1
ไม่แน่ใจ	ให้คะแนน	0
ไม่สอดคล้อง	ให้คะแนน	-1

นำผลการพิจารณามาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง โดยใช้สูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC	หมายถึง	ดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือ
$\sum R$	หมายถึง	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
N	หมายถึง	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

นำข้อมูลที่รวบรวมจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) แล้วเลือกค่าดัชนีความสอดคล้องที่มากกว่าหรือเท่ากับ .50 โดยผลการตรวจแบบทดสอบมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.60–1.00 แสดงว่าเป็นแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่สอดคล้องและสามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้

5.6 ทดลองใช้แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเพื่อดูความเหมาะสมของการใช้ภาษาและเวลาที่ใช้ในการทำแบบทดสอบ

5.7 นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติเพื่อหาค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนก โดยข้อสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก คำนวณจากสูตร KR-20 (Kuder–Richardson 20) ส่วนข้อสอบอัตนัย คำนวณจากสูตรของ Whitney and Sabers (1970, อ้างถึงใน ฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ, 2548: 109-115) แล้วคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากง่ายระหว่าง 0.20-0.80 และค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไปไว้ ทำให้ได้จำนวนข้อสอบปรนัยแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 34 ข้อ และข้อสอบอัตนัย จำนวน 13 ข้อ โดยข้อสอบที่ได้มีค่าความยากง่ายระหว่าง 0.33-0.71 และค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.20-0.62 ดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 จำนวนข้อสอบของแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

ที่	เนื้อหา	จำนวน ข้อสอบปรนัย	จำนวน ข้อสอบอัตนัย	รวม
1	โฆษณา	6	-	6
2	ข่าว	5	-	5
3	บทความ	5	-	5
4	สารคดี	5	-	5
5	นิทาน	5	-	5
6	เรื่องสั้น	-	7	7
7	เพลง	8	-	8
8	กวีนิพนธ์	-	6	6
	รวม	34	13	47

5.8 นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติเพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยข้อสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก คำนวณจากสูตร KR-20 (Kuder-Richardson 20) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.72 ส่วนข้อสอบอัตนัยคำนวณโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.87

5.9 ปรับปรุงแก้ไขและจัดทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

6. แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในด้านเนื้อหาสาระ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และสื่อการเรียนรู้ โดยมีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยมีเกณฑ์การพิจารณาระดับความคิดเห็น ดังนี้

ระดับคะแนน	5	หมายถึง	นักเรียนมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด
ระดับคะแนน	4	หมายถึง	นักเรียนมีความคิดเห็นในระดับมาก
ระดับคะแนน	3	หมายถึง	นักเรียนมีความคิดเห็นในระดับปานกลาง
ระดับคะแนน	2	หมายถึง	นักเรียนมีความคิดเห็นในระดับน้อย
ระดับคะแนน	1	หมายถึง	นักเรียนมีความคิดเห็นในระดับน้อยที่สุด

โดยผู้วิจัยได้นำคะแนนมาหาค่าเฉลี่ยและให้ความหมาย ดังนี้ (Best, 1977: 182)

ค่าเฉลี่ย	4.50 - 5.00	หมายถึง	นักศึกษามีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.50 - 4.49	หมายถึง	นักเรียนมีความคิดเห็นในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย	2.50 - 3.49	หมายถึง	นักเรียนมีความคิดเห็นในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.50 - 2.49	หมายถึง	นักเรียนมีความคิดเห็นในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00 - 1.49	หมายถึง	นักเรียนมีความคิดเห็นในระดับน้อยที่สุด

สำหรับขั้นตอนในการสร้าง มีดังนี้

6.1 ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale)

6.2 สร้างแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยจะสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาสาระ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้ จำนวนทั้งหมด 17 ข้อ

6.3 นำแบบสอบถามความคิดเห็นที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมและนำข้อเสนอแนะมาดำเนินการปรับปรุงแก้ไข

6.4 นำแบบสอบถามความคิดเห็นที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) จากนั้นนำความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความกับสิ่งที่ต้องการวัด (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้

สอดคล้อง	ให้คะแนน	+1
ไม่แน่ใจ	ให้คะแนน	0
ไม่สอดคล้อง	ให้คะแนน	-1

นำผลการพิจารณามาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง โดยใช้สูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC	หมายถึง	ดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือ
$\sum R$	หมายถึง	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
N	หมายถึง	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

นำข้อมูลที่รวบรวมจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) แล้วเลือกค่าดัชนีความสอดคล้องที่มากกว่าหรือเท่ากับ .50 โดยผลการตรวจแบบสอบถามมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 แสดงว่าเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นที่สอดคล้องและสามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้

7. แบบบัณฑิตกษัตริ์กสะท้อนผลการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้และการจัด การเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจาร์ณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

แบบบัณฑิตกษัตริ์กสะท้อนผลการเรียนรู้ฉบับนี้ ใช้สำหรับสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนหลังเสร็จสิ้นการทดลองโดยให้นักเรียนเขียนสะท้อนผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น จากนั้นนำข้อมูลจากการสะท้อนผลการเรียนรู้ที่นักเรียนบัณฑิตกษัตริ์กมาวิเคราะห์โดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) มีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

7.1 ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้ เพื่อจัดทำเป็นแบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้จากการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA

7.2 สร้างแบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ตามขอบข่ายเนื้อหาที่กำหนด

7.3 นำแบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้เสนอ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมและนำข้อเสนอแนะมาดำเนินการ ปรับปรุงแก้ไข

7.4 นำแบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัด การเรียนรู้มา ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาและนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบ ความถูกต้องและความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถาม ความคิดเห็นแบบคำถามปลายเปิด โดยใช้แบบประเมินความสอดคล้องที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วน ประเมินค่า 5 ระดับของ Likert (Likert Five Rating Scales) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของ แบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยการหาค่า ความสอดคล้องด้วยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การตรวจสอบ ความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา (Content Validity) มีเกณฑ์การพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

ระดับคะแนน	5	หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความในข้อนี้มากที่สุด
ระดับคะแนน	4	หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความในข้อนี้มาก
ระดับคะแนน	3	หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความในข้อนี้ปานกลาง
ระดับคะแนน	2	หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความในข้อนี้น้อย
ระดับคะแนน	1	หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความในข้อนี้น้อยที่สุด

ในการหาคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้จะพิจารณาจากเกณฑ์ในการแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ย ดังนี้ (Best, 1981: 182)

- ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง แบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีความสอดคล้องเหมาะสมในระดับมากที่สุด
- ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง แบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีความสอดคล้องเหมาะสมในระดับมาก
- ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง แบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีความสอดคล้องเหมาะสมในระดับปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง แบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีความสอดคล้องเหมาะสมในระดับน้อย
- ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายถึง แบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีความสอดคล้องเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

โดยเกณฑ์ในการพิจารณาค่าความสอดคล้องคือ มีค่าเฉลี่ยมากกว่า 3.50 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานน้อยกว่า 1.00 แสดงว่าข้อความใช้ได้ คือ มีความสอดคล้องเหมาะสม

ผลการประเมินความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน พบว่า แบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้มีค่าความสอดคล้องดังนี้ ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) เท่ากับ 4.75 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.39 ถือว่ามีความสอดคล้องกันในระดับมากที่สุดซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้

7.5 นำแบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้มาปรับปรุงแก้ไขสำนวนภาษาให้ถูกต้อง ชัดเจน และเหมาะสมเพื่อให้มีประสิทธิภาพตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

7.6 นำแบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปสอบถามนักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 38 คน ในขั้นการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้ทดลอง

จากขั้นตอนการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้และเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลสามารถนำมาสรุปเป็นขั้นตอนได้ ดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 สรุปวิธีดำเนินการในขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development (D₁): Design and Development (D&D))

วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	แหล่งข้อมูล/ กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล	ผลที่ได้รับ
1. เพื่อศึกษาแนวคิดทฤษฎี ที่เกี่ยวข้อง กับการพัฒนารูปแบบการจัดการ เรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้าง ความสามารถในการอ่านอย่างมี วิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาตอนปลาย	ศึกษาเอกสาร	เอกสารและตำราที่ เกี่ยวข้องกับการพัฒนา รูปแบบการจัดการ เรียนรู้โดยประยุกต์ใช้ แนวคิดพุทธิปัญญา (Cognitive) เพื่อเสริมสร้าง ความสามารถใน การอ่านอย่างมี วิจารณญาณสำหรับ นักเรียนชั้น มัธยมศึกษา ตอนปลาย	แบบวิเคราะห์เอกสาร เกี่ยวกับการพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้	การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)	แนวคิดในการพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้

ตารางที่ 10 สรุปวิธีดำเนินการในขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development (D₁): Design and Development (D&D) (ต่อ)

วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	แหล่งข้อมูล/ กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล	ผลที่ได้รับ
2. เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้	สังเคราะห์ (synthesis)	- ข้อมูลที่ได้จาก การศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ - สภาพการเรียนรู้ที่อ่านอย่างมี วิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย - สารสนเทศของแนวคิดพุทธิปัญญา (Cognitive)		การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)	กรอบแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้

ตารางที่ 10 สรุปวิธีดำเนินการในขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development (D₁): Design and Development (D&D) (ต่อ)

วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	แหล่งข้อมูล/ กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ ข้อมูล	ผลที่ได้รับ
3. เพื่อกำหนดองค์ประกอบต่าง ๆ ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้	สังเคราะห์ (synthesis)	กรอบแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้		การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)	องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้
4. เพื่อจัดทำเอกสารประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA	เอกสารประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้	องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้		การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)	- คู่มือประกอบการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ - แผนการจัดการเรียนรู้
5. เพื่อตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้และเอกสารประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้	การสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Focus group discussion)	ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน	ประเด็นในการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)	ความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้และเอกสารประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้

ตารางที่ 10 สรุปวิธีดำเนินการในขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development (D₁): Design and Development (D&D) (ต่อ)

วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	แหล่งข้อมูล/ กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ ข้อมูล	ผลที่ได้รับ
6. เพื่อรับร่องรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยผู้เชี่ยวชาญ	ประเมิน (check list)	รูปแบบการจัดการ การเรียนรู้	แบบประเมิน ความเหมาะสม ของรูปแบบการจัด การเรียนรู้	- ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) - การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)	ประสิทธิภาพของรูปแบบ การจัดการเรียนรู้
7. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้ รายบุคคลและกลุ่มย่อย	ทดลองใช้ (field tryout)	นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 6 ที่ไม่ใช้กลุ่ม ตัวอย่าง	แผนการจัดการเรียนรู้ ตามรูปแบบการจัด การเรียนรู้	ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ประสิทธิภาพของรูปแบบ การจัดการเรียนรู้
8. เพื่อพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ ในการรวบรวมข้อมูล	- ศึกษาเอกสารที่ เกี่ยวข้องกับ พัฒนาเครื่องมือที่ ใช้ในการรวบรวม ข้อมูลชนิดต่าง ๆ	เอกสาร		การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)	ข้อมูลแนวคิด ทฤษฎีที่ เกี่ยวข้องกับการพัฒนา เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวม ข้อมูลชนิดต่าง ๆ

ตารางที่ 10 สรุปวิธีดำเนินการในขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development (D₁): Design and Development (D&D) (ต่อ)

วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	แหล่งข้อมูล/ กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ ข้อมูล	ผลที่ได้รับ
	- สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลชนิดต่าง ๆ	เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลชนิดต่าง ๆ			เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลชนิดต่าง ๆ
	- ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (content validity) โดยการสอบถาม	ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน	แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องและการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)	ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruency: IOC)	เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเที่ยงตรงโดยผู้เชี่ยวชาญ
	- ทาประสิทธิภาพและคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลโดยการทดสอบ	นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/6 โรงเรียนเบญจมเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรีที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง	เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)	ประสิทธิภาพและคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ (Implementation)

วัตถุประสงค์

เพื่อทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเบญจมเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 13 ห้อง รวมทั้งสิ้น 513 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/11 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 1 ห้อง รวมทั้งสิ้น 38 คนซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบง่าย (simple random sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่มด้วยวิธีการจับสลาก

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่

1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่ รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

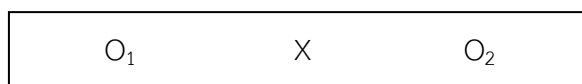
2. ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่

2.1 ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

2.2 ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้

แบบแผนการวิจัย

การทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (experimental research) แบบการจำลองการทดลอง (pre-experimental design) ซึ่งดำเนินการทดลองแบบกลุ่มตัวอย่างเดียวมีการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง (one group pretest – posttest design) (ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม, 2550: 80-81) ดังนี้

O_1 คือ การทดสอบก่อนเรียนด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

X คือ การจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น

O_2 คือ การทดสอบหลังเรียนด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง

เนื้อหาวิชาที่ใช้ในการทดลองเป็นไปตามตัวชี้วัดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และโครงสร้างการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยโรงเรียนเบญจมเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรี ที่ได้กำหนดให้นักเรียนได้เรียนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณจากงานเขียนทั้งที่เป็นร้อยแก้วและร้อยกรอง ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้กำหนดบทอ่านที่เป็นร้อยแก้วและบทอ่านที่เป็นร้อยกรองจากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ (needs analysis) ดังนี้

1. บทอ่านร้อยแก้ว ได้แก่

- 1.1 โฆษณา
- 1.2 ข่าว
- 1.3 บทความ
- 1.4 สารคดี
- 1.5 นิทาน
- 1.6 เรื่องสั้น

2. บทอ่านร้อยกรอง ได้แก่

- 2.1 เพลง
- 2.2 บทกวีนิพนธ์

ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง

การทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ครั้งนี้ใช้เวลาดำเนินการทดลองทั้งสิ้น 16 ชั่วโมง โดยจัดการเรียนรู้สัปดาห์ละ 1 ครั้ง ครั้งละ 2 คาบ คาบละ 50 นาที เริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2561 – มกราคม 2562

ขั้นตอนการดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่สร้างขึ้นไว้ใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย มีวิธีดำเนินการดังนี้

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนเบญจมเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรี เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

2. นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณมาทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/11 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ก่อนเรียน

3. ดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดไว้

4. นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณมาทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/11 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง หลังเรียน

5. สอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้

6. ศึกษาข้อมูลจากการที่ให้นักเรียนเขียนบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้หลังเรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

จากขั้นตอนการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สามารถ สรุปเป็นลำดับขั้นตอน ดังตารางที่ 11

ตารางที่ 11 สรุปวิธีดำเนินการในขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research (R₂): Implement

วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	แหล่งข้อมูล/ กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ ข้อมูล	ผลที่ได้รับ
เพื่อทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	1. นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณทดสอบนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างก่อนเรียน	นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/11 โรงเรียนเบญจมเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรีที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง	แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	คะแนนจากการทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
	2. ทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดไว้		แผนการจัดการเรียนรู้	1. ตรวจสอบและแบบฝึก 2. สังเกตการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม	ข้อมูลผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตารางที่ 11 สรุปวิธีดำเนินการในขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research (R₂): Implement (ต่อ)

วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	แหล่งข้อมูล/ กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล	ผลที่ได้รับ
	3. นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ทดสอบนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างหลังเรียน		แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบ t-test	คะแนนจากการทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง
	4. สอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้		แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้	ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้

ตารางที่ 11 สรุปวิธีดำเนินการในขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research (R₂): Implement (ต่อ)

วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	แหล่งข้อมูล/ กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ ข้อมูล	ผลที่ได้รับ
	5. ศึกษาแบบบันทึก สะท้อนผลการ เรียนรู้ของ นักเรียนหลัง เรียนรู้รูปแบบ การจัดการเรียนรู้ แบบ MECCA		แบบบันทึกสะท้อนผลการ เรียนรู้ของนักเรียนหลัง เรียนรู้ด้วยรูปแบบ การจัดการเรียนรู้แบบ MECCA	การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)	ความคิดเห็นของนักเรียนที่มี ต่อการเรียนรู้ด้วยรูปแบบ การจัดการเรียนรู้แบบ MECCA

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นประเมินผล (Development (D₂): Evaluation)

วัตถุประสงค์

เพื่อประเมินประสิทธิผลของการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายและปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้

วิธีดำเนินการ

1. รวบรวมข้อมูลจากการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีการประเมินประสิทธิผล ดังนี้

1.1 เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้

1.2 ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

2. ตรวจสอบ ปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยนำผล การใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้มาพิจารณาความเหมาะสมตามองค์ประกอบต่าง ๆ โดยเฉพาะองค์ประกอบด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบจากการนำไปจัดการเรียนรู้ในขั้นตอน ที่ 3 ของการวิจัย แล้วนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาและนำมาปรับปรุงแก้ไขจัดทำเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

1.1 หาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนกลุ่มทดลองทั้งก่อนและหลังการทดลองและการทดสอบค่า t -test

1.2 หาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย แล้วนำไปเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนของนักเรียนหลังเรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยใช้วิธีการเปรียบเทียบ วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จัดให้เป็นหมวดหมู่ แล้วนำเสนอในรูปแบบของการพรรณนาความ สามารถสรุปเป็นลำดับขั้นตอน ดังตารางที่ 12

ตารางที่ 12 สรุปวิธีดำเนินการในขั้นตอนที่ 4 ประเมินผล (Development (D₂): Evaluation)

วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	แหล่งข้อมูล/ กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล	ผลที่ได้รับ
เพื่อประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณก่อนและหลังการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้	คะแนนการทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบค่าที	ประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
	วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ	คะแนนความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้อ่าน	แบบสอบถามความคิดเห็น	ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	
วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพหลังการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้อ่าน	ข้อมูลจากแบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้อ่าน	ข้อมูลจากแบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้อ่าน	แบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้	การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)	

ขั้นตอนที่ 5 การขยายผล (Moment)

วัตถุประสงค์

เพื่อประเมินประสิทธิผลของการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย กลุ่มขยายผล การใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้

วิธีดำเนินการ

1. นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ผ่านการทดลองใช้จริงและปรับปรุงแก้ไขแล้วไปขยายผลการใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยไม่ได้สอนเอง โดยขอความร่วมมือจากครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ให้ช่วยนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้กับนักเรียนที่สอน ซึ่งเป็นนักเรียนที่มีผลการเรียนวิชาภาษาไทยไม่แตกต่างจากกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้เวลาในการขยายผลทั้งหมด 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 ครั้ง ครั้งละ 2 คาบ คาบละ 50 นาที รวมทั้งหมด 16 คาบ

2. รวบรวมข้อมูลจากการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ของกลุ่มขยายผล มีการประเมินประสิทธิผล ดังนี้

2.1 เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนกลุ่มขยายผล ที่เรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้

2.2 ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนกลุ่มขยายผลที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

1.1 หาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนกลุ่มขยายผลทั้งก่อนและหลังการทดลองและการทดสอบค่า t-test

1.2 หาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของนักเรียนกลุ่มขยายผลที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย แล้วนำไปเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนของนักเรียนกลุ่มขยายผลหลังเรียน ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยใช้วิธีการเปรียบเทียบ วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูล ที่ได้จัดให้เป็นหมวดหมู่ แล้วนำเสนอในรูปแบบของการพรรณนาความ สามารถสรุปเป็นลำดับขั้นตอน ดังตารางที่ 13

ตารางที่ 13 สรุปวิธีดำเนินการในขั้นตอนที่ 5 การขยายผล (Moment)

วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	แหล่งข้อมูล/กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล	ผลที่ได้รับ
เพื่อประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย กลุ่มขยายผลรูปแบบการจัดการเรียนรู้	วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการจัดการจัดการเรียนรู้	คะแนนการทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนกลุ่มขยายผล คะแนนความคิดเห็นของนักเรียนกลุ่มขยายผลที่มีต่อรูปแบบการจัดการจัดการเรียนรู้	แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบค่าที	ประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
	วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ หลังการใช้รูปแบบการจัดการจัดการเรียนรู้	ข้อมูลจากแบบบันทึกสะท้อนผลการสะท้อนการเรียนรู้ของนักเรียนกลุ่มขยายผลที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้	แบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้	การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)	

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องการพัฒนาารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยใช้วิธีดำเนินการวิจัยในลักษณะของการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) และการขยายผล (Moment) มีผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความต้องการในการพัฒนาารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตอนที่ 2 ผลการออกแบบและพัฒนาารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตอนที่ 3 ผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตอนที่ 4 ผลการประเมินประสิทธิภาพรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตอนที่ 5 ผลการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายไปใช้ขยายผล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความต้องการในการพัฒนาารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ผลการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนาารูปแบบการจัดการเรียนรู้ มีข้อค้นพบ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 พบว่าเป็นหลักสูตรที่ยึดหลักการและแนวคิดสำคัญ มีมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ซึ่งมาตรฐานการเรียนรู้จะระบุสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้ ปฏิบัติได้ มีคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากนั้นมาตรฐานการเรียนรู้ยังเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนพัฒนาการศึกษาทั้งระบบ เพราะมาตรฐานการเรียนรู้จะสะท้อนให้ทราบว่าต้องการอะไร จะสอนอย่างไร และประเมินอย่างไรและได้กำหนดตัวชี้วัดไว้เพื่อนำไปใช้ในการกำหนดเนื้อหา

จัดทำหน่วยการจัดการเรียนรู้ การดำเนินการจัดการเรียนรู้และเป็นเกณฑ์สำคัญสำหรับการวัด ประเมินผลเพื่อตรวจสอบคุณภาพผู้เรียน และยังได้กำหนดสาระการเรียนรู้ซึ่งประกอบด้วยองค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการเรียนรู้และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่งกำหนดให้ผู้เรียนทุกคนในระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐานจำเป็นต้องเรียนรู้โดยมุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนไทย ทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพด้านความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิต ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงและแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สอดคล้อง กับผลการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาภาษาไทยโรงเรียนคงคารามที่กล่าวว่า มาตรฐาน การเรียนรู้ในหลักสูตรจะเป็นตัววางเป้าหมายอย่างกว้าง ๆ ว่าต้องทำอะไรและตัวชีวิตในมาตรฐานนั้น ๆ จะเป็นตัวบ่งชี้พฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนที่ชัดเจนขึ้นว่า ผู้เรียนต้องทำอะไรบ้างในการเรียนครั้ง นั้น ๆ ซึ่งตรงกับความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาภาษาไทยโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) ที่กล่าวว่า ตัวชีวิตทำให้ครูผู้สอนมองเห็นภาพของการจัดการเรียนรู้ได้ชัดเจนว่าต้องสอนให้ผู้เรียน มีพฤติกรรมการเรียนรู้อะไรบ้าง และสอดคล้องกับความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาภาษาไทยโรงเรียน พรหมานุสรณ์ ที่กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้ว่า ครูผู้สอนควรดูตัวชีวิตในมาตรฐานนั้น ๆ ว่าต้องการ อะไร แล้วปฏิบัติการสอนไปในแนวทางนั้น ผู้เรียนก็จะได้เรียนรู้ตรงตามหลักสูตรได้วางเป้าหมายไว้ เช่น ในสาระการอ่าน หลักสูตรก็ได้กำหนดตัวชีวิตไว้ชัดเจนว่า ตีความ แปลความ ขยายความ วิเคราะห์วิจารณ์ สังเคราะห์ความรู้จากการอ่านได้ ซึ่งคุณสมบัติเหล่านี้ก็คือลักษณะของการอ่าน อย่างมีวิจารณญาณนั่นเอง ถ้าจะสอนให้เด็กอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้ก็ให้กลับไปดูตัวชีวิต

จากการศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สามารถสรุปได้ว่า สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ ตลอดจนตัวชีวิตที่หลักสูตรกำหนดไว้มีความสำคัญในการกำหนด เป้าหมายการเรียนรู้และพฤติกรรมเรียนรู้ของผู้เรียน และการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก็ได้ถูก กำหนดเป็นพฤติกรรมย่อย ๆ อยู่ในตัวชีวิตของสาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน ท 1.1 ของทุก ชั้นปี ซึ่งสามารถเห็นได้ชัดเจนในตัวชีวิตช่วงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – มัธยมศึกษาปีที่ 6

2. ผลการสัมภาษณ์ครูผู้สอนเกี่ยวกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณในโรงเรียนมัธยม ขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 14 คน โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง

ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกครูผู้สอนวิชาภาษาไทยเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความคิดเห็น เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำแนกตาม ประเด็น 5 ข้อ โดยครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

ประเด็นที่ 1 ความสำคัญในการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

จากการสัมภาษณ์ พบว่า ครูผู้สอนได้แสดงความคิดเห็นต่อประเด็นนี้ว่า การจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณมีความสำคัญมากเพราะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นหัวใจสำคัญในการวิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมินค่าสื่อต่าง ๆ ในสังคมปัจจุบันที่มีการรับข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เข้ามามากมาย ซึ่งถ้าผู้เรียนขาดการพิจารณาไตร่ตรองข้อมูลที่รับมาให้รอบคอบ อาจทำให้เกิดความผิดพลาดในการรับสารและสื่อสารต่อไปได้ ครูผู้สอนจึงควรจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณอย่างต่อเนื่องเพื่อผู้เรียนจะได้ นำความรู้หรือวิธีการที่ได้รับไปปรับประยุกต์ใช้ในสังคมปัจจุบันได้อย่างเหมาะสม ดังจะเห็นได้จากผลการสัมภาษณ์ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยโรงเรียนต่าง ๆ ดังนี้

“การอ่านอย่างมีวิจารณญาณมีความสำคัญมากเพราะช่วยให้นักเรียนสามารถคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่าสิ่งที่อ่านได้อย่างมีเหตุผลโดยเฉพาะในปัจจุบันข้อมูลต่าง ๆ มีมากมายจริงบ้าง เท็จบ้าง ถ้านักเรียนไม่รู้จักอ่านอย่างมีวิจารณญาณก็จะแย่ ถ้านำข้อมูลที่ไม่ถูกต้องไปใช้ก็จะเกิดปัญหาได้” (ครูภาษาไทยโรงเรียนเบญจมเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรี)

นอกจากนี้ครูภาษาไทยโรงเรียนคงคาราม ได้กล่าวถึงความสำคัญในการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณดังนี้ว่า

“การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นหัวใจสำคัญที่ช่วยให้นักเรียนรู้จักใช้เหตุผลในการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งเพื่อประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่นตามแต่โอกาสและสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ดังนั้นในการสอน ครูผู้สอนควรสอนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณให้นักเรียนอย่างต่อเนื่องเพื่อจะได้นำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้”

ในขณะที่ครูภาษาไทยโรงเรียนพรหมานุสรณ์ ได้กล่าวถึง ความสำคัญในการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ว่า

“การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นทักษะหนึ่งที่มีความสำคัญมากเพราะช่วยพัฒนาระดับความคิดของนักเรียนให้กว้างไกล รอบคอบและสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิตได้เป็นอย่างดี ถ้านักเรียนขาดทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสังคมก็จะวุ่นวาย การสื่อสารเกิดความผิดพลาด เกิดการทะเลาะกันได้ ”

ประเด็นที่ 2 ปัญหาที่พบในการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

จากการสัมภาษณ์ พบว่า ครูผู้สอนได้แสดงความคิดเห็นต่อประเด็นนี้ โดยสามารถสรุปปัญหาในการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณออกเป็น 3 ด้าน คือ

1. ปัญหาที่เกิดจากครูผู้สอน พบว่า ครูผู้สอนขาดการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจใคร่รู้ในเรื่องที่เรียน ขาดการสร้างแรงจูงใจในการเรียน อีกทั้งไม่มีวิธีสอนหรือเทคนิคการสอนที่แปลกใหม่เพื่อที่จะนำมาพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียน ยังใช้การสอนแบบเดิม ๆ

ไม่มีการฝึกให้คิดหรือมีกิจกรรมฝึกคิดน้อย เมื่อผู้เรียนปฏิบัติน้อยความสามารถในการอ่านอย่างมี
 วิจารณ์ญาณของผู้เรียนจึงน้อยตามไปด้วย ส่งผลให้ผู้เรียนคิดไม่เป็น ไม่รอบคอบ ไม่มีเหตุผลและ
 ขาดวิจารณ์ญาณในการอ่านในที่สุด

2. ปัญหาที่เกิดจากตัวผู้เรียน พบว่า ผู้เรียนไม่รักการอ่าน ไม่ชอบอ่าน ไม่อยากคิด
 ไม่อยากวิเคราะห์ อ่านแล้วงง รู้สึกสับสน ไม่มีแรงจูงใจในการอ่านจึงส่งผลให้เกิดความเบื่อหน่าย
 การเรียนตามมา

3. ปัญหาที่เกิดจากสื่อหรือบทอ่าน พบว่า สื่อหรือบทอ่านที่ไม่น่าสนใจ เป็นเรื่องไกลตัว
 ใช้ภาษาเข้าใจยาก เนื้อหาวกวนสับสน มีความยาวมากเกินไป และเนื้อหาไม่ทันสมัย ทำให้ผู้เรียน
 ไม่อยากอ่าน

ปัญหาที่พบในการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณดังกล่าว จะเห็นได้จาก
 ผลการสัมภาษณ์ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยโรงเรียนต่าง ๆ ดังนี้

“ครูผู้สอนขาดการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจใคร่รู้ในเรื่องที่เรียน ขาดการสร้าง
 แรงจูงใจในการเรียน อีกทั้งไม่มีการฝึกให้นักเรียนคิดหรือมีกิจกรรมให้นักเรียนฝึกคิดน้อยจึงส่งผลให้
 นักเรียนคิดไม่เป็น ไม่รอบคอบ ไม่มีเหตุผลขาดวิจารณ์ญาณในการอ่านในที่สุด” (ครูภาษาไทย
 โรงเรียนวัดจันทราวาส)

นอกจากนี้ ครูภาษาไทยโรงเรียนเบญจมเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรี ได้กล่าวถึง ปัญหาที่พบ
 ในการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณดังกล่าว

“นักเรียนไม่ชอบอ่าน พอให้อ่านก็จะทำหน้าเบื่อหน่าย ไม่ชอบอ่านเนื้อหาหรือข้อความ
 ที่มีความยาวมาก ๆ เมื่อได้อ่านก็อ่านแบบรวก ๆ ไม่ถี่ถ้วน เมื่อให้อ่านบ่อยครั้งเข้าทำให้นักเรียน
 ไม่สนใจเรียน เบื่อหน่ายการเรียน นอกจากนี้ครูยังใช้การสอนแบบเดิม ๆ ไม่มีเทคนิคการสอนใหม่ ๆ
 ที่กระตุ้นความสนใจของเด็ก ๆ เด็กเลยไม่อยากเรียน ส่งผลให้มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ ด้านการอ่านต่ำ”

ในขณะที่ ครูภาษาไทยโรงเรียนพรหมานุสรณ์ ก็ได้กล่าวถึงปัญหาที่พบในการจัดการเรียนรู้
 การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณไว้ว่า

“นักเรียนไม่รักการอ่าน ไม่อยากอ่านเรื่องที่เข้าใจยาก เรื่องไกลตัว ไม่ทันสมัย ยิ่งเรื่องที่ใช้
 ภาษายาก ๆ ศัพท์สูง ๆ นักเรียนยิ่งเบื่อ เพราะอ่านแล้วไม่เข้าใจ งง สับสน และไม่ดึงดูดความสนใจ
 ชี้เกี่ยจติความ ทำให้นักเรียนไม่อยากอ่าน ไม่อยากเรียน ดังนั้นบทอ่านที่ดีควรมีเนื้อหาที่เป็นเรื่อง
 ใกล้ตัวนักเรียน เหมาะสมกับวัยของนักเรียน”

ประเด็นที่ 3 แนวทางการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

จากการสัมภาษณ์ พบว่า ครูผู้สอนได้แสดงความคิดเห็นต่อประเด็นนี้ว่า แนวทางการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ควรมีการสอนอ่านอย่างเป็นขั้นตอนและชัดเจนเพื่อให้ผู้เรียนได้แนวทางในการอ่านจนสามารถอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้ อีกทั้งครูผู้สอนควรมีเทคนิควิธีสอนที่หลากหลาย เพื่อกระตุ้นความสนใจของนักเรียน อาจมีการใช้เกมหรือคลิปวิดีโอต่าง ๆ ในช่วงนำเข้าสู่บทเรียนเพื่อให้นักเรียนเกิดความตื่นตัว มีความกระตือรือร้นที่จะเรียนเนื้อหาต่อไปและในช่วงศึกษาบทอ่านควรมีการใช้ประเด็นคำถามที่กระตุ้นความอยากรู้อยากเห็นของนักเรียนเพื่อให้นักเรียนอยากที่จะค้นหาคำตอบด้วยตนเอง นอกจากนี้ครูควรสร้างบรรยากาศที่สนุกสนานเป็นกันเอง ไม่กล่าวโทษนักเรียนเมื่อตอบผิด และควรให้คำชมเชยเมื่อนักเรียนทำกิจกรรมไปในแนวทางที่ถูกต้องเหมาะสม และมีความชัดเจน อีกทั้งควรมีการสะท้อนผลกลับเพื่อให้นักเรียนได้รับทราบความสามารถของตนเอง และนำข้อบกพร่องต่าง ๆ มาปรับปรุงและพัฒนาให้บรรลุตามจุดประสงค์การเรียนรู้ในครั้งต่อไป ดังจะเห็นได้จากผลการสัมภาษณ์ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย โรงเรียนต่าง ๆ ดังนี้

“ในการสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ครูควรนำเทคนิควิธีสอนที่เหมาะสมมาใช้สอนอ่านให้กับนักเรียน เช่น ชี้นำควรมีเกม คลิปวิดีโอที่น่าสนใจมาใช้เร้าความสนใจของเด็ก ชั้นสอนก็ควรใช้วิธีสอนที่เป็นขั้นตอน เป็นระบบถึงจะเข้าใจง่าย มีการใช้คำถามกระตุ้นความสนใจของเด็กเป็นระยะ ๆ เพื่อให้เด็กตื่นตัวและที่สำคัญบทอ่านควรเป็นเรื่องที่เด็กสนใจ อ่านแล้วได้ประโยชน์ สามารถนำไปใช้ได้จริง ให้ข้อคิดที่ดี และขั้นสรุปก็ควรสรุปบทเรียนพร้อมกับนักเรียนอีกครั้งเพื่อสร้างความเข้าใจที่ตรงกัน” (ครูภาษาไทยโรงเรียนคงคาราม)

นอกจากนี้ ครูภาษาไทยโรงเรียนวัดจันทราวาส ได้กล่าวถึงแนวทางการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณดังนี้ว่า

“การสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ควรมีขั้นตอนการสอนที่เป็นระบบ บอกได้ชัดเจนว่าขั้นนี้ให้นักเรียนทำอะไร ขั้นต่อไปทำอะไร มีการให้ทำงานกลุ่มเพราะนักเรียนจะได้เห็นแนวคิดที่หลากหลายจากเพื่อน ๆ และให้ทำงานเดี่ยวเพื่อจะได้ประเมินผลตนเองได้ และเมื่อสอนเสร็จก็ควรให้ผลย้อนกลับด้วยเพื่อนนักเรียนจะได้รู้ผลการเรียนของตนเอง ได้แก้ไขปรับปรุงงานของตน ซึ่งการเรียนในครั้งต่อไปเค้าจะทำได้ดีขึ้น”

ในขณะที่ ครูภาษาไทยโรงเรียนเบญจมเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรี ได้กล่าวถึง แนวทางการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ว่า

“นักเรียนจะอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้หรือไม่ขึ้นอยู่กับครู ถ้าครูมีเทคนิควิธีสอนที่ดี และเหมาะสมกับการสอน นักเรียนก็สามารถอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้ บุคลิกของครูก็สำคัญ ครูต้องเสียงดังฟังชัด สอนชัดเจน สร้างบรรยากาศเป็นกันเอง สนุกสนาน ให้คำชมเชยเมื่อเด็กตอบได้ดี ถูกต้องเหมาะสม และถ้าเด็กคิดต่างควรรับฟังไม่ดูหรือตำหนิเด็กแรงแต่ควรให้เหตุผลที่ชัดเจนถ้าคำตอบนั้นไม่อยู่ในกรอบของคุณธรรมและศีลธรรม”

ประเด็นที่ 4 สื่อหรือบทอ่านที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

จากการสัมภาษณ์ พบว่า ครูผู้สอนได้แสดงความคิดเห็นต่อประเด็นนี้ว่า สื่อหรือบทอ่านที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ควรมีทั้งร้อยแก้วและร้อยกรองเพื่อให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการคิดด้วยสื่อที่หลากหลาย ซึ่งสื่อที่ใช้อาจเป็นข่าว โฆษณา บทความ สารคดี นิทาน เรื่องสั้น บทเพลง กวีนิพนธ์ หรือคำประพันธ์ร้อยกรองประเภทต่าง ๆ เพราะในชีวิตประจำวันนักเรียนต้องพบเจอหรือเสพข้อมูลข่าวสารมากมาย การใช้สื่อบทอ่านที่หลากหลายในการจัดการเรียนรู้เป็นการปูพื้นฐานการอ่านและฝึกทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณอย่างรอบด้านให้กับนักเรียน ดังจะเห็นได้จากผล การสัมภาษณ์ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย โรงเรียนต่าง ๆ ดังนี้

“สื่อหรือบทอ่านที่ใช้ในการสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ควรเป็นที่สนใจของนักเรียนทันสมัยและเป็นเรื่องที่อยู่ในกระแสสังคม ควรมีทั้งบทอ่านที่เป็นร้อยแก้วและร้อยกรองเพื่อให้นักเรียนจะได้ฝึกอ่านได้อย่างหลากหลายและสามารถนำความรู้ไปใช้ได้จริง” (ครูภาษาไทยโรงเรียนพรหมานุสรณ์)

นอกจากนี้ ครูภาษาไทยโรงเรียนวัดจันทราวาส ได้กล่าวถึงสื่อหรือบทอ่านที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณดังนี้ว่า

“บทอ่านที่ใช้สอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณควรมีหลายประเภท เช่น นิทาน ข่าว บทความ สารคดี เรื่องสั้น เป็นต้น เพื่อให้นักเรียนจะได้อ่านงานอย่างหลากหลายเพราะในปัจจุบันนักเรียนต้องพบกับสื่อหลายประเภทอยู่แล้ว ยิ่งอ่านบทอ่านหลายประเภทนักเรียนก็จะได้มีมุมมองหลากหลายมองได้รอบด้านขึ้น”

ในขณะที่ครูภาษาไทยโรงเรียนคงคาราม กล่าวถึงสื่อหรือบทอ่านที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ว่า

“สื่อที่ใช้ควรมีหลากหลายทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง อาจเป็น ข่าว โฆษณา บทความ เรื่องสั้น เพลง กวีนิพนธ์ หรืออื่น ๆ ที่เราพบเห็นอยู่ในชีวิตประจำวันทั้งหลาย ควรนำมาใช้ในการสอนเพื่อจะได้ฝึกให้รับสารได้อย่างถูกต้อง มีวิจารณญาณในการอ่านสื่อต่าง ๆ ”

ประเด็นที่ 5 การวัดและประเมินผลการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

จากการสัมภาษณ์ พบว่า ครูผู้สอนได้แสดงความคิดเห็นต่อประเด็นนี้ว่า ควรใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย เช่น การใช้แบบทดสอบแบบปรนัยแบบอัตนัย การสอบถาม การนำเสนอผลงาน เป็นต้น ดังจะเห็นได้จากผลการสัมภาษณ์ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย โรงเรียนต่าง ๆ ดังนี้

“การวัดและประเมินผลการอ่านอย่างมีวิจารณญาณควรวัดด้วยแบบทดสอบทั้งปรนัยและอัตนัยจะได้รู้ผลการเรียนของนักเรียนชัดเจนขึ้น” (ครูภาษาไทยโรงเรียนพรหมานุสรณ์)

นอกจากนี้ ครูภาษาไทยโรงเรียนคงคาราม ได้กล่าวถึง การวัดและประเมินผลการอ่านอย่างมีวิจารณญาณดังนี้ว่า

“ในการสอบอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ควรมีการวัดผลหลาย ๆ ประเภท เช่น การสังเกตการทำงานเดี่ยวและกลุ่ม การสอบแบบอัตนัยและปรนัย นักเรียนจะได้ฝึกการใช้ความคิดเยอะ ๆ ”

ในขณะที่ ครูภาษาไทยโรงเรียนวัดจันทราวาส กล่าวถึง การวัดและประเมินผลการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ว่า

“การวัดและประเมินผลการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ควรมีความหลากหลายแล้วแต่บริบท อาจใช้แบบทดสอบปรนัย อัตนัย หรือนำเสนอผลงานหน้าชั้น หรืออื่น ๆ ควรใช้แบบหลากหลาย”

3. ผลการสัมภาษณ์นักเรียนเกี่ยวกับสภาพปัญหาในการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณและความต้องการในการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยนักเรียนที่ใช้ในการสัมภาษณ์ คือนักเรียนโรงเรียนเบญจมเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรี ที่เรียนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณมาแล้วซึ่งกำลังเรียนอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 13 ห้อง ห้องละ 3 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 39 คน โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง

ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกนักเรียนเกี่ยวกับสภาพปัญหาในการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน จำแนกตามประเด็น 3 ข้อ โดยผู้เรียนมีความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

ประเด็นที่ 1 ครูผู้สอน/วิธีสอน

จากการสัมภาษณ์ พบว่า ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นต่อประเด็นนี้ว่า ในการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ครูผู้สอนไม่มีวิธีสอนที่น่าสนใจ ไม่มีการกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนก่อนเรียน สอนด้วยการใช้วิธีบรรยายและอธิบาย สอนไม่สนุก ใช้น้ำเสียงราบเรียบไม่น่าสนใจ ทำให้การเรียนน่าเบื่อ อีกทั้งบรรยากาศในการเรียนเคร่งเครียดเกินไป ไม่เป็นกันเอง ทำให้ผู้เรียนไม่กล้าแสดงความคิดเห็น หรือมีโอกาสดแสดงความคิดเห็นน้อย และเมื่อสอนเสร็จครูผู้สอนก็ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดแล้วนำคะแนนมาบอกในคาบเรียนต่อไป ซึ่งถ้าเป็นไปได้นักเรียนต้องการทราบคะแนนในช่วงเวลานั้นเพื่อจะได้แก้ไขข้อบกพร่องได้ถูกต้อง ดังจะเห็นได้จากผลการสัมภาษณ์นักเรียน ดังนี้

“ครูไม่มีวิธีสอนที่น่าสนใจ ครูใช้การพูดอย่างเดียว ไม่มีอะไรเร้าใจ มาถึงก็สอนเนื้อหาเลย บรรยายในห้องดูเครียด เอาจริงเอาจัง นาน ๆ จะมีรอยยิ้มสักที นักเรียนไม่กล้าถามเพราะกลัวเรียนเสร็จก็ทำแบบฝึกหัดต้องทำให้เสร็จทันเวลา ไม่งั้นจะโดนหักคะแนน” (นักเรียนคนที่ 16)

นอกจากนี้ นักเรียนยังแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับครูผู้สอน/วิธีสอนดังว่า

“ครูยื่นอธิบายอยู่หน้าห้อง บางครั้งมีเนื้อหามากเกินไป สอนนาน ๆ เข้าเลยรู้สึกเบื่อ ไม่อยากเรียน ไม่สนุก ครูบางคนก็ดู ทำให้ไม่กล้าถาม” (นักเรียนคนที่ 21)

ในขณะที่ นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับครูผู้สอน/วิธีสอนไว้ว่า

“ครูไม่มีสื่อที่กระตุ้นให้อยากเรียน ครูพูดอธิบายไปเรื่อย ๆ ถามให้ตอบบ้าง บางทีก็ไม่มีใครตอบเพราะไม่ได้ตั้งใจฟัง มีการทำใบงานท้ายคาบ จริง ๆ ถ้าเป็นไปได้ก็อยากให้อะไรเรื่อย ๆ แต่รู้ว่าเวลาไม่ทัน แต่ถ้าเรื่อยเลยเราจะรู้ว่าเราผิดตรงไหน จะได้เข้าใจได้ทันทีเลย” (นักเรียนคนที่ 32)

ประเด็นที่ 2 สื่อหรือบทอ่าน

จากการสัมภาษณ์ พบว่า ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นต่อประเด็นนี้ว่า สื่อหรือบทอ่านที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณไม่น่าสนใจ ไม่ทันสมัย และไม่หลากหลาย เนื้อหายาวเกินไป มีคำศัพท์ที่อ่านเข้าใจยากและไม่รู้ความหมายมาก ทำให้ไม่อยากอ่าน อีกทั้งเนื้อหาไม่มีประโยชน์ และเป็นเรื่องไกลตัวสำหรับผู้เรียนจึงไม่สนใจอ่าน ดังจะเห็นได้จากผลการสัมภาษณ์นักเรียน ดังนี้

“บทอ่านที่ครูใช้สอนมีเนื้อหาไม่น่าสนใจ บางเรื่องยาวมาก ยาวอย่างเดียวไม่พออ่านแล้วงงอีกเพราะศัพท์ยาก ส่วนวนเยอะต้องตีความเอง สับสนเลย” (นักเรียนคนที่ 1)

นอกจากนี้ นักเรียนยังแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสื่อหรือบทอ่านดังว่า

“สื่อที่ครูนำมาให้อ่านจะเป็นแบบซ้ำ ๆ เช่น ข่าว บทความ อยากได้นิทานบ้างจะได้มีกำลังใจเรียน เพราะเนื้อหาสนุกดี ไม่เครียด” (นักเรียนคนที่ 5)

ในขณะที่นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสื่อหรือบทอ่าน ไว้ว่า

“สิ่งที่ครูนำมาให้อ่านมีเนื้อหาไม่น่าสนใจ ไม่ทันสมัย อยากอ่านอะไร ๆ ที่ทันสมัย เพราะมันน่ารู้ น่าติดตาม แต่ขอแบบภาษาง่าย ๆ ไม่วกวน อ่านแล้วเข้าใจง่าย” (นักเรียนคนที่ 27)

ประเด็นที่ 3 การวัดผลและประเมินผลการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

จากการสัมภาษณ์ พบว่า ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นต่อประเด็นนี้ว่า ในการวัดผลและประเมินผลการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไม่ต้องการให้ครูผู้สอนใช้แบบทดสอบแบบอัตนัย อย่างเดียว เพราะผู้เรียนมีความคิดเห็นว่า ถ้าเขียนมากเกินไปก็ยิ่งสับสนเพราะใช้ภาษากวไปวนมา และผู้เรียนยังมีความเห็นว่าไม่ควรกำหนดความยาวในการตอบ เพราะตอบเฉพาะใจความสำคัญก็ชัดเจนแล้ว ผู้เรียนขอให้มีการสอบปรนัยบ้างเพื่อจะได้มีแนวทางความคิดที่หลากหลายจากการได้อ่านตัวเลือกที่ให้มา ดังจะเห็นได้จากผลการสัมภาษณ์นักเรียน ดังนี้

“จำนวนข้อสอบที่ใช้มีมากเกินไปไม่เหมาะสมกับเวลา ทำให้ทัน โดยเฉพาะข้อสอบอัตนัย มีการกำหนดความยาวในการตอบซึ่งบางครั้งตอบเพียงสั้น ๆ ก็ชัดเจนแล้ว” (นักเรียนคนที่ 11)

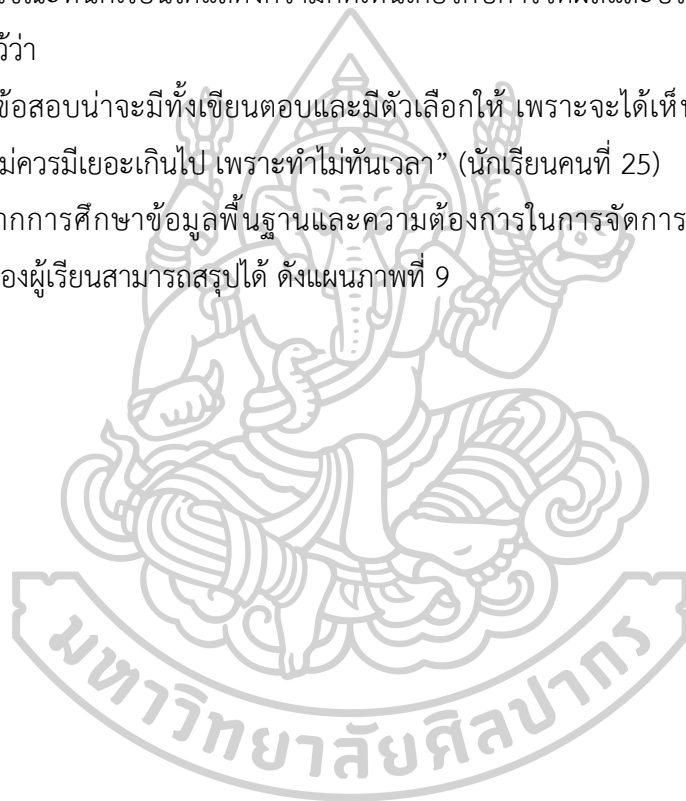
นอกจากนี้ นักเรียนยังได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลการอ่านอย่างมีวิจรรย์ณฐานดังนี้ว่า

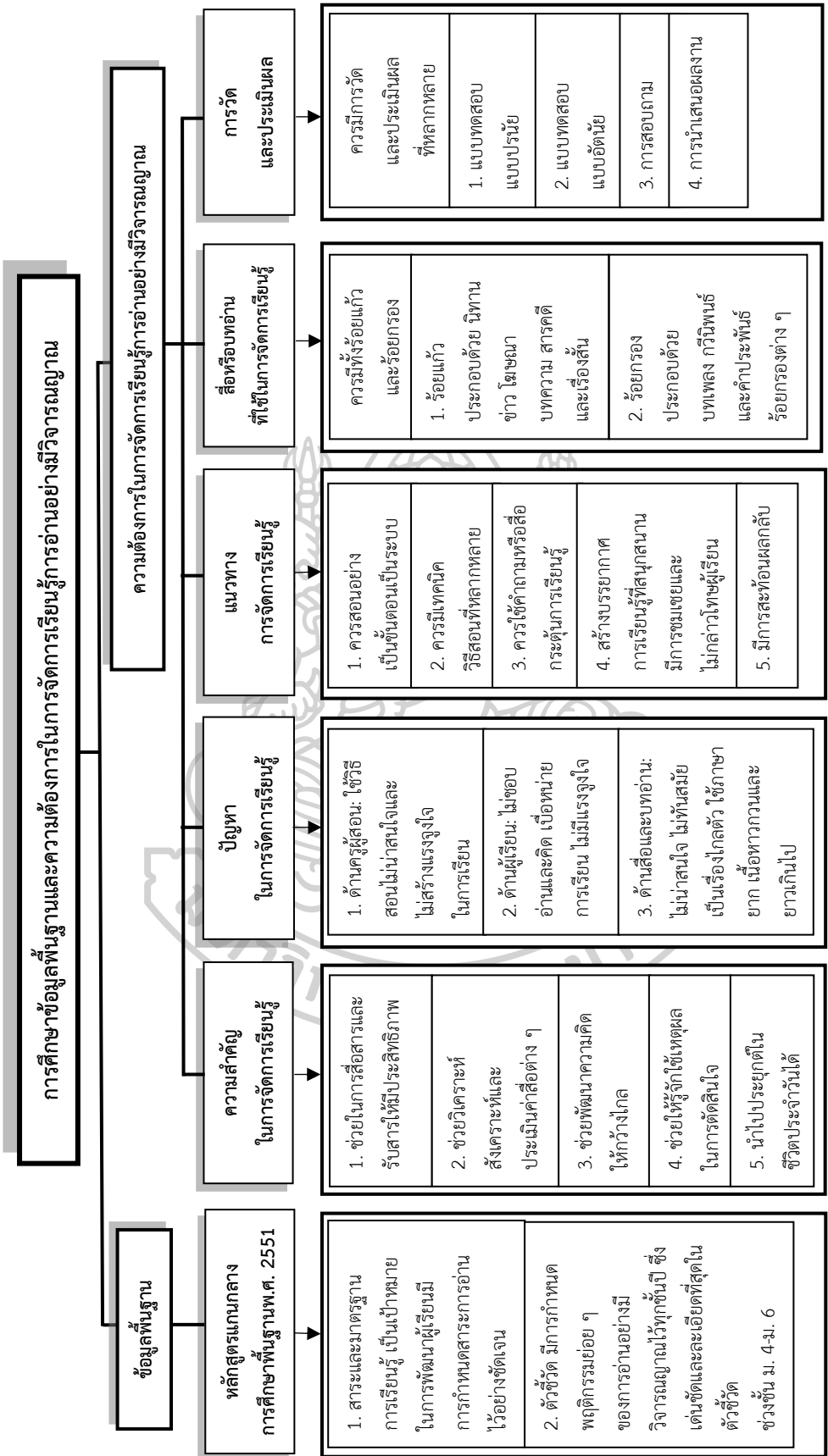
“ข้อสอบที่ครูให้เขียนมีมากเกินไป ยิ่งเขียนมากยิ่งสับสน ใช้ภาษากวน ควรให้เขียนสั้น ๆ ให้ได้ใจความ และควรมีข้อสอบแบบเลือกตอบบ้างจะได้มองเห็นทางเลือกอื่นจากตัวเลือกที่ให้มา” (นักเรียนคนที่ 19)

ในขณะที่นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลการอ่านอย่างมีวิจรรย์ณฐานไว้ว่า

“ข้อสอบน่าจะให้มีทั้งเขียนตอบและมีตัวเลือกให้ เพราะจะได้เห็นความคิดที่หลากหลายของเด็ก และไม่ควรมีเยอะเกินไป เพราะทำให้ไม่ทันเวลา” (นักเรียนคนที่ 25)

จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการในการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจรรย์ณฐานของผู้เรียนสามารถสรุปได้ ดังแผนภาพที่ 9

แผนภาพที่ 9 ข้อมูลพื้นฐานและความต้องการในการจัดการเรียนรู้อ่านอย่างมีวิจารณญาณ

สำหรับประเด็นความต้องการในการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณนั้น ผู้วิจัยได้สอบถามนักเรียนใน 3 ประเด็น ได้แก่ ความต้องการด้านครูผู้สอน/วิธีสอน ด้านความต้องการสื่อหรือบทอ่านและด้านความต้องการด้านการวัดและประเมินผลความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณดังตารางที่ 14

ตารางที่ 14 ความต้องการในการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน

รายการประเมิน	\bar{x}	S.D.	แปล ความหมาย	ลำดับ ที่
1. ความต้องการด้านการจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอน/วิธีสอน				
1.1 ต้องการให้ครูผู้สอนบอกความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณให้ชัดเจน	4.13	0.41	มาก	5
1.2 ต้องการให้ครูผู้สอนบอกขั้นตอนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนลงมือปฏิบัติ	4.61	0.47	มากที่สุด	1
1.3 ต้องการให้ครูผู้สอนสาธิตการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนให้นักเรียนปฏิบัติ	4.28	0.49	มาก	4
1.4 ต้องการให้ครูผู้สอนจัดการเรียนรู้โดยให้นักเรียนปฏิบัติจริงและมีการสะท้อนผลกลับ	4.51	0.50	มากที่สุด	2
1.5 ต้องการให้ครูผู้สอนจัดการเรียนรู้โดยให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่ม	4.01	0.66	มาก	7
1.6 ต้องการให้ครูผู้สอนจัดการเรียนรู้โดยเปิดโอกาสให้อภิปรายร่วมกัน	4.07	0.70	มาก	6
1.7 ต้องการให้ครูผู้สอนนำเกมมาใช้ประกอบการจัดการเรียนรู้	4.44	0.51	มาก	3
รวม	4.29	0.53	มาก	(2)
2. ความต้องการด้านสื่อหรือบทอ่าน				
2.1 ต้องการอ่านสื่อประเภทนิทาน	4.69	0.44	มากที่สุด	1
2.2 ต้องการอ่านสื่อประเภทข่าว	4.32	0.67	มาก	5
2.3 ต้องการอ่านสื่อประเภทโฆษณา	4.18	0.63	มาก	7
2.4 ต้องการอ่านสื่อประเภทบทความ	4.54	0.55	มากที่สุด	3

ตารางที่ 14 ความต้องการในการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน (ต่อ)

รายการประเมิน	\bar{x}	S.D.	แปล ความหมาย	ลำดับ ที่
2.5 ต้องการอ่านสื่อประเภทสารคดี	4.20	0.64	มาก	6
2.6 ต้องการอ่านสื่อประเภทเรื่องสั้น	4.52	0.50	มากที่สุด	4
2.7 ต้องการอ่านสื่อประเภทบทเพลง	4.61	0.48	มากที่สุด	2
2.8 ต้องการอ่านสื่อประเภทคำประพันธ์ทั่วไป	4.13	0.39	มาก	8
รวม	4.40	0.54	มาก	(1)
3. ความต้องการด้านการวัดและประเมินผลความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ				
3.1 ต้องการให้มีการวัดและประเมินผลก่อนเรียนและหลังเรียนในทุกหน่วยการเรียนรู้	3.85	0.70	มาก	3
3.2 ต้องการให้มีการวัดและประเมินผลโดยใช้แบบทดสอบปรนัยเพียงอย่างเดียว	4.18	0.57	มาก	2
3.3 ต้องการให้มีการวัดและประเมินผลโดยใช้แบบทดสอบอัตนัยเพียงอย่างเดียว	3.68	0.57	มาก	4
3.4 ต้องการให้มีการวัดและประเมินผลโดยใช้แบบทดสอบปรนัยและอัตนัย	4.21	0.58	มาก	1
รวม	3.98	0.61	มาก	(3)
รวมทุกด้าน	4.22	0.56	มาก	

จากตารางที่ 14 พบว่า ความต้องการในการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ประเด็นด้านผู้สอน/วิธีสอน นักเรียนต้องการให้ครูผู้สอนบอกขั้นตอนการอ่าน อย่างมีวิจารณญาณก่อนลงมือปฏิบัติ ($\bar{x} = 4.61$, S.D. = 0.47) และต้องการให้ครูผู้สอนจัดการเรียนรู้โดยให้นักเรียนปฏิบัติจริงและมีการสะท้อนผลกลับ ($\bar{x} = 4.51$, S.D. = 0.50) อยู่ในระดับมากที่สุดตามลำดับ ส่วนประเด็นด้านสื่อหรือบทอ่าน นักเรียนต้องการสื่อหรือบทอ่านประเภทนิทาน ($\bar{x} = 4.69$, S.D. = 0.44) บทเพลง ($\bar{x} = 4.61$, S.D. = 0.48) บทความ ($\bar{x} = 4.54$, S.D. = 0.55) และเรื่องสั้น ($\bar{x} = 4.52$, S.D. = 0.50) อยู่ในระดับมากที่สุด ตามลำดับ และประเด็นด้านการวัดและประเมินผล นักเรียนมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุดทุกข้อ ซึ่งข้อที่นักเรียนต้องการมากที่สุดคือ ต้องการให้มีการวัดและประเมินผลโดยใช้แบบทดสอบปรนัยและอัตนัย

ตอนที่ 2 ผลการออกแบบและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อส่งเสริม ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ในขั้นตอนการออกแบบและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้และพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล รวมทั้งตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ผลของการออกแบบและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้าง ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ในการออกแบบและพัฒนาในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้มาจากการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานในขั้นตอนที่ 1 มาใช้ในการออกแบบและพัฒนา มีผลดังนี้

1.1 การออกแบบและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จากการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ ได้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยใช้ชื่อเรียกว่า “MECCA Model” มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 3) กระบวนการจัดการเรียนรู้ 4) การวัดและประเมินผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ และ 5) ปัจจัยสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งแต่ละองค์ประกอบมีรายละเอียด ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เป็นพื้นฐานความเชื่อในการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ซึ่งผู้วิจัยมีความเชื่อว่า การจัดการเรียนรู้แบบ MECCA จะทำให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสูงขึ้น ซึ่งผู้วิจัยได้นำแนวคิดและการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดทฤษฎีปัญญา (Cognitive) มากำหนดเป็นหลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ซึ่งได้หลักการ 2 ประการดังนี้

1. การเรียนรู้เกิดจากการเชื่อมโยงความรู้หรือข้อมูลใหม่ให้เข้ากับโครงสร้างความรู้เดิม การจัดสิ่งเร้าหรือสื่อการเรียนรู้ให้เหมาะสมตรงกับความสนใจของผู้เรียนเป็นแรงจูงใจสำคัญที่นำไปสู่การเรียนรู้

2. ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง จากการได้ลงมือปฏิบัติและการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม การแสดงความคิดเห็นอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ช่วยให้ผู้เรียนค้นพบความรู้ด้วยตนเอง

องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

วัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เป็นเป้าหมายในการพัฒนาให้ผู้เรียนให้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามหลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ซึ่งวัตถุประสงค์ในครั้งนี้ คือ เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนรู้

กระบวนการจัดการเรียนรู้เป็นข้อมูลเกี่ยวกับเทคนิค วิธีสอนต่าง ๆ ที่ทำให้การจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งมีการกำหนดขั้นตอนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ โดยวิเคราะห์ข้อมูลมาจากหลักการและวัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอน 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 สร้างความสนใจ (Motivation) มีจุดประสงค์เพื่อกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนให้เกิดความต้องการที่จะเรียนรู้ในเนื้อหาที่เกี่ยวข้องต่อไป โดยมีแนวทางในการปฏิบัติคือ ครูผู้สอนสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีความตื่นตัว กระตือรือร้นและสนใจที่จะเรียนรู้ โดยใช้คำถามกระตุ้นความคิด ภาพ สัญลักษณ์ เกม สื่อ ICT หรือสื่ออื่น ๆ ที่กระตุ้นความสนใจใคร่รู้ของผู้เรียน

ขั้นที่ 2 สำรวจและศึกษาบทอ่าน (Exploration) มีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนสำรวจและศึกษาบทอ่านโดยเชื่อมโยงความรู้ใหม่เข้ากับโครงสร้างความรู้เดิมจนเกิดความเข้าใจ โดยมีแนวทางในการปฏิบัติคือ ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อตรวจสอบความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนในด้านเนื้อหา และองค์ประกอบต่าง ๆ ในบทอ่าน โดยการตั้งคำถามและตอบคำถาม ผู้เรียนสามารถเล่าเรื่องย่อ ลำดับเหตุการณ์ และสร้างแผนภาพความคิดสรุปเรื่องได้ด้วยการใช้กิจกรรมที่หลากหลาย

ขั้นที่ 3 วิเคราะห์บทอ่าน (Critical thinking) มีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนวิเคราะห์ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับบทอ่าน โดยมีแนวทางในการปฏิบัติคือ ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเองและใช้กระบวนการกลุ่มในการอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน มีการแสดงความคิดเห็นในมุมมองของตนเอง มีการโต้แย้งกันเพื่อหาข้อสรุปที่ถูกต้องเหมาะสม และนำไปสู่การเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

ขั้นที่ 4 สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Construction of knowledge) มีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนนำความรู้หรือข้อมูลที่ได้มาสรุปเป็นความรู้ใหม่ด้วยตนเอง โดยมีแนวทางในการปฏิบัติคือ ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนตั้งคำถามและตอบคำถามในการวิพากษ์วิจารณ์ผลงานของแต่ละกลุ่มที่นำเสนอหน้าชั้นเรียน โดยครูผู้สอนทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษา คอยกระตุ้นและชี้แนะแนวทางเพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ จากนั้นให้ผู้เรียนแต่ละคนประเมินบทอ่านตามความคิดและความเข้าใจของตนเองใหม่อีกครั้งโดยอาจนำเสนอเป็นแผนภาพความคิด ความเรียง เรียงความ บทความ คลิปวิดีโอ หรือสื่ออื่น ๆ ตามความถนัดและความสนใจ

ขั้นที่ 5 ประยุกต์ใช้ (Application) มีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนนำความรู้หรือข้อมูลที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งคุ้นเคยและไม่คุ้นเคยได้ และเพื่อประเมินความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียน โดยมีแนวทางในการปฏิบัติคือ ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยให้ผู้เรียนทำงานเป็นรายบุคคล อาจใช้แบบฝึกหัด ใบงาน หรือแบบทดสอบเพื่อประเมินความสามารถของผู้เรียนว่าสามารถนำความรู้ มุมมองหรือแนวคิดต่าง ๆ มาปรับใช้ในสถานการณ์อื่น ๆ ได้อย่างเหมาะสมถูกต้องเพียงใด

องค์ประกอบที่ 4 การวัดและประเมินผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้เป็นขั้นตอนที่สะท้อนให้เห็นผลที่เกิดจากการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ เป็นการแสดงให้เห็นว่าการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ทำให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามหลักการและวัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ซึ่งการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ควรมีความหลากหลาย ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการวัดและประเมินผลไว้ ดังนี้

1. วัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณจากแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
2. วัดความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้จากแบบสอบถามความคิดเห็นและแบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้

องค์ประกอบที่ 5 ปัจจัยสนับสนุนการจัดการเรียนรู้

ปัจจัยสนับสนุนการจัดการเรียนรู้เป็นการกำหนดบทบาทหน้าที่ของครูผู้สอนและผู้เรียนหรือเป็นการแสดงเจตนาที่เป็นองค์ประกอบในการช่วยส่งเสริมให้สามารถนำกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลยิ่งขึ้น ประกอบด้วยระบบต่าง ๆ ดังนี้

1. ระบบสังคม การเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ผู้เรียนต้องเป็นผู้รับผิดชอบการเรียนรู้ด้วยตนเอง นอกจากนี้ผู้เรียนต้องมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันและมีความกระตือรือร้นในการแสดงความคิดเห็น
2. หลักการตอบสนอง การนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้ครูผู้สอนต้องเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการสอนตามขั้นตอนและกระตุ้นให้ผู้เรียนใช้ความคิดในระดับสูง
3. ระบบสนับสนุน การจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ครูผู้สอนต้องจัดบรรยากาศการเรียนรู้ในเชิงบวกและให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ นอกจากนี้ควรจัดหาบทอ่านที่มีความน่าสนใจและมีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน

จากองค์ประกอบข้างต้น แสดงเป็นแผนภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้ตั้งแผนภาพที่ 10

แผนภาพที่ 10 รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

1.2 ผลการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่านตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) ผู้เชี่ยวชาญให้ข้อเสนอแนะว่า ควรเขียนหลักการให้ครอบคลุมและชัดเจน ใช้ภาษาให้กระชับและรัดกุมเพื่อให้สื่อความหมายได้ตรงกัน และในส่วนของวัตถุประสงค์ ผู้เชี่ยวชาญให้ตัดตัวชี้บ่งพฤติกรรมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณออกให้คงเหลือแต่ข้อความว่า เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในส่วนของกระบวนการจัดการเรียนรู้ ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะให้รวมขั้นประเมินผลและขั้นประยุกต์ใช้ให้อยู่รวมในขั้นเดียวกัน โดยใช้ว่า ขั้นประยุกต์ใช้ซึ่งเป็นขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการจัดการเรียนรู้ จากนั้นผู้วิจัยจึงนำข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไข แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบอีกครั้งเพื่อรองรับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แบบประเมินความเหมาะสมแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับของ Likert (Likert Five Rating Scales) แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ซึ่งต้องมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป ผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ค่าเฉลี่ยโดยรวม เท่ากับ 4.75 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.34. ดังตารางที่ 15

ตารางที่ 15 ผลการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

รายการประเมิน	\bar{x}	S.D.	แปล ความหมาย
1. หลักการ			
หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ แบบ MECCA มีความสอดคล้องกับทฤษฎีและแนวคิดพื้นฐาน	4.4	0.55	มาก
2. วัตถุประสงค์			
2.1 วัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ แบบ MECCA มีความสอดคล้องกับหลักการ	4.6	0.55	มากที่สุด
2.2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ แบบ MECCA มีความสอดคล้องกับกระบวนการจัดการเรียนรู้	4.8	0.45	มากที่สุด
3. กระบวนการจัดการเรียนรู้			
3.1 กระบวนการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องกับทฤษฎี และแนวคิดพื้นฐาน	4.4	0.55	มาก

ตารางที่ 15 ผลการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ (ต่อ)

รายการประเมิน	\bar{x}	S.D.	แปล ความหมาย
3.2 กระบวนการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์	5	0	มากที่สุด
3.3 กระบวนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมในการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน	4.8	0.45	มากที่สุด
3.4 ชั้นสร้างความสนใจมีความเหมาะสมช่วยสร้างความสนใจของผู้เรียนในการจัดการเรียนรู้	5	0	มากที่สุด
3.5 ชั้นสำรวจและศึกษาบทอ่านมีความเหมาะสม ช่วยให้ผู้เรียนเชื่อมโยงความรู้เดิมเข้ากับความรู้ใหม่ทำให้เข้าใจเนื้อหายิ่งขึ้น	4.6	0.55	มากที่สุด
3.6 ชั้นวิเคราะห์บทอ่านมีความเหมาะสมช่วยให้ผู้เรียนวิเคราะห์องค์ประกอบต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กันได้	5	0	มากที่สุด
3.7 ชั้นสร้างความรู้ด้วยตนเองมีความเหมาะสมช่วยให้ผู้เรียนเห็นมุมมองที่หลากหลายและสรุปองค์ความรู้เป็นของตนเองได้	4.8	0.45	มากที่สุด
3.8 ชั้นประยุกต์ใช้มีความเหมาะสมช่วยให้ประเมินความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียนได้	5	0	มากที่สุด
4. การวัดและประเมินผล			
4.1 การวัดและประเมินผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA มีความสอดคล้องกับทฤษฎีและแนวคิดพื้นฐาน	4.6	0.55	มากที่สุด
4.2 การวัดและประเมินผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์	5	0	มากที่สุด
5. ปัจจัยสนับสนุนการจัดการเรียนรู้			
ปัจจัยสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ มีความสอดคล้องกับหลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการจัดการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล	4.8	0.45	มากที่สุด
รวม	4.77	0.33	มากที่สุด

จากตารางที่ 15 สรุปได้ว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีความสอดคล้องของรูปแบบโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.77$, S.D. = 0.33) สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้

เงื่อนไขการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้

ในการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ MECCA Model ไปใช้มีเงื่อนไข ดังนี้

1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้นี้เป็นรูปแบบจำลองที่ใช้เป็นส่วนหนึ่งในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ดังนั้นเมื่อนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายอื่น ครูผู้สอนควรทำความเข้าใจรูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้เข้าใจ ถ่องแท้และจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้พร้อมก่อนนำไปใช้เพื่อให้การจัดการเรียนรู้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด

2. สื่อบทอ่านที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ในครั้งนี้เป็นส่วนประกอบหนึ่งของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA ซึ่งเป็นบทอ่านที่มีเนื้อหาและแนวคิดอยู่ในสภาวะการณ์ปัจจุบัน หรือเป็นเหตุการณ์ต่อเนื่องและเป็นเรื่องที่น่าสนใจ ดึงดูด การนำสื่อบทอ่านไปใช้ควรเลือกเนื้อหาที่มีความสอดคล้องกับสภาพสังคมในปัจจุบัน เป็นที่สนใจของผู้เรียนและเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน

หลังจากผู้เชี่ยวชาญได้ตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แล้ว ผู้วิจัยได้นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/6 ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 41 คน

ผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ครั้งที่ 1 จากการสังเกตพฤติกรรมกรรมการทำกิจกรรมของผู้เรียนในการจัดการเรียนรู้ทั้ง 5 ขั้นตอน พบว่า ผู้เรียนยังเข้าไม่ถึงลักษณะการเรียนรู้ในขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์บทอ่าน (Critical thinking) ที่ให้ผู้เรียนทำงานเป็นกลุ่มและมีการอภิปรายแสดงความคิดเห็นร่วมกัน ซึ่งทุกคนต้องแสดงความคิดเห็นของตนออกมาแต่จากการสังเกตการทำงานกลุ่ม มีหลายกลุ่มที่ผู้เรียนไม่แสดงความคิดเห็น ได้แต่นั่งฟังคำตอบของเพื่อนอย่างเดียว เมื่อเรียกมาสอบถาม ผู้เรียนหลายคนตอบว่า ไม่กล้าแสดงความคิดเห็นกลัวเพื่อนไม่เห็นด้วย เพราะเป็นคนเรียนไม่เก่ง เพื่อนไม่เชื่อถือ แสดงความคิดเห็นไปเพื่อนก็ไม่ยอมรับ เมื่อใกล้หมดคาบเรียน ผู้วิจัยได้ให้แต่ละกลุ่มสะท้อนปัญหาที่เกิดขึ้นในการทำงานกลุ่มครั้งนี้ ซึ่งปัญหาที่ได้ตรงกันคือ ผู้เรียนบางคนไม่ยอมแสดงความคิดเห็น นั่งเงียบ คอยรับฟังอย่างเดียว พักหน้า ยิ้มและพูดบ้างเล็กน้อย ผู้วิจัยจึงให้ผู้เรียนช่วยกันบอกสาเหตุของปัญหานั้นพร้อมทั้งช่วยกันหาแนวทางในการแก้ปัญหา ซึ่งแนวทางแก้ปัญหา

ที่ได้คือ เมื่อมีการแสดงความคิดเห็นในกลุ่มให้ทุกคนเขียนแสดงความคิดเห็นลงในกระดาษโดยไม่ต้องลงชื่อแล้วส่งให้ประธานกลุ่มอ่านให้สมาชิกฟังเพื่อหาคำตอบที่คิดว่าเหมาะสมที่สุด จากนั้นครูผู้สอนได้ชี้แจงทำความเข้าใจให้ผู้เรียนฟังว่า คนที่เรียนได้คะแนนน้อย ได้เกรดน้อย ไม่ใช่ว่าไม่เก่ง แต่อาจมีหลายปัจจัย เช่น ไม่ถนัด ไม่ชอบเรียนวิชานี้ หรืออะไรอีกหลายสาเหตุ แต่ให้จำไว้ว่า ทุกคนมีความเก่งในแบบของตนเอง บางคนเล่นกีฬาเก่ง บางคนเก่งดนตรี บางคนเก่งงานช่าง บางคนพูดเก่ง บางคนเขียนเก่ง ทุกคนเป็นคนเก่ง เก่งคนละอย่าง การแสดงความคิดเห็นของคนเก่งหลากหลายแบบนี้จะนำมามองใหม่ ๆ มาให้เรา ให้ลองเปิดใจรับแล้วจะรู้ว่ามันเป็นเรื่องจริงซึ่งจากการสังเกตผู้เรียนมีสีหน้าและแววตาเห็นด้วย

ผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ครั้งที่ 2 จากการสังเกตพฤติกรรมกรรมการทำกิจกรรมในแต่ละขั้นตอนของผู้เรียน พบว่า ในขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์บทอ่าน (Critical thinking) ผู้เรียนมีการทำกิจกรรมกลุ่มที่ดีขึ้น ทุกคนได้แสดงความคิดเห็นโดยเขียนความคิดเห็นลงในกระดาษแล้วส่งให้ประธานกลุ่มอ่านให้สมาชิกฟังเพื่อหาข้อสรุป มีการยอมรับความคิดเห็นของเพื่อนมากขึ้น และเมื่อเข้าสู่ขั้นตอนที่ 4 การสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Construction of knowledge) โดยให้ผู้เรียนนำเสนอผลงานหน้าชั้น จากการสังเกตพบว่า ผู้เรียนมีความมั่นใจในคำตอบของกลุ่มตนเองมากขึ้น แต่บางกลุ่มยังแสดงความคิดเห็นไม่รอบด้าน ไม่หลากหลาย คำตอบยังไม่กว้าง ไม่ลึกพอและซ้ำกับคำตอบของกลุ่มอื่น ผู้วิจัยจึงให้กลุ่มที่เหลือเลือกนำเสนอคำตอบที่ไม่ซ้ำกับกลุ่มเพื่อน เพื่อให้ผู้เรียนได้พยายามมองหามุมมองที่หลากหลายขึ้น

ผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ครั้งที่ 3 จากการสังเกตพฤติกรรมกรรมการทำกิจกรรมในแต่ละขั้นตอนของผู้เรียนพบว่า ในขั้นตอนที่ 4 ผู้เรียนมีมุมมองในการวิเคราะห์กว้างและลึกขึ้น อีกทั้งยังแสดงความคิดเห็นได้หลากหลายมากขึ้น ส่งผลให้บรรยากาศในการเรียนสนุกสนานมากขึ้น

1.3 ผลการตรวจสอบคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเหมาะสมโดยใช้แบบประเมินความเหมาะสมแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับของ Likert (Likert Five Rating Scales) แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ซึ่งต้องมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.81 แสดงว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้ ดังตารางที่ 16

ตารางที่ 16 ผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้

รายการประเมิน	\bar{x}	S.D.	แปล ความหมาย
1. องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้			
1.1 องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมครบถ้วน	5	0	มากที่สุด
1.2 องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้มีลำดับขั้นตอนอย่างเหมาะสม	4.8	0.45	มากที่สุด
2. จุดประสงค์การเรียนรู้			
2.1 จุดประสงค์การเรียนรู้มีความถูกต้องชัดเจนตามหลักการ	4.8	0.45	มากที่สุด
2.2 จุดประสงค์การเรียนรู้สามารถวัดและประเมินได้จริง	4.8	0.45	มากที่สุด
3. เนื้อหาสาระ			
3.1 เนื้อหาสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.8	0.45	มากที่สุด
3.2 เนื้อหามีการจัดลำดับอย่างเหมาะสม	4.6	0.55	มากที่สุด
3.3 เนื้อหามีความหลากหลายและสอดคล้องกับประสบการณ์ของผู้เรียน	4.8	0.45	มากที่สุด
4. กิจกรรมการเรียนรู้			
4.1 กิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.8	0.45	มากที่สุด
4.2 กิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ	4.8	0.45	มากที่สุด
4.3 กิจกรรมการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.8	0.45	มากที่สุด
4.4 กิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับระยะเวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้	4.6	0.55	มากที่สุด
5. สื่อการเรียนรู้			
5.1 สื่อการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.8	0.45	มากที่สุด
5.2 สื่อการเรียนรู้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ	5	0	มากที่สุด
5.3 สื่อการเรียนรู้สอดคล้องกับกิจกรรมเรียนรู้	4.8	0.45	มากที่สุด
5.4 สื่อการเรียนรู้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	4.6	0.55	มากที่สุด

ตารางที่ 16 ผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ (ต่อ)

รายการประเมิน	\bar{x}	S.D.	แปล ความหมาย
6. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้			
6.1 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	5	0	มากที่สุด
6.2 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	5	0	มากที่สุด
6.3 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้มีแนวทางการปฏิบัติอย่างชัดเจน	4.8	0.45	มากที่สุด
รวม	4.81	0.36	มากที่สุด

จากตารางที่ 16 สรุปได้ว่า ผลการตรวจคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.81$, S.D. = 0.36) สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นในประเด็นต่อไปนี้

1. ปรับจุดประสงค์การเรียนรู้ในแต่ละแผนให้บ่งบอกพฤติกรรมเป้าหมายให้ชัดเจนขึ้น เช่น นักเรียนวิเคราะห์บทอ่านได้ ปรับเป็น นักเรียนวิเคราะห์ ประเมินค่าและเสนอแนวคิดใหม่ ๆ จากการอ่านบทความได้ เป็นต้น

2. ปรับสำนวนภาษาในส่วนของกิจกรรมการเรียนรู้ในแผนการจัดการเรียนรู้หน่วยที่ 3, 4 และ 7 ให้กระชับและชัดเจนมากขึ้นและระบุกิจกรรมในแผนการจัดการเรียนรู้หน่วยที่ 3 ให้ชัดเจนว่าให้ผู้เรียนทำอะไร อย่างไร ให้นำข้อความในบทความประเภทต่าง ๆ ที่ให้นักเรียนเล่นเกมมาเขียนลงในแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยและในแผนการจัดการเรียนรู้หน่วยที่ 4 ให้นำข้อความของสารคดีแต่ละประเภทมาเขียนลงในแผนให้ชัดเจน

ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/6 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 41 คน เพื่อตรวจสอบความเป็นไปได้ในการนำไปใช้จริงผลการทดลองครั้งที่ 1 จากการสังเกตพฤติกรรมในการทำกิจกรรมของนักเรียน พบว่า นักเรียนใช้เวลาในการทำกิจกรรมแต่ละขั้นต่อนานเกินไป โดยเฉพาะขั้นการสำรวจและศึกษาบทอ่าน นักเรียนใช้เวลาในการอ่านบทอ่านนานเกินไป ในลักษณะอ่านไปเรื่อย ๆ ไม่ใส่ใจเท่าที่ควร ผู้วิจัยจึงใช้คำถามกระตุ้นให้นักเรียนตอบคำถามให้ทันในเวลาที่กำหนด จากนั้นมีการกำหนดเวลาในการอ่านให้เหมาะสมกับบทอ่าน และในขั้นการวิเคราะห์บทอ่าน

ผู้เรียนมีการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันนาน บางกลุ่มไม่สามารถหาข้อสรุปที่เหมาะสมได้ และเมื่อนำผลงานออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน จึงมีลักษณะเย็นเยื่อ ไม่กระซิบ เกินเวลาไปมากส่งผลให้ชั้นการประยุกต์ใช้นักเรียนทำงานไม่ทันเวลา ผู้วิจัยจึงมอบหมายให้นักเรียนนำกลับไปทำการบ้าน เมื่อได้ข้อมูลจากการทดลองใช้แผนการจัดการเรียนรู้ครั้งที่ 1 แล้ว ผู้วิจัยนำแผนการจัดการเรียนรู้มาปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมและนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปทดลองใช้ครั้งที่ 2 จากการสังเกตพฤติกรรมการทำกิจกรรมของนักเรียน พบว่า ผู้เรียนเรียนสามารถอ่านบทอ่านได้เร็วขึ้นด้วยการกระตุ้นของครู สามารถทำกิจกรรมในชั้นต่าง ๆ ได้รวดเร็วขึ้นเมื่อครูกำหนดเวลาในแต่ละชั้น และนักเรียนให้ข้อมูลว่า ในใบงานมีข้อความมากเกินไป ทำให้ทำงานไม่ทันเวลา ผู้วิจัยจึงตัดข้อความในใบงานข้อที่มีลักษณะคำตอบคล้ายกันออกไป จากนั้นนำแผนการจัดการเรียนรู้มาทดลองใช้ครั้งที่ 3 ผลปรากฏว่า นักเรียนทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้ถูกต้องทันเวลา

ตอนที่ 3 ผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

หลังจากที่ผู้วิจัยได้ออกแบบและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามขั้นตอนที่ 2 เสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/11 โรงเรียนเบญจมเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 38 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบง่าย (simple random sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่มด้วยวิธีการจับสลาก ใช้เวลาดำเนินการทดลองทั้งสิ้น 8 สัปดาห์ โดยจัดการเรียนรู้สัปดาห์ละ 1 ครั้ง ครั้งละ 2 คาบ คาบละ 50 นาที เริ่มเรียนตั้งแต่ เดือนพฤศจิกายน – เดือนมกราคม 2562

ผลการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/11 โรงเรียนเบญจมเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พบว่า คะแนนความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ดังตารางที่ 17

ตารางที่ 17 คะแนนความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนก่อนและหลังการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้

จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	คะแนนก่อนเรียน		คะแนนหลังเรียน	
		\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.
38	60	30.08	3.13	49.29	3.64

จากตารางที่ 17 สรุปว่า นักเรียนมีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ หลังเรียน ($\bar{x} = 49.29$, S.D. = 3.64) ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{x} = 30.08$, S.D. = 3.13)

ตารางข้างต้นแสดงถึงความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ซึ่งเป็นคะแนนที่วัดได้จากแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่ประกอบด้วย งานเขียนประเภทร้อยแก้วและร้อยกรอง ซึ่งเมื่อจำแนกคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนตามประเภทงานเขียน ดังตารางที่ 18

ตารางที่ 18 คะแนนความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนก่อนและหลังการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้จำแนกตามประเภทของงานเขียน

ประเภทงานเขียน	คะแนนเต็ม	คะแนนก่อนเรียน		คะแนนหลังเรียน	
		\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.
ร้อยแก้ว	40	20.87	2.23	34.42	2.75
ร้อยกรอง	20	9.21	1.34	14.87	1.19

จากตารางที่ 18 สรุปได้ว่า นักเรียนมีคะแนนความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณงานเขียนประเภทร้อยแก้วและร้อยกรองหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ตอนที่ 4 ผลการประเมินประสิทธิภาพรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้าง ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

การประเมินประสิทธิภาพรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายนั้น ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้จากการดำเนินงานในขั้นตอนที่ 3 มาใช้เป็นข้อมูลในการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ จากผลการประเมินการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ พบว่า ส่งผลให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและมีความคิดเห็นในการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

1. ผลการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ดังตารางที่ 19

ตารางที่ 19 ผลการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน
ก่อนเรียนและหลังเรียน

การทดสอบ	จำนวน	คะแนนเต็ม	\bar{x}	S.D.	t	sig
ก่อนเรียน	38	60	30.08	3.13	-51.15*	.000
หลังเรียน	38	60	49.29	3.64		

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 19 สรุปได้ว่า นักเรียนมีคะแนนความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียน ($\bar{x} = 49.29$, S.D. = 3.64) สูงวกาก่อนเรียน ($\bar{x} = 30.08$, S.D. = 3.13) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณงานเขียนประเภทร้อยแก้วของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ดังตารางที่ 20

ตารางที่ 20 ผลการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณงานเขียนประเภทร้อยแก้วของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน

การทดสอบ	จำนวน	คะแนนเต็ม	\bar{x}	S.D.	t	sig
ก่อนเรียน	38	40	20.87	2.23	-40.77*	.000
หลังเรียน	38	40	34.42	2.75		

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 20 สรุปได้ว่า นักเรียนมีคะแนนความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณงานเขียนประเภทร้อยแก้วหลังเรียน ($\bar{x} = 34.42$, S.D. = 2.75) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{x} = 20.87$, S.D. = 2.23) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณงานเขียนประเภทร้อยกรองของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ดังตารางที่ 21

ตารางที่ 21 ผลการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณงานเขียนประเภทร้อยกรองของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน

การทดสอบ	จำนวน	คะแนนเต็ม	\bar{x}	S.D.	t	sig
ก่อนเรียน	38	20	9.21	1.34	-28.21*	.000
หลังเรียน	38	20	14.87	1.19		

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 21 สรุปได้ว่า นักเรียนมีคะแนนความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณงานเขียนประเภทร้อยกรองหลังเรียน ($\bar{x} = 14.87$, S.D. = 1.19) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{x} = 9.21$, S.D. = 1.34) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

หลังจากที่ผู้วิจัยได้ทดลองสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ครบทั้ง 8 แผนตามที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยได้สอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากการสอบถามมาหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังตารางที่ 22

ตารางที่ 22 ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้

รายการประเมิน	\bar{x}	S.D.	แปลความหมาย	ลำดับที่
1. ด้านเนื้อหาสาระ				
1.1 เนื้อหาสาระมีความน่าสนใจ เหมาะสมกับวัยของนักเรียน	4.45	0.72	มาก	3
1.2 เนื้อหาสาระมีความชัดเจนเข้าใจง่าย	4.42	0.64	มาก	4
1.3 เนื้อหาสาระมีความหลากหลาย	4.55	0.55	มากที่สุด	2
1.4 เนื้อหาสาระช่วยกระตุ้นความสนใจของนักเรียน	4.37	0.59	มาก	5
1.5 เนื้อหาสาระมีประโยชน์ในการดำเนินชีวิต	4.61	0.50	มากที่สุด	1
รวมด้านเนื้อหาสาระ	4.48	0.60	มาก	(3)
2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้				
2.1 กิจกรรมการเรียนรู้มีขั้นตอนการเรียนรู้ที่ชัดเจน	4.45	0.50	มาก	6
2.2 กิจกรรมการเรียนรู้ช่วยกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้	4.50	0.69	มากที่สุด	4
2.3 กิจกรรมการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหามากขึ้น	4.53	0.56	มากที่สุด	3
2.4 กิจกรรมการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนเข้าใจขั้นตอนในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	4.42	0.76	มาก	7
2.5 กิจกรรมการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนกล้าแสดงความคิดเห็น	4.47	0.60	มาก	5

ตารางที่ 22 ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ (ต่อ)

รายการประเมิน	\bar{x}	S.D.	แปล ความหมาย	ลำดับ ที่
2.6 กิจกรรมการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนเรียนรู้การทำงาน ร่วมกับผู้อื่น	4.58	0.55	มากที่สุด	2
2.7 กิจกรรมการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนมีมุมมองความคิด ที่หลากหลาย	4.61	0.68	มากที่สุด	1
รวมด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.51	0.62	มาก	(1)
3. ด้านสื่อการเรียนรู้				
3.1 สื่อการเรียนรู้มีความชัดเจน	4.50	0.60	มากที่สุด	2
3.2 สื่อการเรียนรู้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้	4.53	0.56	มากที่สุด	1
3.3 สื่อการเรียนรู้ช่วยกระตุ้นความสนใจของนักเรียน	4.45	0.60	มาก	5
3.4 สื่อการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหามากขึ้น	4.50	0.60	มากที่สุด	2
3.5 สื่อการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนเข้าใจในกระบวนการ อ่านอย่างมีวิจารณญาณเพิ่มขึ้น	4.47	0.56	มาก	4
รวมด้านสื่อการเรียนรู้	4.49	0.58	มาก	(2)
รวม	4.49	0.60	มาก	

จากตารางที่ 22 สรุปได้ว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{x} = 4.49$, S.D. = 0.60) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.51$, S.D. = 0.62) รองลงมาด้านสื่อการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.49$, S.D. = 0.60) และด้านเนื้อหาสาระ ($\bar{x} = 4.48$, S.D. = 0.60) นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากตามลำดับ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ด้านเนื้อหาสาระ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความเห็นว่า เนื้อหาสาระมีประโยชน์ในการดำเนินชีวิตอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.61$, S.D. = 0.50) รองลงมาเนื้อหาสาระมีความหลากหลาย ($\bar{x} = 4.55$, S.D. = 0.55) มีความน่าสนใจเหมาะสมกับวัยของนักเรียน ($\bar{x} = 4.45$, S.D. = 0.72) มีความชัดเจนเข้าใจง่าย ($\bar{x} = 4.42$, S.D. = 0.64) และช่วยกระตุ้นความสนใจของนักเรียน ($\bar{x} = 4.37$, S.D. = 0.59) ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของนักเรียนในแบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้ ที่กล่าวโดยสรุปได้ว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ในครั้งนี้มีเนื้อหาที่น่าสนใจ มีประโยชน์กับนักเรียน

เข้ากับสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ ดังจะเห็นได้จากการเขียนแบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้ (Reflective Journal) ของนักเรียนในประเด็นที่เกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

“รูปแบบการเรียนในครั้งนี้ ช่วยให้อยากอ่านสื่อมากขึ้นเพราะเนื้อหาไม่ยาก ได้วิเคราะห์งานของกลุ่มตัวเอง และได้วิจารณ์งานของกลุ่มเพื่อน เนื้อหาก็ไม่ซ้ำกัน ทำให้ได้ความรู้เพิ่มขึ้น” (นักเรียนคนที่ 3)

นอกจากนี้ นักเรียนยังได้สะท้อนผลการเรียนรู้เกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า

“การเรียนแบบนี้ดี เนื้อหาที่เรียนสนุกดี น่าสนใจ และมีประโยชน์สามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ได้จริง ๆ ” (นักเรียนคนที่ 11)

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความเห็นว่า กิจกรรมการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนมีมุมมองความคิดที่หลากหลายอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.61$, S.D.= 0.68) รองลงมากิจกรรมการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนเรียนรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่น ($\bar{x} = 4.58$, S.D.= 0.55) ช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหามากขึ้น ($\bar{x} = 4.53$, S.D. = 0.56) ช่วยกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.50$, S.D.= 0.69) ช่วยให้นักเรียนกล้าแสดงความคิดเห็น ($\bar{x} = 4.47$, S.D.= 0.60) มีขั้นตอนการเรียนรู้ที่ชัดเจน ($\bar{x} = 4.45$, S.D.= 0.50) และช่วยให้นักเรียนเข้าใจขั้นตอนในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ($\bar{x} = 4.42$, S.D.= 0.76) ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของนักเรียนในแบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้ที่กล่าวโดยสรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในครั้งนี้ช่วยให้นักเรียนมีมุมมองในการคิดที่หลากหลาย รู้จักใช้เหตุผล และยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นมากขึ้น และมีความสนุกสนานในการเรียน ดังจะเห็นได้จากการเขียนแบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้ (Reflective Journal) ของนักเรียนในประเด็นที่เกี่ยวกับบรรยากาศในการเรียนรู้ ดังนี้

“บรรยากาศในการเรียนเป็นกันเอง สนุกสนาน มีการเถียงกันด้วยเหตุผล ใครมีเหตุผลดีกว่าจะเป็นผู้ชนะทุกคนยอมรับ ใครมีเหตุผลน้อยกว่าก็แพ้ไป สนุกสนานเฮฮาดี” (นักเรียนคนที่ 18)

นอกจากนี้ นักเรียนยังได้สะท้อนผลการเรียนรู้เกี่ยวกับบรรยากาศในการเรียนรู้ไว้ว่า

“บรรยากาศไม่เครียด เรียนสบาย ๆ ทำงานเป็นกลุ่ม ทุกคนต้องแสดงความคิดเห็น ต้องรู้จักให้เหตุผล ทำให้เราได้รับความรู้ที่หลากหลายและช่วยให้เข้าใจเนื้อหามากขึ้น” (นักเรียนคนที่ 31)

ด้านสื่อการเรียนรู้ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความเห็นว่า สื่อการเรียนรู้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.53$, S.D.= 0.56) รองลงมาสื่อการเรียนรู้มีความชัดเจนช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหามากขึ้น ($\bar{x} = 4.50$, S.D.= 0.60) ช่วยให้นักเรียนเข้าใจในกระบวนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเพิ่มขึ้น ($\bar{x} = 4.47$, S.D.= 0.56) และช่วยกระตุ้นความสนใจของนักเรียน

($\bar{x} = 4.45$, S.D.= 0.60) ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของนักเรียนในแบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้ที่กล่าวโดยสรุปได้ว่า การเรียนรู้ตามขั้นตอนการสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณมีบทอ่านที่น่าสนใจ เหมาะสมกับวัยของผู้เรียนทำให้การเรียนรู้ประสบความสำเร็จตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่วางไว้ ดังจะเห็นได้จากการเขียนแบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้ (Reflective Journal) ของนักเรียนในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

“การสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณในขั้นตอนการสำรวจและศึกษาบทอ่าน และการวิเคราะห์บทอ่านจะมีสื่อที่น่าสนใจและทันสมัย มาให้นักเรียนอ่าน อ่านแล้วมีความรู้ให้ข้อคิด ทำให้อยากวิเคราะห์ อยากรแสดงความคิดเห็น และการได้ทำงานกับเพื่อน ๆ มีความสนุกสนานมากขึ้น” (นักเรียนคนที่ 8)

นอกจากนี้ นักเรียนยังได้สะท้อนผลการเรียนรู้เกี่ยวกับขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า

“ชอบขึ้นสร้างองค์ความรู้ด้วยตัวเอง เพราะได้สรุปสิ่งที่อ่านใหม่ด้วยความคิดของตัวเอง จะใช้วิธีใดในการสรุปก็ได้ ไม่จำกัด เพื่อนบางคนเก่ง ICT ก็นำเสนอได้อ่านน่าสนใจ สนุกดี เข้าใจเรื่องได้ดีขึ้น” (นักเรียนคนที่ 26)

5. ผลการศึกษาแบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้ (Reflective Journal) หลังใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ผลการศึกษาแบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้ (Reflective Journal) หลังใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของนักเรียน จำนวน 38 คน ที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ พบว่านักเรียนได้สะท้อนความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในแต่ละประเด็น ดังต่อไปนี้

ประเด็นที่ 1 เกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้

จากการตรวจสอบแบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้ (Reflective Journal) พบว่า นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นต่อประเด็นนี้ว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นสามารถช่วยให้นักเรียนอ่านสื่อต่าง ๆ ได้อย่างมีวิจารณญาณมากขึ้น นักเรียนมีมุมมองในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาในสื่อต่าง ๆ หลากหลาย ซึ่งมุมมองต่าง ๆ ได้จากการทำงานกลุ่ม ที่มีการอภิปรายร่วมกันในกลุ่มและการนำเสนอหน้าชั้นเรียน ทำให้เกิดความเข้าใจเนื้อหาของสื่อต่าง ๆ ได้ดีขึ้น มองได้กว้างและลึกขึ้น อยากรแสดงความคิดเห็นในมุมมองของตนเอง และฟังมุมมองการวิเคราะห์ของเพื่อน ๆ ทำให้นักเรียนมีความสุขในการเรียน และส่งผลให้ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนสูงขึ้น ดังจะเห็นได้จากการเขียนแบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้ (Reflective Journal) ของนักเรียนในประเด็นดังกล่าว ดังนี้

“รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ใช้เรียนในครั้งนี้ ทำให้มีมุมมองในการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณหลากหลายขึ้น จากที่คิดได้แง่มุมเดียวแต่พอได้ทำงานร่วมกับเพื่อน ๆ ทำให้มีมุมมองกว้างขึ้น มีเหตุผลในการคิดมากขึ้น ช่วยให้เข้าใจเนื้อหาได้ดีขึ้น” (นักเรียนคนที่ 7)

นอกจากนี้ นักเรียนยังได้สะท้อนผลการเรียนรู้เกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ว่า

“การเรียนกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้นี้ ทำให้เข้าใจเนื้อเรื่องในการอ่านสื่อต่าง ๆ มากขึ้น เพราะได้แสดงความคิดเห็นของตนเอง และได้รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ทำให้รู้จักให้เหตุผลเกี่ยวกับการพฤติกรรมต่าง ๆ ของตัวละคร มองภาพเหตุการณ์ได้กว้างขึ้น ทำให้ผลงานออกมาดี” (นักเรียนคนที่ 27)

ในขณะที่ นักเรียนก็ได้สะท้อนผลการเรียนรู้เกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า

“รูปแบบการจัดการเรียนรู้นี้ ช่วยให้มีความคิดที่กว้างขึ้นเพราะได้ทำงานร่วมกับผู้อื่น จึงมีโอกาสรับรู้ความคิดเห็นของผู้อื่นซึ่งบางครั้งเราก็คิดไม่ถึง ทำให้มีความสุขสนุกสนานในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน เรียนแล้วไม่เบื่อ สนุกดี ผลการสอบก็ออกมาดี” (นักเรียนคนที่ 34)

ประเด็นที่ 2 เกี่ยวกับขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้

จากการตรวจสอบแบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้ (Reflective Journal) พบว่า นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นต่อประเด็นนี้ว่า ขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในครั้งนี้ มีความชัดเจนช่วยให้การเรียนรู้ของนักเรียนเป็นระบบขึ้น การทำกิจกรรมในขั้นตอนต่าง ๆ ช่วยทำให้เกิดการเรียนรู้ ช่วยให้วิเคราะห์สื่อได้ง่ายขึ้น มีความรู้หลากหลายขึ้น และเป็นคนมีเหตุผลมากขึ้น ซึ่งขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แต่ละขั้นตอนไม่ซับซ้อน สามารถเรียนรู้ได้ และปฏิบัติได้จริง ดังจะเห็นได้จากการเขียนแบบสะท้อนผลการเรียนรู้ (Reflective Journal) ของนักเรียนในประเด็นดังกล่าว ดังนี้

“ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ในการสอนครั้งนี้มีประโยชน์กับนักเรียน ช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดีขึ้น แต่ละขั้นตอนไม่ยาก ง่ายและทำได้จริง เชื่อมโยงเรื่องได้ สรุปเรื่องได้ วิเคราะห์เรื่องได้และในที่สุดก็สามารถค้นหาคำตอบที่เหมาะสมได้ถูกต้อง” (นักเรียนคนที่ 2)

นอกจากนี้ นักเรียนยังได้สะท้อนผลการเรียนรู้เกี่ยวกับขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ที่ว่า

“ขั้นตอนในการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในครั้งนี้มีความชัดเจนดี ไม่ยากหรือซับซ้อนอะไร สามารถทำได้ทุกขั้นตอนและทุกขั้นตอนทำให้เกิดการเรียนรู้ มีการทำงานกลุ่มช่วยเหลือกันในกลุ่ม มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น โหวตเสียงกัน ใช้เสียงส่วนใหญ่ในการตัดสินใจช่วยฝึกความเป็นประชาธิปไตย ไม่เอาแต่ความคิดเห็นตนเองเป็นใหญ่ ทำให้เราเป็นทั้งผู้นำและ ผู้ตามในกลุ่มและผลงานก็ออกมาดีมีคุณภาพ” (นักเรียนคนที่ 15)

ในขณะที่นักเรียนก็ได้สะท้อนผลการเรียนรู้เกี่ยวกับขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า

“การสอนในขั้นตอนต่าง ๆ มีความชัดเจนดี ช่วยให้เข้าใจเนื้อหาของสื่อต่าง ๆ มากขึ้น การได้ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่เร็วขึ้น ทำงานเป็นระบบขึ้น กล้าคิดกล้าแสดงความคิดเห็นมากขึ้น มีความมั่นใจในการทำแบบทดสอบมากขึ้น” (นักเรียนคนที่ 21)

สอดคล้องกับการสะท้อนผลการเรียนรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ที่ว่า

“ขั้นตอนต่าง ๆ ในการสอนครั้งนี้เป็นระบบ เข้าใจง่าย ทำให้เกิดการเรียนรู้ รู้จักเชื่อมโยงความคิดใหม่กับความคิดเก่าทำให้มีความเข้าใจมากขึ้น วิเคราะห์เก่งขึ้น แสดงความคิดเห็นแบบไม่ต้องอายใคร เพราะใคร ๆ ก็แสดงกัน ไม่มีใครผิดใครถูกขอให้มีเหตุผลก็พอ แล้วเลือกคำตอบที่มีเหตุผลหนักแน่นที่สุด” (นักเรียนคนที่ 37)

ประเด็นที่ 3 เกี่ยวกับบรรยากาศในการเรียนรู้

จากการตรวจสอบแบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้ (Reflective Journal) พบว่านักเรียนได้แสดงความคิดเห็นต่อประเด็นนี้ว่า การจัดการเรียนรู้ในครั้งนี้มีบรรยากาศแบบเป็นกันเอง มีความสนุกสนานในการเรียนรู้ มีครูคอยชี้แนะให้คำปรึกษาทำให้นักเรียนกล้าที่จะแสดงออกมากขึ้น อีกทั้งการระดมพลังความคิดในการทำงานกลุ่มช่วยสร้างความมั่นใจในผลงานที่ออกมา กล้าที่จะต่อเติม เพิ่มความคิดในมุมมองที่แปลกใหม่และช่วยพัฒนาบุคลิกภาพการเข้าสังคมของนักเรียนให้ดีขึ้น ดังจะเห็นได้จากการเขียนแบบสะท้อนผลการเรียนรู้ (Reflective Journal) ของนักเรียนในประเด็นดังกล่าว ดังนี้

“บรรยากาศในการเรียนเป็นกันเอง ไม่เครียด มีการแสดงความคิดเห็นกันอย่างสนุกสนาน มีการเลียงกันเหมือนจะทะเลาะกันแต่ไม่ใช่เราแค่ต้องการหาคำตอบที่ดีที่สุด มีการยอมรับความคิดเห็นของเพื่อนที่คิดต่างจากเรา ใครมีเหตุผลดีกว่าก็ยอมรับกันไป ไม่โกรธกัน มีครูเป็นผู้กระตุ้นและดูแลไม่ให้พวกเราออกนอกเรื่องและที่สำคัญพวกเราต้องช่วยกันทำงานให้เสร็จทันเวลาตามที่กำหนด ไม่งั้นจะแพ้กลุ่มอื่น” (นักเรียนคนที่ 12)

นอกจากนี้ นักเรียนยังได้สะท้อนผลการเรียนรู้เกี่ยวกับบรรยากาศในการเรียนรู้ดังนี้ว่า

“การเรียนมีความน่าสนใจ ไม่น่าเบื่อ ทุกคนมีความสุข ไม่เครียด แต่ละคนแสดงความคิดเห็นมากมาย ต้องช่วยกันหาข้อสรุปให้ได้ บางครั้งหาข้อสรุปไม่ได้ต้องให้ครูช่วยเป็นกรรมการ บรรยากาศในภาพรวมดี สนุกสนาน เป็นกันเอง ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่ดีขึ้น” (นักเรียนคนที่ 20)

ในขณะที่ นักเรียนก็ได้สะท้อนผลการเรียนรู้เกี่ยวกับบรรยากาศในการเรียนรู้ไว้ว่า

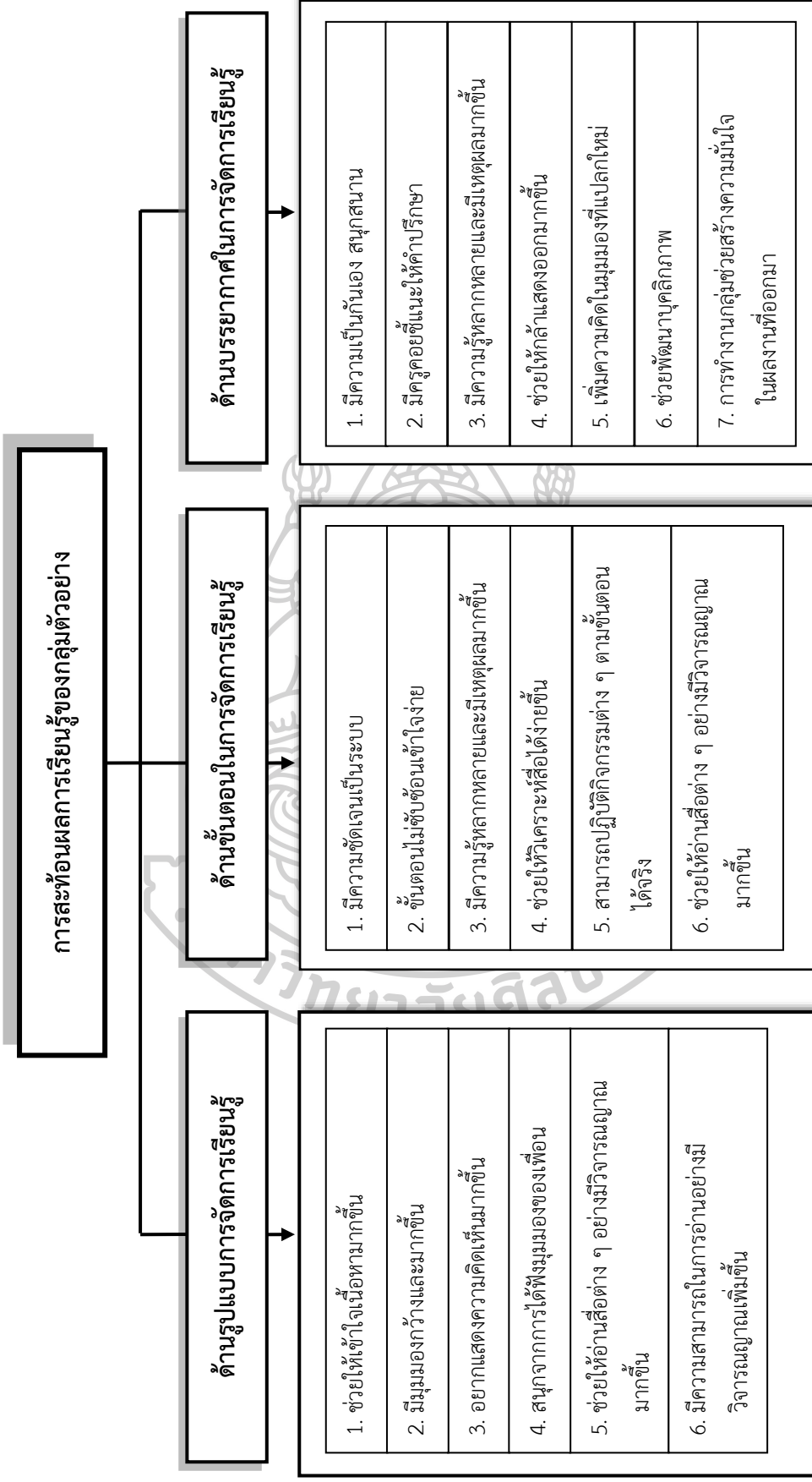
“บรรยากาศในการสอนครั้งนี้ ช่วยให้การเรียนผ่านไปด้วยดี เกิดความสามัคคีในกลุ่มช่วยเหลือกัน เป็นมิตรกัน หาคำตอบร่วมกัน และทำให้รักกันมากขึ้น” (นักเรียนคนที่ 32)

สอดคล้องกับการสะท้อนผลการเรียนรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับบรรยากาศในการเรียนรู้ที่ว่า

“การสอนในครั้งนี้นำบรรยากาศแบบกันเอง มีอะไรก็คุยกัน ช่วยกัน ทำงานกันอย่างตั้งใจ ไม่มีใครกินแรงเพื่อน ทุกคนได้แสดงความคิดเห็น ได้แสดงเหตุผลที่คิดว่าใช่ ฝึกใช้ความคิด ฝึกการทำงานร่วมกับผู้อื่น ทำให้เข้าใจเนื้อหาสิ่งที่เรียนได้รอบด้านขึ้น มองเห็นมุมมองแปลก ๆ ของเพื่อน ที่ไม่เคยคิดว่าจะคิดได้แบบนี้ รู้จักเพื่อนมากขึ้น” (นักเรียนคนที่ 36)

จากการบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้ (Reflective Journal) ของนักเรียน จำนวน 38 คน ที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมี วิจารณ์ญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในครั้งนี้ พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อ รูปแบบการจัด การเรียนรู้เป็นอย่างมาก เนื่องจากช่วยทำให้นักเรียนมีมุมมองในการวิเคราะห์สื่อต่าง ๆ ได้หลากหลายขึ้น และสร้างเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียน กล่าวคือ กล่าวพูด กล่าวทำ ที่สำคัญช่วยพัฒนา ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณของนักเรียนให้สูงขึ้น สามารถสรุปผลได้ตั้งแผนภาพที่ 11

แผนภาพที่ 11 สรุปการสะท้อนผลการเรียนรู้ของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 5 การขยายผล (Moment) โดยการศึกษาผลการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ไปใช้ขยายผล

ผู้วิจัยได้นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปขยายผลการใช้โดยขอให้ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 นำไปใช้กับนักเรียนที่สอน ซึ่งเป็นนักเรียนที่มีผลการเรียนวิชาภาษาไทยไม่แตกต่างจากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/1, 6/4, 6/6 และ 6/11 โรงเรียนเบญจมเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 โดยใช้เวลาในการขยายผลทั้งหมด 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 ครั้ง ครั้งละ 2 คาบ คาบละ 50 นาที รวมทั้งหมด 16 คาบ เริ่มเรียนตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน – เดือนมกราคม 2563 ซึ่งจากการขยายผล พบว่า คะแนนความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนทุกห้องหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และนักเรียนมีความคิดเห็นที่ดีต่อการเรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA ในที่นี้ผู้วิจัยขอเสนอผลการศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/6 จำนวน 39 คน ซึ่งมีผลการศึกษาดังนี้

1. ผลการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ดังตารางที่ 23

ตารางที่ 23 ผลการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน

การทดสอบ	จำนวน	คะแนนเต็ม	\bar{x}	S.D.	t	sig
ก่อนเรียน	39	60	29.51	2.71	-42.98*	.000
หลังเรียน	39	60	48.21	3.74		

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 23 สรุปได้ว่า นักเรียนมีคะแนนความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียน ($\bar{x} = 48.21$, S.D. = 3.74) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{x} = 29.51$, S.D. = 2.71) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.2 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณงานเขียนประเภทร้อยแก้วของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ดังตารางที่ 24

ตารางที่ 24 ผลการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณงานเขียนประเภทร้อยแก้วของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน

การทดสอบ	จำนวน	คะแนนเต็ม	\bar{x}	S.D.	t	sig
ก่อนเรียน	39	40	20.51	1.90	-36.45*	.000
หลังเรียน	39	40	33.59	2.94		

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 24 สรุปได้ว่า นักเรียนมีคะแนนความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณงานเขียนประเภทร้อยแก้วหลังเรียน ($\bar{x} = 33.59$, S.D. = 2.94) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{x} = 20.51$, S.D. = 1.90) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.3 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณงานเขียนประเภทร้อยกรองของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ดังตารางที่ 25

ตารางที่ 25 ผลการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณงานเขียนประเภทร้อยกรองของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน

การทดสอบ	จำนวน	คะแนนเต็ม	\bar{x}	S.D.	t	sig
ก่อนเรียน	39	20	9.00	1.30	-26.37*	.000
หลังเรียน	39	20	14.62	1.12		

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 25 สรุปได้ว่า นักเรียนมีคะแนนความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณงานเขียนประเภทร้อยกรองหลังเรียน ($\bar{x} = 14.62$, S.D. = 1.12) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{x} = 9.00$, S.D. = 1.30) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนกลุ่มขยายผลที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ดังตารางที่ 26

ตารางที่ 26 ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้

รายการประเมิน	\bar{x}	S.D.	แปล ความหมาย	ลำดับ ที่
1. ด้านเนื้อหาสาระ				
1.1 เนื้อหาสาระมีความน่าสนใจ เหมาะสมกับวัยของ นักเรียน	4.51	0.64	มากที่สุด	1
1.2 เนื้อหาสาระมีความชัดเจนเข้าใจง่าย	4.41	0.68	มาก	2
1.3 เนื้อหาสาระมีความหลากหลาย	4.31	0.66	มาก	3
1.4 เนื้อหาสาระช่วยกระตุ้นความสนใจของนักเรียน	4.21	0.73	มาก	5
1.5 เนื้อหาสาระมีประโยชน์ในการดำเนินชีวิต	4.28	0.69	มาก	4
รวมด้านเนื้อหาสาระ	4.34	0.68	มาก	(3)
2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้				
2.1 กิจกรรมการเรียนรู้มีขั้นตอนการเรียนรู้ที่ชัดเจน	4.44	0.50	มาก	6
2.2 กิจกรรมการเรียนรู้ช่วยกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้	4.51	0.68	มากที่สุด	4
2.3 กิจกรรมการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหา มากขึ้น	4.54	0.55	มากที่สุด	3
2.4 กิจกรรมการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนเข้าใจขั้นตอน ในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	4.44	0.75	มาก	7
2.5 กิจกรรมการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนกล้าแสดง ความคิดเห็น	4.49	0.60	มาก	5
2.6 กิจกรรมการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนเรียนรู้ การทำงานร่วมกับผู้อื่น	4.59	0.55	มากที่สุด	2
2.7 กิจกรรมการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนมีมุมมอง ความคิดที่หลากหลาย	4.72	0.56	มากที่สุด	1
รวมด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.53	0.60	มากที่สุด	(1)

ตารางที่ 26 ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนกลุ่มขยายผลที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ (ต่อ)

รายการประเมิน	\bar{x}	S.D.	แปล ความหมาย	ลำดับ ที่
3. ด้านสื่อการเรียนรู้				
3.1 สื่อการเรียนรู้มีความชัดเจน	4.51	0.60	มากที่สุด	2
3.2 สื่อการเรียนรู้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้	4.41	0.64	มาก	5
3.3 สื่อการเรียนรู้ช่วยกระตุ้นความสนใจของนักเรียน	4.54	0.60	มากที่สุด	1
3.4 สื่อการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหามากขึ้น	4.49	0.60	มาก	3
3.5 สื่อการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนเข้าใจกระบวนการ อ่านอย่างมีวิจารณญาณเพิ่มขึ้น	4.44	0.55	มาก	4
รวมด้านสื่อการเรียนรู้	4.48	0.60	มาก	(2)
รวม	4.45	0.63	มาก	

จากตารางที่ 26 สรุปได้ว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{x} = 4.45$, S.D. = 0.63) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.53$, S.D. = 0.60) รองลงมาด้านสื่อการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.48$, S.D. = 0.60) และด้านเนื้อหาสาระ ($\bar{x} = 4.34$, S.D. = 0.68) นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากตามลำดับ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ด้านเนื้อหาสาระ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความเห็นว่า เนื้อหาสาระมีความน่าสนใจเหมาะสมกับวัยของนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.51$, S.D. = 0.64) รองลงมา มีความชัดเจนเข้าใจง่าย ($\bar{x} = 4.41$, S.D. = 0.68) มีความหลากหลาย ($\bar{x} = 4.31$, S.D. = 0.66) มีประโยชน์ในการดำเนินชีวิต ($\bar{x} = 4.28$, S.D. = 0.69) และช่วยกระตุ้นความสนใจของนักเรียน ($\bar{x} = 4.21$, S.D. = 0.73) ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของนักเรียนในแบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้ที่กล่าวโดยสรุปได้ว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ในครั้งนี้มีเนื้อหาที่น่าสนใจ เหมาะสมกับวัยของนักเรียน อ่านสนุกน่าติดตาม สามารถนำข้อคิดที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ดังจะเห็นได้จากการเขียนแบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้ (Reflective Journal) ของนักเรียนในประเด็นที่เกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

“รูปแบบการเรียนรู้แบบนี้ เข้าใจง่าย มีเนื้อหาไม่ยาก อ่านแล้วสามารถตีความได้ วิเคราะห์ได้ เมื่อเนื้อหาชวนอ่าน นักเรียนก็อยากอ่าน อยากทำ” (นักเรียนคนที่ 22)

นอกจากนี้ นักเรียนยังได้สะท้อนผลการเรียนรู้เกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า
 “รูปแบบที่ครูใช้สอน เข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน เนื้อหาที่อ่านง่าย สนุกน่าอ่าน เป็นเหตุการณ์
 ในชีวิตประจำวัน สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้” (นักเรียนคนที่ 29)

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความเห็นว่า กิจกรรมการเรียนรู้
 ช่วยให้นักเรียนมีมุมมองความคิดที่หลากหลายอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.72$, S.D. = 0.56)
 รองลงมา ช่วยให้นักเรียนเรียนรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่น ($\bar{x} = 4.59$, S.D. = 0.55) ช่วยให้นักเรียนเข้าใจ
 เนื้อหามากขึ้น ($\bar{x} = 4.54$, S.D. = 0.53) ช่วยกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.51$, S.D. = 0.68)
 ช่วยให้นักเรียนกล้าแสดงความคิดเห็น ($\bar{x} = 4.49$, S.D. = 0.60) มีขั้นตอนการเรียนรู้ที่ชัดเจน
 ($\bar{x} = 4.44$, S.D. = 0.50) และช่วยให้นักเรียนเข้าใจขั้นตอนในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ($\bar{x} = 4.44$,
 S.D. = 0.75) ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของนักเรียนในแบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้
 ที่กล่าวโดยสรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในครั้งนี้ช่วยให้นักเรียนมีมุมมองใน การคิดที่
 หลากหลาย ช่วยเปิดโลกทัศน์ให้กว้างขึ้น กล้าแสดงความคิดเห็น และยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น
 ทำให้เข้าใจเนื้อหาที่เรียนมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากการเขียนแบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้
 (Reflective Journal) ของนักเรียนในประเด็นที่เกี่ยวกับบรรยากาศในการเรียนรู้ ดังนี้

“บรรยากาศในการเรียนสบาย ๆ เป็นกันเอง สนุกสนาน ทุกคนต้องแสดงความคิดเห็น
 แรก ๆ ก็ไม่กล้าแต่พอได้ทำเรื่อย ๆ กล้ามากขึ้น พูดเสียงดังขึ้น ต้องพยายามหาเหตุผลมาสนับสนุน
 คำตอบเพื่อให้เพื่อน ๆ เห็นด้วย ได้ฟังความคิดเห็นแปลก ๆ ช่วยเปิดโลกทัศน์ในการคิด” (นักเรียน
 คนที่ 7)

นอกจากนี้ นักเรียนยังได้สะท้อนผลการเรียนรู้เกี่ยวกับบรรยากาศในการเรียนรู้ไว้ว่า

“การเรียนสนุกสนาน ครูคอยสังเกตดูพวกเราทำกิจกรรม เสียงดังเกินไปครูก็เตือนให้เบา ๆ
 แต่ละคนพยายามชักจูงให้เพื่อนเชื่อในคำตอบของตน สนุกดี แต่เสียงดังไปหน่อย” (นักเรียนคนที่ 22)

ด้านสื่อการเรียนรู้ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความเห็นว่า สื่อการเรียนรู้ช่วยกระตุ้น
 ความสนใจของนักเรียนอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ($\bar{x} = 4.54$, S.D. = 0.60) รองลงมา
 สื่อการเรียนรู้มีความชัดเจน ($\bar{x} = 4.51$, S.D. = 0.60) สื่อการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหา
 มากขึ้น ($\bar{x} = 4.49$, S.D. = 0.60) สื่อการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนเข้าใจในกระบวนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
 เพิ่มขึ้น ($\bar{x} = 4.44$, S.D. = 0.55) และสื่อการเรียนรู้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.41$,
 S.D. = 0.64) ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของนักเรียนในแบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้
 ที่กล่าวโดยสรุปได้ว่า สื่อการเรียนรู้ที่น่าสนใจช่วยให้นักเรียนสนใจเรียน สื่อช่วยให้นักเรียนอยากอ่าน
 อยากเรียนรู้ ดังจะเห็นได้จากการเขียนแบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้ (Reflective Journal)
 ของนักเรียนในประเด็นที่เกี่ยวกับขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

“ขั้นตอนในการสอนไม่ยาก มีเรื่องให้อ่าน อ่านได้เรื่อย ๆ ไม่น่าเบื่อสนุกดี ชอบอ่านนิทานกับวิเคราะห์เพลงมากที่สุด มันไม่ยาก สามารถทำได้ทุกขั้นตอน” (นักเรียนคนที่ 13)

นอกจากนี้ นักเรียนยังได้สะท้อนผลการเรียนรู้เกี่ยวกับขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า

“การเรียนแต่ละขั้นตอนเป็นไปได้อย่างดี เพราะแต่ละขั้นไม่ยาก จะยากตรงนำเสนอและต้องคอยตอบคำถามเพื่อน ๆ ซึ่งบางครั้งถามคำถามลึกมาก เพราะเรื่องที่อ่านสามารถคิดได้หลายอย่าง เนื้อหาน่าสนใจ อ่านแล้วไม่เบื่อเพราะเกิดขึ้นจริงในปัจจุบัน” (นักเรียนคนที่ 38)

3. ผลการศึกษาแบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้ (Reflective Journal) ของนักเรียนกลุ่มขยายผลหลังใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ผลการศึกษาแบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้ (Reflective Journal) หลังใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของนักเรียนกลุ่มขยายผล จำนวน 39 คน ที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ พบว่านักเรียนได้สะท้อนความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในแต่ละประเด็นดังต่อไปนี้

ประเด็นที่ 1 เกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้

จากการตรวจสอบแบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้ (Reflective Journal) พบว่า นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นต่อประเด็นนี้ว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นสามารถช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาในสื่อต่าง ๆ ได้ดีขึ้น มีมุมมองที่กว้างขึ้น และสามารถอ่านสื่อต่าง ๆ อย่างพินิจพิจารณามากขึ้น ดังจะเห็นได้จากการเขียนแบบสะท้อนผลการเรียนรู้ (Reflective Journal) ของนักเรียนในประเด็นดังกล่าว ดังนี้

“การสอนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ครั้งนี้ ช่วยให้เข้าใจเนื้อหาในการอ่านสื่อต่าง ๆ ได้ดีขึ้น จากที่คิดได้ประเด็นเดียวแต่พอฟังเพื่อน ๆ ทำให้มีความคิดที่กว้างขึ้น รู้จักหาเหตุผลมาสนับสนุนความคิดของตัวเองมากขึ้น” (นักเรียนคนที่ 1)

นอกจากนี้ นักเรียนยังได้สะท้อนผลการเรียนรู้เกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ดังนี้ว่า

“การจัดการเรียนรู้แบบนี้ถือว่าดีเลย ช่วยให้เราอ่านสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ อย่างรอบคอบขึ้น มองรอบด้านขึ้นและทำข้อสอบได้ดีขึ้น” (นักเรียนคนที่ 3)

ในขณะที่ นักเรียนก็ได้สะท้อนผลการเรียนรู้เกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า

“รูปแบบการจัดการเรียนรู้นี้ ช่วยให้อ่านสิ่งต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณจริง เพราะในการเรียนมีการฝึกคิด ฝึกตอบคำถาม ฝึกแสดงความคิดเห็น ฝึกอภิปรายร่วมกัน มีการซักถามข้อสงสัย ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นแนวทางการอ่านที่ทำให้เรารู้ว่าเราควรจะทำคำตอบหรือหาคำตอบอย่างไร” (นักเรียนคนที่ 11)

ประเด็นที่ 2 เกี่ยวกับขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้

จากการตรวจสอบแบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้ (Reflective Journal) พบว่านักเรียนได้แสดงความคิดเห็นต่อประเด็นนี้ว่า ขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในครั้งนี้ มีความชัดเจน ช่วยให้การเรียนรู้เป็นระบบ เป็นขั้นตอนที่สามารถปฏิบัติได้จริง ดังจะเห็นได้จากการเขียนแบบสะท้อนผลการเรียนรู้ (Reflective Journal) ของนักเรียนในประเด็นดังกล่าว ดังนี้

“การเรียนในครั้งนี้ มีปฏิบัติด้วยกัน 5 ขั้นตอน แต่ละขั้นตอนนี้ก็ให้ทำแตกต่างกันไป ซึ่งส่งผลให้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนดีขึ้น” (นักเรียนคนที่ 5)

นอกจากนี้ นักเรียนยังได้สะท้อนผลการเรียนรู้เกี่ยวกับขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ดังนี้ว่า

“ขั้นตอนในการสอนครั้งนี้มีความชัดเจน เป็นระบบ ช่วยทำให้อ่านเนื้อหาสื่อต่าง ๆ ได้เข้าใจมากขึ้น เป็นการฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไปตามลำดับขั้นตอน ทำให้มองภาพเหตุการณ์หรือเรื่องราว ต่าง ๆ ที่อยู่ในเรื่องได้ชัดเจนขึ้น” (นักเรียนคนที่ 14)

ในขณะที่ นักเรียนก็ได้สะท้อนผลการเรียนรู้เกี่ยวกับขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า

“ขั้นตอนในการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในครั้งนี้มีลำดับขั้นตอนที่ชัดเจนและช่วยในการเรียนรู้ของนักเรียนได้มาก จากที่ไม่สนใจอ่านสื่อเพราะยาวมากเกินไปไม่อยากอ่าน แต่พอได้เรียนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณในเทอมนี้ ทำให้ชอบอ่านสื่อมากขึ้น วิเคราะห์ได้ดีขึ้น” (นักเรียนคนที่ 32)

ประเด็นที่ 3 เกี่ยวกับบรรยากาศในการเรียนรู้

จากการตรวจสอบแบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้ (Reflective Journal) พบว่านักเรียนได้แสดงความคิดเห็นต่อประเด็นนี้ว่า บรรยากาศในการจัดการเรียนรู้ในครั้งนี้ มีความสนุกสนาน ไม่เคร่งเครียด นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นของตนเองอย่างเต็มที่ พร้อมกับยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น ดังจะเห็นได้จากการเขียนแบบสะท้อนผลการเรียนรู้ (Reflective Journal) ของนักเรียนในประเด็นดังกล่าว ดังนี้

“บรรยากาศในการเรียนสนุกสนานพอควร มีการโต้แย้งกันด้วยเหตุผลถึงการกระทำที่อยู่ในเรื่อง แต่ละคนให้เหตุผลชนิดไม่มีใครยอมใคร แต่สุดท้ายก็จบลงด้วยเสียงข้างมาก ฝึกการยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น” (นักเรียนคนที่ 19)

นอกจากนี้ นักเรียนยังได้สะท้อนผลการเรียนรู้เกี่ยวกับบรรยากาศในการเรียนรู้ดังนี้ว่า

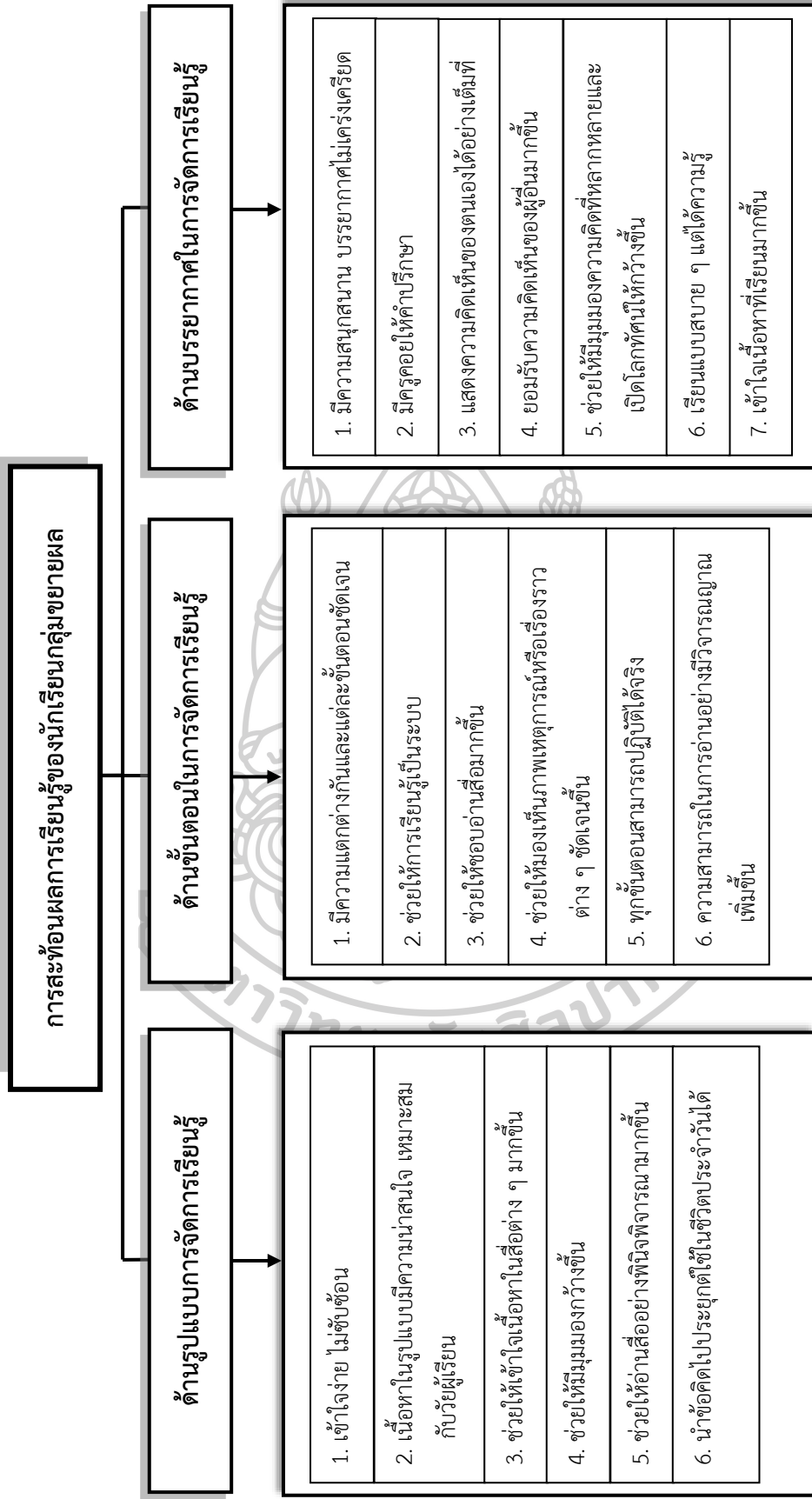
“บรรยากาศในการเรียนไม่เจิบเหงา ออกจะดังไปด้วยซ้ำ แต่คุณครูก็จะมาเตือนให้เบา ๆ เพราะรบกวนกลุ่มอื่น ทุกคนได้แสดงความคิดเห็นของตนเอง และหาข้อสรุปร่วมกัน ได้ช่วยกันวิเคราะห์บทอ่านต่าง ๆ ให้ได้คำตอบที่ถูกต้องที่สุด” (นักเรียนคนที่ 23)

ในขณะที่ นักเรียนก็ได้สะท้อนผลการเรียนรู้เกี่ยวกับบรรยากาศในการเรียนรู้ไว้ว่า

“การจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในครั้งนี้สร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ในภาพรวมดี เพราะทุกคนได้แสดงความคิดเห็นออกมา ทุกคนร่วมมือกันทำงาน และเมื่อเกิดข้อสงสัยก็สามารถซักถามได้จนเกิดความเข้าใจ เรียนแล้วไม่เครียด เรียนแบบสบาย ๆ แต่ได้ความรู้ อยากเรียนแบบนี้ทุกวิชา” (นักเรียนคนที่ 31)

จากการบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้ (Reflective Journal) ของนักเรียนกลุ่มขยายผลจำนวน 39 คน ที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในครั้งนี้ พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้เป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นการจัดการเรียนรู้ที่นักเรียนเป็นผู้ปฏิบัติจริง ทั้งเป็นกลุ่มและรายบุคคล จนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองและสามารถอ่านสื่อต่าง ๆ ได้อย่างมีวิจารณญาณมากขึ้น สามารถสรุปได้ดังแผนภาพที่ 12

แผนภาพที่ 12 สรุปการสะท้อนผลการเรียนรู้ของนักเรียนกลุ่มขยาย

ดังนั้นจะเห็นได้ว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้จริง ซึ่งความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นความสามารถที่ควรฝึกให้กับผู้เรียนอย่างยิ่ง เพราะในสังคมปัจจุบันเป็นสังคมแห่งข่าวสาร ผู้เรียนได้รับข่าวสารทุกทิศทาง ผู้ที่มีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณย่อมได้รับประโยชน์จากการเลือกรับและนำข้อมูลไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย” มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และ 2) ศึกษาประสิทธิผลของการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนและหลังการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ และศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีดำเนินการวิจัยในลักษณะของการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) และการขยายผล (Moment) ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research: R₁) เป็นการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development: D₁) เป็นการออกแบบและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research: R₂) เป็นการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development: D₂) เป็นการประเมินประสิทธิภาพรูปแบบการจัดการเรียนรู้ และขั้นตอนที่ 5 การขยายผล (Moment) เป็นการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นไปขยายผลกับผู้เรียนกลุ่มอื่น ซึ่งมีองค์ประกอบหลัก คือ หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ วัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้และปัจจัยสนับสนุนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/11 โรงเรียนเบญจมเทพอุทิศ จังหวัดเพชรบุรี ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 38 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบง่าย (sample random sampling) โดยใช้วิธีการจับสลาก ตัวแปรที่ใช้ในงานวิจัย ประกอบด้วย ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่ รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA และตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ 1) ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และ 2) ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้กำหนดแบบแผนในการวิจัยแบบการจำลองการทดลอง (Pre- Experimental Designs) ซึ่งดำเนินการทดลองแบบกลุ่มตัวอย่างเดียวมีการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน (One Group Pretest – Posttest Design) ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองด้วยการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาขึ้น

ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองเป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 ครั้ง ครั้งละ 2 คาบ รวม 16 คาบ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ คู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้และแบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สถิติที่แบบไม่อิสระ (t-test dependent) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เมื่อเสร็จสิ้นการทดลองผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย” ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ผลการพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ผลการพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 3) กระบวนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอนได้แก่ ขั้นที่ 1 สร้างความสนใจ (Motivation) ขั้นที่ 2 สำรวจและศึกษาบทอ่าน (Exploration) ขั้นที่ 3 วิเคราะห์บทอ่าน (Critical thinking) ขั้นที่ 4 สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Construction of knowledge) และขั้นที่ 5 ประยุกต์ใช้ (Application) 4) การวัดและประเมินผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ และ 5) ปัจจัยสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ ระบบสังคม หลักการตอบสนอง และระบบสนับสนุน ผลการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA ที่มีต่อประเด็นต่าง ๆ ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยการประเมินความสอดคล้องแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับของ Likert (Likert Five Rating Scales) จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน พบว่า ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA มีความสอดคล้องกันในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องเหมาะสมสามารถนำไปใช้จัดการเรียนรู้ได้

2. ผลการตรวจสอบประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ผลการศึกษา มีรายละเอียดดังนี้

2.1 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน พบว่านักเรียนมีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.1.1 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านร้อยแก้วอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนพบว่า นักเรียนมีความสามารถในการอ่านร้อยแก้วอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.1.2 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านร้อยกรองอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนพบว่า นักเรียนมีความสามารถในการอ่านร้อยกรองอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2. ผลการประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นพบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาด้านสื่อการเรียนรู้ และด้านเนื้อหาสาระนักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากตามลำดับ

ผลของการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายไปใช้ขยายผล มีรายละเอียดดังนี้

1. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนกลุ่มขยายผลพบว่า นักเรียนมีคะแนนความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.1 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านร้อยแก้วอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนกลุ่มขยายผลพบว่า นักเรียนมีความสามารถในการอ่านร้อยแก้วอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.2 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านร้อยกรองอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนกลุ่มขยายผลพบว่า นักเรียนมีความสามารถในการอ่านร้อยกรองอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลการประเมินความคิดเห็นของนักเรียนกลุ่มขยายผลที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นพบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นในการจัดการเรียนรู้

ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาด้านสื่อการเรียนรู้และด้านเนื้อหาสาระนักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากตามลำดับ

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย อภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 3) กระบวนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 สร้างความสนใจ (Motivation) ขั้นที่ 2 สำรวจและศึกษาบทอ่าน (Exploration) ขั้นที่ 3 วิเคราะห์บทอ่าน (Critical thinking) ขั้นที่ 4 สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Construction of knowledge) และขั้นที่ 5 ประยุกต์ใช้ (Application) 4) การวัดและประเมินผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้และ 5) ปัจจัยสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ ระบบสังคม หลักการตอบสนองและระบบสนับสนุน

ดังเห็นได้ว่าองค์ประกอบทั้ง 5 องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดขึ้น มีความสอดคล้องสัมพันธ์ต่อเนื่องกันอย่างเป็นระบบ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เริ่มต้นจากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานซึ่งเป็นการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ความต้องการจำเป็น เพื่อกำหนดเป็นหลักการ วัตถุประสงค์และองค์ประกอบอื่น ๆ ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบก่อนนำไปใช้จริง ซึ่งรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นในครั้งนี้ ได้นำแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพุทธิปัญญา (Cognitive) มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ 1) ทฤษฎีเกสตัลท์ (Gestalt Theory) 2) ทฤษฎีสนาม (Field Theory) 3) ทฤษฎีเครื่องหมาย (Sign Theory) 4) ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา (Intellectual Development Theory) 5) ทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความหมาย (A Theory of Meaningful Verbal Learning) 6) ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) และ 7) ทฤษฎีกระบวนการประมวลข้อมูล (Information Processing Theory)

แล้วทำการสังเคราะห์ได้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีชื่อว่า MECCA ประกอบด้วยขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 สร้างความสนใจ (Motivation) มีจุดประสงค์เพื่อกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนให้เกิดความต้องการที่จะเรียนรู้ในเนื้อหาที่เกี่ยวข้องต่อไป โดยมีแนวทางในการปฏิบัติคือครูผู้สอนสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีความตื่นตัว กระตือรือร้นและสนใจที่จะเรียนรู้ โดยใช้คำถาม กระตุ้นความคิด ภาพ สัญลักษณ์ เกม สื่อ ICT หรือสื่ออื่น ๆ ที่กระตุ้นความสนใจใคร่รู้ของผู้เรียน

ขั้นที่ 2 สำรวจและศึกษาบทอ่าน (Exploration) มีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนสำรวจและศึกษาบทอ่านโดยเชื่อมโยงความรู้ใหม่เข้ากับโครงสร้างความรู้เดิมจนเกิดความเข้าใจ โดยมีแนวทางในการปฏิบัติคือ ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อตรวจสอบความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนในด้านเนื้อหา และองค์ประกอบต่าง ๆ ในบทอ่าน โดยการตั้งคำถามและตอบคำถาม ผู้เรียนสามารถเล่าเรื่องย่อ ลำดับเหตุการณ์ และสร้างแผนภาพความคิดสรุปเรื่องได้ด้วยการใช้กิจกรรมที่หลากหลาย

ขั้นที่ 3 วิเคราะห์บทอ่าน (Critical thinking) มีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนวิเคราะห์ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับบทอ่าน โดยมีแนวทางในการปฏิบัติคือ ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเองและใช้กระบวนการกลุ่มในการอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน มีการแสดงความคิดเห็นในมุมมองของตนเอง มีการโต้แย้งกันเพื่อหาข้อสรุปที่ถูกต้องเหมาะสม และนำไปสู่การเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

ขั้นที่ 4 สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Construction of knowledge) มีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนนำความรู้หรือข้อมูลที่ได้มาสรุปเป็นความรู้ใหม่ด้วยตนเอง โดยมีแนวทางในการปฏิบัติคือ ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนตั้งคำถามและตอบคำถามในการวิพากษ์วิจารณ์ผลงานของแต่ละกลุ่มที่นำเสนอหน้าชั้นเรียน โดยครูผู้สอนทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษา คอยกระตุ้นและชี้แนะแนวทางเพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ จากนั้นให้ผู้เรียนแต่ละคนประเมินบทอ่านตามความคิดและความเข้าใจของตนเองใหม่อีกครั้งโดยอาจนำเสนอเป็นแผนภาพความคิด ความเรียง เรียงความ บทความ คลิปวีดีโอ หรือสื่ออื่น ๆ ตามความถนัดและความสนใจ

ขั้นที่ 5 ประยุกต์ใช้ (Application) มีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนนำความรู้หรือข้อมูลที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งคุ้นเคยและไม่คุ้นเคยได้ และเพื่อประเมินความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียน โดยมีแนวทางในการปฏิบัติคือ ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยให้ผู้เรียนทำงานเป็นรายบุคคล อาจใช้แบบฝึกหัด ใบงาน หรือแบบทดสอบเพื่อประเมินความสามารถของผู้เรียนว่าสามารถนำความรู้ มุมมองหรือแนวคิดต่าง ๆ มาปรับใช้ในสถานการณ์อื่น ๆ ได้อย่างเหมาะสมถูกต้องเพียงใด

จากขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ข้างต้น จะเห็นได้ว่าการวางรูปแบบดำเนินการเรียนรู้ไว้อย่างเป็นระบบ สอดคล้องและมีความสัมพันธ์กันในแต่ละขั้นตอน ซึ่งได้มีการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญแล้วได้ค่าความสอดคล้องในระดับมากที่สุดจึงทำให้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ นั้นมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของทิตานา แชมมณี (2557: 221 - 222) ที่สรุปได้ว่าการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมายที่กำหนดได้นั้น สิ่งสำคัญคือต้องมีการจัดองค์ประกอบต่าง ๆ ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้เป็นระบบโดยคำนึงถึง ทฤษฎีและหลักการที่เกี่ยวข้อง รวมถึงต้องมีการจัดองค์ประกอบต่าง ๆ ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ให้มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน เพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่ต้องการและสอดคล้องกับแนวคิดของ Joyce, Weil, and Calhoun (2009) ที่สรุปได้ว่าการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพนั้น ทุกส่วนต้องมีความสัมพันธ์กันไม่ว่าจะเป็นองค์ประกอบต่าง ๆ ของแบบแผน การจัดการเรียนรู้หรือ กิจกรรมการเรียนรู้ ในส่วนของหลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการจัดการเรียนรู้ บทบาทผู้สอนและผู้เรียน และการวัดและประเมินผล ต้องผ่านขั้นตอนการสร้างและพัฒนาอย่างเป็นระบบจึงจะทำให้ รูปแบบการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ ดังนั้นเห็นได้ว่าการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ อย่างเป็นระบบจะช่วยให้การนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพเช่นเดียวกัน

ดังนั้นงานวิจัยของกิตติพงษ์ วงศ์ทิพย์ (2559) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน ตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์ เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของนักเรียนระดับ ปริญญาบัณฑิต แล้วพบว่า รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ซึ่งองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการของ รูปแบบการเรียนการสอน 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอน 3) ขั้นตอนการเรียนการสอน และ 4) การวัดและประเมินผล และเมื่อพิจารณาแต่ละองค์ประกอบพบว่า มีความเหมาะสมในระดับ มากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากพัฒนารูปแบบ การเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์ เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความ ของนักเรียนระดับปริญญาบัณฑิตได้พัฒนาขึ้น อย่างเป็นระบบ มีการดำเนินการตามขั้นตอนของวิธีการเชิงระบบ เช่นเดียวกับงานวิจัยของศศิณัฐ สรรคบุรณารักษ์ (2559) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการสอนที่เน้นภาระงานเพื่อส่งเสริม ความสามารถในการอ่านภาษาจีนเพื่อความเข้าใจ สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี แล้วพบว่า รูปแบบ การสอนอ่านภาษาจีนที่เน้นภาระงานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี มีชื่อว่า “4A Model” (รูปแบบโพร์เอ) มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการ จัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และเงื่อนไขสำคัญในการนำรูปแบบไปใช้ให้ประสบผลสำเร็จ ประกอบด้วยกระบวนการ 4 ชั้น ได้แก่ 1) ชั้นกระตุ้นก่อนการเรียนรู้ 2) ชั้นประยุกต์ใช้กลวิธีและ ตรวจสอบความเข้าใจ 3) ชั้นปฏิบัติภาระงาน และ 4) ประเมินชิ้นงานจากบทอ่าน ซึ่งนอกจากรูปแบบ การสอนดังกล่าวจะผ่านการหาคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญแล้วยังนำไปหาค่าประสิทธิภาพอีกด้วย

ได้ค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 86.76/98.00 ดังนั้นการที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบจึง ทำให้ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีคุณภาพดี สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ผลการตรวจสอบประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้

2.1 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนหลังเรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนหลังเรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า นักเรียนมีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อจำแนกเป็นคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนตามประเภทของงานเขียนพบว่า นักเรียนมีคะแนนความสามารถในการอ่านร้อยแก้วและร้อยกรองอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่าก่อนเรียนเช่นเดียวกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้เนื่องจากจากการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความหมายตอบสนองความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียน มีการใช้สื่อและสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน ที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนมาใช้ในการจัดการเรียนรู้อย่างหลากหลายและต่อเนื่อง และเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ดึงความสามารถของผู้เรียนออกมาให้ได้มากที่สุด โดยให้ผู้เรียนรู้จักใช้สติปัญญาของตนเองในการแก้ไขปัญหาเมื่ออยู่ในสถานการณ์ต่าง ๆ ด้วยกระบวนการเรียนรู้ในชั้นการวิเคราะห์ และขึ้นสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ที่ให้ผู้เรียนเข้ากลุ่มแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดของกันและกันทำให้ผู้เรียนมองเห็นถึงแนวทางในการค้นหาคำตอบ ช่วยให้เห็นวิธีการแก้ปัญหาที่หลากหลายแง่มุม มีการสะท้อนเหตุและผลของการตัดสินใจเลือกวิธีการใดวิธีการหนึ่งในการแก้ปัญหา ผู้เรียนมองเห็นความหนักแน่นของเหตุผลที่ช่วยในการตัดสินใจ เลือกคำตอบที่ใช่หรือไม่ใช่ เหมาะสมหรือไม่เหมาะสม แล้วนำเสนอเป็นความคิดของตนเอง ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดการเรียนรู้เกิดจากการค้นพบด้วยตนเองของ Bruner ที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติจริงจนเกิดเป็นความคิดรวบยอด และสอดคล้องกับแนวคิดการเรียนรู้ที่มีความหมายของ Ausubel ที่เน้นเรื่องการสร้างความเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เก่า กับความรู้ใหม่จนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองอันเป็นพื้นฐานของแนวคิด

การสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) ด้วยการให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์จริงในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ซึ่งการได้พูดคุยหรือได้รับฟังความคิดเห็นที่ได้แย้งกันหรือยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นนั้น เป็นการส่งเสริมความรู้ ความคิด และมุมมองต่าง ๆ ซึ่งจะถูกเก็บไว้ในตัวผู้เรียนและผู้เรียนสามารถดึงข้อมูลเหล่านั้นมาปรับใช้ในชั้นการประยุกต์ใช้ได้ ด้วยเหตุนี้คะแนนความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียนจึงสูงขึ้น นอกจากนี้ยังพบอีกว่า วัยของผู้เรียนก็มีส่วนเกี่ยวข้องของการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณประสบความสำเร็จได้ด้วยเช่นกัน เพราะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นการอ่านที่ต้องอาศัยการคิดหาเหตุผลแบบนามธรรม ดังนั้นการให้ผู้เรียนวิเคราะห์ในสิ่งที่เป็นนามธรรมให้เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการทางสติปัญญา ก็จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ให้มากขึ้น สอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของ Piaget ที่ระบุว่า เด็กที่มีอายุ 11 ปีขึ้นไปจะมีพัฒนาการทางสติปัญญาและความคิดที่เป็นขั้นสุดยอด กล่าวคือ สามารถคิดแบบนามธรรมและหาเหตุผลนอกเหนือจากข้อมูลที่มีอยู่ได้ด้วยตนเอง อีกทั้งการให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันจะเป็นตัวช่วยที่สำคัญมากในการพัฒนาสติปัญญาทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ การให้ผู้เรียนได้คิด ได้พูดคุยอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประเมินความคิดของตนเองและผู้อื่นช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจตนเองและผู้อื่นได้ดี ซึ่ง Piaget เรียกกระบวนการนี้ว่า การกระจายความคิด (decentration) (อัมพร ม้าคอง, 2546: 1-2)

ในขณะที่ Driver and Bell (1986: 5-7) ก็ได้ระบุไว้อีกว่า การสร้างความรู้ใหม่ที่เกิดจากการอภิปรายและการสาธิต ผู้เรียนจะมองเห็นแนวทางและวิธีการที่หลากหลายในการตีความประสบการณ์หรือเหตุการณ์ แล้วกำหนดเป็นความรู้ใหม่ได้ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับแนวคิดของ Joyce and Weil (1989) ที่ได้กล่าวไว้เช่นเดียวกันว่า การเรียนแบบร่วมมือกันจะช่วยพัฒนาผู้เรียนในด้านสติปัญญา โดยเพื่อนในกลุ่มจะให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพราะผู้เรียนที่อยู่ในวัยเดียวกันจะสามารถสื่อสารกันได้ง่ายกว่าครูสอน ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองตามแนวคิดของ Vygotsky ที่ให้ความสำคัญกับปฏิสัมพันธ์ทางสังคมว่าในขณะที่เด็กแก้ปัญหาด้วยตนเองนั้น เด็กจะพบบางปัญหาที่เขาคิดคนเดียวไม่ออกแต่หากได้รับคำแนะนำช่วยเหลือจากเพื่อนหรือผู้ใหญ่เขาก็จะสามารถแก้ปัญหานั้นได้สำเร็จ (อชรา เอิบสุขสิริ, 2556: 63) และ Vygotsky ก็มีความเชื่อว่า การให้ความช่วยเหลือชี้แนะแก่เด็กซึ่งอยู่ในลักษณะการช่วยเหลือในการเรียนรู้ (assisted learning) หรือการเสริมต่อการเรียนรู้ (scaffolding) เป็นสิ่งที่สำคัญมาก เพราะสามารถช่วยพัฒนาการเด็กให้ถึงระดับที่อยู่ในศักยภาพของเด็กได้ (Vygotsky, 1978, อ้างถึงใน ทิศนา แคมมณี, 2555: 90-96)

นอกจากนี้ การใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ และมีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่เป็นระบบยังส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงขึ้นด้วย ดังงานวิจัยของชลธิชา หอมพุ่ม (2557) ที่ได้พัฒนารูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้วิธีสัจสี่

เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตมี 4 องค์ประกอบได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการเรียนการสอน และปัจจัยสนับสนุนการนำรูปแบบการสอนไปใช้ กระบวนการเรียนการสอนมี 7 ขั้นตอนประกอบด้วย ขั้นสร้างความสนใจ ขั้นอ่านวรรณคดี ขั้นวิเคราะห์ความขัดแย้ง ขั้นวิเคราะห์สาเหตุ ขั้นค้นหาวิธีแก้ไข ขั้นผลของการแก้ปัญหา ขั้นสรุปและประเมินผล 2) ผลของการทดลองใช้รูปแบบการสอนและการนำรูปแบบการสอนไปขยายผล พบว่า นักศึกษามีความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสูงขึ้นกว่าก่อนเรียนด้วยรูปแบบการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.5 และระหว่างเรียนมีพัฒนาการสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง และ 3) ผลการทดลองใช้รูปแบบการสอนและการนำรูปแบบการสอนไปขยายผล พบว่า นักศึกษามีความสามารถด้านการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนด้วยรูปแบบการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และระหว่างเรียนมีพัฒนาการสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องเช่นกันสอดคล้องกับงานวิจัยของจิตตรา พิกุลทอง (2559) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้ยุทธศาสตร์เมตาคอกนิชันสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้ ยุทธศาสตร์เมตาคอกนิชันสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีขั้นตอนการจัดกิจกรรม 5 ขั้นตอน คือ ขั้นการตรวจสอบความเข้าใจ ขั้นการบูรณาการโมโนมิติ ขั้นการสอนและทดสอบการอ่าน ขั้นการทบทวนและสะท้อนผลและขั้นการประเมินผล นอกจากนี้ยังพบว่า ผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณยุทธศาสตร์เมตาคอกนิชันสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนโกสุมพิทยาสรรค์ เท่ากับ 84.32/82.25 และโรงเรียนบรบือวิทยาคาร เท่ากับ 84.99/82.59 และพบว่าความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา

ด้านสื่อการเรียนรู้ และด้านเนื้อหาสาระนักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากตามลำดับ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีลักษณะเด่นคือเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ใช้สติปัญญาด้วยตนเองในการหาคำตอบโดยมีการใช้สื่อบทอ่านที่มีความทันสมัย น่าสนใจและหลากหลายและเหมาะสมกับวัยของผู้เรียนในการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนอยากรู้ อยากเห็น อยากติดตามเรื่องราวทำให้ผู้เรียนมีความต้องการที่จะรู้และเรียนมากขึ้น สอดคล้องกับหลักการของทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของ Bruner ที่กล่าวว่าแรงจูงใจภายในเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการเรียนรู้ (ประภาพรณ เอี่ยมสุภาพิต, 2550: 20) นอกจากนี้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันระหว่างเพื่อนด้วยกันและระหว่างผู้เรียนกับครูผู้สอน ด้วยบรรยากาศในการเรียนรู้ที่เป็นกันเอง สนุกสนาน ไม่ตึงเครียด ผู้เรียนจึงเกิดความสุขสบายใจในการเรียนและมั่นใจในการเลือกมุมมองใดมุมมองหนึ่งเพื่อตัดสินใจข้อเท็จจริงนั้น ดังที่พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และเพียววี ยินดีสุข (2558: 137) ได้กล่าวไว้ว่าบรรยากาศในการเรียนมีผลต่อการเรียนรู้เป็นอย่างมาก เพราะการเรียนรู้จะดำเนินไปอย่างมีชีวิตชีวาและราบรื่นได้นั้นผู้เรียนกับผู้เรียนและครูผู้สอนกับผู้เรียนต้องมีความสัมพันธ์กันและมีปฏิสัมพันธ์กันอย่างไม่มีหวาดระแวง ปราศจากการวิพากษ์ วิจารณ์ทางลบ เป็นบรรยากาศของการให้ความร่วมมือกัน ผู้สอนและผู้เรียนต้องมีส่วนร่วมในการสร้างบรรยากาศซึ่งกันและกัน การเรียนรู้จึงประสบความสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับบอโลกรณ์ พรหมที (2556) ที่ได้กล่าวไว้ว่า การแบ่งกลุ่มเพื่อให้ผู้เรียนสังเคราะห์ประเด็นที่สำคัญและแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน โดยที่มีครูผู้สอนให้การช่วยเหลือในประเด็นที่ผู้เรียนตัดสินใจไม่ได้ ทำให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้ที่ดีขึ้น ในขณะที่ดวงใจ บุญยะภาส (2559) ก็ได้ให้ความเห็นไว้ว่า การจัดการเรียนรู้ต้องให้สอดคล้องกับรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนเพราะการที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยวิธีการเรียนรู้ในแบบที่ตนเองพึงพอใจจะประสบผลสำเร็จในการเรียนรู้ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากข้อค้นพบในการวิจัย เรื่องการพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1. ผลจากการศึกษา พบว่า บทอ่านที่นำมาให้ผู้เรียนเรียนรู้ไม่ว่าจะเป็นโฆษณา ข่าว บทความสารคดี นิทาน เรื่องสั้น บทเพลงและบทกวีนิพนธ์ เป็นเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่ผู้เรียนให้ความสนใจเพราะเนื้อหาในบทอ่านเหล่านี้เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจริงในสังคมขณะนั้น เป็นเรื่องใกล้ตัว เป็นเหตุการณ์

ที่เป็นกระแสของสังคม อีกทั้งยังมีความยาวของเนื้อหาเหมาะสมกับวัยของผู้เรียนไม่สั้นหรือยาวเกินไป และใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย ทำให้ผู้เรียนสนใจใคร่รู้อยากอ่านอยากรับรู้ ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนจึงเป็นไปในทางที่ดีขึ้น ดังนั้นในการจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอนควรเลือกสื่อบทอ่านต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน มีความยาวและความซับซ้อนของเรื่องเหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้เรียนและควรเป็นเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงเวลานั้น ๆ จะทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจมากขึ้นและส่งผลให้ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนดีขึ้นด้วย

2. ผลจากการศึกษา พบว่า กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ขั้นการวิเคราะห์บทอ่าน (Critical thinking) ผู้เรียนต้องทำกิจกรรมกลุ่ม สมาชิกในกลุ่มทุกคนต้องแสดงความคิดเห็นโดยมีประธานกลุ่มทำหน้าที่เป็นผู้คอยกระตุ้นให้สมาชิกแสดงความคิดเห็น เลขานุการกลุ่มทำหน้าที่สรุปจดความคิดเห็นของสมาชิก และครูผู้สอนทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษา คอยสังเกตการณ์และอำนวยความสะดวก อื่น ๆ ให้กับผู้เรียน ซึ่งจากการทำกิจกรรมกลุ่ม ผู้เรียนทุกคนมีโอกาสดำเนินการแสดงความคิดเห็นของตนเองอย่างเต็มที่ ทำให้บรรยากาศในการเรียนไม่เงียบเหงาและไม่เคร่งเครียด มีความเป็นกันเอง และเกิดความสนุกสนาน ดังนั้นในการจัดการเรียนรู้ครูผู้สอนควรมีส่วนร่วมในการพิจารณาเลือกประธานกลุ่มแต่ละกลุ่ม โดยเน้นให้สมาชิกเลือกประธานกลุ่มที่มีความกระตือรือร้น มีพลัง เสียงดังฟังชัด มีความรับผิดชอบ และที่สำคัญมีบุคลิกภาพที่เป็นมิตรกับทุกคน มาทำหน้าที่เป็นประธานเพื่อที่จะสามารถกระตุ้นให้สมาชิกในกลุ่มแสดงความคิดเห็นออกมาได้ ไม่เกิดความเกร็ง มีความไว้วางใจเชื่อใจและเชื่อมั่นในตัวประธาน การทำกิจกรรมในขั้นนี้จึงจะประสบความสำเร็จไปได้ด้วยดี และในการแสดงความคิดเห็นควรให้อิสระแก่ผู้เรียนไม่ตำหนิหรือต่อว่าแต่ควรอธิบายเกี่ยวโยงให้เข้าใจถึงหลักคุณธรรมและศีลธรรมที่ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติตนให้ทุกคนอยู่ในสังคมได้อย่างสงบสุข

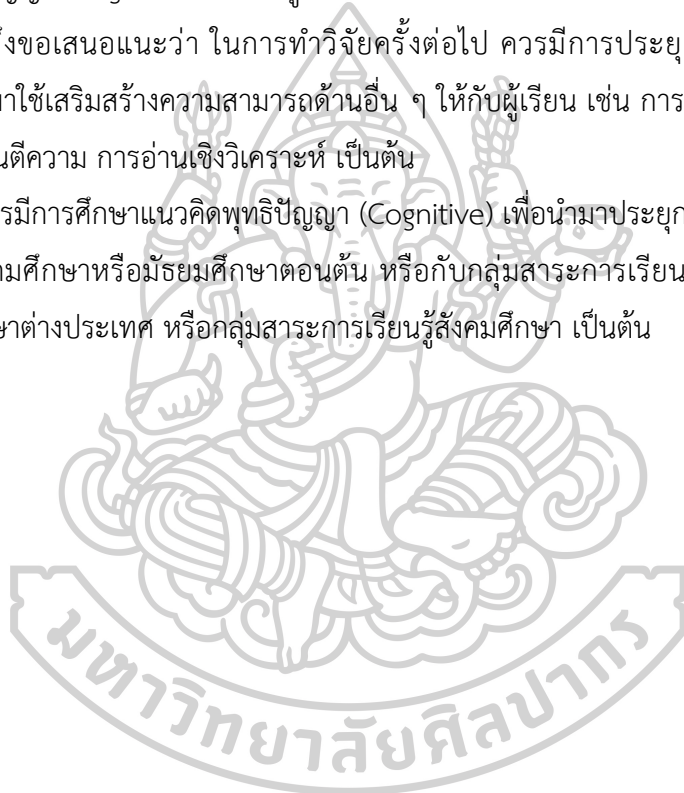
3. ผลจากการศึกษา พบว่า ในกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ขั้นการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Construction of knowledge) ครูผู้สอนให้ผู้เรียนนำเสนอผลงานองค์ความรู้ของตนเองด้วยวิธีการต่าง ๆ และไม่ได้บังคับให้ส่งภายในคาบเรียน ผู้เรียนสามารถส่งหลังชั่วโมงเรียนได้ และจากการตรวจผลงานของผู้เรียนพบว่า ผู้เรียนมีการนำเสนอผลงานเป็นชิ้นงานต่าง ๆ หลากหลายรูปแบบ เช่น แผนภาพความคิด บทสัมภาษณ์ บทความ คลิปวิดีโอ ซึ่งมีความน่าสนใจ ดังนั้นในการจัดการเรียนรู้ครูผู้สอนควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีเวลาในการสร้างสรรค์ผลงานของตนเองและควรเลือกชิ้นงานที่มีความถูกต้อง ชัดเจน น่าสนใจ และแปลกใหม่ มาแสดงให้ผู้เรียนอื่น ๆ ได้ดูเพื่อที่จะได้มีแนวคิดในการนำเสนอผลงานชิ้นต่อไปที่แตกต่างไปจากเดิม

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA ซึ่งประยุกต์มาจากแนวคิดพุทธิปัญญา (Cognitive) สามารถส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียนให้สูงขึ้นได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะว่า ในการทำวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการประยุกต์แนวคิดอื่น ๆ มาสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียนต่อไป เช่น แนวคิดบรรณศาสตร์ปริชาน แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมนิยม แนวคิดเกี่ยวกับหลักพุทธศาสนา เป็นต้น

2. หลังการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA ซึ่งประยุกต์มาจากแนวคิดพุทธิปัญญา (Cognitive) ช่วยให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเพิ่มขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะว่า ในการทำวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการประยุกต์แนวคิดพุทธิปัญญา (Cognitive) มาใช้เสริมสร้างความสามารถด้านอื่น ๆ ให้กับผู้เรียน เช่น การคิดวิเคราะห์ การคิดเชิงระบบ การอ่านตีความ การอ่านเชิงวิเคราะห์ เป็นต้น

3. ควรมีการศึกษาแนวคิดพุทธิปัญญา (Cognitive) เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ในระดับประถมศึกษาหรือมัธยมศึกษาตอนต้น หรือกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ เช่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ หรือกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา เป็นต้น

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์. (2523). **จิตวิทยาศึกษา: Educational Psychology**. กรุงเทพฯ: มหามงกุฎราชวิทยาลัย.
- กรมวิชาการ. (2546). **การจัดสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กิตติพงษ์ วงศ์ทิพย์. (2559). “การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต.” *ปรัชญาดุษฎิบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร*.
- คริสโตเฟอร์ จอห์นสัน. (2551). **การสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ สำหรับผู้เรียนชาวไทย**. กรุงเทพฯ: ส.การเจริญการพิมพ์.
- จรรยา บุญปล้อง. (2541). “การพัฒนาแบบบทรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเพื่อสอนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น.” *วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาโสตทัศนศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*.
- จิตตรา พิกุลทอง. (2559). “การพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้ยุทธศาสตร์เมตาคอกนิชันสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย.” *ปรัชญาดุษฎิบัณฑิตสาขาวิชานวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*.
- ฉัตรศิริ ปิยะพิมพ์ลสิทธิ์. (2548). **การใช้ SPSS เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชนาธิป พรกุล. (2552). **การออกแบบการสอนการบูรณาการการอ่านการคิดวิเคราะห์และการเขียน**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2554). **การสอนกระบวนการคิดทฤษฎีและการนำไปใช้ (พิมพ์ครั้งที่ 2)**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชลธิชา หอมพุ่ม. (2557). “การพัฒนาแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์

ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต.” ปรัชญาดุขฎิบัณฑิตสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม. (2550). “การพัฒนารูปแบบการประเมินหลักสูตร: การประยุกต์ใช้การ
ประเมินอภิมาน.” ปรัชญาดุขฎิบัณฑิตสาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ฐะปะนีย์ นาครทรรพ. (2545). **การสอนภาษาไทยขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา**. กรุงเทพฯ: เมธิพิส.

ดวงใจ บุญยะภาส.(2559). “การวิจัยและพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้แบบประสานสัมพันธ์
ครอบครัวและโรงเรียนเพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านสำหรับนักเรียนระดับชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 1-3.” ปรัชญาดุขฎิบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาศึกษภพมนุษย์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ทิตนา แชมมณี. (2548). **รูปแบบการเรียนการสอน: ทางเลือกที่หลากหลาย** (พิมพ์ครั้งที่ 4).
กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

_____. (2545). **ศาสตร์การสอน**. กรุงเทพฯ: รวมสาส์น.

_____. (2550). **รูปแบบการเรียนการสอนทางเลือกที่หลากหลาย**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

_____. (2555). **ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ**.
กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

_____. (2557). **ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ**
(พิมพ์ครั้งที่ 18). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทิตนา แชมมณี และคณะ. (2544). **วิทยาการด้านการคิด**. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ.

ธีระพร อูวรรณโณ. (2559). “การวัดทัศนคติ: ปัญหาในการใช้เพื่อทำนายพฤติกรรม.” **วารสาร
ครุศาสตร์**, 14(4), 162-163.

นภดล จันทร์เพ็ญ. (2553). **การใช้ภาษาไทย**. กรุงเทพฯ: แสงศิลป์การพิมพ์.

นรินทร์ สังข์รักษา. (2563). **วิธีวิทยาเทคนิคและเครื่องมือประเมินการเรียนรู้เชิงบูรณาการของผู้เรียน**.
เพชรบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.

บันลือ พฤกษะวัน. (2543). **มิติใหม่ในการสอนอ่าน**. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

บุญชม ศรีสะอาด. (2541). **การพัฒนาการสอน**. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาสน.

ประพนธ์ เรืองณรงค์ และคณะ. (2545). **กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 2 (4-6)**. กรุงเทพฯ:
ประสานมิตร.

ประภาพรรณ เอี่ยมสุภชาติ. (2550). “ทฤษฎีการเรียนรู้กับการเรียนการสอน.” ใน **ประมวลสาระชุด
วิชาวิทยาการการจัดการเรียนรู้ หน่วยที่ 1-7**. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- ประสาธ อิศรปรีดา. (2523). **จิตวิทยาการเรียนรู้กับการสอน**. กรุงเทพฯ: กราฟอาร์ต.
- _____. (2547). **ศาสตร์จิตวิทยาการศึกษา**. กรุงเทพฯ: นำอักษรการพิมพ์.
- ปวีณภัทร นิธิตันติวัฒน์. (2557). **คู่มือแนวการจัดการเรียนการสอนโดยใช้การสะท้อนคิด (Reflection)**. [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 28 พฤษภาคม 2563. เข้าถึงได้จาก <http://www.bcnr.ac.th/article/rfhnnew.pdf>
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). **วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์** (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: สำนักงานทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และเพยาว์ ยินดีสุข. (2558). **การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิศิษฐ์ ตัณชวณิช. (2558). “แนวคิดการจำแนกพฤติกรรมการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์การจัดการศึกษาด้านพุทธิพิสัยตามแนวคิดของบลูมและคณะ ฉบับปรับปรุง.” **วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง**, 3(2).
- พีชานิกา เพชรสังข์. (2555). “ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอน 5E ร่วมกับคำถามปลายเปิดที่มีต่อความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์และความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2.” วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เพทาย เย็นจิตโสมนัส. (2560). **ผลการสอบ PISA ของเด็กไทยกับการปฏิรูปการศึกษา**. [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 1 พฤศจิกายน 2560. เข้าถึงได้จาก <https://www.gotoknow.org/posts/619872>
- ไพศาล หวังพานิช. (2530). **วิธีการวิจัย**. กรุงเทพฯ: งานส่งเสริมวิจัยและตำรากองบริการการศึกษา สำนักงานอธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ภาสกร เกิดอ่อน และคณะ. (2552). “รูปแบบการวิจัยและพัฒนา.” **วารสารวิทยาศาสตร์**, 10.
- ยุพรพรรณ ดันดีสัตยานนท์. (2555). “การพัฒนาโมดูลการอ่านภาษาอังกฤษธุรกิจที่เน้นจริยธรรมธุรกิจเพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและความตระหนักรู้ด้านจริยธรรมทางธุรกิจสำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์.” ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานพุทธศักราช 2542**. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). **วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21**. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.

- วิชรัตน์ อุ่นสะอาด และ ฉลองชัย ชิวสุทรสกุล. (2552). “การพัฒนารูปแบบการสอนฟิสิกส์ตามทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพุทธินิยมสำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.” ในการประชุมทางวิชาการของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ครั้งที่ 47.
- วิสุตา รักชู. (2547). “การพัฒนาแบบวัดความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง.” วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ศศิณีภูธร สรรคบุรณารักษ์. (2559). “การพัฒนารูปแบบการสอนที่เน้นภาระงานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาจีนเพื่อความเข้าใจ สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี.” ปรัชญาดุษฎีบัณฑิตสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศักดิ์สิน โรจน์สราญรมย์. (2560). **หลากหลายมุมมอง! “สาเหตุ-ผลกระทบ-ทางแก้” ผลประเมิน PISA เต็มไทยแท้!! เวียดนาม.** [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 1 พฤศจิกายน 2560. เข้าถึงได้จาก <http://www.siamedunews.com/articles/42317068/index.php>
- ศุภกิจ เฉลิมวิสุตม์กุล. (2546). **สาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์พื้นฐานช่วงชั้นที่ 4 เล่ม 1.** กรุงเทพฯ: แม็ค.
- สมถวิล วิเศษสมบัติ. (2555). **ติวเข้ม...เชิงบูรณาการหลักภาษาไทยและการใช้ภาษาไทย.** ม.ป.ท.: ม.ป.พ..
- สมนึก ภัททิยธนี. (2546). **การวัดผลทางการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 4).** กทม.: ประสานการพิมพ์.
- สมบัติ จำปาเงิน และ สำเนียง มณีกาญจน์. (2550). **หลักการอ่าน.** กรุงเทพฯ: เรือนแก้วการพิมพ์.
- สสวท. (2559). **สรุปผลการประเมิน PISA 2015 วิทยาศาสตร์ การอ่าน และคณิตศาสตร์.** [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 11 มกราคม 2560. เข้าถึงจาก <https://pisathailand.ipst.ac.th/pisa2015/summaryreport/>
- สาวิตรี จุ้ยทอง. (2559). “การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านคำอ่านของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ในการเรียนร่วมกับนักเรียนปกติที่มีวิธีการเรียนรู้ต่างกัน.” ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). **ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2560). **คู่มือการสะท้อนการเรียนรู้ (Learning Reflection).** [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 28 พฤษภาคม 2563. เข้าถึงได้จาก https://www.ocsc.go.th/sites/default/files/attachment/article/3_manual_reflection.pdf

- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2553). **แนวทางการจัดการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์ การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สุจรีต เพียรชอบ และ สายใจ อินทร์มรรย. (2538). **วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา** (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุธีระ ประเสริฐสรรพ. (2559). “PISA รังท้ายเหตุ’อ่าน-ตีโจทย์’ไม่แตก สกว. เผยผลวิจัยเด็กไทยคิด วิเคราะห์ต่ำมาก”, **มติชน** (15 ธันวาคม 2559): 8.
- สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. (2544). “การใช้กลวิธีการอ่านเพื่อการนำไปใช้สำหรับนักเรียน.” **วารสาร ศึกษาศาสตร์ปริทัศน์**, 16(2), 120-125.
- _____. (2543). **หลักและวิธีสอนอ่านภาษาไทย** (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- _____. (2552). **สร้างเด็กไทยให้อ่านเก่ง อ่านเร็ว ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3): คู่มือการเรียนการสอนภาษาไทย**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ.
- สุพัตรา สุภาพ. (2545). **สังคมวิทยา** (พิมพ์ครั้งที่ 21). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สุพิน บุญชูวงศ์. (2539). **หลักการสอน**. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2554). **จิตวิทยาการศึกษา** (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- สุวัฒน์ วิวัฒน์านนท์. (2552). **ทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์และการเขียน**. กรุงเทพฯ: สหมิตรพรินต์ติ้ง แอนด์ลิสซิ่ง จำกัด.
- อลงกรณ์ พรหมที. (2556). “การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพุทธินิยม เรื่องคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าและการแพร่กระจายสำหรับการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขา วิศวกรรมไฟฟ้า.” **ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ**.
- อัชรา เอ็บสุซลิริ. (2556). **จิตวิทยาสำหรับครู**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัมพร ม้าคอง. (2546). **คณิตศาสตร์: การสอนและการเรียนรู้**. กรุงเทพฯ: ศูนย์ตำราและเอกสารทาง วิชาการจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2554). **ทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์: การพัฒนาเพื่อพัฒนาการ** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เอมอร์ เนียมน้อย. (2551). **พัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณด้วยเทคนิค SQ3R**. กรุงเทพฯ: สุวีริยะสาสน์.

ภาษาต่างประเทศ

- Anderson, T. P. (1997). "Using models of instruction." In C. R. Dills and A. J. Romis Zowski (Eds.), **Instructional development paradigms**. Englewood Cliffs, NJ: Education Technology Publications.
- Arends, R. I. (1997). **Classroom instruction and management**. New York: McGraw Hill.
- Best, J. W. (1977). **Research in education** (3rd ed). New Jersey: Prentice hall Inc.
- Bond, G. L.; & Wagner, E. B. (1966). **Teaching the child to read** (4th ed.). New York: Macmillan.
- Burmeister, L. E. (1974). **Improving speed of comprehension in reading strategies of secondary school teaching**. Massachusetts: Addison Wesley.
- Cassan, A. K. (2002). **Critical thinking leading to transformative learning: Understanding the impact of one's family on adult learner**. Canada: St. Francis Xavier University.
- Cowin, L. S. (1991). "The effects of nurses' job satisfaction on retention: An Australian perspective." **Journal of nursing administration**, 32(5), 283-291.
- Dallman, M. (1978). **The teaching of reading** (5th ed.). New York: Holt, Rinehart & Winston.
- Dick, W., & Carey, L. (1985). **The system design of instruction**. IL: Foresman.
- Driver, R. H., & Bell, B. (1986). "Students thinking and the learning of science: A constructivist view." **The School Review**, 67(240), 443-456.
- Foshay W. R. (2014). "Cousins but not twins: Instructional design and human performance Technology in the workplace." In J. M. Spector, M. D. Merrill, J. Foster, C. R. (1952). **Psychology for life adjustment**. Chicago: American Technical Society.
- Frannhag, H. (2013). **Interpretive functions of adjectives in english: A cognitive approach**. Lund Univ Pr.
- Gunning, T. G. (1992). **Creating reading instruction for all children**. Massachusetts: Allyn; & Bacon.
- Gunter, M. A., Estes, T. H., & Schwab, J. (1995). **Instruction a model approach**. Boston: Allyn & Bacon.

- Guralnik, D. B. (1976). **Webster's new world dictionary of American language**. Ohio: Willam Collins and world publishing company.
- Hafner, L. E. (1982). **Teaching reading to children**. New York: Macmillan.
- Harris, L. A., & Smith, C. B. (1976). **Reading instruction**. New York: Holt. Rinehart and Winston.
- Heilman, A. W. (1967). **Principle and practices of teaching reading**. Ohio: A Belland Howell, Co.
- Hornby, et al. (1968). **Working with parents of children with special needs**, p. 682.
- Hurlock, D. (1995). **Emotional intelligence**. New York: Bantam Books.
- Johns, C. (2000). "Becoming a reflective practitioner." London: Blackwell Sciences nursing. **Journal of advanced nursing**, 22(2), 226-234.
- Joyce, B., & Showers, B. (1992). **Model of teaching** (4th ed.). Boston: Allyn and Bacon: A division of Simon & Schuster, Inc.
- Joyce, B., & Well, M. (1986). **Model of teaching** (3rd ed.). London: Prentice-Hall.
- _____. (2000). **Model of teaching** (6th ed.). New Jersey: Prentice Hall.
- Joyce, B., Weil, M., & Calhoun, E. (2009). **Models of teaching**. New York: Pearson education, Inc.
- Kemp, J. E., Morrison, G. R., & Ross, S. M. (1994). **Designing effective instruction**. New York: Macmillan college.
- Kibler, R. J. (1970). "Behavioral objective and instructional process." In Milton Muse (Ed.), **Selected reading for the introduction to the teaching profession** (pp. 44-53).
- Klausmeier, H. J. (1985). **Educational psychology** (5th ed.). New York: Harper & Row.
- Krathwohl, D. R. (2002). "A revision of bloom's taxonomy: An overview." **Theory into practice**, 41(4), 214.
- Kruse, K. (2008). **Introduction to instructional design and the ADDIE model**. [Online]. Retrieved October 15, 2017. From http://www.transformativedesigns.com/id_systems.html
- Kurland, D. (2003). **Critical reading and critical thinking**. Retrieved August 8, 2017. From http://www.Criticalreading.com/Criti_reading_Thinking.htm

- Kurland, D. J. (2000). **What is critical reading?**. [Online]. Retrieved December 26, 2017. From http://wps.prenhall.com/wps/media/objects/1025/1049856/Instructor_Manual.pdf
- Lee, J. H. (2015). "Eisosome ultrastructure and evolution in fungi, Microalgae, and Lichens." **Eukaryot Cell**, 14(10), 1017-42.
- Marzano, R. J. (2001). **Designing a new taxonomy of educational objective**. Thousand Oaks, California: Corwin Press, Inc.
- Miller, W. H. (1977). **The first R. Elementary reading today** (2nd ed.). New York: Rinehart and Winston.
- Neisser, U. (1976). **Cognitive Psychology: Appleton-Century-Crofts**. New York: Appleton-Century-Crofts.
- Oskamp, S. (1977). **Attitude and opinion**. New Jersey: Prentice – Hall, Inc.
- _____. (1997). **Attitudes and opinions**. New Jersey: Prentice – Hall Inc.
- Paul, M. (1995). **The Capability model: Guidelines for improving the software process reading**. Mass: Addison-Wesley.
- Robinson, F. P. (1984). **Effective study**. New York: Longman.
- Roe, B., Stoodt, B., & Burns, P. (1998). **Secondary Reading Instruction**. Boston: Houghton Mifflin.
- Saylor, J. G. (1981). **Curriculum planning for better teaching and learning**. New York: Holt, Rinehart and Winston.
- Shokrpour, N., et al. (2013). "The effect of summary writing as a critical reading strategy on reading comprehension of Iranian EFL learners." **Journal of Studies in Education Micro think institute**, 3(2). [Online]. Retrieved June 1, 2017, from <http://www.macrothink.org/journal/index.php/jse/article/view/2644>.
- Simpson, D. (2010). **A Dissertation: Lessons learned about families, Coping, Anxiety, Research, and Life**. Presentation delivered at the intellectual exchange discussion at the university of Illinois at Chicago, Department of psychiatry, Institute for juvenile research.
- Spache, G. D., & Spache, B. E. (1969). **Reading in the elementary school**. Boston: Allyn & Bacon.

Stauffer, R. G. (1969). **Directing reading maturity as a cognition process**. New York: Harper & Row.

Vygotsky, L. S. (1978). **Mind in society: The development of higher psychological processes**. Cambridge, MA: Harvard University Press.

Williams, P. T. (2008). "Effect of diet, physical activity and performance, and body weight on incident gout in ostensibly healthy, vigorously active men." **American journal of clinical nutrition**, 87(5), 1480-1487.

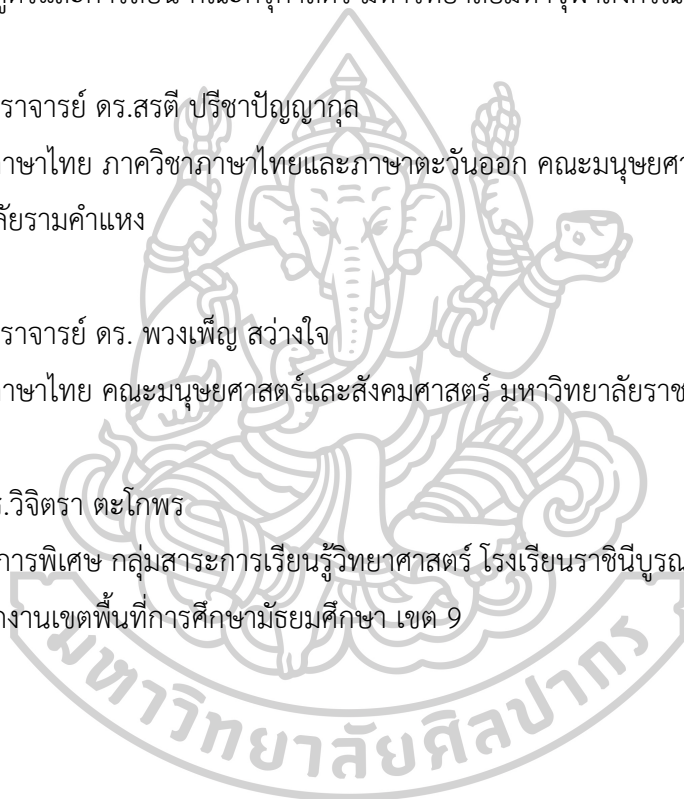

ภาคผนวก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการสนทนากลุ่ม

1. รองศาสตราจารย์สุเทพ ลิ้มอรุณ
ข้าราชการบำนาญ สาขาวิชาคณิตศาสตร์และสถิติ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
2. รองศาสตราจารย์ ดร.สมชัย ศรีนอก
สาขาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรตี ปรีชาปัญญากุล
สาขาวิชาภาษาไทย ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พวงเพ็ญ สว่างใจ
สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
5. อาจารย์ ดร.วิจิตรา ตะโกพร
ครูชำนาญการพิเศษ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ โรงเรียนราชินีบูรณะ จังหวัดนครปฐม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการหาคุณภาพ

แบบวิเคราะห์เอกสาร

1. ชนิดของเอกสาร

- ตำรา งานวิจัย/รายงานการวิจัย
- คู่มือ/รายงาน/เอกสารต่าง ๆ ของหน่วยงาน
- อื่น ๆ (ระบุ)

2. ชื่อเอกสาร/ชื่อเรื่อง.....

.....

3. ชื่อผู้แต่ง/ชื่อผู้แปล.....

.....

4. ปีที่พิมพ์.....

5. สถานที่พิมพ์.....

6. สรุปเนื้อหาที่สำคัญ.....

.....

.....

.....

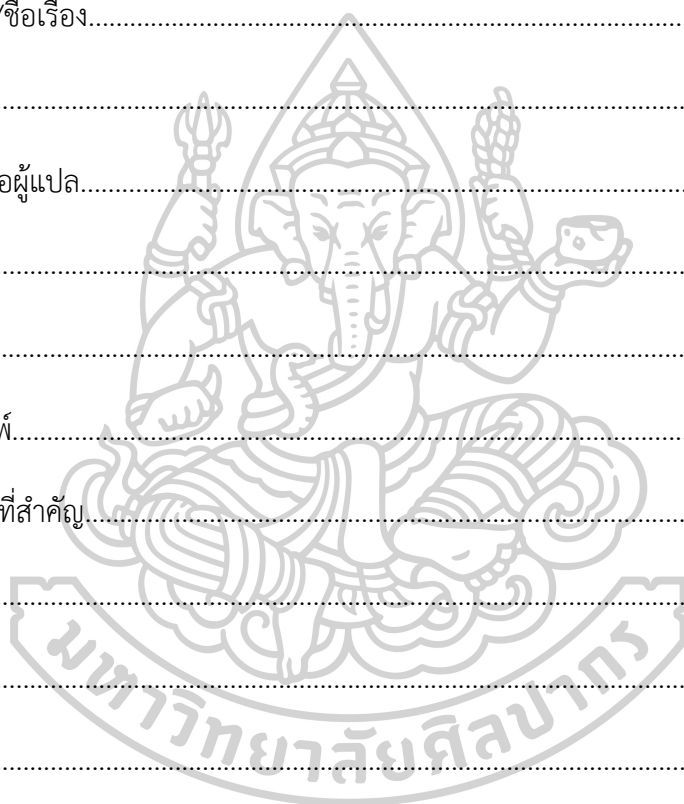
.....

.....

.....

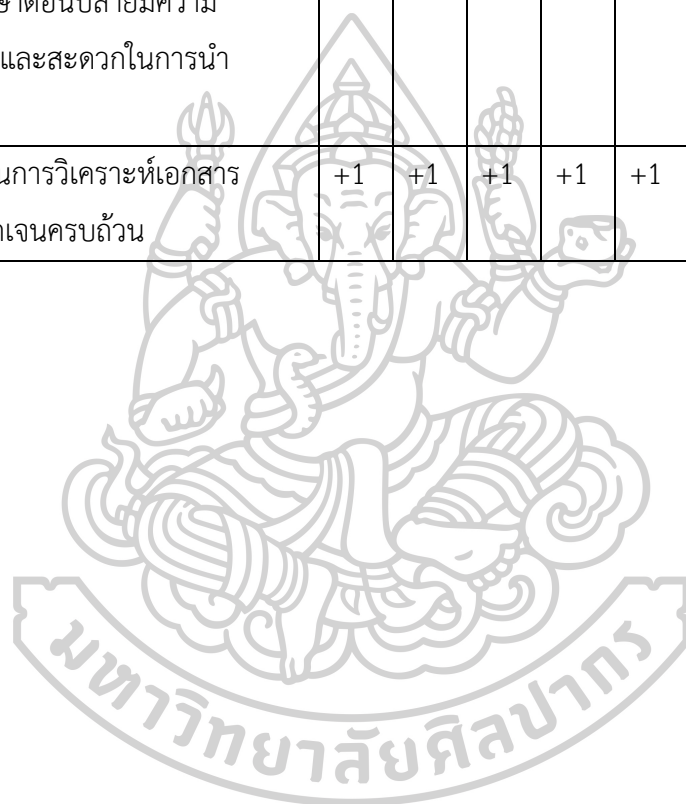
.....

.....

ตารางที่ 27 ค่าความสอดคล้องของแบบวิเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนรู้การอ่าน
 อย่างมีวิจารณ์ญาณในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ประเด็นการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่า IOC	สรุปผล
	1	2	3	4	5		
1. รูปแบบของแบบวิเคราะห์เอกสาร เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนรู้ การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณในระดับ มัธยมศึกษาตอนปลายมีความ เหมาะสมและสะดวกในการนำ ไปใช้จริง	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
2. ประเด็นในการวิเคราะห์เอกสาร มีความชัดเจนครบถ้วน	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง

แนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึกครูผู้สอนวิชาภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษา
เกี่ยวกับสภาพปัญหาและความคิดเห็นในการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

คำชี้แจง

แนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึกฉบับนี้ใช้เป็นแนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึกครูผู้สอนวิชาภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความคิดเห็นในการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเพื่อนำข้อมูลไปใช้ประกอบการทำวิจัยเรื่อง “การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ตอนปลาย” ผู้วิจัยจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดตอบคำถามตามความเป็นจริง

แนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึกนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน จำนวน 11 ข้อ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบการสัมภาษณ์ จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 สภาพปัญหาและความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
จำนวน 6 ข้อ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ตอบการสัมภาษณ์ทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในครั้งนี้

นางสาวสกุลการ สังข์ทอง

นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบการสัมภาษณ์

1. ชื่อ-สกุล
2. อายุ ปี
3. เพศ
 ชาย หญิง
4. วุฒิการศึกษา
 ปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก
5. ประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
 5-9 ปี 10-14 ปี 15-20 ปี 20 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 สภาพปัญหาและความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

1. ท่านคิดว่าการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณมีความสำคัญกับผู้เรียนอย่างไร

.....

.....

.....

.....

2. ปัญหาที่ท่านพบในการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณมีอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

3. ท่านคิดว่าควรจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณอย่างไรจึงจะทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ

.....

.....

.....

4. ท่านคิดว่าผู้เรียนควรได้รับการฝึกอ่านอย่างมีวิจารณญาณจากบทอ่านอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

5. ท่านคิดว่าการวัดและประเมินผลการอ่านอย่างมีวิจารณญาณควรมีวิธีการอย่างไร

.....

.....

.....

.....

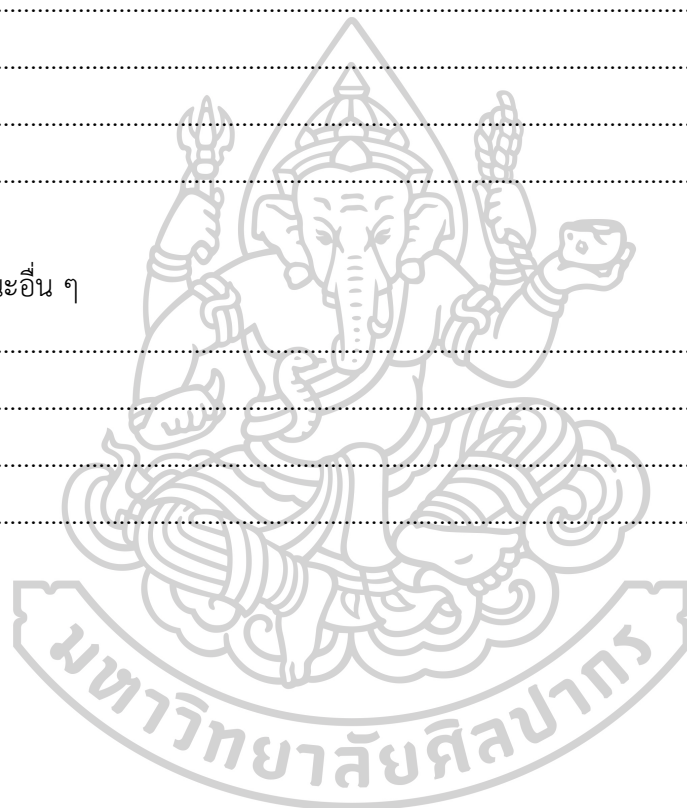
6. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

ตารางที่ 28 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึกสำหรับครูผู้สอนวิชาภาษาไทย
ระดับชั้นมัธยมศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความคิดเห็นในการจัดการเรียนรู้การอ่าน
อย่างมีวิจารณญาณ

ประเด็นการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ					ค่า IOC	สรุปผล
	1	2	3	4	5		
1. การใช้ภาษาในข้อความมีความชัดเจน	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
2. ประเด็นของข้อความมีรายละเอียดครอบคลุมทุกด้าน	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
3. ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์มีความเหมาะสมครบถ้วน	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
4. ประเด็นในการสัมภาษณ์มีรายละเอียดครบถ้วน	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
5. ประเด็นในการสัมภาษณ์ช่วยให้เข้าใจสภาพปัญหาในการสอนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
6. ประเด็นในการสัมภาษณ์ช่วยให้เข้าใจความต้องการจำเป็นของครูผู้สอนในการสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
7. ประเด็นในการสัมภาษณ์จะเป็นประโยชน์ต่อการนำไปเป็นแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้จริง	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง

แนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึกนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
เกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการในการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

คำชี้แจง

แนวทางการสัมภาษณ์ฉบับนี้ใช้เป็นแนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึกนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการในการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเพื่อนำข้อมูลไปใช้ประกอบการทำวิจัยเรื่อง “การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย” ผู้วิจัยจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดตอบคำถามตามความเป็นจริง

แนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึกนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบการสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 สภาพปัญหาในการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

ตอนที่ 3 ความต้องการเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้ตอบการสัมภาษณ์ทุกคนที่ให้ความอนุเคราะห์ในครั้งนี้

นางสาวสกุลการ สังข์ทอง

นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบการสัมภาษณ์

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. ระดับชั้น

มัธยมศึกษาปีที่ 4

มัธยมศึกษาปีที่ 5

มัธยมศึกษาปีที่ 6

ตอนที่ 2 สภาพปัญหาในการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

นักเรียนมีปัญหอะไรบ้างเกี่ยวกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณในประเด็นต่อไปนี้

1. ด้านการจัดการเรียนรู้

ครูผู้สอน/วิธีสอน

.....

.....

.....

2. ด้านสื่อการอ่าน

บทอ่าน

.....

.....

.....

3. ด้านการวัดและประเมินผล

แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

.....

.....

.....

4. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 ความต้องการในการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างตามความคิดเห็นของท่าน โดยมีเกณฑ์ ดังนี้

5	หมายถึง	ต้องการมากที่สุด
4	หมายถึง	ต้องการมาก
3	หมายถึง	ต้องการปานกลาง
2	หมายถึง	ต้องการน้อย
1	หมายถึง	ต้องการน้อยที่สุด

รายการ	ระดับความต้องการ				
	5	4	3	2	1
1. ความต้องการด้านการจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอน/วิธีสอน					
1.1 ต้องการให้ครูผู้สอนบอกความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณให้ชัดเจน					
1.2 ต้องการให้ครูผู้สอนบอกขั้นตอนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนลงมือปฏิบัติ					
1.3 ต้องการให้ครูผู้สอนสาธิตวิธีอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนให้นักเรียนปฏิบัติ					
1.4 ต้องการให้ครูผู้สอนจัดการเรียนรู้โดยให้นักเรียนปฏิบัติจริงและมีการสะท้อนผลกลับ					
1.5 ต้องการให้ครูผู้สอนจัดการเรียนรู้โดยให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่ม					
1.6 ต้องการให้ครูผู้สอนจัดการเรียนรู้โดยเปิดโอกาสให้อภิปรายร่วมกัน					
1.7 ต้องการให้ครูผู้สอนนำเกมมาใช้ประกอบการเรียนรู้ด้วย					
2. ความต้องการด้านสื่อการอ่าน บทอ่าน					
2.1 ต้องการอ่านสื่อประเภทนิทาน					
2.2 ต้องการอ่านสื่อประเภทข่าว					
2.3 ต้องการอ่านสื่อประเภทโฆษณา					
2.4 ต้องการอ่านสื่อประเภทบทความ					
2.5 ต้องการอ่านสื่อประเภทสารคดี					

รายการ	ระดับความต้องการ				
	5	4	3	2	1
2.6 ต้องการอ่านสื่อประเภทเรื่องสั้น					
2.7 ต้องการอ่านสื่อประเภทบทกวีซีไรต์					
3. ความต้องการด้านการทดสอบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ					
3.1 ต้องการให้มีการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนในทุกหน่วยการเรียนรู้					
3.2 ต้องการทดสอบโดยใช้การทดสอบแบบปรนัยเพียงอย่างเดียว					
3.3 ต้องการทดสอบโดยใช้การทดสอบแบบอัตนัยเพียงอย่างเดียว					
3.4 ต้องการทดสอบโดยใช้การทดสอบแบบปรนัยและอัตนัย					

ตารางที่ 29 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการในการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

ประเด็นการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ					ค่า IOC	สรุปผล
	1	2	3	4	5		
1. การใช้ภาษาในข้อคำถามมีความชัดเจน	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
2. ประเด็นของข้อคำถามมีรายละเอียดครอบคลุมทุกด้าน	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
3. ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์มีความเหมาะสมครบถ้วน	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
4. ประเด็นในการสัมภาษณ์มีรายละเอียดครบถ้วน	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
5. ประเด็นในการสัมภาษณ์ช่วยให้เข้าใจสภาพปัญหาในการสอนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
6. ประเด็นในการสัมภาษณ์ช่วยให้เข้าใจความต้องการจำเป็นของนักเรียนในการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
7. ประเด็นในการสัมภาษณ์จะเป็นประโยชน์ต่อการนำไปเป็นแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้จริง	+1	+1	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง

ประเด็นในการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้
เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ประเด็นที่ 1

- องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร
- องค์ประกอบใดของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ควรได้รับการปรับปรุงแก้ไข

ประเด็นที่ 2

- การจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร
- ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้มีปัญหาหรืออุปสรรคหรือไม่ หรือควรปรับปรุงอย่างไร

ประเด็นที่ 3

ผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้สามารถเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมี
วิจารณญาณได้ในระดับใดและเป็นอย่างไร

ประเด็นที่ 4

ข้อคิดเห็นอื่น ๆ ที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้และการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้
หรือไม่ อย่างไร

ตารางที่ 30 ค่าความสอดคล้องเหมาะสมของประเด็นในการสนทนากลุ่มของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับ
รูปแบบการจัดการเรียนรู้

ประเด็นการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					\bar{X}	S.D.	ระดับ ความ สอดคล้อง เหมาะสม
	1	2	3	4	5			
ประเด็นที่ 1								
- องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ มีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
- องค์ประกอบใดของรูปแบบการจัด การเรียนรู้ที่ควรได้รับการปรับปรุงแก้ไข	5	4	5	5	5	4.80	0.45	มากที่สุด
ประเด็นที่ 2								
- การจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัด การเรียนรู้มีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร	5	4	5	4	5	4.60	0.55	มากที่สุด
- ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้มีปัญหาหรือ อุปสรรคหรือไม่ หรือควรปรับปรุงอย่างไร	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
ประเด็นที่ 3								
- ผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้สามารถ เสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมี วิจารณญาณได้ในระดับใดและเป็นอย่างไร	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
ประเด็นที่ 4								
- ข้อคิดเห็นอื่น ๆ ที่มีต่อรูปแบบการจัด การเรียนรู้และการนำรูปแบบการจัด การเรียนรู้ไปใช้หรือไม่ อย่างไร	5	5	5	5	4	4.80	0.45	มากที่สุด
รวม						4.80	0.24	มากที่สุด

แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA
เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

คำชี้แจง

แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการแบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ 2 การออกแบบและพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้ (Design and Development) ของการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย”

ในฐานะที่ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างตามความคิดเห็นของท่าน โดยกำหนดเกณฑ์ ดังนี้

- 5 หมายถึง ท่านเห็นว่ารายการประเมินที่กำหนดนั้นมีความเหมาะสมมากที่สุด
- 4 หมายถึง ท่านเห็นว่ารายการประเมินที่กำหนดนั้นมีความเหมาะสมมาก
- 3 หมายถึง ท่านเห็นว่ารายการประเมินที่กำหนดนั้นมีความเหมาะสมปานกลาง
- 2 หมายถึง ท่านเห็นว่ารายการประเมินที่กำหนดนั้นมีความเหมาะสมน้อย
- 1 หมายถึง ท่านเห็นว่ารายการประเมินที่กำหนดนั้นมีความเหมาะสมน้อยที่สุด

รายการประเมิน	ความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
1. หลักการ					
หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ แบบ MECCA มีความสอดคล้องกับทฤษฎีและแนวคิดพื้นฐาน					
2. วัตถุประสงค์					
2.1 วัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ แบบ MECCA มีความสอดคล้องกับหลักการ					
2.2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ แบบ MECCA มีความสอดคล้องกับกระบวนการจัดการเรียนรู้					

รายการประเมิน	ความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
3. กระบวนการจัดการเรียนรู้					
3.1 กระบวนการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องกับทฤษฎีและแนวคิดพื้นฐาน					
3.2 กระบวนการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์					
3.3 กระบวนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมในการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน					
3.4 ชั้นสร้างความสนใจมีความเหมาะสมช่วยสร้างความสนใจของผู้เรียนในการจัดการเรียนรู้					
3.5 ชั้นสำรวจและศึกษาบทอ่านมีความเหมาะสม ช่วยให้ผู้เรียนเชื่อมโยงความรู้เดิมเข้ากับความรู้ใหม่ทำให้เข้าใจเนื้อหายิ่งขึ้น					
3.6 ชั้นวิเคราะห์บทอ่านมีความเหมาะสมช่วยให้ผู้เรียนวิเคราะห์องค์ประกอบต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กันได้					
3.7 ชั้นสร้างความรู้ด้วยตนเองมีความเหมาะสมช่วยให้ผู้เรียนเห็นมุมมองที่หลากหลายและสรุปองค์ความรู้เป็นของตนเองได้					
3.8 ชั้นประยุกต์ใช้มีความเหมาะสมช่วยให้ประเมินความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียนได้					
4. การวัดและประเมินผล					
4.1 การวัดและประเมินผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ แบบ MECCA มีความสอดคล้องกับทฤษฎีและแนวคิดพื้นฐาน					
4.2 การวัดและประเมินผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ แบบ MECCA มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์					
5. ปัจจัยสนับสนุนการจัดการเรียนรู้					
ปัจจัยสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ มีความสอดคล้องกับหลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการจัดการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล					

ข้อเสนอแนะ

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

ตารางที่ 31 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

ประเด็นการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ					ค่า IOC	สรุปผล
	1	2	3	4	5		
1. รูปแบบของแบบประเมินมีความเหมาะสมและสะดวกในการนำไปใช้จริง	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
2. ข้อคำถามมีความเหมาะสมและเพียงพอกับการพิจารณาประสิทธิภาพของรูปแบบ	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
3. ข้อคำถามมีความชัดเจนอ่านเข้าใจง่าย	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
4. ข้อคำถามครอบคลุมวัตถุประสงค์ในการวิจัย	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง

แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้

คำชี้แจง

แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ในการวิจัยเรื่อง “การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย”

ในฐานะที่ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างตามความคิดเห็นของท่าน โดยกำหนดเกณฑ์ ดังนี้

5	หมายถึง	ท่านเห็นว่ารายการประเมินที่กำหนดนั้นมีความเหมาะสมมากที่สุด
4	หมายถึง	ท่านเห็นว่ารายการประเมินที่กำหนดนั้นมีความเหมาะสมมาก
3	หมายถึง	ท่านเห็นว่ารายการประเมินที่กำหนดนั้นมีความเหมาะสมปานกลาง
2	หมายถึง	ท่านเห็นว่ารายการประเมินที่กำหนดนั้นมีความเหมาะสมน้อย
1	หมายถึง	ท่านเห็นว่ารายการประเมินที่กำหนดนั้นมีความเหมาะสมน้อยที่สุด

รายการประเมิน	ความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
1. องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้					
1.1 องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมครบถ้วน					
1.2 องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้มีลำดับขั้นตอนอย่างเหมาะสม					
2. จุดประสงค์การเรียนรู้					
2.1 จุดประสงค์การเรียนรู้มีความถูกต้องชัดเจนตามหลักการ					
2.2 จุดประสงค์การเรียนรู้สามารถวัดและประเมินได้จริง					
3. เนื้อหาสาระ					
3.1 เนื้อหาสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้					
3.2 เนื้อหามีการจัดลำดับอย่างเหมาะสม					
3.3 เนื้อหามีความหลากหลายและสอดคล้องกับประสบการณ์ของผู้เรียน					

รายการประเมิน	ความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
4. กิจกรรมการเรียนรู้					
4.1 กิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้					
4.2 กิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ					
4.3 กิจกรรมการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ					
4.4 กิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับระยะเวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้					
5. สื่อการเรียนรู้					
5.1 สื่อการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้					
5.2 สื่อการเรียนรู้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ					
5.3 สื่อการเรียนรู้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้					
5.4 สื่อการเรียนรู้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน					
6. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้					
6.1 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้					
6.2 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้					
6.3 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้มีแนวทางการปฏิบัติอย่างชัดเจน					

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

ตารางที่ 32 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้

ประเด็นการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ					ค่า IOC	สรุปผล
	1	2	3	4	5		
1. รูปแบบของแบบประเมินมีความเหมาะสมและสะดวกในการนำไปใช้จริง	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
2. รายการประเมินมีความเหมาะสมและเพียงพอกับการพิจารณาประสิทธิภาพของรูปแบบ	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
3. รายการประเมินมีความชัดเจนอ่านเข้าใจง่าย	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
4. รายการประเมินครอบคลุมวัตถุประสงค์ในการวิจัย	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง

แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
วิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2561

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบฉบับนี้ มีจำนวนทั้งหมด 47 ข้อ คะแนนเต็ม 60 คะแนน แบ่งเป็นข้อสอบปรนัยและข้อสอบอัตนัย ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อสอบปรนัยแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 34 ข้อ คะแนนเต็ม 34 คะแนน ให้นักเรียนใช้ปากกานำเงินหรือด้ามระบายในช่องกระดาษคำตอบที่เป็นคำตอบที่ถูกต้องที่สุด

ตอนที่ 2 เป็นข้อสอบอัตนัย จำนวน 13 ข้อ คะแนนเต็ม 26 คะแนน ให้นักเรียนเขียนตอบลงในช่องว่างที่กำหนดให้

2. ใช้เวลาในการทำ 90 นาที

3. ให้เขียน ชื่อ-สกุล เลขที่ ลงในกระดาษคำตอบให้ถูกต้องชัดเจน

ตอนที่ 1 ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

ใช้โฆษณาต่อไปนี้ ตอบคำถาม ข้อ 1- 3

การเคหะแห่งชาติ
National Housing Authority

ร่วมเป็นส่วนหนึ่งของสังคมออนไลน์
ไม่พลาดข่าวสารทุกกิจกรรมและโปรโมชั่น
กับการเคหะแห่งชาติ

Facebook NHA marketing
Line@ @nha_marketing
Instagram NHA_marketing
Twitter NHA_marketing
Youtube NHA_marketing
E-Mail nha_marketing@nha.co.th

Call Center 1615

1. จากโฆษณา ถ้ามีปัญหาเกิดขึ้น ช่องทางการสื่อสารทางใดรวดเร็วที่สุด
 1. สอบถามผ่านกล่องข้อความใน Facebook
 2. เขียนจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ E-mail
 3. ทำความเข้าใจผ่านทาง Youtube
 4. สอบถาม Call Center 1615
2. จากโฆษณา กลุ่มเป้าหมายคือใคร
 1. บุคคลทั่วไป
 2. ผู้ที่ต้องการที่อยู่อาศัย
 3. ผู้ที่ติดตามข้อมูลข่าวสารด้านต่าง ๆ
 4. ผู้ที่ชอบความทันสมัย
3. จุดมุ่งหมายของผู้เขียนคือข้อใด
 1. นำเสนอแอปพลิเคชันที่ทันสมัยของการเคหะแห่งชาติ
 2. บอกแหล่งข้อมูลในการติดต่อสื่อสารกับการเคหะแห่งชาติ
 3. ประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่าง ๆ ของการเคหะแห่งชาติผ่านแอปพลิเคชันต่าง ๆ
 4. ชักชวนให้ผู้สนใจติดตามข้อมูลข่าวสารของการเคหะแห่งชาติผ่านแอปพลิเคชันต่าง ๆ

ใช้โฆษณาต่อไปนี้ ตอบคำถาม ข้อ 4 – 6

ช้อปปิ้งไลฟ์
Shopping Market

#มันก็จะช้อปกันมันส์ๆ หน่อย

31 ส.ค. - 3 ก.ย. 60

@ Alive Park Hall ชั้น G (หน้าโรบินสัน)

ฟิวเจอร์พาร์ค รังสิต

จองบูธ โทร. 02-422-9999 ต่อ 4450 และ 084-996-2656

อัปเดตเพิ่มเติม **ช้อปปิ้งไลฟ์** f สดส์ค๊าห์แพนคลับ @ sudsapda

สนับสนุนโดย **ISUZU** ทางเคใจ **ปทุมธานี** AMARIN 34 HD

4. จากโฆษณา นักเรียนคิดว่า จะได้รับความสนใจจากใครมากที่สุด (2 คะแนน)
 1. ร้านค้าแบรนด์ดัง
 2. ผู้ที่ชอบความทันสมัย
 3. วัยรุ่น/นักเรียน/นักศึกษา
 4. ผู้ที่ชอบการจับจ่ายใช้สอย
5. จากโฆษณา ขาดข้อมูลที่สำคัญที่สุดเรื่องใด
 1. ช่วงเวลาในการจัดกิจกรรม
 2. ประเภทของสินค้า
 3. ราคาสินค้า
 4. การเดินทาง
6. บุคคลใดได้รับอิทธิพลจากโฆษณานี้น้อยที่สุด (2 คะแนน)
 1. กะทิเตรียมกลางวันในวันที่ 1-3 ก.ย. 60 เพื่อไปงาน
 2. ขนุนรับสมัครบัตรเครดิตเพื่อนำไปซื้อสินค้าภายในงาน
 3. มะเหมี่ยวโกหกแม่ว่ามีเรียนซ่อมเสริมตอนเย็นเพื่อจะไปเที่ยวงาน
 4. รูนเส้นกตฤกษ์ใจเพจ facebook และแชร์ลงใน facebook ของตน

ใช้ข่าวต่อไปนี้ ตอบคำถามข้อ 7- 11

ชาวบ้านแห่ไหว้หนองน้ำที่โกสุมพิสัย อี้อาตอนแรกเป็นน้ำผุด ก่อน 2-3 วันน้ำแห้ง โผล่เป็นวงแหวนขนาด 3 เมตร น้ำด้านในใสกว่าข้างนอก คอหอยแห้งเลขเด็ด 7, 6, 3

วันที่ 31 ตุลาคม 2560 มีรายงานอยู่ที่ จ.มหาสารคาม มีชาวบ้านแห่กราบไหว้วงแหวนพญานาค ที่ริมถนนสาย 208 โกสุมพิสัย-ท่าพระ ห่างลงไป 30 เมตร พบหนองน้ำบ้านหนองสระพัง ต.เขวาไร่ อ.โกสุมพิสัย ด้านหลังศูนย์แสดงสินค้าผลิตภัณฑ์ตำบลเขวาไร่ ซึ่งเป็นสระน้ำที่ไว้ใช้เป็นประจำ หมู่บ้าน ด้าน นายสำราญ เดชพุทธร กล่าวไว้ว่า ตอนแรกเป็นคล้าย ๆ น้ำผุด พอเมื่อ 2-3 วันก่อน น้ำในสระได้ลดลงก็เห็นเป็นคล้ายแหวนที่มีหัวแหวน มีขนาดใหญ่ประมาณ 3 เมตร และน้ำในวงแหวนจะใสกว่าน้ำที่อยู่ด้านนอก ทำให้ทาง อบต. ต้องมาเอาไม้ไผ่ทำทางขึ้นลง เพื่อให้ชาวบ้านได้ลงไปกราบไหว้ และได้ติดป้ายห้ามไว้ไม่ให้ลงไปแตะต้องวงแหวน จากนั้นชาวบ้านก็ได้วิจารณ์กันต่าง ๆ ว่ามีพญานาคอยู่ในสระน้ำ และได้ทำวงแหวนเอาไว้ เพื่อจะได้เป็นประตูเข้าออกของท่าน ขณะที่ชาวบ้านต่างพื้นที่เมื่อได้ทราบข่าวก็เดินทางมากกราบไหว้เช่นกัน และขอเลขเด็ดกันจำนวนมาก อีกทั้งยังได้รวม ตัวกันทำพานบายศรีกราบไหว้วงแหวนพญานาค และได้เชิญหมอธรรมมาดำเนินการพิธีบายศรี โดยได้เลข 7, 6, 3

ที่มา: <https://www.thairath.co.th/content/1112359#cxrecss>

7. ข้อความใดเป็นข้อเท็จจริง
1. น้ำในวงแหวนจะใสกว่าน้ำที่อยู่ด้านนอก
 2. น้ำในสระลดลงก็เห็นเป็นคล้ายแหวนที่มีหัวผุด
 3. ชาวบ้านแห้วหนองน้ำโกสุมพิสัย ฮือฮาตอแรงเป็นน้ำ
 4. ชาวบ้านต่างพื้นที่เมื่อได้ทราบข่าวก็เดินทางมากกราบไหว้
8. บุคคลในข้อใด ไม่ คล้อยตามข่าวข้างต้น
1. ต้นกล้าตักน้ำในหนองน้ำไปให้พ่อแม่ดื่ม
 2. วิวิธพากลุ่มนักศึกษาไปสัมภาษณ์คนในพื้นที่
 3. ออนแอร์ไปตั้งร้านขายบายศรีบริเวณหนองน้ำ
 4. ลูกน้ำนำเลขเด็ดไปซื้อลอตเตอรี่จำนวน 15 ใบ
9. จากข่าวข้างต้น ข้อใดไม่ได้กล่าวถึง
1. วิถีชีวิต
 2. พิธีกรรม
 3. จาริตประเพณี
 4. การเมืองการปกครอง
10. ข้อความใดไม่สะท้อนภาพสังคมด้านวัฒนธรรม
1. น้ำในวงแหวนจะใสกว่าน้ำที่อยู่ด้านนอก
 2. จากนั้นชาวบ้านวิจารณ์กันต่าง ๆ ว่ามีพญานาคอยู่ในสระน้ำ
 3. ชาวบ้านต่างพื้นที่เมื่อทราบข่าวก็เดินทางมากกราบไหว้วางแหวนพญานาค
 4. ชาวบ้านแห้วกราบไหว้วางแหวนพญานาคที่ริมถนนสาย 208 โกสุมพิสัย-ท่าพระ
11. จากข่าวข้างต้น สะท้อนความเชื่อเรื่องใดมากที่สุด
1. โชคลาภ
 2. สิ่งศักดิ์สิทธิ์
 3. บุญวาสนา
 4. เครื่องรางของขลัง

ใช้บทความต่อไปนี้ตอบคำถามข้อ 12- 16

นายแพทย์วิชัย เตชะทัตตานนท์ ผู้อำนวยการแผนกสร้างเสริมสุขภาพ แผนกประกันสังคม ร.พ.กล้วยน้ำไท 1 ยืนยันอย่างเต็มที่ เพราะเครื่องดื่มทั่วไปประเภท น้ำหวาน เกลือแร่ หรือน้ำเพิ่มพลังชนิดต่าง ๆ มักจะมีปริมาณน้ำตาล สูงกว่า 2.5 % จึงทำให้เคลื่อนที่สู่กระเพาะอาหารและถูกดูดซึมได้ช้ากว่าน้ำเปล่า และการเสียเหงื่อจากการออกกำลังกาย เป็นการเสียน้ำมากกว่าเสียเกลือแร่ในร่างกาย และไม่ได้สูญเสียโพแทสเซียมจึงไม่จำเป็นต้อง ดื่มน้ำเกลือแร่เข้าไปทดแทนแต่ถ้าดื่มเข้าไปบางคนอาจทำให้รู้สึกจุกเสียด ท้องอืด น้ำตาลในเลือดสูงขึ้น และจะมีอาการมากขึ้น หากเป็นน้ำอัดลม เพราะก๊ากคาร์บอนไดออกไซด์จะทำให้กระเพาะอาหารขยายตัวขึ้นทำให้จุก แน่น ไปเบียด

กล้ามเนื้อกระบังลม ปอดจะขยายตัวได้ไม่เต็มที่ ส่งผลให้หายใจไม่อิ่ม และหมดแรงเร็วขึ้น ขณะที่น้ำเปล่าที่ร่างกายจะสามารถดูดซึมได้อย่างรวดเร็ว ช่วยลดอุณหภูมิของร่างกาย ปรับระดับความดันโลหิต ช่วยลำเลียงอาหาร และออกซิเจนเข้าสู่เซลล์ ช่วยทำให้เซลล์กล้ามเนื้อทำงานได้อย่างสมบูรณ์ ในขณะที่เล่นกีฬาได้เป็นอย่างดี ส่วนวิธีดื่มน้ำอย่างถูกวิธีนั้น ควรดื่มน้ำเปล่าไม่เกิน 1 แก้ว ก่อนออกกำลังกายประมาณ 10 นาที ในขณะที่ออกกำลังกายจิบเล็กน้อยทุก 10-15 นาที แต่ถ้ารู้สึกกระหายน้ำ แต่ไม่ควรดื่มเกิน 1 แก้วภายใน 1 ชั่วโมง และหลังจากการออกกำลังกายราว ครึ่งชั่วโมงควรดื่มน้ำสัก 2 แก้ว หากในเวลาที่เหลือจืด ๆ แล้วอยากดื่มน้ำ ก็ไม่ควรดื่มเกิน 2 แก้ว เพราะอาจเกิดภาวะน้ำเกิน ทำให้เวียนหัว หรือสมองปวดร้าได้

ที่มา: <http://www.vcharkarn.com/varticle/44295>

12. จากข้อความ “น้ำเปล่า เครื่องดื่มที่ดีที่สุดในการออกกำลังกาย” ข้อใดเป็นข้อมูลสนับสนุนที่ชัดเจน
 1. น้ำเปล่าร่างกายสามารถดูดซึมได้อย่างรวดเร็ว
 2. การออกกำลังกายเป็นการเสียน้ำมากกว่าเสียเกลือแร่
 3. ควรดื่มน้ำเปล่าไม่เกิน 1 แก้ว ก่อนออกกำลังกายประมาณ 10 นาที
 4. การดื่มน้ำเปล่าในปริมาณที่เหมาะสมจะช่วยทดแทนเกลือแร่ที่ร่างกายสูญเสียไปขณะออกกำลังกาย
13. จากบทความข้างต้น บุคคลใดปฏิบัติตน **ไม่** ถูกต้อง
 1. ดื่มน้ำออกกำลังกายเสร็จแล้วดื่มน้ำ 2 แก้ว
 2. ดื่มน้ำ 1 แก้วก่อนออกกำลังกาย 10 นาที
 3. เนื่ยบจิบน้ำขณะวิ่งรอบโรงเรียน ทุก 10 นาที
 4. ใส่อุปกรณ์กระหายน้ำหลังจากวิ่งมาราธอนจึงดื่มน้ำ 1 แก้ว
14. จากบทความข้างต้น ข้อใดกล่าวถูกต้อง
 1. น้ำทุกประเภทมีประโยชน์สู้น้ำเปล่าไม่ได้
 2. น้ำเปล่าดูดซึมเข้าสู่เส้นเลือดได้ดีกว่าจึงเหมาะกับผู้ป่วย
 3. ถ้าดื่มน้ำเปล่าอย่างถูกวิธีจะยิ่งทำให้เซลล์ต่าง ๆ ทำงานได้ดียิ่งขึ้น
 4. อาการจุกเสียด แน่นท้อง เป็นผลมาจากการดื่มน้ำเกลือแรมมากเกินไป
15. บทความข้างต้น ควรปรากฏอยู่สถานที่ใดจึงจะเหมาะสมที่สุด

1. สนามกีฬาต่าง ๆ	2. โรงพยาบาล
3. ป้ายรถเมล์	4. ฟิตเนส

16. จากบทความ ข้อใดกล่าว **ไม่** ถูกต้อง

1. ภาวะน้ำเกินเกิดจากการดื่มน้ำมากเกินไปหลังออกกำลังกายมาเหนื่อย ๆ
2. ถ้าเราดื่มเครื่องดื่มที่มีปริมาณน้ำตาลมากกว่าร้อยละ 2.5 ร่างกายจะดูดซึมน้ำได้ช้าลง
3. การที่เรารู้สึกแน่นท้อง จุกเสียด ท้องอืดท้องเฟ้อ เกิดจากการดื่มน้ำเปล่าน้อยเกินไป
4. น้ำอัดลมเมื่อกินหลังออกกำลังกายจะทำให้กระเพาะขยายตัว หายใจได้ไม่เต็มที่ และลำบากขึ้น

ใช้นิทานต่อไปนี้ ตอบคำถามข้อ 17-21

ในอดีตกาล สมัยพระเจ้าพรหมทัตครองกรุงพาราณสี มีพญานกกระจาบตัวหนึ่งคும்บริวารจำนวนนับพันตัว ท่องเที่ยวหากินอยู่ในป่าใหญ่ได้รับความผาสุกตลอดมา

อยู่มาวันหนึ่ง พรานล่านกบังเอิญมาพบนกกระจาบฝูงนี้เข้า จึงเข้าไปแอบซุ่มอยู่หลังพุ่มไม้แล้วทำเสียงร้องเลียนแบบนกกระจาบ เมื่อนกกระจาบได้ยินจึงหลงเข้าใจผิดคิดว่า พวกของตนร้องเรียกจึงบินลงมารวมกันข้างพุ่มไม้นั้น นายพรานซึ่งคอยที่อยู่แล้วก็ทอดตาข่ายลงอย่างรวดเร็ว จับนกกระจาบไปได้สบาย หลังจากวันนั้น นายพรานก็มาทอดตาข่ายจับนกไปได้ทุกวัน พญานกนกกระจาบพยายามอย่างยิ่งที่จะคิดหาทางช่วยเหลือบริวารของตน จนกระทั่งวันหนึ่งพญานกกระจาบเรียกประชุมบริวารที่เหลือและบอกอุบายว่า “ ครั้งต่อไป ถ้าพวกเราถูกนายพรานทอดตาข่ายอีกสักก็จงตั้งสติให้ดี ให้แต่ละตัวเอาหัวสอดเข้าในช่องตาข่ายตัวละตา แล้วบินขึ้นพร้อม ๆ กัน ยกเอาตาข่ายนั้นไปพาดทิ้งไว้บนยอดไม้ที่อยู่ไกล ๆ แล้วปลดตัวเองออกมาก็จะหนีรอดได้ ”

วันต่อ ๆ มา เมื่อพรานนกนำตาข่ายมาทอดอีก นกกระจาบก็พร้อมใจกันทำตามคำแนะนำของพญานกเสมอ พรานนกจึงจับนกกระจาบไม่ได้เลย ต่อมาไม่นาน มีนกกระจาบซุ่มซำตัวหนึ่งโผลงมา

บนพื้นดิน แต่บังเอิญพลาดไปเหยียบเอาหัวนกกระจาบอีกตัวเข้า นกกระจาบตัวนั้นโกรธมาก ร้องโวยวายขึ้นมา ถึงนกกระจาบซุ่มซำจะอ่อนวอนขอโทษอย่างไร นกตัวที่ถูกเหยียบหัวก็ไม่ยอมให้อภัย จนเกิดทะเลาะวิวาทกันขึ้น กลายเป็นแบ่งพรรคแบ่งพวกกัน ต่างพุดจากระทบกระเทียบแตกตั้นกันต่าง ๆ นานา พญานกกระจาบเห็นดังนั้นจึงเข้าห้ามปราม แต่นกกระจาบเหล่านั้นไม่ยอมฟัง พญานกกระจาบ จึงกล่าวว่า ต่อไปความพินาศจะเกิดขึ้นแก่นกกระจาบทั้งหลายเป็นแน่ จึงพานก

บริวารที่เชื่อฟังแยกฝูงออกไปหากินที่อื่น

เมื่อพรานมาตักนกกระจาบอีกครั้ง นกกระจาบเหล่านั้นเมื่อไม่มีความพร้อมเพรียงเพราะมัวแต่ทะเลาะกันเอง กำลังแรงจึงไม่พอที่จะนำเอาตาข่ายขึ้นไปได้ พรานนกจึงจับนกกระจาบเหล่านั้นไปอย่างง่ายดาย

17. จากนิทานข้างต้น ผู้เขียนต้องการสื่อสารเรื่องใด
1. ความปรองดอง
 2. ความรักใคร่
 3. ความเสียสละ
 4. ความรอบคอบ
18. ข้อใดสะท้อนภาวะผู้นำของพญานกกระจาปได้ดีที่สุด
1. พญานกกระจาปเห็นเหล่านกทะเลาะกันจึงเข้าห้ามปราม
 2. พญานกกระจาปพานกบริวารที่เชื่อฟังแยกฝูงออกไปหากินที่อื่น
 3. พญานกกระจาปมองเห็นความพิวาศจะเกิดขึ้นแก่นกกระจาปทั้งหลาย
 4. พญานกกระจาปบอกให้เหล่านกตั้งสติถ้าติดตาข่ายอีกแล้วทำตามที่พญานกบอก
19. บุคคลในข้อใดนำข้อคิดในเรื่องไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้เหมาะสมที่สุด
1. มกราเข้าห้ามปรามเพื่อนที่กำลังจะทะเลาะกัน
 2. กุมภราชักชวนให้เพื่อน ๆ ร่วมกันจัดสแตนด์เชียร์กีฬา
 3. มีนาบอกเพื่อนให้ใช้สติในการแก้ปัญหาในการทำงานกลุ่ม
 4. เมษาประกาศลาออกจากตำแหน่งหัวหน้าห้องเพราะเพื่อนไม่เชื่อฟัง
20. ข้อใดคือสาเหตุสำคัญที่ทำให้นกกระจาปถูกจับในตอนท้าย
1. การไม่รู้จักรักษาภัยซึ่งกันและกัน
 2. การไม่เชื่อฟังผู้นำและไม่เป็นผู้ตามที่ดี
 3. นายพรานสามารถเลียนเสียงนกกระจาปได้
 4. การที่ผู้นำไม่สามารถแก้ไขไปหาได้แล้วใช้วิธีหลบหนี
21. จากนิทานข้างต้น ข้อใดสรุปข้อคิดได้เหมาะสมที่สุด
1. การทะเลาะวิวาทเป็นบ่อเกิดแก่ความไม่สบายใจ
 2. ความสามัคคีจะนำมาซึ่งความสำเร็จทั้งปวง
 3. การไม่เชื่อฟังผู้นำจะนำมาซึ่งความหายนะ
 4. การให้อภัยผู้อื่นเป็นทานที่ยิ่งใหญ่ที่สุด

ใช้สารคดีต่อไปนี้ ตอบคำถาม ข้อ 22- 26

ตลอดเวลาที่ทำงานที่นี้มา 4 ปี ผมรู้จักคุณสปีดซีซั่น ผมรู้สึกถึงความโชคดีที่ได้เป็นเพื่อนเขา ความกระตือรือร้นของเขาที่จะรักษาสัตว์ป่า และช่วยอนุรักษ์ป่าธรรมชาติแห่งสุดท้าย ทำให้เราได้ใกล้ชิดกัน ทำให้ผมเชื่อมั่นว่าเขาเป็นวีรบุรุษโดยแท้ โชคดีเลยที่วีรบุรุษมักเป็นทำงานหนัก แบกภาระในโลกนี้เพียงลำพัง และคุณสปีดเองก็ไม่อยู่ในข้อยกเว้น เขาไม่เคยปฏิเสธภาระของเขามีสัตว์ป่าและความปลอดภัย รวมทั้งสวัสดิการของคนทำงานกับเขา ภาระเหล่านี้มักท่วมตัวเขาอยู่เสมอในการพูดคุยกับเขารั้งสุดท้าย ผมพยายามจะบอกเขาว่า บางครั้งเราต้องถอยห่างออกจากสิ่งที่เรารักบ้าง

“ผมเป็นได้อย่างที่เป็นเท่านั้นแหละ อลัน” เขาตอบ

“ผมรู้ว่าทำอะไรไม่ได้มาก แต่ผมก็จะพยายาม”

แล้วเขาก็เดินจากผมไป ... จากไปตลอดกาล”

ในแอฟริกา หรือในป่าแห่งอื่นในโลกนี้ แม้จะเป็นพื้นที่อนุรักษ์ ต่างล้วนพบกับปัญหาแบบเดียวกัน นั่นคือการลักลอบฆ่าสัตว์เพื่อเอาอวัยวะ เช่น นอแรด งาช้าง และอื่น ๆ หลายแห่งแก้ปัญหาโดยการตัดนอแรดเพื่อรักษาชีวิตแรดไว้ เช่นเดียวกับช้างที่ถูกตัดงาออก จากการศึกษา เรารู้ว่าอวัยวะพวกนั้นเมื่อถูกตัดออก สัตว์ก็มีชีวิตต่อไปได้ เขา นอ หรืองา สำหรับสัตว์ป่า ย่อมไม่ใช่ส่วนเกินของพวกมัน มันเป็นเครื่องมืออันแสดงให้เห็นถึงศักดิ์ศรี เขาใหญ่โตของตัวผู้ มีไว้เพื่ออวดความแข็งแรง ไม่ได้มีเพียงเพื่อไว้ต่อสู้ เพราะในความเป็นจริง สัตว์ป่าจะหลีกเลี่ยงการต่อสู้ ผลเล็ก ๆ อาจลุกลามเป็นอุปสรรคกับการดำเนินชีวิตของพวกมันกับการมีชีวิตอยู่ โดยไร้ “เครื่องมือ” อันช่วยให้มี “ศักดิ์ศรี” สำหรับสัตว์ป่า เป็นเรื่องเศร้าระทม บางทีเราพยายามทำความรู้จักกับร่างกายและความ เป็นอยู่ของเหล่าสัตว์ป่า กระทั่งหลงลืมบางอย่างไป เมื่อ “ใช้หัวใจ” มองสัตว์ป่า ผมนึกถึงงานที่พี่สปีด ทิ้งไว้ ทุกสิ่งที่พี่สปีดพูด ทำ รวมถึง “ปัญหา” ที่พี่สปีดพบ ก็ได้หายไปไหน เราพยายามทำงานให้ดี ตามแนวทางที่พี่สปีดอยากให้เป็น นำเสนอเรื่องราวของสัตว์ป่า โดยใช้ศิลปะ มีพื้นฐานอันถูกต้องตาม งานวิชาการเพราะการคิดถึงสัตว์ป่าด้วยหัวใจ ผมมีพื้นที่ในนิตยสารสารคดีหลายปี ชื่อคอลัมน์ “คนใจสัตว์” ชื่อนี้ตั้งใจให้มีความหมายว่า สัตว์ก็มีหัวใจ

22. ข้อความในตอนใดสนับสนุนข้อความต่อไปนี้ “เขาเป็นวีรบุรุษโดยแท้”
1. ผมรู้ว่าทำอะไรไม่ได้มาก แต่ผมก็จะพยายาม
 2. เขาไม่เคยปฏิเสธภาระของเขามีสต่อสัตว์ป่า
 3. ผมรู้สึกถึงความโชคดีที่ได้เป็นเพื่อนเขา
 4. ผมเป็นได้อย่างที่เป็นเท่านั้นแหละ
23. จากคำพูด “บางครั้งเราต้องถอยห่างออกจากสิ่งที่เรารักบ้าง” ผู้พูดมีจุดประสงค์ใด
1. แสดงความห่วงใย
 2. ตำหนิติเตียน
 3. ประชดประชัน
 4. โน้มน้ำใจ
24. จากบทความข้างต้น ข้อใดกล่าว ไม่ ถูกต้อง
1. งา เขา นอ ใช้วัดความแข็งแรงของสัตว์เพศผู้
 2. งา เขา นอ เป็นเครื่องแสดงอำนาจของสัตว์เพศผู้
 3. งา เขา นอ เป็นอุปสรรคในการดำเนินชีวิตของสัตว์ป่า
 4. งา เขา นอ เป็นเครื่องมือสำหรับการต่อสู้ของสัตว์
25. จุดมุ่งหมายของผู้เขียนที่ต้องการสื่อสารมากที่สุดคือข้อใด
1. ให้ผู้อ่านเชื่อมั่นว่าคุณสืบเป็นวีรบุรุษโดยแท้
 2. ให้ผู้อ่านช่วยกันต่อต้านขบวนการค้าอวัยวะสัตว์ป่า
 3. ให้ผู้อ่านหาวิทยาสารคดี คอลัมน์ “คนใจสัตว์” อ่าน
 4. ให้ผู้อ่านมองถึงหัวใจสัตว์ป่าจะได้รับรู้ถึงความลำบากของมัน
26. “มันเป็นเครื่องอันแสดงให้เห็นถึงศักดิ์ศรี” จากข้อความดังกล่าวบุคคลในข้อใดเข้าใจได้ถูกต้องที่สุด
1. ฮอนด้ารถถ่ายรูปตอนนกยูงเพศผู้รำแพนทางต่อหน้านกยูงเพศเมีย
 2. มาสด้าเห็นนอแรดว่าเป็นสิ่งมีคุณค่าทางยา เพราะเป็นยาอายุวัฒนะ
 3. โตโยต่านางาช้างวางประดับคู่กับพระบนโต๊ะหมู่บูชาเพราะเป็นสิ่งที่มีความค่า
 4. นิสสันเห็นเขากวางประดับที่ผนังทำให้นึกถึงคำประพันธ์ “นรชาติวางวาย มลายสิ้นทั้งอินทรีย”

ใช้เพลงต่อไปนี้ ตอบคำถามข้อ 27-34

ทุกคนเคยร้องไห้

นครินทร์ กิ่งศักดิ์

ฉันไม่รู้เธอแบกรับอะไรไว้มากมาย
 เหมือนคล้ายคล้ายเธอปวดร้าวที่ข้างใน
 แต่ฉันรับรู้ถึงความกดดันที่เธอกลืนน้ำตาเอาไว้
 ดูเหมือนเธอไม่ยอมให้ใครมองว่าอ่อนแอ
 จำได้ไหมวันแรกที่เธอเกิดมา เธอร้องไห้
 มันสื่อความหมายว่าเธอจะก้าวต่อไปในโลกใบนี้ ใช่ไหม
 อยากจะร้อง ร้องเลย ร้องไห้ ร้องออกมา
 เธอจงเสียน้ำตาเพื่อเป็นการระบาย
 โลกใบนี้วุ่นวาย ทุกๆคนก็เคยร้องไห้
 ให้หยดน้ำตาสื่อความหมายให้เธออีกที ว่าเธอคนนี้ยังสู้ไหว
 เธอบอกฉันว่าไม่มีใครเข้าใจหรอก ใจความซ้ำซากที่เธอต้องเจอ
 แต่เธอรู้อ่างไหม ไม่ว่าใครใครก็ต้องเคยน้ำตาล้นเอ่อ
 แม้จะดูว่าเขาเลิศเลอ แค่นั้นก็ตาม
 จำได้ไหมวันแรกที่เธอเกิดมา เธอร้องไห้
 มันสื่อความหมายว่าเธอจะก้าวต่อไปในโลกใบนี้ ใช่ไหม
 อยากจะร้อง ร้องเลย ร้องไห้ ร้องออกมา...

27. ข้อใดสามารถอนุมานได้ว่าเป็นเหตุผลสำคัญที่ทำให้ผู้แต่งแต่งเพลงนี้
1. พบคนนั่งร้องไห้
 2. พบคนที่ท้อแท้ในชีวิต
 3. พบคนที่ทำตัวอ่อนแอ
 4. พบคนที่เจออุปสรรคในการทำงาน
28. การร้องไห้ในความหมายของผู้แต่งคืออะไร
1. สัญลักษณ์ของความอ่อนแอ
 2. ความกดดันที่ซ่อนอยู่ในจิตใจ
 3. ความรู้สึกที่เหมือนกันของคนในสังคม
 4. การระบายความในใจ

29. การร้องไห้ในความหมายของ “เธอ” จากบทเพลงน่าจะเป็นอะไร
1. การแบกรับความทุกข์ไว้
 2. ความปวดร้าวที่อยู่ในจิตใจ
 3. การแสดงความอ่อนแอออกมา
 4. การไม่รู้จักรอคอดทนอดกลั้น
30. “โลกใบนี้วุ่นวาย” ข้อใดสอดคล้องกับข้อความนี้มากที่สุด
1. ทุกสิ่งในโลกล้วนเป็นอนิจจัง
 2. สัตว์โลกย่อมเป็นไปตามกรรม
 3. โลกนี้ไม่สมประกอบเพราะบางคนชอบเอาแต่ประโยชน์ส่วนตน
 4. โลกคือความคิดที่มนุษย์สร้างขึ้น จึงซับซ้อนตามกลไกของสมอง
31. จุดมุ่งหมายของผู้แต่งคือข้อใด
1. ประชาดประชาชนสังคม
 2. ระบายความในใจ
 3. ชี้แนะแนวทาง
 4. ให้กำลังใจ
32. ผู้แต่งต้องการสอนอะไร จากข้อความต่อไปนี้

จำได้ไหมวันแรกที่เธอเกิดมา เธอร้องไห้
มันสื่อความหมายว่าเธอจะก้าวต่อไปในโลกใบนี้ใช่ไหม

1. การร้องไห้เป็นเรื่องธรรมดาเพราะตั้งแต่เกิดมาเราก็ร้องไห้แล้ว
 2. การร้องไห้ในวันแรกที่เกิดมาแสดงให้เห็นว่าเราต้องร้องไห้ตลอดไป
 3. การร้องไห้เป็นการยอมรับว่าเมื่อเราเกิดมาแล้วเราต้องดิ้นรนต่อสู้ตลอดไป
 4. การร้องไห้เป็นการแสดงความอ่อนแอมาตั้งแต่เกิดเพราะฉะนั้นเราไม่ควรหวาดกลัวสิ่งใด
33. บุคคลในข้อใดน่าซื้อคิดจากเพลงไปประยุกต์ใช้ได้ถูกต้องและเหมาะสม
1. ไอโฟนร้องไห้ทุกครั้งที่เจอปัญหาในชีวิต
 2. วิไวไม่เคยเสียน้ำตาให้กับเรื่องที่ทำให้ทุกข์ใจ
 3. ออฟไปบอกเพื่อนให้ร้องไห้ให้พอแล้วเล่าความทุกข์ให้ตนฟัง
 4. ชัมซุงเป็นวิทยากรจึงขอเปิดอบรมเรื่อง “ทุกคนบนโลกต้องร้องไห้”
34. นักเรียนเห็นด้วยกับแนวคิดของผู้แต่งหรือไม่
1. เห็นด้วย เพราะเราไม่ควรเก็บกอดความเครียดเอาไว้
 2. เห็นด้วย เพราะทุกคนก็เคยพบกับความผิดหวังมาก่อน
 3. ไม่เห็นด้วย เพราะเราไม่ควรใส่ใจกับเรื่องที่ไม่สำคัญ
 4. ไม่เห็นด้วย เพราะการร้องไห้แสดงให้เห็นถึงความอ่อนแอ

ตอนที่ 2 ให้นักเรียนอ่านข้อความที่กำหนดให้และตอบคำถามให้ถูกต้อง

ข้อที่ 1 คำประพันธ์ประเภทเรื่องสั้น มีทั้งหมด 7 ข้อย่อย คะแนนเต็ม 14 คะแนน
(ข้อละ 2 คะแนน)

คุณค่าสำคัญ

จारी จันทราภา

ดิณ นิติกวินกุล จรดปากกาเซ็นสัญญา ขณะลุกยืนยื่นเอกสารแก่ประธานสโมสร ไฟแฟลชจากกล้องหลายสิบตัววูบวาบและทวีขึ้นเมื่อดิณโผล่เข้ากอดแม่

ดิณ นิติกวินกุล เคยเป็นเจ้าของสถิติวิ่งมาราธอนของประเทศไทยด้วยเวลา 2 ชั่วโมง 08 นาที 18 วินาที แม้จะถูกคู่แข่งคนสำคัญคือ ภาณุ บอลชอย ทำลายสถิติในปีต่อมาด้วยเวลาที่ดีกว่า 12 วินาทีก็ตาม ดิณก็ยังได้รับการเซ็นสัญญาให้เป็นนักวิ่งในสังกัดของสโมสรบิวตี้ฟูล รัน แห่งสหรัฐอเมริกาด้วยเงินตอบแทนเดือนละสองหมื่นยูเอสดอลลาร์ ไม่นับโบนัสพิเศษอื่น ๆ โดยในข้อสัญญาต้องลงวิ่งรายการมาราธอนสำคัญของโลก อันได้แก่ บอสตันมาราธอน, ลอนดอนมาราธอน, เบอร์ลินมาราธอน, ชิคาโกมาราธอน, นิวยอร์กมาราธอน และอัมสเตอร์ดัมมาราธอน โดยเฉพาะรายการเมเจอร์ของปีหารายการแรกต้องลงแข่งให้ครบ แม้ดิณจะเคยชนะเลิศชิคาโกมาราธอนด้วยเวลา 2 ชั่วโมง 5 นาที 55 วินาที โดยดีกว่าผู้เคยชนะเลิศในรายการเดียวเมื่อปี 1999 ซึ่งปีนั้นเป็นปีที่ทำสถิติโลกขึ้นใหม่ แต่เขาก็ยังเป็นรองคู่แข่งอย่างภาณุที่เคยชนะเลิศรายการเดียวกันด้วยเวลาที่ดีกว่าเขาสองวินาทีในปีถัดมา

ผลประโยชน์ที่ดิณจะได้รับนอกจากเงินตอบแทนรายเดือน คือค่าใช้จ่ายจากการเดินทาง ค่าที่พัก ค่าเครื่องบิน ค่าอาหาร รองเท้า เสื้อผ้า ถุงเท้าและเงินโบนัสพิเศษ เขาไม่ต้องควักเงินตัวเองเลยแลกกับการติดสปอนเซอร์ที่ทางสโมสรจัดหาให้บริเวณหน้าอกและหรือที่อื่นตามแต่สโมสรเห็นสมควร รวมถึงการให้สัมภาษณ์ทางรายการวิทยุ โทรทัศน์ งานรับเชิญ งานโชว์ตัวอื่น ๆ

จึงกล่าวโดยสรุป ดิณ นิติกวินกุล มีหน้าที่วิ่งมาราธอนในนามสโมสรบิวตี้ฟูล รัน โดยนำชีวิตทั้งหมดที่มนุษย์เราพึงมี พึ่งเป็น และพึ่งได้ใช้แลกกับเงิน

อากาศของมิถุนายนนี้ไม่หนาวนัก ออกจะร้อนเสียด้วยซ้ำ ชาวเมืองพากันไปพักผ่อนแถบใต้หรือไม่กี่บินหลบร้อนไปทางเอเชีย แต่ แซม บาร์ค ผู้จัดการสโมสรไม่เห็นไปไหน แม้ไม่ใช่รายการที่นักวิ่งในสังกัดต้องลงแข่ง แต่เขาก็กระตือรือร้นเดินทางมาดูแล ผิดกับ ดิณ นิติกวินกุล ที่กำลังหลับปุ๋ยในห้องพัก

แซมขึ้นลิฟต์ด้วยกิริยาอาการไม่พอใจ เขาใช้กุญแจสำรองของทางโรงแรมไขเข้ามา ดิณตื่นขึ้นทันทีที่เสียงประตูปิดดังปัง

“ลุกขึ้น มิสเตอร์ดิณ” แซมส่งเสียงดัง

ดิณลุกขึ้นพลางกล่าวอย่างไม่สบอารมณ์นัก “มีอะไรค้อยู่ด้วยกันหลังผมนอนหลับสักงีบไม่ได้หรือ ผมเพิ่งวิ่งมาราธอนเสร็จนะ”

“ก็เรื่องวิ่งมาราธอนวันนี้แหละที่ผมต้องเข้ามาคุยด้วย” แซมเสียงแข็ง “คุณนี่ดูท่าจะต้องนอนยาวหลังการแข่งขันทุกรายการเลยสินะ ผมไม่ชอบให้อะไรค้างคาใจ”

“ก็ได้” ดิณบิดขี้เกียจ ก่อนจะยันกายครึ่งนั่งครึ่งนอนบนเตียง “มีอะไร ว่ามา”

“คุณเมาเมื่อคืน”

“แล้วไง”

“ก็มันทำให้คุณเข้าที่ 36 นะสิ”

“แล้วไง”

“ปีที่แล้วรายการนี้คุณได้ที่ 3 รายการที่ผ่านมาห้าครั้ง คุณก็ไม่เคยจบด้วยอันดับที่ต่ำกว่า 15 เลย มีหน้าซ้ำสองรายการก่อนหน้านี้คุณออกจากการแข่งขันก่อน”

“แล้วไง นักกีฬาต้องมีฟอร์มตกมั่งสิ”

“แต่ประยุทธ์ไม่ได้เป็นอย่างคุณนะ ไม่ซีเมา ไม่เคยได้อันดับต่ำกว่าสิบ ที่สำคัญชนะเลิศลอนดอนมาราธอนขณะที่คุณออกจากการแข่งขันหลังวิ่งไปได้แค่อันดับสิบก็โล”

ดิณเงยบ

“ผมจะพาคุณไปหาหมอ” แซมพูด ก่อนจะลากเก้าอี้มานั่งพลางมองดิณและทอดถอนใจ

“เพื่อ?”

“เลิกเหล้า”

“ทำไมต้องเลิก”

“คุณเป็นเหยื่ออะไร ต้องแตกเหล้าหนักตลอดครึ่งปีมานี้ แอลกอฮอล์ไม่เหมาะกับนักกีฬา โดยเฉพาะกับนักวิ่งมาราธอนก่อนแข่ง”

“แล้วไง”

แซมถอนใจ “คุณต้องบำบัด”

ดิณ นิดิกวินกุล ขยับไปยังขอบเตียง ก่อนจะลุกขึ้นยืน เขามองไปนอกหน้าต่างอยู่ครู่ใหญ่ก่อนจะหันมาพูดกับ แซม บาร์ค ว่า

“คุณเคยต้องเสียอย่างหนัก แล้ววิ่งหาห้องน้ำไม่เจอมั๊ย”

“เคย” แซมนิวหน้า “คุณย้อนถามผมอย่างนี้ทำไม”

“ผมง่วง ผมอยากนอน ผมเหนื่อยเหลือเกิน เชื่อผมเถอะ ผมไม่ได้โกหกคุณ”

แซมยังคงนั่ง

“หลายเดือนมานี้แม่ผมเสียชีวิต ป้าผมรลว่าตาย เมียผมคลอดลูก ผมมีโอกาสกลับไปเยี่ยม
เพียงครั้งเดียว พ่อผมนอนในห้องไอซียู ผมไม่เคยกลับไปดูใจพ่อเลยสักครั้ง”

ติณพูดด้วยน้ำเสียงราบเรียบแต่หนักแน่น

“พวกคุณเองไม่เคยแม้กระทั่งมีกระเช้าดอกไม้หรือของขวัญเยี่ยมไข้พวกเขาเสียด้วยซ้ำ คุณ
เข้าใจที่ผมพูดไหม ผมหมายถึงอะไร คุณเข้าใจหรือเปล่า”

ห้องทั้งห้องเงียบ ในที่สุดแซมลุกขึ้นยืนและเปิดประตูห้องออกไปอย่างเงียบ ๆ เป็นเวลากว่า
สามชั่วโมงที่ แซม บาร์ค นั่งครุ่นคิดในล็อบบี้ของโรงแรม เมื่อเขากดลิฟต์กลับขึ้นชั้น 8 อย่างช้า ๆ ก้าวเดิน
อย่างช้า ๆ ไขกุญแจอย่างช้า ๆ ติณยังคงหลับสนิท แซมมองไปรอบ ๆ ห้อง และมองติณกับห้วงเวลา
เมื่อครั้งเห็นติณเป็นนักวิ่งอนาคตไกลที่เมืองไทย เขาจำรอยยิ้มของติณเมื่อนั่งเซ็นสัญญาพร้อมแม่ได้
ติณโอบกอดแม่อย่างมีความสุข ปรกาศตาของผู้เป็นแม่ที่ได้เห็นลูกมีอนาคต มีความสุข ได้ทำในสิ่งที่รัก
แซมจำได้ดี เขาตระหนักชัดว่าตนเพิ่งแลเห็นคุณค่าสำคัญบางอย่าง คุณค่านั้นสำหรับการมีชีวิตอยู่

แซมออกจากห้อง กดโทรศัพท์ในมือ กรอกเสียงลงไปว่า “ประยูทธ ติณยังหลับอยู่ ผมไม่
อยากกวนเขา เอาว่าขอบคุณคุณมากนะ วันหน้าเราคงได้คุยกันอีก ขอขอบคุณอีกครั้ง”

จบแบบข้างบน กับจบแบบนี้ อย่างไหนดีกว่ากันครับ

แซมออกจากห้อง กดโทรศัพท์ในมือ กรอกเสียงลงไปว่า “ประยูทธ ติณยังหลับอยู่ ดูเขาไม่
เป็นไร ไม่ต้องเป็นห่วงแล้วละ ขอขอบคุณคุณมากนะ”

จบ

บรรณาธิการตอบกลับทางอีเมล ดังนี้

เรียน คุณ “เจตจันทร์”

คุณค่าสำคัญ สำหรับงานชิ้นนี้อยู่ตรงไหนก็ตรงนั้นแหละครับ คือคุณค่าสำคัญ คุณเลือกตอน
จบมาให้ผมดีกว่า เพราะงานเขียนคือลูกของนักเขียน บรรณาธิการทำหน้าที่แค่ช่วยคุณคลอดลูก

ด้วยจิตคารวะ

ไพรัช ไพรัช

1. ผู้เขียนต้องการบอกอะไรแก่ผู้อ่าน เพื่ออะไร

.....

.....

.....

2. ปัญหาสำคัญที่ทำให้ ติน นิติกวินกุล ปฏิบัติตัวแตกต่างจากเมื่อก่อนคืออะไร เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

3. ถ้านักเรียนเป็นติน นักเรียนจะมีวิธีแก้ปัญหอย่างไร เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

4. ถ้านักเรียนเป็นแซม นักเรียนจะมีวิธีแก้ปัญหอย่างไร เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

5. เจตจันทร์ ผู้แต่งในเรื่องมีลักษณะนิสัยอย่างไร พร้อมยกตัวอย่างประกอบ

.....

.....

.....

6. ถ้านักเรียนต้องเขียนตอนจบของเรื่องเอง นักเรียนจะให้เรื่องจบอย่างไร เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

7. ข้อคิดหรือคุณค่าที่ได้จากเรื่องคืออะไร พร้อมยกตัวอย่างประกอบ

.....

.....

.....

ข้อที่ 2 คำประพันธ์ประเภทกวีนิพนธ์ มีทั้งหมด 6 ข้อย่อย คะแนนเต็ม 12 คะแนน
(ข้อละ 2 คะแนน)

...ภาพเป็นข่าว...

นายทิวา

จัดฉากจัดสื่อแสดงสื่อ

เช่นนี้แหละหรือสื่อตามสาร

ทั้งหลายทั้งปวงการทำงาน

สื่อกันทั้งบ้านสื่อทั้งเมือง

หน้าฉากหลังฉากรอเข้าฉาก

แล้วแต่จะลากไปตามเรื่อง

กลไกทำงานตามฟันเฟือง

เชื่องแบบเชื่องเชื่องตามเรื่องราว

ทำเรื่องเล็กเล็กเป็นเรื่องใหญ่

จัดสื่อจัดให้พร้อมบอกกล่าว

ทำทุกทุกครั้งทุกทุกคราว

ดีซ่องร้องป่าวประกาศคน

ทำเรื่องใหญ่ใหญ่ให้ยิ่งใหญ่

ทุกประการทำได้ทุกแห่งหน

มีฉากจัดฉากเหมือนเล่นกล

เหตุจึงมีผลน่าสนใจ

ฉาบฉวยไว้ฉวยช่วยด้วยฉาก

จัดสนองความอยากอย่าลากไส้

ที่เห็นเป็นอยู่เพื่อเป็นไป

เป็นอย่างนี้แหละไซ้ไซ้อีกนาน

จัดฉากจัดสื่อแสดงสื่อ

เช่นนี้ที่ยึดถือเป็นแก่นสาร

ทั้งหลายทั้งปวงหน้าที่การงาน

สื่อจัดให้ทั้งบ้านให้ทั้งเมือง!

1. ผู้เขียนต้องการบอกอะไรแก่ผู้อ่าน เพื่ออะไร

.....

.....

.....

2. สาระสำคัญของคำประพันธ์ข้างต้นคืออะไร ยกตัวอย่างประกอบ

.....

.....

.....

3. ลักษณะการใช้ภาษาของผู้แต่งเป็นอย่างไร ยกตัวอย่างประกอบ

.....

.....

.....

4. นักเรียนเห็นด้วยกับทรรศนะของผู้แต่งหรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

5. ถ้านักเรียนเป็นผู้ที่มีบทบาทในสังคม นักเรียนจะมีแนวทางในการแก้ปัญหานี้อย่างไร เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

6. ข้อคิดหรือคุณค่าที่ได้จากเรื่องคืออะไร ยกตัวอย่างประกอบ

.....

.....

.....

ตารางที่ 33 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมี
 วิจารณ์ญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ข้อที่	ระดับพฤติกรรม การวัด	ผู้เชี่ยวชาญ					ค่า IOC	สรุปผล
		1	2	3	4	5		
ตอนที่ 1								
1	วิเคราะห์	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
2	วิเคราะห์	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
3	ประเมินค่า	0	+1	+1	0	+1	0.60	สอดคล้อง
4	วิเคราะห์	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
5	วิเคราะห์	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
6	ประเมินค่า	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
7	วิเคราะห์	0	+1	0	0	+1	0.40	ไม่สอดคล้อง
8	วิเคราะห์	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
9	วิเคราะห์	0	+1	+1	+1	+1	0.80	สอดคล้อง
10	ประเมินค่า	0	+1	0	0	+1	0.40	ไม่สอดคล้อง
11	วิเคราะห์	+1	+1	0	+1	+1	0.80	สอดคล้อง
12	วิเคราะห์	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
13	วิเคราะห์	0	+1	+1	+1	0	0.60	สอดคล้อง
14	ประเมินค่า	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
15	วิเคราะห์	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
16	ประเมินค่า	0	0	+1	+1	+1	0.60	สอดคล้อง
17	วิเคราะห์	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
18	วิเคราะห์	0	+1	+1	+1	+1	0.80	สอดคล้อง
19	วิเคราะห์	+1	0	+1	+1	0	0.60	สอดคล้อง
20	ประเมินค่า	0	0	+1	+1	+1	0.60	สอดคล้อง
21	วิเคราะห์	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
22	ประเมินค่า	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
23	วิเคราะห์	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
24	ประเมินค่า	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง

ตารางที่ 33 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมี
 วิจารณ์ญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ต่อ)

ข้อที่	ระดับพฤติกรรม การวัด	ผู้เชี่ยวชาญ					ค่า IOC	สรุปผล
		1	2	3	4	5		
25	วิเคราะห์	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
26	วิเคราะห์	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
27	วิเคราะห์	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
28	ประเมินค่า	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
29	วิเคราะห์	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
30	วิเคราะห์	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
31	ประเมินค่า	0	+1	+1	+1	+1	0.80	สอดคล้อง
32	วิเคราะห์	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
33	ประเมินค่า	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
34	วิเคราะห์	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
35	วิเคราะห์	0	+1	+1	+1	0	0.60	สอดคล้อง
36	ประเมินค่า	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
37	วิเคราะห์	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
38	วิเคราะห์	0	0	+1	+1	+1	0.60	สอดคล้อง
39	วิเคราะห์	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
40	วิเคราะห์	0	+1	+1	+1	+1	0.80	สอดคล้อง
41	ประเมินค่า	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
42	วิเคราะห์	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
43	วิเคราะห์	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
44	ประเมินค่า	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
45	วิเคราะห์	0	0	+1	0	+1	0.40	ไม่สอดคล้อง
46	ประเมิน	0	0	+1	0	+1	0.40	ไม่สอดคล้อง
47	วิเคราะห์	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
48	ประเมินค่า	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
49	วิเคราะห์	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
50	ประเมินค่า	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง

ตารางที่ 33 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมี
 วิจารณ์ญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ต่อ)

ข้อที่	ระดับพฤติกรรม การวัด	ผู้เชี่ยวชาญ					ค่า IOC	สรุปผล
		1	2	3	4	5		
51	วิเคราะห์	0	+1	+1	+1	+1	0.80	สอดคล้อง
52	วิเคราะห์	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
53	วิเคราะห์	0	0	+1	0	+1	0.40	ไม่สอดคล้อง
54	ประเมินค่า	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
55	วิเคราะห์	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
56	ประเมินค่า	0	0	+1	0	+1	0.40	ไม่สอดคล้อง
57	วิเคราะห์	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
58	วิเคราะห์	0	+1	+1	+1	+1	0.80	สอดคล้อง
59	วิเคราะห์	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
60	ประเมินค่า	0	0	+1	0	+1	0.40	ไม่สอดคล้อง
ตอนที่ 2								
1	วิเคราะห์	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
2	วิเคราะห์	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
3	ประเมินค่า	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
4	วิเคราะห์	0	+1	+1	+1	+1	0.80	สอดคล้อง
5	วิเคราะห์	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
6	สร้างสรรค์	0	+1	+1	+1	+1	0.80	สอดคล้อง
7	ประเมินค่า	0	+1	+1	+1	+1	0.80	สอดคล้อง
8	สร้างสรรค์	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
9	วิเคราะห์	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
10	ประเมินค่า	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
11	สร้างสรรค์	0	+1	+1	+1	+1	0.80	สอดคล้อง
12	ประเมินค่า	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
13	วิเคราะห์	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
14	ประเมินค่า	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
15	วิเคราะห์	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง

ตารางที่ 33 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมี
 วิจารณ์ญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ต่อ)

ข้อที่	ระดับพฤติกรรม การวัด	ผู้เชี่ยวชาญ					ค่า IOC	สรุปผล
		1	2	3	4	5		
16	สร้างสรรค์	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
17	วิเคราะห์	0	0	+1	0	+1	0.40	ไม่สอดคล้อง
18	ประเมินค่า	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
19	สร้างสรรค์	0	+1	+1	+1	+1	0.80	สอดคล้อง
20	วิเคราะห์	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
21	ประเมินค่า	0	+1	+1	+1	+1	0.80	สอดคล้อง
22	วิเคราะห์	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
23	สร้างสรรค์	0	+1	+1	+1	+1	0.80	สอดคล้อง
24	วิเคราะห์	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
25	สร้างสรรค์	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง

ตารางที่ 34 ค่าความยากง่ายและอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมี
 วิจารณ์ญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ข้อที่	ค่าความยากง่าย	ค่าอำนาจจำแนก
ตอนที่ 1		
1	0.46	0.53
2	0.33	0.40
3	0.63	0.27
4	0.52	0.24
5	0.61	0.67
6	0.40	0.27
7	0.37	0.33
8	0.67	0.40
9	0.54	0.33
10	0.41	0.27
11	0.67	0.53
12	0.50	0.47
13	0.36	0.47
14	0.50	0.60
15	0.47	0.53
16	0.36	0.60
17	0.37	0.33
18	0.53	0.40
19	0.68	0.39
20	0.62	0.27
21	0.71	0.20
22	0.37	0.42
23	0.63	0.47
24	0.40	0.62
25	0.53	0.51
26	0.40	0.53

ตารางที่ 34 ค่าความยากง่ายและอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมี
 วิจารณ์ญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ต่อ)

ข้อที่	ค่าความยากง่าย	ค่าอำนาจจำแนก
27	0.53	0.40
28	0.71	0.37
29	0.58	0.20
30	0.53	0.45
31	0.62	0.41
32	0.67	0.53
33	0.34	0.45
34	0.61	0.48
ตอนที่ 2		
1	0.65	0.23
2	0.51	0.54
3	0.43	0.52
4	0.56	0.37
5	0.47	0.42
6	0.67	0.47
7	0.65	0.38
8	0.58	0.34
9	0.43	0.25
10	0.54	0.31
11	0.43	0.27
12	0.38	0.21
13	0.59	0.36

**แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA
เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย**

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีการแบ่งความคิดเห็นเป็นแบบประเมิน 5 ระดับ (Likert Five Rating Scales) พิจารณาเกณฑ์ระดับความคิดเห็น ดังนี้

- 5 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับน้อยที่สุด

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยในภาพรวม ซึ่งไม่กระทบกระเทือนต่อนักเรียนแต่อย่างใด ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างตามระดับความคิดเห็นที่ตรงกับความรู้สึกของนักเรียนเพียงช่องเดียว

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1. ด้านเนื้อหาสาระ					
1.1 เนื้อหาสาระมีความน่าสนใจ เหมาะสมกับวัยของนักเรียน					
1.2 เนื้อหาสาระมีความชัดเจนเข้าใจง่าย					
1.3 เนื้อหาสาระมีความหลากหลาย					
1.4 เนื้อหาสาระช่วยกระตุ้นความสนใจของนักเรียน					
1.5 เนื้อหาสาระมีประโยชน์ในการดำเนินชีวิต					

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
2.1 กิจกรรมการเรียนรู้มีขั้นตอนการเรียนรู้ที่ชัดเจน					
2.2 กิจกรรมการเรียนรู้ช่วยกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้					
2.3 กิจกรรมการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหามากขึ้น					
2.4 กิจกรรมการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนเข้าใจขั้นตอนในการอ่านอย่างมี วิจาร์ณญาณ					
2.5 กิจกรรมการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนกล้าแสดงความคิดเห็น					
2.6 กิจกรรมการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนเรียนรู้ทำงานร่วมกับผู้อื่น					
2.7 กิจกรรมการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนมีมุมมองความคิดที่หลากหลาย					
3. ด้านสื่อการเรียนรู้					
3.1 สื่อการเรียนรู้มีความชัดเจน					
3.2 สื่อการเรียนรู้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้					
3.3 สื่อการเรียนรู้ช่วยกระตุ้นความสนใจของนักเรียน					
3.4 สื่อการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหามากขึ้น					
3.5 สื่อการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนเข้าใจในกระบวนการอ่าน อย่างมีวิจาร์ณญาณเพิ่มขึ้น					

ตารางที่ 35 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนหลังเรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้

ประเด็นการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ					ค่า IOC	สรุปผล
	1	2	3	4	5		
1. ด้านเนื้อหาสาระ							
1.1 เนื้อหาสาระมีความน่าสนใจ เหมาะสมกับวัยของนักเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
1.2 เนื้อหาสาระมีความชัดเจนเข้าใจง่าย	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
1.3 เนื้อหาสาระมีความหลากหลาย	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
1.4 เนื้อหาสาระช่วยกระตุ้นความสนใจ ของนักเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
1.5 เนื้อหาสาระมีประโยชน์ในการ ดำเนินชีวิต	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้							
2.1 กิจกรรมการเรียนรู้มีขั้นตอน การเรียนรู้ที่ชัดเจน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
2.2 กิจกรรมการเรียนรู้ช่วยกระตุ้นให้เกิด การเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
2.3 กิจกรรมการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียน เข้าใจเนื้อหามากขึ้น	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
2.4 กิจกรรมการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียน เข้าใจขั้นตอนในการอ่านอย่างมี วิจารณญาณ	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
2.5 กิจกรรมการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียน กล้าแสดงความคิดเห็น	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
2.6 กิจกรรมการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียน เรียนรู้ทำงานร่วมกับผู้อื่น	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
2.7 กิจกรรมการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนมี มุมมองความคิดที่หลากหลาย	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง

ตารางที่ 35 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนหลังเรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ (ต่อ)

ประเด็นการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ					ค่า IOC	สรุปผล
	1	2	3	4	5		
3. ด้านสื่อการเรียนรู้							
3.1 สื่อการเรียนรู้มีความชัดเจน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
3.2 สื่อการเรียนรู้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
3.3 สื่อการเรียนรู้ช่วยกระตุ้นความสนใจของนักเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
3.4 สื่อการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหามากขึ้น	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
3.5 สื่อการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนเข้าในกระบวนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเพิ่มขึ้น	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง

**แบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้ (Reflective Journal) หลังใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้
แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย**

คำชี้แจง

การเขียนแบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้ในครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์สำหรับการพัฒนา
รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้ไม่มีผลต่อคะแนนรายวิชา จึงขอให้นักเรียนเขียนแสดงความคิดเห็น
ของตนเองอย่างอิสระตามความเป็นจริงในประเด็นต่อไปนี้

1. นักเรียนคิดว่าการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA ช่วยให้นักเรียนอ่าน
สื่อต่าง ๆ ได้อย่างมีวิจารณญาณจริงหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. นักเรียนคิดว่า ขั้นตอนในการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในครั้งนี้มีลำดับขั้นตอน
ที่ชัดเจนและช่วยในการเรียนรู้ของนักเรียนได้มากน้อยเพียงใด

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. นักเรียนคิดว่า การจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในครั้งนี้ สร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ในภาพรวมอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. ข้อคิดเห็นอื่น ๆ

.....

.....

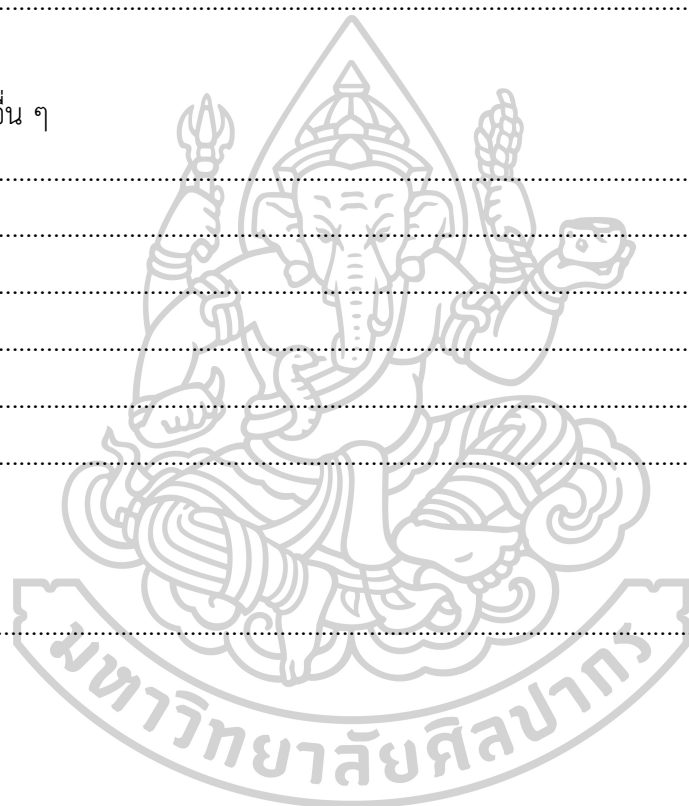
.....

.....

.....

.....

ชื่อ.....เลขที่.....

ตารางที่ 36 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้

ประเด็นการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					\bar{x}	S.D.	ระดับ ความ สอดคล้อง เหมาะสม
	1	2	3	4	5			
1. นักเรียนคิดว่าการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA ช่วยให้นักเรียนอ่านสื่อต่าง ๆ ได้อย่างมีวิจรรย์ณญาณจริงหรือไม่ อย่างไร	5	4	4	5	5	4.60	0.55	มากที่สุด
2. นักเรียนคิดว่า ขั้นตอนในการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในครั้งนี้มีลำดับขั้นตอนที่ชัดเจนและช่วยในการเรียนรู้ของนักเรียนได้มากน้อยเพียงใด	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
3. นักเรียนคิดว่า การเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในครั้งนี้ สร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ในภาพรวมอย่างไร	5	4	5	5	5	4.80	0.45	มากที่สุด
4. ข้อคิดเห็นอื่น ๆ	5	4	5	4	5	4.60	0.55	มากที่สุด
รวม						4.75	0.39	มากที่สุด

**คู่มือประกอบการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถ
ในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย**

ทฤษฎีและแนวคิดพื้นฐานที่นำมาใช้พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้

ทฤษฎีและแนวคิดพื้นฐานที่ใช้ในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมี
วิจารณญาณในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับพุทธิปัญญา (Cognitive)
มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ ซึ่งแต่ละแนวคิดสรุปสาระสำคัญดังนี้

สาระสำคัญของแนวคิดพุทธิปัญญา (Cognitive)

พุทธิปัญญา (Cognitive) เป็นแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ของนักจิตวิทยากลุ่ม
ปัญญานิยมหรือกลุ่มความรู้ความเข้าใจหรือกลุ่มที่เน้นกระบวนการทางปัญญาหรือความคิด ทฤษฎี
ของนักคิดกลุ่มนี้เริ่มขยายขอบเขตของความคิดที่เน้นทางด้านพฤติกรรมออกไปสู่กระบวนการทาง
ความคิด ซึ่งเป็นกระบวนการภายในของสมอง นักคิดกลุ่มนี้เชื่อว่าการเรียนรู้ของมนุษย์ไม่ใช่เรื่องของ
พฤติกรรมที่เกิดจากกระบวนการตอบสนองต่อสิ่งเร้าเพียงเท่านั้น แต่การเรียนรู้ของมนุษย์มีความ
ซับซ้อนยิ่งไปกว่านั้น เพราะการเรียนรู้เป็นกระบวนการทางความคิดที่เกิดจากการสะสมข้อมูล การ
สร้างความหมาย และความสัมพันธ์ของข้อมูล และการดึงข้อมูลออกมาใช้ในการกระทำและการ
แก้ปัญหาต่าง ๆ การเรียนรู้จึงเป็นกระบวนการทางสติปัญญาของมนุษย์ในการที่จะสร้างความรู้ ความ
เข้าใจให้แก่ตนเอง ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับพุทธิปัญญา (Cognitive)
ดังต่อไปนี้

1. ทฤษฎีเกสตัลท์ (Gestalt Theory)

แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ของทฤษฎีเกสตัลท์ คือ การเรียนรู้เป็นกระบวนการทางความคิด
ซึ่งเป็นกระบวนการภายในตัวมนุษย์บุคคลจะเรียนรู้จากสิ่งเร้าที่เป็นส่วนรวมได้ดีกว่าส่วนย่อย
หลักการจัดการเรียนการสอนตามทฤษฎีนี้ จะเน้นกระบวนการคิดการสอนโดยเสนอภาพรวม
ก่อนการเสนอส่วนย่อยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีประสบการณ์เพิ่มขึ้นและมีความหลากหลายซึ่งจะช่วยให้
ผู้เรียนสามารถคิดแก้ปัญหาคริเริ่มและเกิดการเรียนรู้แบบหยั่งเห็นได้ซึ่งกฎการเรียนรู้ของทฤษฎี
มีดังนี้

1. การเรียนรู้เป็นกระบวนการทางความคิดซึ่งเป็นกระบวนการภายในตัวมนุษย์
2. บุคคลจะเรียนจากสิ่งเร้าที่เป็นส่วนรวมได้ดีกว่าส่วนย่อย
3. การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ 2 ลักษณะ คือ การรับรู้และการหยั่งเห็น

4. กฎการจัดระเบียบการรับรู้ ซึ่งประกอบด้วย 1) กฎการรับรู้ส่วนรวม 2) กฎความคล้ายคลึง 3) กฎแห่งความใกล้เคียง 4) กฎแห่งความสมบูรณ์ 5) กฎแห่งความต่อเนื่อง 6) บุคคลมักมีความคงที่ในความหมายของสิ่งที่รับรู้ตามความเป็นจริงและ 7) การรับรู้ของบุคคลอาจผิดพลาดบิดเบือนไปจากความเป็นจริงได้

5. การเรียนรู้โดยการหยั่งเห็น

2. ทฤษฎีสนาม (Field Theory)

ทฤษฎีนี้มีหลักคล้ายกับทฤษฎีกลุ่มเกสตัทท์ในเรื่องของการรับรู้แบบแผนหรือปรากฏการณ์ต่าง ๆ หรือสถานการณ์ต่าง ๆ ของสิ่งเร้า และปฏิกิริยาโต้ตอบในลักษณะแบบทั้งหมดตลอดทั้งโครงสร้าง ซึ่งไม่ใช่การพิจารณาเฉพาะรายละเอียดปลีกย่อยที่รวมกันขึ้นมาเป็นโครงสร้างใหญ่ทั้งหมด แต่แตกต่างจากทฤษฎีกลุ่มเกสตัทท์ตรงที่ทฤษฎีทฤษฎีสนามเน้นเรื่องการจูงใจ ซึ่งมีแนวคิดที่สำคัญดังนี้

1. อวกาศแห่งชีวิต เชื่อว่า บุคคลแต่ละคนต่างดำรงชีวิตอยู่ในสนามอวกาศแห่งชีวิตซึ่งเป็นโลกที่แต่ละคนสร้างขึ้นไม่ใช่โลกจริง อวกาศแห่งชีวิตของแต่ละคนมีความแตกต่างกันคนที่มีอวกาศชีวิตตรงกับความเป็นจริงจะสามารถเผชิญกับโลกความจริงได้อย่างมีเหตุผล ซึ่งอาจสรุปว่า พฤติกรรมของคนเราริขึ้นอยู่กับตัวบุคคลและสิ่งแวดล้อมของแต่ละคน

แนวคิดพื้นฐานที่สำคัญเกี่ยวกับอวกาศแห่งชีวิต เชื่อว่า ขนาดหรือลักษณะรูปร่างของอวกาศแห่งชีวิตของแต่ละคนไม่มีความสำคัญ เพราะอวกาศชีวิตของแต่ละคนจะมีคุณสมบัติเฉพาะตัวจะทำให้มีลักษณะอย่างไรก็ยังคงเป็นอวกาศชีวิตของคนคนนั้นที่ไม่มีอะไรแตกต่างกัน

2. เส้นแทนขนาดและทิศทางของแรง (Vector) เป็นเรื่องของการใช้ส่วนของเส้นตรงแทนขนาดและทิศทางของแรงที่จะผลักดันให้เกิดพฤติกรรมต่าง ๆ แรงหรือพลังต่าง ๆ อาจเกิดจากภายใน เช่นแรงจูงใจ หรืออาจเกิดจากภายนอกบุคคลก็ได้ การเรียนรู้เกิดจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของความรู้ ความเข้าใจ (Cognitive Structure) ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนี้เป็นผลมาจากสภาพความรู้ความเข้าใจ (Cognitive field) หรือแรงจูงใจภายในของแต่ละบุคคล เชื่อว่าการเรียนรู้ อาจเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงแรงจูงใจ หรือการเปลี่ยนเป้าประสงค์หรือจุดหมาย ทฤษฎีนี้ได้พยายามอธิบายพลังต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นมาในสภาวะจิตของแต่ละคนและนำไปสู่ความต้องการ ซึ่งแรงขับจะเป็นตัวผลักดันให้พฤติกรรมนั้นบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

3. ทฤษฎีเครื่องหมาย (Sign Theory)

ทฤษฎีเครื่องหมายหรือทฤษฎีความคาดหวัง ปรับปรุงมาจากทฤษฎีการแสดงพฤติกรรมสู่จุดหมาย เน้นการเกิดการเรียนรู้โดยการใช้ความรู้ความเข้าใจ ซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกับทฤษฎีของเกสตัทท์แต่แตกต่างกันตรงที่ทฤษฎีนี้เน้นการเรียนรู้โดยใช้เครื่องหมาย (Sign) และการคาดหวัง (Expectancy) เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่สำคัญ

แนวคิดของทฤษฎีนี้คือ การเรียนรู้ของแต่ละบุคคลจะเกิดขึ้นจากการรับรู้ธรรมชาติของสถานการณ์ต่าง ๆ ผู้เรียนจะเกิดแนวความคิดเพื่อการแก้ปัญหาด้วยการตัดสินใจตอบสนอง โดยมีทิศทาง มีเป้าหมาย หรือมีแนวทางหรือมีเครื่องหมาย (Sign) ที่จะนำไปสู่จุดมุ่งหมายปลายทาง การเรียนรู้ไม่ได้เกิดขึ้นในลักษณะของการมีปฏิริยาโต้ตอบต่อสิ่งเร้าเฉพาะอย่างแต่การเรียนรู้เกิดขึ้นเพื่อต้องการที่จะค้นหาว่าเป้าประสงค์หรือสิ่งที่ต้องการอยู่ที่ไหน โดยผู้เรียนจะสร้างโครงสร้างหรือกำหนดแผนที่ขึ้นในสมอง (Cognitive map) ทำให้ผู้เรียนมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างเครื่องหมายกับเป้าหมาย แนวคิดนี้เน้นสิ่งเร้ามากกว่าการตอบสนอง ซึ่งเชื่อว่าการเรียนรู้เกิดได้ใน 3 ลักษณะคือ 1) การคาดหมายรางวัล ถ้ารางวัลที่ผู้เรียนคาดว่าจะได้รับไม่ตรงตามต้องการจะแสดงพฤติกรรมมองหาสิ่งที่ต้องการต่อไป 2) การเรียนรู้สถานที่ ผู้เรียนจะแสดงพฤติกรรมการเรียนรู้จากจุดเริ่มต้นไปยังจุดหมายปลายทางเป็นลำดับขั้นตอนตามแต่สถานการณ์ที่เปลี่ยนไป คือถ้ามีการเริ่มต้นไปยังปลายทางได้สำเร็จผู้เรียนจะเลือกแสดงพฤติกรรมนั้นก่อน แต่เมื่อต่อมาเมื่ออุปสรรคหรือมีการปิดกั้นเส้นทางที่เคยเดินผู้เรียนก็จะเปลี่ยนเส้นทางหรือวิธีการเรียนรู้ไปเรื่อย ๆ เพื่อไปยังจุดหมายปลายทางให้ได้และ 3) การเรียนรู้แฝง คือการเรียนรู้ที่ไม่ได้แสดงออกมาจนกว่าจะถึงเวลาที่จำเป็นหรือเหมาะสมจึงจะนำออกมาใช้

4. ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา (Intellectual Development Theory)

4.1 ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของ Piaget

แนวคิดนี้เชื่อว่า กิจกรรมทางกลไกและกล้ามเนื้อเป็นรากฐานของการปฏิบัติการทางสมอง การเจริญงอกงามทางสติปัญญาเป็นผลจากการปะทะสังสรรค์ (Interaction) กับสิ่งแวดล้อม สำหรับการคิดก็เหมือนกับพัฒนาการทางร่างกายด้านต่าง ๆ ที่ค่อย ๆ เติบโตจนถึงขีดสูงสุดในระยะวัยรุ่น พัฒนาการทางสติปัญญาของ Piaget สามารถสรุปได้ 4 ระยะ ดังนี้

1. ขั้นประสาทรับรู้และการเคลื่อนไหว (Sensory-Motor Stage) ขั้นนี้เริ่มตั้งแต่วัยแรกเกิดจนถึง 2 ปี พฤติกรรมของเด็กในวัยนี้ขึ้นอยู่กับ การเคลื่อนไหว เด็กวัยนี้แสดงออกด้านร่างกายให้เห็นว่ามีสติปัญญาด้วยการกระทำ สามารถแก้ปัญหาได้ แม้ว่าจะไม่สามารถอธิบายได้ด้วยคำพูด เด็กจะต้องมีโอกาสที่จะปะทะกับสิ่งแวดล้อมด้วยตนเอง ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับพัฒนาการด้านสติปัญญาและความคิดในขั้นนี้ กิจกรรมการคิดของเด็กวัยนี้ส่วนใหญ่ยังคงอยู่เฉพาะสิ่งที่สามารถสัมผัสได้เท่านั้น

2. ขั้นก่อนปฏิบัติการคิด (Preoperational Stage) ขั้นนี้เริ่มตั้งแต่อายุ 2-7 ปี แบ่งออกเป็นขั้นย่อยอีก 2 ขั้น คือ 1) ขั้นก่อนเกิดสิ่งกัป (Preconceptual Thought) เป็นขั้นพัฒนาการของเด็กอายุ 2-4 ปี เป็นช่วงที่เด็กเริ่มมีเหตุผลเบื้องต้น สามารถจะโยงความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์ 2 เหตุการณ์ หรือมากกว่ามาเป็นเหตุผลเกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน แต่เหตุผลของเด็กวัยนี้ยังมีขอบเขตจำกัดอยู่ เพราะเด็กยังคงยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง 2) ขั้นการคิดแบบญาณหยั่งรู้

นึกออกเองโดยไม่ใช้เหตุผล (Intuitive Thought) เป็นขั้นพัฒนาการของเด็ก อายุ 4-7 ปี ขั้นนี้เด็กจะเกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ รวมตัวดีขึ้น รู้จักแยกประเภทและแยกชิ้นส่วนของวัตถุ เข้าใจความหมายของจำนวนเลข เริ่มมีพัฒนาการเกี่ยวกับการอนุรักษ์ แต่ไม่แจ่มชัดนัก สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้โดยไม่คิดเตรียมล่วงหน้าไว้ก่อน

3. ขั้นปฏิบัติการคิดด้านรูปธรรม (Concrete Operation Stage) ขั้นนี้จะเริ่มจากอายุ 7-11 ปี พัฒนาการทางด้านสติปัญญาและความคิดของเด็กวัยนี้สามารถสร้างกฎเกณฑ์และตั้งเกณฑ์ในการแบ่งสิ่งแวดลอมออกเป็นหมวดหมู่ได้ เด็กวัยนี้สามารถที่จะเข้าใจเหตุผล รู้จักการแก้ปัญหาสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นรูปธรรมได้ ลักษณะเด่นของเด็กวัยนี้คือ ความสามารถในการคิดย้อนกลับ นอกจากนั้นความสามารถในการจำของเด็กในช่วงนี้มีประสิทธิภาพขึ้น สามารถจัดกลุ่มหรือจัดการได้อย่างสมบูรณ์ สามารถสนทนากับบุคคลอื่นและเข้าใจความคิดของผู้อื่นได้ดี

4. ขั้นปฏิบัติการคิดด้วยนามธรรม (Formal Operational Stage) จะเริ่มจากอายุ 11 ปี ขึ้นไป ในขั้นนี้พัฒนาการทางสติปัญญาและความคิดของเด็กจะเริ่มคิดแบบผู้ใหญ่ สามารถคิดหาเหตุผลนอกเหนือไปจากข้อมูลที่มีอยู่ คิดแบบนักวิทยาศาสตร์ พอใจที่จะคิดพิจารณาเกี่ยวกับสิ่งที่ไม่มีตัวตน หรือสิ่งที่เป็นามธรรม

กระบวนการทางสติปัญญาของ Piaget มีลักษณะดังนี้

1. การซึมซับหรือการดูดซึม (assimilation) เป็นกระบวนการทางสมองในการรับประสบการณ์ เรื่องราว และข้อมูลต่าง ๆ เข้ามาสะสมเก็บไว้เพื่อใช้ประโยชน์ต่อไป

2. การปรับและจัดระบบ (accommodation) คือ กระบวนการทางสมองในการปรับประสบการณ์เดิมและประสบการณ์ใหม่ให้เข้ากันเป็นระบบหรือเครือข่ายทางปัญญาที่ตนสามารถเข้าใจได้ เกิดเป็นโครงสร้างทางปัญญาใหม่ขึ้น

3. การเกิดความสมดุล (equilibration) เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นจากขั้นของการปรับ หากการปรับเป็นไปอย่างผสมผสานกลมกลืนก็จะก่อให้เกิดสภาพที่มีความสมดุลขึ้น หากบุคคลไม่สามารถปรับประสบการณ์ใหม่และประสบการณ์เดิมให้เข้ากันได้ ก็จะเกิดภาวะความไม่สมดุลขึ้น ซึ่งจะก่อให้เกิดความขัดแย้งทางปัญญาขึ้นในตัวบุคคล

4.2 ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของ Bruner

ทฤษฎีของ Bruner มีส่วนคล้ายกับทฤษฎีของ Piaget แต่แนวคิดสำคัญที่ต่างจาก Piaget คือ ทฤษฎีนี้เน้นความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรม (สิ่งแวดล้อม) กับพัฒนาการทางสติปัญญา หลักการในการจัดการเรียนรู้ของทฤษฎีนี้มี 4 ประการคือ

1. แรงจูงใจ (Motivation) ถือเป็นเงื่อนไขแรกของตัวบุคคลที่จะทำให้เป็นแรงปรารถนาในการที่จะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ เชื่อว่าการเรียนรู้จะมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นถ้ามีการจัดกิจกรรมใน 3 ช่วงคือ 1) การกระตุ้นให้เกิดความต้องการที่จะสำรวจ 2) การทำให้ความต้องการการสำรวจ

ยังคงอยู่ 3) การสำรวจอย่างมีทิศทาง ซึ่งทิศทางของการสำรวจควรจะมี 2 องค์ประกอบด้วยกันคือ รู้เป้าหมายและรู้ว่าการสำรวจทางเลือกต่าง ๆ นั้นมีความสัมพันธ์กับการบรรลุเป้าหมายนั้นนั่นคือ ผู้เรียนจะต้องรู้ว่าเป้าหมายคืออะไร

2. โครงสร้างของความรู้ (Structure of Knowledge) โครงสร้างของความรู้สามารถจัดได้ใน 3 ลักษณะดังนี้ 1) ลักษณะของการเสนอเนื้อหา มีอยู่ 3 ลักษณะคือ การเสนอโดยการให้กระทำ การเสนอโดยใช้รูปภาพและการเสนอโดยใช้สัญลักษณ์ 2) การเสนออย่างกระชับหรืออย่างประหยัด เป็นการเสนอเนื้อหาของความรู้ในปริมาณข้อมูล que ผู้เรียนสามารถจำได้และนำไปใช้ในการเรียนรู้ต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและ 3) การเสนออย่างมีอำนาจหรืออย่างมีพลัง เป็นการเสนอที่ทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้ง่ายมองเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งที่เรียนรู้ซึ่งมีความสำคัญอย่างมากต่อการสอนวิชาต่าง ๆ

3. ลำดับชั้นของการเสนอเนื้อหา (Sequence) การเสนอเนื้อหาวิชาได้ถูกต้องตามขั้นตอนก็ทำให้การเรียนประสบผลสำเร็จแล้ว

4. การเสริมแรง (Reinforcement) การเรียนรู้จะมีประสิทธิภาพเป็นอย่างมากถ้ามีการให้การเสริมแรงเมื่อผู้เรียนสามารถแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องตามเป้าหมายที่กำหนดไว้การให้ข้อมูลย้อนกลับจัดได้ว่าเป็นการเสริมแรงที่ดีเพราะจะทำให้ผู้เรียนได้รู้ทันทีว่าสิ่งที่เขาทำอยู่นั้นถูกต้องหรือควรปรับปรุงเช่นใด

จากหลักการทั้ง 4 ข้อ เชื่อว่าการเรียนรู้ที่มีความหมายจะเกิดขึ้นได้ด้วยการเรียนรู้โดยการค้นพบ (discovery learning) ซึ่งการเรียนรู้โดยการค้นพบจะทำให้ผู้เรียนสามารถจดจำได้นานและใช้ประโยชน์ในอนาคตได้มากกว่า

5. ทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความหมาย (A Theory of Meaningful Verbal Learning)

ทฤษฎีนี้เน้นความสำคัญของการเรียนรู้ที่เข้าใจ การเรียนรู้เกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนได้รวมหรือเชื่อมโยง (Subsume) สิ่ง que เรียนรู้ใหม่ซึ่งอาจจะเป็นความคิดรวบยอด (Concept) หรือความรู้ที่ได้รับใหม่ในโครงสร้างสติปัญญา (Cognitive Structure) กับความรู้เดิมที่อยู่ในสมองของผู้เรียนแล้ว ลักษณะของการเรียนรู้มีด้วยกัน 4 แบบ ดังนี้

1. การเรียนรู้โดยการค้นพบ (Discover Learning) การเรียนรู้ลักษณะนี้เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเรียนรู้โดยการผ่านกระบวนการแก้ปัญหาทางเลือกหลาย ๆ ทางจนกระทั่งได้ข้อสรุปได้ ซึ่งการเรียนรู้ในลักษณะนี้จะทำให้ผู้เรียนสามารถจดจำได้ดี

2. การเรียนรู้แบบให้ข้อสรุป (Reception Learning) เป็นการเรียนรู้ที่ผู้สอนเป็นผู้รวบรวมสรุปแนวคิดต่าง ๆ แล้วบอกให้ผู้เรียนโดยการบรรยายหรือให้อ่านจากข้อเขียนต่าง ๆ นักเรียนไม่ต้องทำอะไร

3. การเรียนรู้แบบนกแก้วนกขุนทอง (Rote Learning) เป็นการเรียนรู้ที่ไม่มีหลักเกณฑ์ใด ๆ เรียนรู้สิ่งใหม่โดยไม่มีความสัมพันธ์ใด ๆ กับสิ่งที่บุคคลได้เคยเรียนรู้มาแล้วและที่คงอยู่ในโครงสร้างทางปัญญาของบุคคลนั้น ดังนั้นบุคคลที่เรียนรู้แบบนกแก้วนกขุนทองก็จะต้องพยายาม จำสิ่งที่เรียนรู้ใหม่ ทำให้ไม่สามารถเรียนรู้ได้ดีมีผลทำให้เกิดความคับข้องใจในขณะที่เรียนรู้ด้วย

4. การเรียนรู้ที่มีความหมาย (Meaningful Learning) เป็นการเรียนรู้สิ่งใหม่ที่ผู้เรียนพบว่าสิ่งเหล่านี้มีความสัมพันธ์หรือเกี่ยวข้องกับข้อมูลหรือแนวคิดที่เคยเรียนรู้มาแล้วและยังคงอยู่ในโครงสร้างทางปัญญาของตน

การเรียนรู้ที่มีความหมายแบ่งเป็น 3 ประเภท คือ

1. Subordinate learning เป็นการเรียนรู้โดยการรับอย่างมีความหมาย โดยมีวิธีการ 2 ประเภท คือ 1) Derivation Subsumption เป็นการเชื่อมโยงสิ่งที่จะต้องเรียนรู้ใหม่กับหลักการหรือกฎเกณฑ์ที่เคยเรียนมาแล้ว โดยการได้รับข้อมูลมาเพิ่ม เช่น มีคนบอก แล้วสามารถดูตูดซึมเข้าไปในโครงสร้างทางสติปัญญาที่มีอยู่แล้วอย่างมีความหมายโดยไม่ต้องท่องจำ 2) Correlative subsumption เป็นการเรียนรู้ที่มีความหมายเกิดจากการขยายความ หรือปรับโครงสร้างทางสติปัญญาที่มีมาก่อนให้สัมพันธ์กับสิ่งที่จะเรียนรู้ใหม่

2. Superordinate learning เป็นการเรียนรู้โดยการอนุมาน โดยการจัดกลุ่มสิ่งที่เรียนใหม่เข้ากับความคิดรวบยอดที่กว้างและครอบคลุมความคิดยอดของสิ่งที่เรียนใหม่ เช่น สุนัข แมว หมู เป็นสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม

3. Combinatorial learning เป็นการเรียนรู้หลักการ กฎเกณฑ์ต่าง ๆ เชิงผสมในวิชาคณิตศาสตร์ หรือ วิทยาศาสตร์ โดยการใช้เหตุผล หรือการสังเกต เช่น การเรียนรู้เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างน้ำหนักกับระยะทางในการที่ทำให้เกิดความสมดุล

6. ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism)

ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองมีหลักการสำคัญว่าในการเรียนผู้เรียนจะต้องเป็นผู้กระทำ (active) และสร้างความรู้ด้วยตนเอง ความเชื่อพื้นฐานของทฤษฎีนี้มีรากฐานมาจาก 2 แหล่งคือจากทฤษฎีพัฒนาการทางเชาว์ปัญญาของ Piaget และของ Vygotsky ดังนั้นทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองจึงแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ

1. กลุ่มที่เน้นกระบวนการคิดในตัวบุคคล (Cognitive Constructivism)

เน้นการเรียนรู้ของมนุษย์เป็นรายบุคคลโดยรากฐานมาจากทฤษฎีพัฒนาการทางเชาว์ปัญญาของ Piaget ทฤษฎีนี้ถือว่า ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเจตคติและแรงจูงใจอยู่แล้วเมื่อเริ่มมีการรับรู้หรือมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งใดก็จะทำให้ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเองโดยปฏิสัมพันธ์ทางสังคมจะมีบทบาทในการก่อให้เกิดความไม่สมดุลทางการคิดขึ้นเป็นเหตุให้ผู้เรียนปรับความเข้าใจเดิมที่มีอยู่ให้เข้ากับข้อมูลข่าวสารใหม่จนกระทั่งเกิดความสมดุลทางการคิดหรือเกิดความรู้ใหม่ขึ้น

ดังนั้นผู้สอนจึงมีบทบาทเป็นผู้พัฒนาให้ผู้เรียนแต่ละคนรู้วิธีเรียนและรู้วิธีคิดเพื่อสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

2. กลุ่มที่เน้นการสร้างความรู้โดยอาศัยปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Social Constructivism) เป็นกลุ่มที่เน้นว่าการเรียนรู้ของมนุษย์จะเกิดขึ้นและสร้างความรู้ได้ต้องมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่น โดยมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีพัฒนาการทางเขาวนปัญญาของ Vygotsky การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมจะทำให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยการเปลี่ยนแปลงความเข้าใจเดิมให้ถูกต้องหรือซับซ้อนกว้างขวางขึ้น ดังนั้นผู้สอนจึงมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้

แม้ทั้งสองกลุ่มจะเห็นแตกต่างกันในเรื่องการอธิบายว่าผู้เรียนจะสร้างความรู้ได้อย่างไร แต่ก็มีความเห็นร่วมกันดังนี้ (สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2554: 211)

1. ผู้เรียนสร้างความเข้าใจในสิ่งที่เรียนรู้ด้วยตนเอง
2. การเรียนรู้สิ่งใหม่ขึ้นกับความรู้เดิมและความเข้าใจที่มีอยู่ในปัจจุบัน
3. การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมมีความสำคัญต่อการเรียนรู้
4. การจัดสิ่งแวดล้อมกิจกรรมที่คล้ายคลึงกับชีวิตจริงทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

อย่างมีความหมาย

ทฤษฎีนี้จะเน้นว่าความรู้เป็นสิ่งที่ถูกสร้างโดยผู้เรียนผู้เรียนใช้ความรู้และประสบการณ์ที่มีอยู่เป็นพื้นฐานในการสร้างความรู้ใหม่การเรียนรู้เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นภายในตัวผู้เรียนจากการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมภายนอกผู้เรียนแต่ละคนจะสร้างความรู้ด้วยวิธีการที่แตกต่างกัน ดังนั้นแนวการสอนตามทฤษฎีนี้จึงเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้สื่อสารและมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน โดยครูผู้สอนช่วยเหลือให้ผู้เรียนนำความรู้ที่มีอยู่ออกมาใช้และไตร่ตรองสิ่งที่ได้จากกรณีศึกษาหรืออภิปรายกับผู้อื่น ครูผู้สอนมีหน้าที่จัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ให้เหมาะสมตั้งประเด็นปัญหาที่ท้าทายและช่วยเหลือให้ผู้เรียนสร้างความรู้ได้เอง (อัมพร ม้าคอง, 2546: 6)

7. ทฤษฎีกระบวนการประมวลข้อมูล (Information processing theory)

ทฤษฎีนี้สนใจศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการทำงานของสมองมนุษย์โดยเปรียบเทียบการทำงานของสมองมนุษย์กับการทำงานของคอมพิวเตอร์ คือเมื่อใส่ข้อมูลลงในคอมพิวเตอร์ข้อมูลจะถูกแปลรหัส (encoded) จากนั้นคอมพิวเตอร์จะเก็บข้อมูล (storage) และจะดึงข้อมูลออกมาใช้ (retrieval) เมื่อต้องการกระบวนการประมวลข้อมูลเริ่มจากการที่มนุษย์รับสิ่งเร้าเข้าประสาทสัมผัส สิ่งเร้าที่เข้าไปจะบันทึกในความจำระยะสั้น (short-term memory) ซึ่งการบันทึกนี้จะขึ้นกับองค์ประกอบ 2 ประการคือการรู้จัก (recognition) และความใส่ใจ (attention) ของบุคคลที่รับสิ่งเร้าจากนั้นข้อมูลที่เก็บไว้ในความจำระยะสั้นจะได้รับการประมวลและเปลี่ยนรูปโดยการแปลรหัสเพื่อนำไปเก็บไว้ในความจำระยะยาว (long-term memory) ซึ่งอาจใช้เทคนิคการทำข้อมูลให้มีความหมายกับตนเองด้วยการสัมพันธ์สิ่งที่เรียนรู้ใหม่กับสิ่งที่เคยเรียนรู้มาก่อนซึ่งเรียกว่ากระบวนการ

ขยายความคิด (elaborative operations process) เมื่อข้อมูลได้รับการบันทึกไว้ในความจำระยะยาวแล้วบุคคลนั้นจะสามารถเรียกข้อมูลต่าง ๆ ออกมาใช้ได้ซึ่งการเรียกข้อมูลออกมาใช้บุคคลจำเป็นต้องถอดรหัสข้อมูล (decoding) จากความจำระยะยาวนั้นและส่งต่อไปสู่ตัวก่อกำเนิดพฤติกรรมตอบสนอง (Klausmeier, 1985: 52-108, อ้างถึงในทิตินาแชมมณี, 2555: 80-81) กระบวนการทางสมองในการประมวลผลข้างต้นจะได้รับการบริหารควบคุมอีกชั้นหนึ่งคือการทำบุคคลรู้ถึงการคิดของตนและสามารถควบคุมการคิดของตนให้เป็นไปในทางที่ตนต้องการการเรียนรู้ในลักษณะนี้เรียกว่าการควบคุมการรู้คิด หรืออภิปัญญา (metacognition) ซึ่งการควบคุมการรู้คิดหรืออภิปัญญานี้เป็นความตระหนัก (awareness) เกี่ยวกับความรู้และความสามารถของตนเอง การใช้ความเข้าใจในการรู้ดังกล่าวในการจัดการควบคุมกระบวนการคิดของตนด้วยกลวิธีต่าง ๆ จะช่วยให้การเรียนรู้และงานที่ทำประสบความสำเร็จตามที่ต้องการในกระบวนการประมวลผลข้อมูลของสมองนั้น องค์ประกอบที่สำคัญของการรู้คิดที่ใช้ในการบริหารควบคุมกระบวนการนั้นก็คือแรงจูงใจความตั้งใจและความมุ่งหวังต่าง ๆ ตลอดจนเทคนิคและวิธีต่าง ๆ ที่บุคคลใช้ในการบริหารควบคุมตนเอง

หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เป็นพื้นฐานความเชื่อในการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ซึ่งผู้วิจัยมีพื้นฐานความเชื่อว่า แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับพุทธิปัญญา (Cognitive) จะทำให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสูงขึ้น ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้นำสาระสำคัญของแนวคิดที่เกี่ยวกับพุทธิปัญญา (Cognitive) มากำหนดเป็นหลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA ซึ่งได้จากหลักการสำคัญ 2 ประการ คือ

1. การเรียนรู้เกิดจากการเชื่อมโยงความรู้หรือข้อมูลใหม่ให้เข้ากับโครงสร้างความรู้เดิม การจัดสิ่งเร้าหรือสื่อการเรียนรู้ให้เหมาะสมตรงกับความสนใจของผู้เรียน เป็นแรงจูงใจสำคัญที่นำไปสู่การเรียนรู้
2. ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง จากการได้ลงมือปฏิบัติและการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม การแสดงความคิดเห็นอภิปราย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ช่วยให้ผู้เรียนค้นพบความรู้ด้วยตนเอง

วัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

วัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เป็นเป้าหมายในการพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามหลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้นำสาระสำคัญของหลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้มากำหนดเป็นวัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

กระบวนการจัดการเรียนรู้

กระบวนการในการจัดการเรียนรู้เป็นการให้ข้อมูลเกี่ยวกับขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับวิธีสอนหรือเทคนิคการสอนต่าง ๆ ที่จะทำให้กระบวนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งการกำหนดขั้นตอนการจัดการเรียนรู้นั้น ผู้วิจัยได้นำหลักการและวัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้มาวิเคราะห์แล้วกำหนดเป็นขั้นตอนต่าง ๆ อย่างเป็นระบบเพื่อให้เป็นไปตามหลักการและวัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 สร้างความสนใจ (Motivation) มีจุดประสงค์เพื่อกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนให้เกิดความต้องการที่จะเรียนรู้ในเนื้อหาที่เกี่ยวข้องต่อไป โดยมีแนวทางในการปฏิบัติ คือครูผู้สอนสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีความตื่นตัว กระตือรือร้นและสนใจที่จะเรียนรู้ โดยใช้คำถาม กระตุ้นความคิด ภาพ สัญลักษณ์ เกม สื่อ ICT หรือสื่ออื่น ๆ ที่กระตุ้นความสนใจใคร่รู้ของผู้เรียน

ขั้นที่ 2 สำรวจและศึกษาบทอ่าน (Exploration) มีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนสำรวจและศึกษาบทอ่านโดยเชื่อมโยงความรู้ใหม่เข้ากับโครงสร้างความรู้เดิมจนเกิดความเข้าใจ โดยมีแนวทางในการปฏิบัติคือ ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อตรวจสอบความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนในด้านเนื้อหาและองค์ประกอบต่าง ๆ ในบทอ่าน โดยการตั้งคำถามและตอบคำถาม ผู้เรียนสามารถเล่าเรื่องย่อลำดับเหตุการณ์ และสร้างแผนภาพความคิดสรุปเรื่องได้ด้วยการใช้กิจกรรมที่หลากหลาย

ขั้นที่ 3 วิเคราะห์บทอ่าน (Critical thinking) มีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนวิเคราะห์ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับบทอ่าน โดยมีแนวทางในการปฏิบัติคือ ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเอง และใช้กระบวนการกลุ่มในการอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน มีการแสดงความคิดเห็นในมุมมองของตนเอง มีการโต้แย้งกันเพื่อหาข้อสรุปที่ถูกต้องเหมาะสม และนำไปสู่การเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

ขั้นที่ 4 สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Construction of knowledge) มีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนนำความรู้หรือข้อมูลที่ได้มาสรุปเป็นความรู้ใหม่ด้วยตนเอง โดยมีแนวทางในการปฏิบัติคือ ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนตั้งคำถามและตอบคำถามในการวิพากษ์วิจารณ์ผลงานของแต่ละกลุ่มที่นำเสนอหน้าชั้นเรียน โดยครูผู้สอนทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษา คอยกระตุ้นและชี้แนะแนวทางเพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ จากนั้นให้ผู้เรียนแต่ละคนประเมินบทอ่านตามความคิดและความเข้าใจของตนเองใหม่อีกครั้งโดยอาจนำเสนอเป็นแผนภาพความคิด ความเรียง เรียงความ บทความ คลิปวิดีโอ หรือสื่ออื่น ๆ ตามความถนัดและความสนใจ

ขั้นที่ 5 ประยุกต์ใช้ (Application) มีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนนำความรู้หรือข้อมูลที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งคุ้นเคยและไม่คุ้นเคยได้ และเพื่อประเมินความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียน โดยมีแนวทางในการปฏิบัติคือ ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยให้

ผู้เรียนทำงานเป็นรายบุคคล อาจใช้แบบฝึกหัด ใบงาน หรือแบบทดสอบเพื่อประเมินความสามารถของผู้เรียนว่าสามารถนำความรู้ มุมมองหรือแนวคิดต่าง ๆ มาปรับใช้ในสถานการณ์อื่น ๆ ได้อย่างเหมาะสมถูกต้องเพียงใด

การวัดและประเมินผล

การวัดและประเมินผลเป็นขั้นตอนที่ชี้ให้เห็นผลที่เกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ เป็นการแสดงให้เห็นว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้นั้นสามารถช่วยให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามหลักการและวัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ซึ่งการวัดและประเมินผลต้องสอดคล้องกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละขั้นตอนมาวิเคราะห์แล้วกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการ ดังนี้

1. วัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณจากแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
2. วัดความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้จากแบบสอบถามความคิดเห็นและแบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้

ปัจจัยสนับสนุนการจัดการเรียนรู้

ปัจจัยสนับสนุนการจัดการเรียนรู้เป็นการกำหนดบทบาทหน้าที่ของครูผู้สอนและผู้เรียนหรือเป็นการแสดงเจตนาที่เป็นองค์ประกอบในการช่วยส่งเสริมให้สามารถนำกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลยิ่งขึ้น ประกอบด้วยระบบต่าง ๆ ดังนี้

1. ระบบสังคม การเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ผู้เรียนต้องเป็นผู้รับผิดชอบการเรียนรู้ด้วยตนเอง นอกจากนี้ผู้เรียนต้องมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันและมีความกระตือรือร้นในการแสดงความคิดเห็น
2. หลักการตอบสนอง การนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้ครูผู้สอนต้องเป็น ผู้อำนวยการ ความสะดวกในการสอนตามขั้นตอนและกระตุ้นให้ผู้เรียนใช้ความคิดในระดับสูง
3. ระบบสนับสนุน การจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ครูผู้สอนต้องจัดบรรยากาศการเรียนรู้ในเชิงบวกและให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ นอกจากนี้ควรจัดหาบทอ่านที่มีความน่าสนใจและมีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน

หน่วยการจัดการเรียนรู้

สัปดาห์/ ที่	หน่วยที่	แผนการจัดการเรียนรู้	คาบเรียน
1		ทดสอบก่อนเรียน	2
2	1	อ่านโฆษณาอย่างมีวิจารณญาณ	2
3	2	อ่านข่าวอย่างมีวิจารณญาณ	2
4	3	อ่านบทความอย่างมีวิจารณญาณ	2
5	4	อ่านสารคดีอย่างมีวิจารณญาณ	2
6	5	อ่านนิทานอย่างมีวิจารณญาณ	2
7	6	อ่านเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ	2
8	7	อ่านบทเพลงอย่างมีวิจารณญาณ	2
9	8	อ่านคำกวีนิพนธ์อย่างมีวิจารณญาณ	2
10		ทดสอบหลังเรียน	2

แผนการจัดการเรียนรู้

หลังจากที่ผู้วิจัยได้กำหนดหน่วยการจัดการเรียนรู้ การอ่านอย่างมีวิจารณญาณแล้ว จึงนำมาเขียนแผนการจัดการเรียนรู้รายชั่วโมง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 อ่านบทความอย่างมีวิจารณญาณ เวลาเรียน 2 คาบ (คาบละ 50 นาที)
 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561

1. มาตรฐาน / ตัวชี้วัด

1.1 มาตรฐาน

มาตรฐานที่ 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจ
 แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

1.2 ตัวชี้วัด

- ม.4-ม.6/2 ตีความ แปลความ และขยายความเรื่องที่อ่าน
- ม.4-ม.6/3 วิเคราะห์และวิจารณ์เรื่องที่อ่านทุก ๆ ด้านอย่างมีเหตุผล
- ม.4-ม.6/4 คาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน และประเมินค่าเพื่อนำความรู้
 ความคิดไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต
- ม.4-ม.6/5 วิเคราะห์ วิวิจารณ์ แสดงความคิดเห็นโต้แย้งกับเรื่องที่อ่าน และเสนอ
 ความคิดใหม่อย่างมีเหตุผล
- ม.4-ม.6/6 ตอบคำถามจากการอ่านประเภทต่าง ๆ ภายในเวลาที่กำหนด
- ม.4-ม.6/7 อ่านเรื่องต่าง ๆ แล้วเขียนกรอบแนวคิดผังความคิด บันทึกย่อความ และ
 รายงาน

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสรุปสาระสำคัญจากบทความได้
2. นักเรียนแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากบทความได้
3. นักเรียนวิเคราะห์ ประเมินค่าและเสนอแนวคิดใหม่ ๆ จากการอ่านบทความได้
4. นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์

3. สาระสำคัญ

บทความ หมายถึง งานเขียนที่ผู้เขียนต้องการสื่อสารความรู้เกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งซึ่ง
 กำลังเป็นที่สนใจของคนทั่วไป โดยมีเนื้อหาแสดงข้อเท็จจริง และความคิดเห็นบางประการของผู้เขียน
 การฝึกอ่านบทความอย่างมีวิจารณญาณจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาของเรื่องหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น
 สามารถหาเหตุผลเพื่อวิเคราะห์ ใคร่ครวญและตัดสินใจความน่าเชื่อถือของข้อมูลนั้นได้ อีกทั้งสามารถ
 ประเมินค่าสิ่งที่อ่านได้ว่าให้ประโยชน์ ให้ข้อคิดหรือคติสอนใจอย่างไร ผู้เรียนจึงควรฝึกฝนให้เกิด
 ความชำนาญเพื่อพัฒนาการอ่านให้บรรลุประสิทธิผลต่อไป

4. สารการเรียนรู้

การอ่านบทความอย่างมีวิจารณญาณ

5. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย
2. ใฝ่เรียนรู้
3. มุ่งมั่นในการทำงาน

6. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิด
3. ความสามารถในการแก้ปัญหา

7. ภาระงานหรือชิ้นงาน

1. ใบงาน เรื่องการอ่านบทความอย่างมีวิจารณญาณ
2. แบบทดสอบประจำหน่วยที่ 3 เรื่องการอ่านบทความอย่างมีวิจารณญาณ

8. กิจกรรมการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 สร้างความสนใจ (Motivation) (10 นาที)

1. ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 6 กลุ่ม (ตามโต๊ะเก้าอี้ในเขตพื้นที่ใกล้เคียงกัน) ให้นักเรียนหันหน้าเข้าหากัน ครูแจกข้อความให้นักเรียนกลุ่มละ 1 ข้อความ ให้ตัวแทนกลุ่มอ่านให้สมาชิกในกลุ่มฟัง ประกอบด้วย

สิ่งที่น่าเสียดายอีกประการหนึ่งคือตัวละครซุส อาทิ ตาผล ตาบัว ยายเมี้ยน เป็นตัวละครที่สร้างความสนุกสนานให้แก่เรื่องได้ ทั้งบทเพลง จังหวะและทำนองเพลงก็ยิ่งเอื้อให้ผู้แสดงได้เล่นกับเสียงร้องของตนเองอยู่บ้าง จะติดขัดก็ด้วยจังหวะของเพลงที่ผู้ประพันธ์หรือผู้ควบคุมวงอาจจะลืมนึกถึงจังหวะการแสดงที่จะต้องมาพร้อมกับจังหวะการร้อง ทำให้ผู้แสดงต้องรอจังหวะดนตรีอยู่หลายครั้ง ฉากตกลงจึงไม่ตกลงไปด้วย

การคิดบวกเพียงอย่างเดียวมันก็ได้แต่ แต่มันก็ไม่พอที่จะทำให้เราทำตามเป้าหมายได้สำเร็จ เราต้องมองโลกในแง่ดีแล้วก็นึกถึงอุปสรรคที่มันจะเกิดขึ้นด้วย ดึงตัวเองให้กลับมาอยู่กับโลกแห่งความจริง การมองสถานการณ์ทั้งสองด้าน ทั้งผลลัพธ์ที่ดีที่เราคาดหวังและอุปสรรคที่มันอาจจะเกิดขึ้น มันจะทำให้เราคิดและทำตามความเป็นจริงมากที่สุด

ของดีขึ้นชื่อของไต้หวันที่มีชื่อเสียงกระฉ่อนลือไกลไปทั่วโลก กับขนมไต้หวัน ที่ต้องบอกว่าคงไม่มีใครที่ไม่รู้จัก แต่มาถึงถิ่นกำเนิดขนมไต้หวันทั้งที่ นอกจากจะลองรสชาติออริจินัลต้นฉบับแท้ ๆ กันแล้ว ก็ซื้อ ขนมไต้หวันแบบขวด ดัดมือกลับบ้านไปพึ่งเอาไปเป็นของฝาก ทั้งเอากลับไปพินต่ที่บ้าน ดิงามสุด ๆ

เมื่อถวายตัวแล้วจึงกลับออกไปอยู่บ้านและเรียนหนังสือที่วัด สุนทรภู่คุ้นเคยกับขนบธรรมเนียมในรั้วในวัง ตั้งแต่ยังเยาว์ จึงเป็นเหตุให้สุนทรภู่มีความรู้เฉลียวฉลาดกว่าเด็กธรรมดาด้วยกัน พอโตขึ้นจึงเข้าไปรับใช้เจ้านาย เป็นเสมียนในกรมพระคลังสวน ความรู้ความสามารถทางกาพย์กลอน ก็เริ่มฉายแววออกมา

อย่างไรก็ดี บทเพลงของวงบอดี้สแลมนี้เริ่มหักเหไปสู่แนวเพลงเพื่อชีวิตมากยิ่งขึ้น สังเกตได้จาก ตั้งแต่ อัลบั้มครามเป็นต้นมา เนื้อหาในหลายบทเพลงกลับมุ่งนำเสนอแง่มุมของชีวิตเป็นสำคัญ ดังเช่นบท เพลง คราม ซึ่งมีเนื้อหาเปรียบเทียบกับสี่ครามของท้องทะเลว่าไม่ต่างจากจิตใจของมนุษย์ซึ่งยากเกินคาดเดา

เมื่อไหร่ที่ความเข้าใจกันหายไปก็จะพาลให้ความเชื่อใจ และหวังใยหายไปด้วย สิ่งหนึ่งที่ทำได้ คือการหันหน้าคุยกันด้วยคำพูดดี ๆ ปรับความเข้าใจกันอีกครั้ง สิ่งสำคัญก็คืออย่าพูดว่ารัก แต่ใจไม่รัก เพราะการกระทำสุดท้ายแล้วก็จะบ่งบอกว่าเราไม่รักและอย่าคิดว่าแค่การแสดงออกก็เพียงพอในการรักใคร่ซึ้งคน ไม่ต้องพูดอะไรก็จะเข้าใจ

2. ครูตีตแถบข้อความประเภทของบทความบนกระดาน ประกอบด้วย

ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันวิเคราะห์ว่าข้อความที่ได้ เป็นข้อความที่น่าจะตรงกับบทความประเภทใดที่ติดไว้บนกระดาน ให้นักเรียนปรึกษากันโดยไม่ให้กลุ่มอื่นได้ยิน เมื่อมั่นใจแล้ว ให้ตัวแทนกลุ่ม 1 คน ออกมาขึ้นหน้าชั้นเรียนพร้อมข้อความที่ได้ เมื่อมาขึ้นพร้อมกันครบทุกกลุ่มแล้ว ครูให้แต่ละกลุ่มวิ่งไปหยิบแถบประโยคที่ติดไว้บนกระดานมาให้ถูกต้องกับที่เลือกไว้ กลุ่มที่หยิบได้คนแรก ออกมาขึ้นหัวแถวจากนั้นอ่านเนื้อหาในข้อความให้เพื่อน ๆ ฟังแล้วตอบว่า ข้อความที่อ่านเป็นบทความประเภทใด และสังเกตจากอะไร โดยมีเพื่อน ๆ ช่วยตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง ทำเช่นนี้เรื่อย ๆ จนครบทุกกลุ่ม กลุ่มใดตอบถูกได้รับคำชมเชยและเสียงปรบมือ

3. นักเรียนสนทนากับครูเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างบทความกับข่าวที่เรียนไปในครั้งที่แล้ว จากนั้นพูดถึงลักษณะเนื้อหาหรือประเภทของบทความที่นักเรียนชอบ และร่วมกันสรุปลักษณะของบทความแต่ละประเภทอีกครั้ง

4. แจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

ขั้นที่ 2 สำรวจบทอ่าน (Exploration) (20 นาที)

5. นักเรียนศึกษาบทความเรื่อง การอ่านบทความอย่างมีวิจารณญาณ เมื่ออ่านจบแล้วร่วมกันอภิปรายและสรุปความรู้ที่ได้จากการอ่านโดยครูทำหน้าที่เป็นผู้กระตุ้นและชี้แนะแนวทางในการสรุปเนื้อหาให้กับนักเรียน

6. นักเรียนเลือกบทความที่ตนเองสนใจในอัตราส่วนจำนวนคนที่เท่ากัน มี 2 เรื่องคือ 1) “มูมมีด!” รับจ้างหิวสินค้าผ่านระบบออนไลน์ “เซลส์” ที่ไหน เจอ “ไลฟ์” ที่นั่น แถมรบกวนเบียดบัง “ผู้บริโภครายอื่น” และ 2) “เราได้อะไรจากการดู ตู๋น ผ่านจอ” โดยให้อ่านสำรวจเนื้อหาเพื่อสรุปให้ได้ว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร และผลเป็นอย่างไร

7. สุ่มนักเรียนเล่าเรื่องย่อ ๆ ต่อกันจนจบ และสุ่มนักเรียนตอบคำถามในประเด็น ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร และผลเป็นอย่างไร จากนั้นให้นักเรียนสรุปบทความเป็นแผนภาพความคิดลงในสมุดของตนเอง

ขั้นที่ 3 วิเคราะห์บทอ่าน (Critical thinking) (20 นาที)

9. นักเรียนแบ่งกลุ่มตามความสนใจในการเลือกอ่านบทความ กลุ่มละประมาณ 5-6 คน แบ่งเป็นกลุ่มที่สนใจบทความเรื่อง “มูมมีด!” รับจ้างหิวสินค้าผ่านระบบออนไลน์ “เซลส์” ที่ไหน เจอ “ไลฟ์” ที่นั่น แถมรบกวนเบียดบัง “ผู้บริโภครายอื่น” จำนวน 3 กลุ่ม และกลุ่มที่สนใจเรื่อง “เราได้อะไรจากการดู ตู๋น ผ่านจอ” อีกจำนวน 3 กลุ่ม โดยทุกกลุ่มคละความสามารถ เก่ง ปานกลางและอ่อน จากนั้นให้แต่ละกลุ่มเลือกประธานและเลขานุการกลุ่ม ประธานกลุ่มออกมารับใบงานเรื่องการอ่านบทความอย่างมีวิจารณญาณ และกระดาศบรู๊ฟ 2 แผ่น พร้อมปากกาเคมีคละสี 2 ด้าม

10. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันระดมพลังสมองเพื่อค้นหาคำตอบจากใบงานที่กำหนดให้ โดยประธานกลุ่มมีหน้าที่กระตุ้นและสอบถามความคิดเห็นของสมาชิกทุกคนในกลุ่มให้แสดงความคิดเห็นของตนออกมา โดยมีเลขานุการกลุ่มทำหน้าที่จดบันทึกความคิดเห็นของแต่ละคนไว้ จากนั้นร่วมกันอภิปรายโต้แย้งเพื่อหาข้อสรุปเกี่ยวกับคำตอบที่คิดว่าดีที่สุดในที่สุด แล้วเขียนคำตอบลงในกระดาศบรู๊ฟที่ครูแจกให้ เพื่อเตรียมนำเสนอหน้าชั้นเรียน

ขั้นที่ 4 สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Construction of knowledge) (30 นาที)

11. นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน ซึ่งแบ่งการนำเสนอเป็น 2 เรื่อง คือ 1) เรื่อง “มูมมีด!” รับจ้างหิวสินค้าผ่านระบบออนไลน์ “เซลส์” ที่ไหน เจอ “ไลฟ์” ที่นั่น แถมรบกวนเบียดบัง “ผู้บริโภครายอื่น” และ 2) เรื่อง “เราได้อะไรจากการดู ตู๋น ผ่านจอ” โดยเมื่อ

จบแต่ละเรื่องให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนวิจารณ์ผลงานการนำเสนอของเพื่อน พร้อมทั้งตั้งคำถามในประเด็นที่สงสัย กลุ่มละ 1 ข้อ และนำเสนอความเห็นต่าง (ถ้ามี) พร้อมให้ข้อเสนอแนะอื่น ๆ โดยครูทำหน้าที่เป็นผู้สร้างบรรยากาศแบบเป็นกันเอง ให้มีการแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ แต่ต้องอยู่บนพื้นฐานของเหตุผลและคุณธรรม ครูตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง

12. นักเรียนในกลุ่มปรึกษากันเพื่อลงมติให้คะแนนความถูกต้องและความชัดเจนของผลงานของแต่ละกลุ่มนำเสนอ กลุ่มที่ได้คะแนนเสียงมากที่สุดได้รับเสียงปรบมือและคำชมเชยว่าเป็นกลุ่มที่สามารถอ่านบทความได้อย่างมีวิจารณ์ญาณมากที่สุด

13. นักเรียนแต่ละคนนำความรู้ที่ได้จากการเรียนมาสร้างเป็นความรู้ใหม่ตามความคิดและความเข้าใจของตนเองอีกครั้ง โดยอาจนำเสนอเป็นแผนภาพความคิด ความเรียง เรียงความ บทความ คลิปวิดีโอ หรือสื่ออื่น ๆ ตามความถนัดและความสนใจ ซึ่งในคาบเรียนนี้อาจนำเสนอเป็นโครงร่างของรูปแบบความคิดให้ครูได้ตรวจสอบก่อนแล้วนำเสนอเป็นผลงานจริงในคาบต่อไปก็ได้

ขั้นที่ 5 ขั้นประยุกต์ใช้ (Application) (20 นาที)

14. นักเรียนทำแบบทดสอบประจำหน่วยที่ 3 เรื่อง การอ่านบทความอย่างมีวิจารณ์ญาณ เมื่อทำเสร็จแล้วให้แลกเปลี่ยนกันตรวจ

15. นักเรียนและครูร่วมกันอภิปรายคำตอบที่ถูกต้อง พร้อมทั้งสรุปให้เหตุผลในการตอบที่ชัดเจน จากนั้นให้นักเรียนปรับปรุงแก้ไขข้อผิดพลาดหรือบกพร่องของตนเองให้ถูกต้อง

9. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

รายการประเมิน	วิธีการประเมิน	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
1. นักเรียนสรุปสาระสำคัญจากบทความได้	ตรวจใบงาน ตรวจแบบทดสอบ	ใบงาน แบบทดสอบ	ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 80
2. นักเรียนแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากบทความที่อ่านได้	ตรวจใบงาน ตรวจแบบทดสอบ	ใบงาน แบบทดสอบ	
3. นักเรียนวิเคราะห์ ประเมินค่าและเสนอแนวคิดใหม่จากการอ่านบทความได้	ตรวจใบงาน ตรวจแบบทดสอบ	ใบงาน แบบทดสอบ	
4. นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์	สังเกต	แบบสังเกต	ผ่านเกณฑ์ คุณภาพระดับดี

10. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1. ใบความรู้ เรื่องการอ่านบทความอย่างมีวิจารณญาณ
2. ใบงาน เรื่องการอ่านบทความอย่างมีวิจารณญาณ
3. กระดาษปรูฟ
4. ปากกาเคมี
5. แบบทดสอบประจำหน่วยที่ 3 เรื่องการอ่านบทความอย่างมีวิจารณญาณ

11. บันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้

ผลการจัดการเรียนรู้

.....

.....

.....

ปัญหา/อุปสรรค

.....

.....

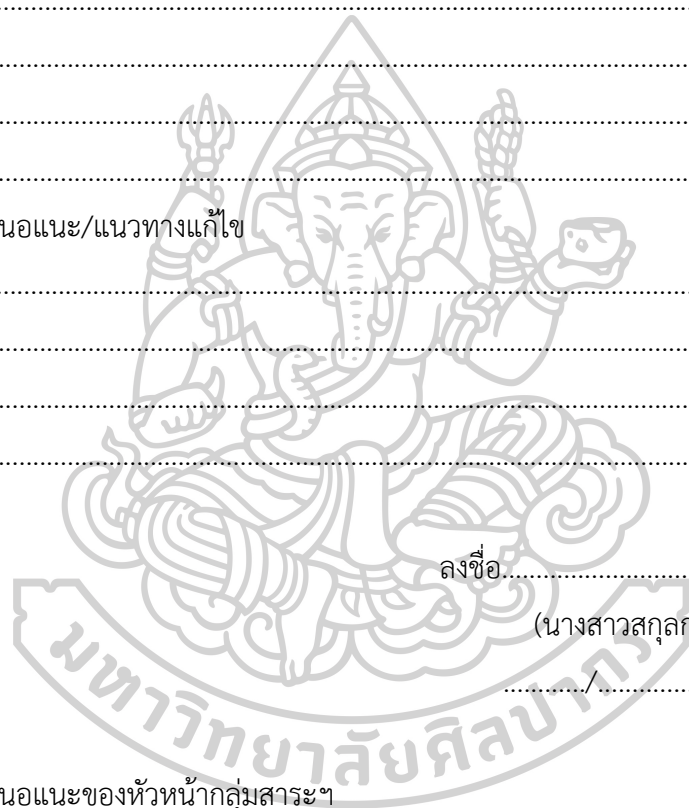
.....

ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน

(นางสาวสกุลการ์ สังข์ทอง)

...../...../.....

ข้อเสนอแนะของหัวหน้ากลุ่มสาระฯ

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(นางพัชรินทร์ รอดสิน)

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

...../...../.....

ใบความรู้

เรื่อง การอ่านบทความอย่างมีวิจารณญาณ

บทความ เป็นความเรียงที่มีเรื่องราวจากความเป็นจริง เป็นเรื่องที่กำลังอยู่ในความสนใจของคนทั่วไป ในขณะที่เขียนหรือไม่ก็เจตนาเขียนเพื่อให้คนทั่วไปสนใจเรื่องนั้น ๆ โดยทันที เรื่องที่เขียนอาจมีลักษณะเป็นการวิเคราะห์ปัญหาข้อขัดแย้งต่าง ๆ โดยมีการกล่าวอ้างอิงถึง แหล่งข้อมูล และมีการเสนอทัศนะ ข้อคิดเห็นบางประการของผู้เขียนเองด้วย

ลักษณะเฉพาะของบทความ

1. เป็นเรื่องที่ถูกอ่านส่วนมากสนใจ
2. เป็นเรื่องที่มีแก่นสาร เป็นเรื่องจริง มีสาระ มีข้อมูลและหลักฐานที่น่าเชื่อถือ
3. บทความอาจเสนอประเด็นปัญหาในแง่ใดแง่หนึ่งโดยเฉพาะ หรืออาจหยิบยกตอนใด หรือส่วนใดมานำเสนอก็ได้
4. ต้องมีข้อทัศนะ ข้อคิดเห็น ตลอดจนข้อเสนอแนะของผู้เขียนแทรกอยู่ด้วย
5. มีวิธีเขียนให้น่าอ่าน โดยการใช้กลวิธีการเสนอเรื่องที่เร้าความสนใจ

ประเภทของบทความ

1. บทความแสดงความคิดเห็น ผู้เขียนหยิบยกเรื่องราวต่าง ๆ ที่เป็นปัญหาสังคมทั้งปัญหาส่วนรวมและส่วนบุคคลมาเขียนแสดงความคิดเห็น เช่น ปัญหาเศรษฐกิจ การเมือง ปัญหาสุขภาพ ปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมที่แสดงออกในปัจจุบัน โดยอาจเขียนนำเสนอความคิดเห็นของตนเอง เขียนสนับสนุนหรือโต้แย้งความคิดเห็นของผู้อื่นหรือเขียนให้ผู้อ่านเป็นคนตัดสินใจ เป็นต้น
2. บทความประเภทสัมภาษณ์ เป็นบทความแสดงความคิดเห็นของบุคคลเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยเฉพาะ ซึ่งการเลือกสัมภาษณ์บุคคลให้เหมาะสมกับเรื่องราวหรือปัญหาเป็นสิ่งสำคัญเพราะจะทำให้เรามองเห็นข้อเท็จจริง มุมมอง แนวคิดและความรู้ที่ถูกต้อง
3. บทความประเภทกึ่งชีวประวัติ เป็นบทความที่มีลักษณะคล้ายบทความประเภท สัมภาษณ์ แต่ต่างกันที่บทความประเภทสัมภาษณ์จะแสดงความคิดเห็นของบุคคลที่มีต่อปัญหาหรือ เรื่องราวใด เรื่องราวหนึ่ง แต่บทความกึ่งชีวประวัติจะแสดงให้เห็นถึงความสำเร็จหรือความดีเด่นในด้านใดด้านหนึ่งของบุคคล

4. บทความประเภทคำแนะนำหรือให้ความรู้ เป็นบทความที่มุ่งให้ความรู้ หรืออธิบายวิธีทำ หรือประดิษฐ์สิ่งของบางอย่าง ในการเขียนจึงควรเลือก เรื่องที่ดึงดูดความสนใจและผู้อ่านปฏิบัติตามได้

5. บทความประเภทจูงใจ เป็นบทความที่กระตุ้นให้ทำสิ่งที่มีคุณค่าและมีประโยชน์ต่อสังคม ผู้เขียนอาจเขียนแบบตรงไปตรงมา หรือเขียนในเชิงเปรียบเทียบก็ได้ บทความประเภทนี้ จะชี้ให้เห็น ปัญหา เห็นคุณและโทษของปัญหา ให้ข้อแนะนำ จูงใจให้เห็นคล้อยตามและปฏิบัติตาม

6. บทความประเภทท่องเที่ยว เป็นบทความที่ถ่ายทอดประสบการณ์การท่องเที่ยว การเดินทาง ลักษณะภูมิประเทศ ความประทับใจในสิ่งต่าง ๆ และมีการสอดแทรกเกร็ดต่าง ๆ ไว้ด้วย

7. บทความประเภทอุปมาอุปมัย เป็นการเขียนเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่สมมติขึ้นเพื่อ หลีกเลี่ยงการกล่าวถึงบุคคลนั้นตรง ๆ

8. บทความประเภทวิจารณ์ ผู้เขียนจะพิจารณาข้อเท็จจริงของสิ่งที่จะวิจารณ์ว่าควรไม่ควร เหมาะสมหรือไม่เหมาะสม โดยใช้หลักการแนวคิดของเหตุผลและกฎเกณฑ์ทางสังคม เช่น บทความวิจารณ์การเมือง เป็นต้น

9. บทความประเภทวิเคราะห์ เป็นบทความที่วิเคราะห์เหตุการณ์หรือเรื่องใดเรื่องหนึ่งซึ่งต้องใช้ภาษาที่เรียบง่าย ตรงประเด็นและมีความชัดเจน เช่น บทความวิเคราะห์ข่าว เป็นต้น

หลักการวิเคราะห์บทความ

การวิเคราะห์บทความ คือ การแยกแยะส่วนต่าง ๆ ออกมาให้ถี่ถ้วนที่สุด องค์ประกอบต่าง ๆ ที่ควรพิจารณามีดังนี้

1. ชื่อเรื่องและประเภทของบทความ ผู้อ่านต้องสามารถอธิบายได้ว่า เป็นบทความ ประเภทอะไร การตั้งชื่อเรื่องดีหรือไม่ เหมาะสมเพียงไร

2. คำนำหรือบทนำ รู้วิธีการขึ้นต้นว่าเป็นอย่างไร ผู้เขียนนำเรื่องโดยวิธีใด เช่น นำด้วยการเล่าเรื่อง นำด้วยคำถาม นำด้วยการบอกเจตนา ฯลฯ การพิจารณาบทนำจะทำให้เรารู้วัตถุประสงค์ในการเขียน หรือการพิมพ์หนังสือเรื่องนั้น ๆ ข้อความที่ปรากฏในคำนำหรือบทนำจะช่วยให้ผู้อ่านพิจารณาและประเมินคุณค่าหนังสือได้อย่างเที่ยงธรรม

3. เนื้อเรื่อง พิจารณาว่าผู้เขียนได้กล่าวถึงเรื่องอะไรบ้าง มีสาระสำคัญอย่างไร

4. ข้อมูลมีรายละเอียดหรือการยกตัวอย่างจากเอกสารสิ่งพิมพ์หรือหนังสือเรื่องใด เล่มใด ใครแต่ง มีหลักฐานเชื่อถือได้แน่นอนเพียงใด

5. จุดมุ่งหมาย ผู้เขียนต้องการให้ความคิดใดแก่ผู้อ่าน ผู้เขียนมีแนวความคิดต่อเรื่องนั้น ๆ อย่างไร มีความขัดแย้งหรือไม่ เสนอวิธีแก้ปัญหา หรือความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมอย่างไร สมเหตุสมผลหรือไม่

6. แนวความคิด ผู้อ่านควรจะพิจารณาให้ได้ว่า ผู้เขียนมีแนวความคิดอย่างไรต่อสังคม ต่อผู้อ่าน ต่อปัญหาที่นำมากล่าว แนวความคิดนี้จะสะท้อนให้เห็นท่าที ทศนคติและแนวโน้มของผู้เขียนด้วยว่าต้องการอะไร

7. ปัญหาหรือข้อขัดแย้ง ผู้อ่านควรแยกให้ได้ว่า บทความแต่ละเรื่องนั้น ผู้เขียนได้เสนอปัญหาหรือข้อขัดแย้งหรือไม่ ถ้ามีก็พิจารณาว่าปัญหาใด เกิดจากความรู้สึกนึกคิดของผู้เขียนเอง หรือเป็นปัญหาสังคมภายนอก อันมีผลกระทบกระเทือนต่อผู้อ่านส่วนใหญ่

8. แนวการเขียน คือ ท่าทีการแสดงออกของนักเขียนแต่ละคน ซึ่งทำให้ผู้อ่านทราบ ทศนคติของผู้เขียนได้ ซึ่งเราจะสังเกตแนวการเขียนได้จากการใช้สำนวนโวหาร การเสนอ ภาพพจน์ การแสดงออกน้ำเสียงและท่าทีการใช้สำนวนโวหาร

การวิจารณ์บทความ

1. อ่านบทความนั้น ๆ อย่างละเอียด แล้วเก็บใจความสำคัญให้ได้ว่าผู้เขียนกล่าวถึงเรื่องใด มีวัตถุประสงค์อย่างไรในบทความนั้นที่ต้องการให้ผู้อ่านทราบ

2. วิจารณ์ข้อเท็จจริงที่มีอยู่ในบทความ

3. วิจารณ์ข้อคิดเห็น หรือข้อเสนอแนะของผู้เขียนว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยอย่างไร ข้อเสนอแนะนั้น เสนอมาแล้วทำได้มากน้อยเพียงใด มีหลักการ เหตุผลน่าเชื่อถือหรือไม่ เพียงใด

4. วิจารณ์ในลักษณะเฉพาะของบทความว่ามีเนื้อหาสาระทันสมัยหรือไม่ เป็นเรื่องที่ น่าสนใจเพียงใด เมื่ออ่านแล้วได้ความคิดเพิ่มขึ้นหรือไม่

5. วิจารณ์เกร็ดของเรื่องในบทความว่าอยู่ในลักษณะที่เหมาะสมหรือไม่ การลงท้ายบทสรุปดีมากน้อยเพียงใด มีเอกภาพของบทความหรือไม่

6. วิจารณ์ความคิดสร้างสรรค์ในบทความนั้น ๆ ว่ามากน้อยเพียงใด

การประเมินค่าบทความ

บทความประเภทต่าง ๆ จะมุ่งให้ความสำคัญที่ความรู้ เช่นเดียวกับหนังสือตำราและ เอกสารทางวิชาการ แต่บทความจะเพิ่มข้อคิดเห็นทศนคติส่วนตัวของผู้เขียน รวมทั้งการใช้ภาษา ที่ทำให้ผู้อ่านอ่านได้เพลิดเพลินไม่น่าเบื่อ การประเมินคุณค่าของบทความ จึงควรคำนึงถึงเนื้อหาความรู้ว่าเป็นเรื่องที่น่าสนใจหรือไม่ และสิ่งสำคัญคือความคิดเห็นของผู้เขียน น่าเชื่อถือมากน้อยเพียงใด และข้อคิดของผู้เขียนมีเหตุผลหนักแน่นหรือไม่

.....

“มูมมิต!” รับจ้างหิ้วสินค้าผ่านระบบออนไลน์ “เซลส์” ที่ไหน เจอ “ไลฟ์” ที่นั่น
 แกรมรบกวนเบียดบัง “ผู้บริโภครายอื่น” รายอื่น

มาแรงแซงโค้งในแทบทุกธุรกิจยามนี้คือการ “หิ้วของ” ผ่านออนไลน์และเฟซบุ๊กไลฟ์ ธุรกิจนี้เป็นรูปแบบที่เริ่มทำมาพักใหญ่ ๆ แล้ว และปัจจุบันยังพัฒนาไปมากขึ้น รวมทั้งสร้างความเดือดร้อนให้ผู้ซื้อรายอื่นมากขึ้นเรื่อย ๆ

ในอดีตการ “หิ้วของ” มักเป็นที่คุ้นเคยในกลุ่มสินค้าต่างประเทศ ฮิตสุดไม่พ้นการหิ้วสินค้าจากญี่ปุ่นและเกาหลีใต้ เรียกว่าหิ้วกันมาเป็นล่ำเป็นสัน จากอดีตมักเป็นการหารายได้เสริมของคนทำงานด้านการบิน เช่น แอร์โฮสเตสหรือสจ๊วต ที่หิ้วสินค้ายอดฮิต ส่วนใหญ่เป็นเครื่องสำอางจากประเทศผู้ผลิต แล้วนำมาขายให้ลูกค้าที่สั่งจองหรือที่รู้จักกันในชื่อสินค้า “พรีออเดอร์” คือสั่งจองก่อนแล้วมีคนไปหิ้วกลับมาให้ จนต่อมาเมื่อระบบการสื่อสารทางออนไลน์ไม่ว่าเฟซบุ๊ก ไลน์ หรืออื่น ๆ เป็นที่นิยมมากขึ้น ทำให้การค้าลักษณะ “พรีออเดอร์” แพร่หลายในวงกว้าง เริ่มมีบุคคลทั่วไปที่เดินทางไปท่องเที่ยว รับหิ้วของกลับมาให้ผู้ซื้อ ถือเป็นค่าตัวเครื่องบินหรือค่าใช้จ่ายในการเดินทาง เรียกว่าเป็นกึ่ง ๆ ธุรกิจ แต่ด้วยความซอตฮิตและการเดินทางไปต่างประเทศง่ายขึ้น มีค่าใช้จ่ายถูกลง ทำให้พ่อค้าแม่ค้าพรีออเดอร์ เริ่มรับหิ้วของอย่างเป็นล่ำเป็นสัน มีจำนวนมากที่เจตนาไปซื้อสินค้าที่ลูกค้าสั่งของแล้ว (แอบ) นำกลับมาส่งให้ โดยบวกราคาสินค้าและค่าหิ้ว ยิ่งการสื่อสารระบบอินเทอร์เน็ตก้าวล้ำมากเท่าใด การค้าออนไลน์ยิ่งทำได้ง่ายขึ้น หลากหลายขึ้นเท่านั้น โดยเฉพาะพ่อค้า-แม่ค้าออนไลน์ที่มีฐานลูกค้าจำนวนมาก และได้รับความเชื่อถือ นอกจากรับพรีออเดอร์ก่อนเดินทางไปแล้ว เมื่อเดินทางไปถึงจุดหมาย หากเห็นสินค้าใตุน่าสนใจ ก็สามารถถ่ายภาพแล้วโพสต์ลงไลน์หรือเฟซบุ๊กของตัวเอง เพื่อรอรับออเดอร์จากลูกค้าที่ติดต่อกลับมาได้ทันที

ในปัจจุบันการปรือเตอร์ ไม่ได้ชี้ดวงเฉพาะสินค้านำเข้าจากต่างประเทศเท่านั้น เพราะตอนนี้ในเมืองไทยก็รับหัวของกันเองแล้วด้วย เน้นไปที่กลุ่มสินค้าแบรนด์เนมลดราคา หรือสินค้าแบรนด์เนมเปิดตัวใหม่ ๆ

อย่างเมื่อไม่นานมานี้ ร้าน “LOUIS VUITTON” สาขาในเมืองไทย เปิดตัวสินค้าใหม่ที่ร่วมกับ “Supreme” ผลิตคอลเล็กชันพิเศษมากแห่งไหนไปรอเพื่อเข้าไปเลือกซื้อร้าน หรือก่อนหน้าออกโรงเท้า รุ่งกันไปแย่งซื้อ อึกันว่ากันว่าส่วนหนึ่ง

ออกมาเป็นมีคนจำนวนตั้งแต่กลางดึกในตอนเปิดนี้มี “Adidas” พิเศษ คนก็แห่ร้านแทบถล่มไม่ใช่ซื้อเพื่อ

ใช้เอง แต่ซื้อเพื่อขายต่อหรือได้รับออเดอร์มาหัวของโดยเฉพาะ เพราะลูกค้าที่มีฐานะอาจไม่ต้องการไปเบียดแย่ง หรือไม่ต้องการเสียเวลาไปรอคิว รวมถึงคนที่อยู่ในต่างจังหวัด ซึ่งยอมเสียเงินจ้างพ่อค้า-แม่ค้าเหล่านี้ไปล่าบาทกลับแทน แน่นนอนหากสินค้าแบรนด์เนมนั้น ๆ เป็นที่ต้องการมากเท่าไร ต้องแย่งชิงกันมากเท่าใด ราคา “หัว” ย่อมต้องสูงตาม

ส่วนรูปแบบการค้าออนไลน์ที่กำลังฮิตที่สุด แต่ก็ถูกประณามมากที่สุดเช่นกัน จนถูกมองว่าเป็น “มูมมิด” หรือรอยต่างของการค้าออนไลน์ในยุคปัจจุบัน นาที่นี้ต้องยกให้การรับจ้างหัวสินค้าแบรนด์เนมลดราคา เป็นที่ทราบกันดีว่าห้างสรรพสินค้าต่าง ๆ มักจัดกิจกรรมลดราคาสินค้าตามเทศกาลต่าง ๆ หรือบางครั้งแหล่งขายสินค้าแบรนด์เนมราคาถูกกว่าปกติ หรือ “Outlet” ที่ส่วนใหญ่อยู่ตามหัวเมืองท่องเที่ยว ก็จัดมหกรรมลดราคา ตรงนี้เองกลายเป็นช่องทางให้พ่อค้า-แม่ค้าออนไลน์หัวใสจำนวนมากปฏิบัติการ “ด้านได้ อายอด” ด้วยการแห่เข้าไปจับจองสินค้าไว้ล่วงหน้า จากนั้นก็เริ่มถ่ายภาพหรือวิดีโอแบบถ่ายทอดสดผ่านเฟซบุ๊กหรือไอจี ของตัวเอง เพื่อให้ลูกค้าได้เห็นสินค้าของจริงกันสด ๆ และรับออเดอร์กันแบบนาที่ต่อนาที่ ลูกค้ารายใดสนใจสินค้าตัวไหนก็ติดต่อผ่านการสื่อสารออนไลน์ โดยสั่งซื้อสินค้า แล้วโอนเงินกันทันที ยิ่งปัจจุบันการโอนเงินทางออนไลน์ทำได้ง่ายผ่านสมาร์ทโฟน จึงทำให้สะดวกมากขึ้น เมื่อพ่อค้า-แม่ค้าได้รับออเดอร์ก็นำสินค้านั้น ๆ ไปจ่ายเงินแล้วแพ็กเก็บไว้ เมื่อถึงเวลาที่เหมาะสมหรือร้านปิด ก็ขนสินค้าทั้งหมดมาส่งให้ลูกค้าแลกกับค่าหัวขึ้นละ 100-200 บาท (ไม่รวมค่าส่ง) แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นจนกลายเป็นมูมมิด และสร้างภาพลบก็คือขั้นตอนก่อนการสั่งซื้อ เพราะเมื่อพ่อค้า-แม่ค้า หมายตาสินค้าตัวไหนเอาไว้แล้วถ่ายภาพหรือวิดีโอเผยแพร่ในระบบออนไลน์ของตัวเองเพื่อรอคำสั่งซื้อ หากมีลูกค้าคนอื่น ๆ ที่เข้ามาในร้านเกิดถูกใจสินค้าชิ้นเดียวกัน พ่อค้า-แม่ค้าเหล่านี้จะอ้างว่าจับจองไว้แล้ว ให้ไปหาสินค้าชิ้นอื่นแทน

กรณีที่เกิดปัญหามากที่สุดคือการลดราคาเสื้อผ้า เพราะนักหัวสินค้าไม่สามารถจับเก็บเสื้อผ้าที่จับจองไว้ทั้งหมดได้ แต่ต้องแขวนไว้บนราว เมื่อมีลูกค้า “วอล์กอิน” เข้ามาหยิบจับ พ่อค้าแม่ค้าออนไลน์เหล่านี้ก็จะแสดงความเป็นเจ้าของหรือหากเป็นสินค้ารองเท้ายิ่งถึงขั้นแอบเอารองเท้าข้างหนึ่งไปซ่อนเอาไว้ก็มี ทำให้ลูกค้าที่เข้ามาเลือกซื้อรู้สึกว่าถูกเอาเปรียบและไม่เป็นธรรม รวมถึงเป็นพฤติกรรมที่น่ารังเกียจเนื่องจากบางครั้งไม่ได้มีลูกค้าออนไลน์แค่รายเดียว แต่แห่เข้าไปจำนวนมาก หรือถึงขั้นปักหลักนำอาหารเข้าไปกินระหว่างรอออเดอร์ก็มี แม้จะเริ่มมีการร้องเรียนไปยังเจ้าของห้างสรรพสินค้าหรือเจ้าของแบรนด์แต่ดูเหมือนสถานการณ์ลักษณะนี้ยังไม่ดีขึ้น

วิเคราะห์กันว่ามีหลายปัจจัยที่ทำให้ธุรกิจนี้เฟื่องฟู ประการแรก พ่อค้า-แม่ค้าถือว่าไม่มีความเสี่ยงใด ๆ เนื่องจากไม่ต้องลงทุนซื้อสินค้ามาสต็อกเอาไว้ หากประกาศขายแล้วไม่มีคนสนใจก็ไม่ต้องไปจ่ายเงินซื้อ แต่หากมีคนสนใจและโอนเงินก็ได้ค่าหัว 100-200 บาท วันหนึ่ง ๆ ได้สัก 30-50 ชิ้นนับเป็นรายได้ไม่น้อย แถมไม่ต้องเสียภาษีด้วย นอกจากนี้ เวลาชำระเงิน ส่วนใหญ่จะใช้บัตรเครดิตเนื่องจากต้องเตรียมเงินไว้จำนวนมาก การพกเงินสดอาจไม่สะดวกและปลอดภัยนัก จึงได้ทั้งเครดิตเพิ่มและคะแนนสะสมสามารถแลกของรางวัลจากสถาบันการเงินเจ้าของบัตรได้อีกต่อหนึ่ง สิ่งที่เสียจริง ๆ ก็แค่ “เวลา” เท่านั้น

ขณะที่ร้านค้า ซึ่งส่วนใหญ่เจ้าของมักไม่ได้มาดูแลด้วยตัวเอง มีเพียงพนักงานประจำร้านที่หากได้ส่วนแบ่งเล็กน้อยจากพ่อค้า-แม่ค้าออนไลน์ แถมยังได้เปอร์เซ็นต์จากการขายสินค้า ก็จะทำให้เป็นมองไม่เห็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมนี้และบางครั้ง เจ้าของร้านเองยังเป็นใจกับพ่อค้า-แม่ค้าออนไลน์ด้วย เพราะถือว่ามีช่องทางการขายมากขึ้น ส่วนผู้ซื้อสินค้าออนไลน์มองว่าได้รับความสะดวกเพราะไม่ต้องเดินทางไปเอง หรืออยู่ไกลเกินกว่าจะเสียเวลาไป จึงยอมจ่ายแพงกว่าเล็กน้อยเพื่อสั่งซื้อสินค้าลักษณะนี้ ซึ่งลูกค้าที่คิดแบบนี้มีมากขึ้นเรื่อย ๆ เมื่อหลาย ๆ ฝ่ายสมประโยชน์ ทั้งผู้ซื้อ-ผู้ขายและร้านค้า (บางแห่ง) ผู้บริโภคที่ถูกเอาเปรียบคงได้แต่ “ทำใจ” เท่านั้น หรือหากจะลุกฮือขึ้นมาจริง ๆ คงต้องใช้มาตรการทางสังคม ด้วยการไม่อุดหนุนสินค้าที่ปล่อยให้พ่อค้า-แม่ค้าออนไลน์ เข้ามาเอาเปรียบผู้บริโภครายอื่น ๆ

ใบงาน (1)

เรื่อง การอ่านบทความอย่างมีวิจารณญาณ
บทความเรื่อง “มูมมิต!” รับจ้างหิ้วสินค้าผ่านระบบออนไลน์ “เซลส์” ที่ไหน เจอ “ไลฟ์” ที่นั่น
แถมรบกวนเบียดบัง “ผู้บริโภครายอื่น

คำชี้แจง: ให้นักเรียนช่วยกันตอบคำถามต่อไปนี้

1. ให้นักเรียนยกตัวอย่างข้อความจากบทอ่าน อย่างละ 1 ข้อความ
 - 1.1 ข้อความที่เป็นข้อเท็จจริง
 - 1.2 ข้อความที่เป็นข้อคิดเห็น
2. สาระสำคัญของบทความนี้คืออะไร
3. จุดมุ่งหมายของผู้เขียนในการนำเสนอบทความนี้คืออะไร
4. บทความนี้สะท้อนแนวคิดเรื่องใด
5. นักเรียนคิดว่าการกระทำของแม่ค้าออนไลน์เหมาะสมหรือไม่ เพราะเหตุใด
6. นักเรียนคิดว่าปัญหาแม่ค้าออนไลน์ข้างต้นสามารถแก้ปัญหาได้จริงหรือไม่ เพราะเหตุใด
7. ถ้านักเรียนจำเป็นต้องแก้ปัญหา นักเรียนจะมีแนวทางในการแก้ปัญหาแม่ค้าออนไลน์อย่างไร
8. ถ้านักเรียนต้องตั้งชื่อบทความนี้ใหม่ นักเรียนจะตั้งชื่อว่าอย่างไร
9. ถ้านักเรียนเป็นแม่ค้าออนไลน์ นักเรียนจะขายอะไร เพราะเหตุใด
10. ข้อคิดที่ได้จากบทความข้างต้นคืออะไร (ตอบมา 3 ข้อ)

“เราได้อะไรจากการดู ตูน ผ่านจอ”

กลายเป็นปรากฏการณ์ไปแล้วครับกับโครงการ “ก้าวคนละก้าว” ของตูน บอดี้สแลม ที่ใคร ๆ ก็ติดตามใกล้ชิดทุก ๆ วัน รวากับติดตามละครหลังข่าวก็ไม่ปาน ผิดที่เรื่องนี้ไม่ใช่นิยายประโลมโลก แต่เป็นเรื่องจริง วังจริง ดังจริง

ตูนมาเปิดโครงการ “ก้าวคนละก้าว” กับรายการเจาะใจไปเมื่อวันเสาร์ที่ 7 ตุลาคม ซึ่งก็กลายเป็นข่าวฮอตทันที แค่ว่าประกาศออกรายการก็มีคนบริจาคแล้ว นับว่าแรงศรัทธาที่คนทั่วไปมีให้กับตูนนั้นมากจริง ๆ เรื่องนี้เราได้เห็นตั้งแต่การวิ่งครั้งก่อนแล้วเพื่อโรงพยาบาลบางสะพาน เมื่อเห็นว่าตูนพูดจริง ทำจริง จึงได้รับผลตอบแทนเป็นพลังแห่งความศรัทธาโดยไม่ต้องพูดมาก ทำอย่างเดียว ครั้งนี้เมื่อตูนผูกโครงการ “ก้าวคนละก้าว” และท้าทายตนเองด้วยระยะทางประวัติศาสตร์จากใต้สุดสู่เหนือสุดจากอำเภอเบตงสู่อำเภอแม่สาย ใคร ๆ ก็จ้องจับตามอง ไม่ขอพูดถึงประเด็นดราม่าต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในช่วงเริ่มต้น

แต่ขอชื่นชมตูนที่ไม่ได้ตอบด้วย “ปาก” แต่ตอบคำถามด้วย “ขา” ที่ออกวิ่ง วัง และวิ่งตอบข้อสงสัยด้วย “หัวใจ” ที่มุ่งมั่น อดทน ไม่ยอมแพ้ แม้บางช่วงร่างกายจะร้องอุทธรณ์บ้าง แต่เมื่อฟื้นฟูกลับมาได้ ตูนก็ออกวิ่งตามแผนเดิมต่อไป มีผู้ติดตามชมเรียลไทม์ครั้งนี้ของตูนอย่างล้นหลาม สำหรับสื่อหลักคือดิจิทัลทีวีแล้ว ไม่มีช่องไหนไม่เสนอข่าวของตูน ตื่นเข้ามาต้องมีรายงานแล้วว่า ตูนวิ่งถึงไหน ยอดบริจาคได้เท่าไร และมีประเด็นเรื่องไหนที่น่าสนใจบ้างและที่ต้องพูดถึง คือการติดตามแบบสด ๆ จากการถ่ายทอดผ่านเฟซบุ๊ก ที่ทำให้แฟน ๆ สามารถติดตามความเคลื่อนไหวของตูนได้ตลอดเวลา นั่นแสดงถึงความล้ำหน้าของเทคโนโลยีทางการสื่อสารในปัจจุบัน ที่ไม่ต้องง้อสื่อเดิม ๆ ที่เป็นบรรดาศาสดั้ง สดชื่น แต่สามารถทำตัวเป็นบอร์ดคาสต์ได้เองแล้วและเป็นบอร์ดคาสต์เคลื่อนที่ที่ตอบสนองเนื้อหา และความสนใจของแฟน ๆ ได้เป็นอย่างดี

ผมเคยชมภาพยนตร์เรื่อง True Man Show ที่แสดงโดย จิม แครรี่ ในปี 1998 ตอนที่ชมภาพยนตร์เรื่องนี้ก็รู้สึกว่ามันจะเป็นไปได้เชียวนะหรือที่จะมีการถ่ายทอดชีวิตคนแบบจริงจังตลอดเวลาอย่างในหนัง ผ่านมาเกือบ 20 ปี เรื่องนี้ไม่ใช่เรื่องยากแล้ว ด้วยเทคโนโลยีที่พัฒนาให้ทุกอย่างง่าย กระชับและสื่อสารได้รวดเร็ว ทำให้ “ตูน บอดี้สแลม โชว์” เป็นไปได้ไม่ยากเลย

ตลอดเวลาของการวิ่งของตูน เราจะได้เห็น “มุมของชีวิต” ที่น่าประทับใจสอดแทรกอยู่เสมอ นี่คือความฉลาดของทีมงานตูน ที่รู้จักถ่ายทอดสิ่งที่สามารถกระทบกับใจคนหมู่มากได้อย่างดีเช่นนี้ ไม่ว่าจะเป็นอย่างที่ตูนวิ่งออกนอกเส้นทางไปหา เด็กนักเรียนด้อยโอกาสที่ได้รับโอกาสจากตูน เด็กน้อย ๆ ที่ชอบเอากระปุกออมสินมาให้ ผู้คนที่เดินทางไกลมาเพื่อขอให้ได้สัมผัสตัวจริงของตูน ที่สำคัญคือ เราได้เห็นบรรยากาศของความรัก ความหวัง ความศรัทธาในพื้นที่ภาคใต้ที่เราไม่ได้เห็นมานานแล้วผ่านหน้าจอ และข่าวสาร สิ่งนี้เกิดขึ้นมาเองโดยธรรมชาติจากความศรัทธาเชื่อถือ เป็นตัวอย่างได้อย่างดีว่า “ความจริงใจ” สามารถนำพา “ความรัก” มาเยือนได้ จึงเกิดคำถามว่า ที่ผ่านมามีพื้นที่ภาคใต้ขาดความรู้สึก “จริงใจ” ให้กับประชาชนหรืออย่างไร?

น่าจะเอาตูนเป็นที่ปรึกษานะครับ

สิ่งที่เราได้เห็นจน
ในกรณีของตูนก็คือ
จะเห็นว่าตูนพุ่งตรง
พร้อมการยกมือไหว้
เวลา ไม่ว่าจะคนนั้นจะ
อายุอ่อนแก่แค่ไหน
ยกมือไหว้โดยไม่
เป็นการไหว้ที่มา
เราได้เห็นตูนวิ่ง ๆ

ชินตาอย่างหนึ่ง
“การไหว้” เรา
เข้าหาทุกคน
ตลอด
เป็นใคร
แต่เขาสามารถ
เคอะเขิน
จากความจริงใจ
อยู่ ก็จะหยุด

ถ่ายรูปกับคนข้างทาง เป็นการถ่ายพร้อมรอยยิ้มเป็นนหะงือ เป็นเราแค่วิ่งก็จะเอาตัวไม่รอดแล้ว ยังจะต้องยิ้ม ต้องทักผู้คน แถมต้องแวะถ่ายรูปกับคนนั้นคนนี้อีก ไม่ใช่เรื่องง่าย ๆ นะครับ

ตูนเคยให้สัมภาษณ์ว่า เขายินดีที่จะเสียเวลาเพื่อถ่ายรูปกับแฟน ๆ ที่ร้องขอ ตูนบอกว่า “ทำไมจะทำไมได้ เราไม่มีต้นทุนอะไรที่ต้องเสียเลย” และแฟน ๆ ก็ตั้งใจจะถ่ายรูปกับเรา เพราะเขารักเขาชื่นชมเรา นี่คือนะสิ่งทีคนเป็นศิลปินคนดังเรียกร้องมาตั้งแต่ยังไม่ดังไม่ใช่หรือ ทีคิดเช่นนี้ได้ ต้องเป็นการคิดแบบไม่มียึดติดตา ไม่วางตนเหนือใคร แม้ว่าเราจะดัง หรือยิ่งใหญ่แค่ไหน คำพูดหนึ่งที่ผมชอบมากคือที่ตูนพูดว่า

“ไม่ต้องบริจาคเงินก็ได้ แค่ออกไปดูแลตัวเอง ดูแลสุขภาพของเรา เพื่อลดภาระให้คุณหมอได้ไปช่วยคนที่จำเป็นจริง ๆ ”

โอิโธ เป็นความจริงที่ง่าย ๆ ไม่ซับซ้อน ที่ไม่ได้มีเงินเป็นคำตอบ แต่เป็นการกระทำต่างหากที่เป็นคำตอบ และเป็นการดับเหตุแห่งการเจ็บป่วยนั่นเอง นั่นคือ “การออกกำลัง และดูแลตัวเอง”

นี่คือส่วนหนึ่งที่เรามองเห็น และเรียนรู้ได้จากการติดตามดูผ่านหน้าจอทุกวัน ๆ และสิ่งที่ดูนั้น เป็นคำตอบให้กับหลาย ๆ คำถาม อาทิ

“ทำยังไงที่จะประสบความสำเร็จ” คำตอบคือ ลงมือทำ เลิกถาม เลิกสงสัย

“ทำยังไงที่จะเป็นที่รักของคน” คำตอบคือ ทำด้วยความจริงใจ

“มันจะเป็นไปได้หรือ” คำตอบคือ ไม่รู้หรอก รู้แต่ถ้าไม่ลงมือทำ ก็ไม่มีวันรู้

“จะตอบยังไงกับ 6 ข้อดี” คำตอบที่น่าจะดีคือ ไม่ต้องถาม จะได้ไม่ต้องตอบ เพียงแต่ลงมือทำเท่านั้น

ถามว่า...วันนี้คุณลงมือทำเรื่องดีดีแล้วหรือยัง หรือมัวแต่พูดอยู่ ถามอยู่ สงสัยอยู่

.....
 คัดมาจาก: https://www.matichonweekly.com/column/article_66108

ใบงาน (2)

เรื่อง การอ่านบทความอย่างมีวิจารณญาณ บทความเรื่อง เราได้อะไรจากการดู “ตูน” ผ่านจอ

คำชี้แจง: ให้นักเรียนช่วยกันตอบคำถามต่อไปนี้

1. ให้นักเรียนยกตัวอย่างข้อความจากบทอ่าน อย่างละ 1 ข้อความ
 - 1.1 ข้อความที่เป็นข้อเท็จจริง
 - 1.2 ข้อความที่เป็นข้อคิดเห็น
2. สาระสำคัญของบทความนี้คืออะไร
3. จุดมุ่งหมายของผู้เขียนในการนำเสนอบทความนี้คืออะไร
4. บทความนี้สะท้อนแนวคิดเรื่องใด
5. นักเรียนคิดว่า การที่ตูนวิ่งจากใต้สุดไปเหนือสุดเป็นการกระทำที่เหมาะสมหรือไม่ เพราะเหตุใด
6. นักเรียนคิดว่า การวิ่งของตูนสามารถแก้ปัญหาขาดแคลนเครื่องมือแพทย์ในโรงพยาบาลต่าง ๆ ได้จริงหรือไม่ เพราะเหตุใด
7. ถ้านักเรียนจำเป็นต้องแก้ปัญหาการขาดแคลนเครื่องมือแพทย์ในโรงพยาบาลต่าง ๆ นักเรียนจะมีแนวทางในการแก้ปัญหาอย่างไร
8. ถ้านักเรียนต้องตั้งชื่อบทความนี้ใหม่ นักเรียนจะตั้งชื่อว่าอย่างไร
9. ถ้านักเรียนเป็นตูน นักเรียนจะมีโครงการช่วยเหลืออย่างไร (ไม่ซ้ำกับตูน)
10. ข้อคิดที่ได้จากบทความข้างต้นคืออะไร (ตอบมา 3 ข้อ)

.....

เลขที่	รายการ									รวม	ระดับ คุณภาพ
	มีวินัย			ใฝ่เรียนรู้			มุ่งมั่นในการทำงาน				
	3	2	1	3	2	1	3	2	1		
21											
22											
23											
24											
25											
26											
27											
28											
29											
30											
31											
32											
33											
34											
35											
36											
37											
38											

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

เกณฑ์การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ประเด็น การสังเกต	เกณฑ์การให้คะแนน		
	3	2	1
มีวินัย	1. เข้าเรียนตรงเวลา 2. ทำงานเสร็จตามเวลาที่กำหนด 3. ส่งงานที่ได้รับมอบหมายทันตามเวลาที่กำหนด	บกพร่องเกณฑ์ใด เกณฑ์หนึ่งในข้อ 1, 2 หรือ 3	บกพร่องเกณฑ์ในข้อ 1, 2 หรือ 3 ตั้งแต่ 2 เกณฑ์ขึ้นไป
ใฝ่เรียนรู้	1. สนใจและตั้งใจเรียน 2. มีความกระตือรือร้นอยาก รู้ อยากเห็น 3. ร่วมทำกิจกรรมทุกครั้ง	บกพร่องเกณฑ์ใด เกณฑ์หนึ่งในข้อ 1, 2 หรือ 3	บกพร่องเกณฑ์ในข้อ 1, 2 หรือ 3 ตั้งแต่ 2 เกณฑ์ขึ้นไป
มุ่งมั่น ในการทำงาน	1. เอาใจใส่ทำงานที่ได้รับ มอบหมาย 2. ส่งงานตามที่ได้รับ มอบหมายทุกครั้ง 3. เข้าเรียนอย่างสม่ำเสมอไม่ ขาดเรียน	บกพร่องเกณฑ์ใด เกณฑ์หนึ่งในข้อ 1, 2 หรือ 3	บกพร่องเกณฑ์ในข้อ 1, 2 หรือ 3 ตั้งแต่ 2 เกณฑ์ขึ้นไป

เกณฑ์การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ประเมินจากคะแนนดังนี้

8 – 9 คะแนน หมายถึง มีคุณภาพอยู่ในระดับ 3

6 – 7 คะแนน หมายถึง มีคุณภาพอยู่ในระดับ 2

4 – 5 คะแนน หมายถึง มีคุณภาพอยู่ในระดับ 1

*หมายเหตุ นักเรียนที่ได้คะแนนต่ำกว่า 3 คะแนน ถือว่าไม่ผ่าน

ระดับคุณภาพ

ระดับคุณภาพ	ความหมาย
3	ดีเยี่ยม
2	ดี
1	ผ่าน

เลขที่	รายการ									รวม	ระดับ คุณภาพ	
	ความสามารถ ในการสื่อสาร			ความสามารถ ในการคิด			ความสามารถ ในการแก้ปัญหา					
	3	2	1	3	2	1	3	2	1			9
21												
22												
23												
24												
25												
26												
27												
28												
29												
30												
31												
32												
33												
34												
35												
36												
37												
38												

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

เกณฑ์การประเมินสมรรถนะสำคัญของนักเรียน

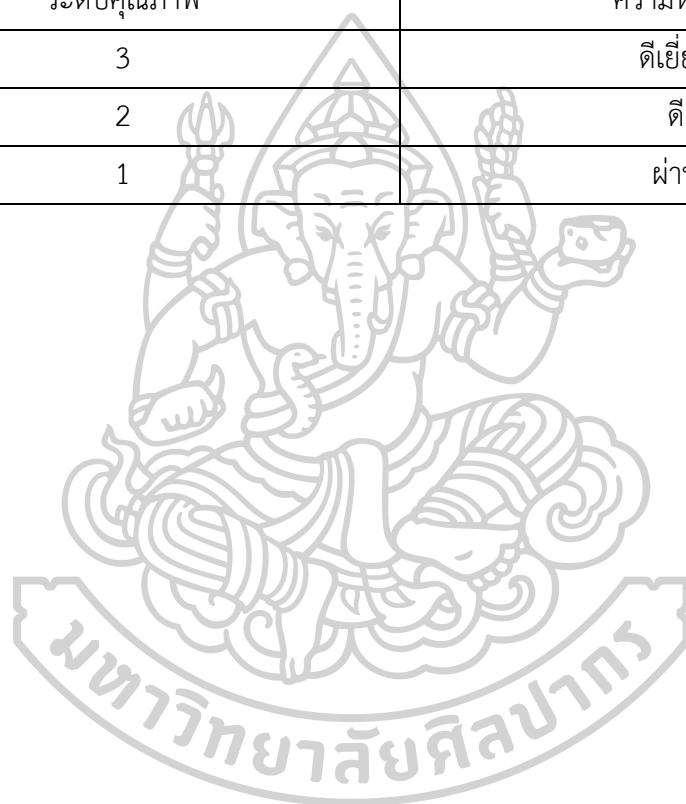
ประเด็นการสังเกต	เกณฑ์การให้คะแนน		
	3	2	1
ความสามารถในการสื่อสาร	ใช้ภาษาในการสื่อสารได้อย่างเหมาะสม สื่อสารและรับสารได้เหมาะสมกับสถานการณ์ รู้จักใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ	ปฏิบัติตามเกณฑ์ในข้อ 1, 2 และ 3 ได้บ่อยครั้ง	ปฏิบัติตามเกณฑ์ในข้อ 1, 2 และ 3 ได้บ้างบางครั้ง
ความสามารถในการคิด	มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์และคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีการคิดวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ มีความสามารถสร้างองค์ความรู้ได้	ปฏิบัติตามเกณฑ์ในข้อ 1, 2 และ 3 ได้บ่อยครั้ง	ปฏิบัติตามเกณฑ์ในข้อ 1, 2 และ 3 ได้บ้างบางครั้ง
ความสามารถในการแก้ปัญหา	แสวงหาความรู้และนำมาประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหา ใช้เหตุผลและคุณธรรมประกอบการแก้ปัญหา แก้ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นได้	ปฏิบัติตามเกณฑ์ในข้อ 1, 2 และ 3 ได้บ่อยครั้ง	ปฏิบัติตามเกณฑ์ในข้อ 1, 2 และ 3 ได้บ้างบางครั้ง

เกณฑ์การประเมินสมรรถนะสำคัญของนักเรียน ประเมินจากคะแนนดังนี้

8 – 9	คะแนน	หมายถึง	มีคุณภาพอยู่ในระดับ 3
6 – 7	คะแนน	หมายถึง	มีคุณภาพอยู่ในระดับ 2
4 – 5	คะแนน	หมายถึง	มีคุณภาพอยู่ในระดับ 1

*หมายเหตุ นักเรียนที่ได้คะแนนต่ำกว่า 4 คะแนน ถือว่าไม่ผ่านเกณฑ์
ระดับคุณภาพ

ระดับคุณภาพ	ความหมาย
3	ดีเยี่ยม
2	ดี
1	ผ่าน

เลขที่	รายการ									รวม	ระดับ คุณภาพ
	ความสามารถ ในการสื่อสาร			ความสามารถ ในการคิด			ความสามารถ ในการแก้ปัญหา				
	3	2	1	3	2	1	3	2	1		
21											
22											
23											
24											
25											
26											
27											
28											
29											
30											
31											
32											
33											
34											
35											
36											
37											
38											

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

เกณฑ์การสังเกตพฤติกรรมนักเรียน

ประเด็นการสังเกต	เกณฑ์การให้คะแนน		
	3	2	1
ความกล้าแสดงออก	กล้าแสดงออกทุกครั้งเมื่อทำกิจกรรม	กล้าแสดงออกบ่อยครั้ง	กล้าแสดงออกน้อยครั้งหรือไม่ค่อยกล้าแสดงออก
การร่วมกิจกรรม	มีส่วนร่วมและกระตือรือร้นในการทำกิจกรรมทุกครั้ง	มีส่วนร่วมและกระตือรือร้นในการทำกิจกรรมบ่อยครั้ง	มีส่วนร่วมและกระตือรือร้นในการทำกิจกรรมน้อยครั้ง
การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นอยู่เสมอ	ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นบ่อยครั้ง	ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นน้อยครั้งหรือไม่ค่อยยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

เกณฑ์การประเมินพฤติกรรมนักเรียน ประเมินจากคะแนนดังนี้

8 – 9 คะแนน หมายถึง มีคุณภาพอยู่ในระดับ 3

6 – 7 คะแนน หมายถึง มีคุณภาพอยู่ในระดับ 2

4 – 5 คะแนน หมายถึง มีคุณภาพอยู่ในระดับ 1

*หมายเหตุ นักเรียนที่ได้คะแนนต่ำกว่า 4 คะแนน ถือว่าไม่ผ่านเกณฑ์ระดับคุณภาพ

ระดับคุณภาพ	ความหมาย
3	ดีเยี่ยม
2	ดี
1	ผ่าน

แบบทดสอบ ประจำหน่วยที่ 3
เรื่อง การอ่านบทความอย่างมีวิจารณญาณ

อ่านบทความต่อไปนี้ แล้วตอบคำถาม ข้อ 1- 10

การศึกษาของประเทศออสเตรเลีย ได้มีการสำรวจวัยรุ่นที่ชอบดูทีวีก่อนนอน จำนวน 21,475 คน ซึ่งเกือบ 50% ที่ยังคงนั่งอยู่หน้าจอในช่วงดึกคืนซึ่งควรเป็นเวลาอนมากกว่า ทั้งนี้ก็วิจัยพบว่า การที่คนเราใช้เวลาไปกับโทรทัศน์มากเกินไปนั้น เปรียบได้ว่า พวกเขา กำลังถูกขโมยชั่วโมงนอนโดยไม่รู้ตัว ซึ่งอันที่จริงแล้ว ไม่ใช่ว่าทุกคนห้ามดูโทรทัศน์ในช่วงเวลากลางคืนแต่ประเด็นที่ก่อให้เกิดปัญหาสุขภาพนั้น อยู่ตรงที่พฤติกรรมและการแบ่งเวลาของแต่ละคนนั้นเป็นอย่างไร เพราะหากจัดสรรเวลาที่มี 24 ชม. เท่ากันไม่ได้ ระยะเวลาพักผ่อนก็จะลดลงไปด้วย และในที่สุดคนคนนั้นก็จะมีโรคตามมา เพราะโทรทัศน์ ดร.Mathias Basner นักวิจัยจากมหาวิทยาลัยเพนซิลวาเนีย เผยว่าการนอนเป็นสิ่งสำคัญสำหรับทุกคน เพราะเป็นสภาวะที่ร่างกาย สมอง และระบบประสาทสัมผัสต่าง ๆ สามารถหยุดพักผ่อนเพื่อผ่อนคลายได้อย่างเต็มที่

ดังนั้นการนอนหลับอย่างมีคุณภาพ หรือ การนอนหลับสนิทได้ยาวนานสามารถมอบความรู้สึกสงบนิ่ง ผ่อนคลายได้เหมือนกับการปฏิบัติสมาธิ ซึ่งการอดนอนนั้นจะมีผลกระทบกับฮอร์โมน อันเป็นสาเหตุให้หลายคนเป็นโรคอ้วน โรคความดัน และโรคหัวใจกันเป็นจำนวนมาก

ที่มา: <http://www.vcharkarn.com/varticle/42386>

ตอนที่ 1 ให้นักเรียนทำเครื่องหมายกากบาท (X) ทับตัวเลือกที่เป็นคำตอบที่ถูกต้องที่สุด
เพียงคำตอบเดียว (ข้อละ 1 คะแนน)

1. จากบทความข้างต้น ข้อใดคือสาระสำคัญ
 1. การดูโทรทัศน์ก่อนนอนจะทำให้สมองอ่อนล้า
 2. การดูโทรทัศน์มากเกินไปเสี่ยงต่อการเกิดโรค
 3. การดูโทรทัศน์เวลานอนทำให้เวลาในการพักผ่อนลดลง
 4. การนอนหลับอย่างมีคุณภาพคือการนอนหลับสนิทได้ยาวนาน

2. จากบทความข้างต้น ข้อใด**ไม่ได้**กล่าวถึง
 1. การดูโทรทัศน์ทำให้เกิดโรค
 2. การนอนหลับเพียงพอทำให้ไม่เป็นโรคต่าง ๆ
 3. การดูโทรทัศน์ตอนกลางคืนส่งผลกระทบต่อสายตา
 4. ฮอริโมนที่หลั่งมาในขณะที่หลับมีประโยชน์ต่อร่างกายอย่างมาก
3. ข้อใดคือจุดมุ่งหมายของผู้เขียน
 1. เผยแพร่งานวิจัย
 2. บอกวิธีป้องกันโรค
 3. อธิบายพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในการดูโทรทัศน์
 4. บอกผลเสียที่เกิดจากการดูโทรทัศน์ในเวลากลางคืนมาก
4. บุคคลใดมีพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการเกิดโรคมามากที่สุด
 1. วิว่าใช้เวลาอยู่หน้าโทรทัศน์มากกว่าทำสิ่งอื่น
 2. ปิ๊ไปไม่สบายจึงกินยานอนหลับเพื่อให้หลับสนิทยิ่งขึ้น
 3. แทนไทตอนนอนตอนอ่านหนังสือสอประมาณ 1 สัปดาห์
 4. นกน้อยดูโทรทัศน์ตึกแล้วนอนตื่นสายเพื่อทดแทนเวลานอนที่เสียไป
5. นักเรียนคิดว่าบทอ่านข้างต้นน่าเชื่อถือหรือไม่
 1. น่าเชื่อถือ เพราะการนอนเป็นการพักผ่อนที่ดีที่สุด
 2. น่าเชื่อถือ เพราะข้อมูลได้มาจากกลุ่มตัวอย่างจำนวนมาก
 3. น่าเชื่อถือ เพราะพฤติกรรมของแต่ละคนมีความแตกต่างกัน
 4. น่าเชื่อถือ เพราะเป็นการศึกษาของ AUS. หรือประเทศออสเตรเลีย

ตอนที่ 2 ให้นักเรียนเขียนคำตอบลงในช่องว่างที่กำหนดให้ถูกต้อง (ข้อละ 2 คะแนน)

6. ให้นักเรียนยกตัวอย่างข้อความจากบทความข้างต้น อย่างละ 1 ข้อความ

ข้อเท็จจริง ได้แก่

.....

ข้อคิดเห็น ได้แก่

.....

7. นักเรียนจะตั้งชื่อบทความข้างต้นว่าอย่างไร

.....

.....

8. ถ้าน้องของนักเรียนมีพฤติกรรมเช่นเดียวกับบทความข้างต้น นักเรียนจะมีแนวทางแก้ปัญหาพฤติกรรมของน้องได้อย่างไร พร้อมให้เหตุผล

.....

.....

.....

9. ถ้าต้องทำวิจัยเกี่ยวกับนักเรียนในประเทศไทย นักเรียนคิดว่าควรทำหัวข้อเรื่องอะไร เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

10. ข้อคิดที่ได้จากบทความข้างต้นคืออะไร (ตอบมา 2 ข้อ)

.....

.....

.....

ชื่อ-สกุล..... ชั้น..... เลขที่.....

ภาคผนวก ง

ตัวอย่างการเขียนบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้ของนักเรียน

**แบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้ (Reflective Journal) หลังใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้
แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย**

คำชี้แจง

การเขียนแบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้ในครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์สำหรับการพัฒนา
รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้ไม่มีผลต่อคะแนนรายวิชา จึงขอให้นักเรียนเขียนแสดงความคิดเห็น
ของตนเองอย่างอิสระตามความเป็นจริงในประเด็นต่อไปนี้

1. นักเรียนคิดว่าการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA ช่วยให้นักเรียนอ่าน
สื่อต่าง ๆ ได้อย่างมีวิจารณญาณจริงหรือไม่ อย่างไร

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยให้นักเรียนอ่านสื่อต่าง ๆ ได้อย่างมี
วิจารณญาณได้จริงเพราะในการเรียนมีการฝึกคิด ฝึกถามคำถาม ฝึกแสดง
ความคิดเห็น ฝึกคิดไปพร้อมกันมีการซักถามข้อสงสัย ซึ่งเหล่านี้
เป็นแนวทางการอ่านที่ทำให้เรารู้ว่าเราควรจะถามคำถามพวกนี้
คำถาม
.....
.....
.....

2. นักเรียนคิดว่า ขั้นตอนในการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในครั้งนี้มีลำดับขั้นตอน
ที่ชัดเจนและช่วยในการเรียนรู้ของนักเรียนได้มากน้อยเพียงใด

ขั้นตอนในการเรียนเป็นระฆัง แต่ขั้นชัดเจน มีขั้นตอนได้ทุกขั้น
ไม่ยาก เป็นขั้นตอนง่าย ๆ แต่ใช้เวลาพอสมควรเหมือนกันในการเรียน
แต่ละขั้น แต่เรารู้สึกได้ความรู้ทุกขั้น
.....
.....
.....

3. นักเรียนคิดว่า การจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในครั้งนี้ สร้างบรรยากาศ

ในการเรียนรู้ในภาพรวมอย่างไรบ้าง

..... มทชยกภาคีให้การเรียนสนุกได้ ไม่เครียด แต่ทุกคนได้เหตุ
-ผลดีในการเรียนกัน เพื่อหาคำตอบที่ดีที่สุด ทำให้หมดวัน สิ่งกันเสร็จกัน

4. ข้อคิดเห็นอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ชื่อ..... นางสาว ฐิติภรณ์ โยธา..... เลขที่..... 11..... ม. 6/11

**แบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้ (Reflective Journal) หลังใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้
แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย**

คำชี้แจง

การเขียนแบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้ในครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์สำหรับการพัฒนา
รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้ไม่มีผลต่อคะแนนรายวิชา จึงขอให้นักเรียนเขียนแสดงความคิดเห็น
ของตนเองอย่างอิสระตามความเป็นจริงในประเด็นต่อไปนี้

1. นักเรียนคิดว่า การจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA ช่วยให้นักเรียนอ่าน
สื่อต่าง ๆ ได้อย่างมีวิจารณญาณจริงหรือไม่ อย่างไร

รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA ช่วยให้นักเรียนอ่าน
ได้เร็วใจเย็น วิเคราะห์ได้ลึกซึ้งขึ้น มีมุมมองลึกซึ้งขึ้น นักวิจัย
ไม่ได้ใช้แล้ว

2. นักเรียนคิดว่า ขั้นตอนในการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในครั้งนี้มีลำดับขั้นตอน
ที่ชัดเจนและช่วยในการเรียนรู้ของนักเรียนได้มากน้อยเพียงใด

ขั้นตอนในการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ครั้งนี้มีลำดับขั้นตอน
ที่เข้าใจง่าย ไม่ยาก 1. เสร็จสิ้น 2. สนทนา โดยเฉพาะในวิเคราะห์บทอ่าน
ทุกคน แสดงความคิดเห็นอย่างสนุกสนาน ไม่มีใครยอมใคร แต่สุดท้าย
ก็ต้องเลือกเหตุผลที่ดีที่สุด

3. นักเรียนคิดว่า การจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในครั้งนี้ สร้างบรรยากาศ

ในการเรียนรู้ในภาพรวมอย่างไรบ้าง

การจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในครั้งนี้ สร้างบรรยากาศ
ในการเรียนรู้ในภาพรวมดี เพราะทุกคนได้แสดงความคิดเห็นออกมา
ทุกคนพร้อมมือเท้าทำงาน และเมื่อเกิดข้อสงสัยก็สามารถซักถามได้
จนเกิดความคิดใหม่ เรียนแล้วไม่เครียด เรียนแบบสบายๆ แต่ได้
ความรู้ อย่างเรียนแบบนี้ทุกวิชา

4. ข้อคิดเห็นอื่น ๆ

—

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ชื่อ นางสาวพลอย ตรีธา ชนาพรอชิวัฒน์ เลขที่ 31

**แบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้ (Reflective Journal) หลังใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้
แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย**

คำชี้แจง

การเขียนแบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้ในครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์สำหรับการพัฒนา
รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้ไม่มีผลต่อคะแนนรายวิชา จึงขอให้นักเรียนเขียนแสดงความคิดเห็น
ของตนเองอย่างอิสระตามความเป็นจริงในประเด็นต่อไปนี้

1. นักเรียนคิดว่า การจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA ช่วยให้นักเรียนอ่าน
สื่อต่าง ๆ ได้อย่างมีวิจารณญาณจริงหรือไม่ อย่างไร

การจัดการเรียนรู้แบบ MECCA ช่วยให้นักเรียนอ่านสื่อได้อย่างมี
วิจารณญาณจริง เช่น ทำให้วิเคราะห์สื่อต่างๆ ได้ลึกซึ้งมากขึ้น
ทำให้อ่านแล้วออกมาเหตุผลว่าเพราะเหตุใดจึงตอบอย่างนี้ เป็นต้น

2. นักเรียนคิดว่า ขั้นตอนในการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในครั้งนี้มีลำดับขั้นตอน
ที่ชัดเจนและช่วยในการเรียนรู้ของนักเรียนได้มากน้อยเพียงใด

ขั้นตอนในการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในครั้งนี้
มีลำดับขั้นตอนที่ชัดเจน และช่วยในการเรียนรู้ของนักเรียนได้มาก
จากที่ไม่สนใจอ่านหนังสือ เพราะบทเกินไปไม่ยอมอ่าน แต่พอได้
เรียนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณในภาคนี้ ทำให้ชอบอ่านหนังสือมากขึ้น

3. นักเรียนคิดว่า การจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในครั้งนี้ สร้างบรรยากาศ

ในการเรียนรู้ในภาพรวมอย่างไรบ้าง

การจัดการเรียนรู้รูปแบบนี้สามารถสร้างบรรยากาศในการเรียน
 อยู่ในภาพรวมที่ดี เกิดการเรียนรู้ให้เข้าใจผู้เรียน สั้นต้นที่ระ
 คายและคิด เพื่อให้ได้คำตอบที่ต้องการ

4. ข้อคิดเห็นอื่น ๆ

—

.....

.....

.....

.....

.....

ชื่อ นางสาวไอรุณภัทน์ แซ่มั่น เลขที่ 32

วิทยาลัย

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นางสาวสกุลการ สังข์ทอง
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2541 สำเร็จการศึกษาปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต (ศึกษาศาสตร์) สาขาภาษาไทย (เกียรตินิยมอันดับ 2) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พ.ศ. 2548 สำเร็จการศึกษาปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยศิลปากร พ.ศ. 2562 สำเร็จการศึกษาปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน กลุ่มการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ประวัติการทำงาน	พ.ศ. 2543 อาจารย์ 1 ระดับ 3 โรงเรียนบ้านจุกโวะ ตำบลมะรือโบออก อำเภอเจาะไอร้อง จังหวัดนราธิวาส พ.ศ. 2548 ครูช่วยราชการโรงเรียนหาดเจ้าสำราญ (พรหมานุกุล) อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี พ.ศ. 2553-ปัจจุบัน ครูโรงเรียนเบญจมเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรี อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี
ที่อยู่ปัจจุบัน	4 หมู่ 6 ตำบลหนองกระเจ็ด อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี 76150